o

REPUBLIC OF BULGARIA
NOVI PAZAR MUNICIPALITY
Mayor's phone:+ 359 + 0537 /2 3466
Fax:: + 359 + 0537 / 2 40 10
Fax: +359+0537/95530
http://novipazar.acstre.com
E-mail: npazar@icon.bg
novipazar@novipazar.bg

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР
КМЕТ телефон:+359 + 0537 /2 3466
Факс: + 359 + 0537 /2 40 10
Факс:+359+0537/95530
Зам кмет :
телефон +359 + 0537 /95523
+359 + 0537 /95525

Община Нови пазар е сертифицирана по ISO 9001:2015

Ч Е Л Е Н Л И С Т

3. ТОМ: ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА КЪМ ОУП НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР

ПРОЕКТ: ОУП НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР

ФАЗА: ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР

ИЗПЪЛНЕН: 2018 г.

гр. Нови пазар
2018 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение ……. 6

1.Обща информация ……. 8

1.1. Цел и обхват на ЕО ……. 8

1.2. Връзка с други планове и програми ……. 35

2. Съответни аспекти на текущото състояние на ОС и евентуалното развитие на компонентите и факторите без прилагане на плана ……..... 50

2.1.Атмосферен въздух и Климат ……. 53

2.2. Повърхностни и подземни Води ……... 61

2.3. Почви и земни недра …….. 117

2.4. Биоразнообразие и и неговите елементи и елементи на НЕМ ……... 121

2.5. Ландшафт ……. 131

2.6. Отпадъци и опасни вещества ……. 132

2.7. Културно - историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство ……. 142

2.8. Демографски условия, население и човешко здраве, социална структура ... 208

2.9. Рискови енергийни източници ……... 225

2.10. Характеристика на околната среда без прилагане на плана ……... 226

3. Характеристика на околната среда на територии, които могат значително да бъдат засегнати ……. 228

4. Съществуващи екологични проблеми имащи отношение към ОУП, включително отнасящи се до райони с особено екологично значение ……. 229

5. Цели на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към плана и начинът по който тези цели са взети под внимание при изготвяне на плана ……... 231

6. Възможни въздействия върху компонентите на околната среда и връзките между тях …….. 234

6.1. Възможни въздействия от прилагане на ОУП …… 234

6.1.1. Атмосферен въздух …… 236

6.1.2. Води …….. 237

6.1.3. Почви , земни недра …… 238

6.1.4. Биоразнообразие, ЗЗ, ЗТ ……. 239

6.1.5. Ландшафт ……. 240

6.1.6. Отпадъци и опасни вещества ……. 243

6.1.7. Културно историческото наследство …….. 246

6.1.8. Влияние на реализирането на ОУП върху демографските условия, обществено здраве ……... 267

6.1.9.Рискови енергийни източници …… 270

6.1.10. Синтезиране на резултатите от анализа на възможните влияния върху ОС от предвижданията на плана …….. 271

6.2. Алтернативи ……. 277

7. Мерки предвидени за предотвратяване намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последствия от осъществяването на плана върху околната реда ……. 278

8. Мотиви за избор на разгледани алтернативи и описание на методите за извършване на ЕО, включително трудностите при събиране на необходимата информация …….. 282

8.1. Избор на алтернатива спрямо целите на плана …….. 282

8.2. Методи за извършване на екологичната оценка ……. 283

8.3. Списък на документи и източници на информация …… 283

9. Набелязани мерки във връзка с наблюдението по време на осъществяване на ПУП-ПЗ …… 287

ЗАКЛЮЧЕНИЕ ……..... 288

ПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ:

1. BAT (Best Available Techniques) - най-добри налични техники
2. ISO (International Standardization Organization) - Международна организация по стандартизация
3. PLUME - програма за моделиране на разпространението на емисиите в атмосферата
4. бр. - брой
5. БТ – безопасност на труда
6. ВиК – водоснабдяване и канализация
7. ДВ – държавен вестник
8. ЗЗВВХВПП – Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества препарати и продукти
9. ЗООС – Закон за опазване на околната среда
10. ЛПС – локално пречиствателно съоръжение
11. ПСОВ – пречиствателна станция за отпадъчни води
12. МОСВ – Министерство на околната среда и водите
13. МПС – моторно(и) превозно(и) средство(а)
14. НДНТ – най-добри налични техники
15. ОВОС – Оценка на въздействие върху околната среда
16. ПДК - пределно допустима концентрация
17. ПМС – постановление на Министерския съвет
18. пр. – продукт
19. ПУП – Проект за устройствен план
20. РИОСВ – регионална инспекция по околната среда и водите
21. БДУВЧР – басейнова дирекция за управление на водите черноморски район
22. сур. – суровина
23. БДС – български държавен стандарт
24. ГСМ – гориво за смазочни материали
25. изм. – изменение
26. доп. – допълнение
27. ЛОС – летливи органични съединения
28. ХН – хигиенни норми
29. СНЕ – схема за намаляване на емисии
30. ИАОС – Изпълнителна агенция по околна среда
31. АЕЕ – Агенция по енергийна ефективност
32. ННЕ – норми за неорганизирани емисии
33. СНЕ - стойност на неорганизираните емисии
34. КАВ – качество на атмосферния въздух
35. ДОП – долен оценъчен праг
36. ОР – органични разтворители
37. ДО – допустимо отклонение

ИЗПОЛЗВАНИ ДИМЕНСИИ:

1. dB – децибел
2. g/nm^3; (г/н.м^3)- грама на нормален м^3
3. Gcal - гигакалория
4. Gcal/t - гигакалории на тон
5. Hz – херц
6. kCal/t – килокалория на тон
7. kg/m^3 – кг/м^3
8. kg/t (кг/т) – килограма на тон
9. kg/y (кг/год.) – килограма за година
10. kWh - киловат часа
11. kWh/y - киловат часа за година
12. kWh/m^3 - киловат часа на м^3
13. kWh/t пр.- киловат часа на тон продукт
14. l – литър
15. l/сек. (l/s)- литри на секунда
16. m^3 - кубични метра
17. m^3/h; (м^3/ч) – м^3 за час
18. m^3/y; (м^3/год.) - м^3 за година
19. mg/dm^3 (мг/дм^3) - милиграм на кубически дециметър
20. mg/m^3 (мг/м^3) - милиграм на кубически метър
21. mg/Nm^3; (мг/н.м^3) – милиграм на нормален м^3
22. MW – мегават
23. MWh - мегават-часа
24. MWh/t сур.- мегават часа на тон суровина
25. MWh/y (MWh/г.) - мегават часа за година
26. nm^3 (н.м^3)– нормален кубичен метър
27. nm^3/h; Nm^3/ч. (нм^3/ч) - нормален кубически метър на час
28. nm^3/y; (н.м^3/год) – нормален м^3 за година
29. t/y; t/г.;(т/год.) – тона за година
30. t/h; (т/ч) – тона за час
31. хил. т - 1 000 (хиляда) тона
32. тегл.% - тегловни проценти
33. g/h – грама за час
34. g/ед.п - грама за единица продукт

ВЪВЕДЕНИЕ

Разработването на настоящата Екологична оценка се извършва на основание чл.81, ал.1, т.1 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/ и Писмо на РИОСВ-Шумен с изх.№.5771/9.11.2016 .г., съгласно което екологичната част на плана задължително съдържа изискванията, посочени в чл.86, ал.3 на ЗООС и чл.16 на Наредбата за ЕО.

Общият устройствен план на община Нови Пазар, предмет на екологична оценка, наричан по-нататък за краткост ОУПО, се изготвя на основание на чл.105 на ЗУТ и §123, ал.1 от преходните разпоредби към ЗИД на Закона за устройство на територията от 2012 г. и по възлагане от Община Нови Пазар. Перспективният срок на действие на ОУПО 20-25 години.

В съответствие с изискванията на чл. 125, ал. 1 и 2 от Закона за устройство на територията Община Нови Пазар е изготвила планово задание, одобрено от Общинският съвет, което е представено и в РИОСВ Шумен по реда на чл. 125 ал. 6 на ЗУТ за преценяване необходимостта от екологична оценка.

С писмо с изх. №5771/9.11.2016 г. РИОСВ Шумен информира Общината че Общите устройствени планове подлежат на задължителна екологична оценка, като процедурите по нея се съвместяват изцяло с действащите процедури по изготвяне на плановете и Компетентен орган е Директорът на РИОСВ-Шумен.

ОУПО обхваща цялата територия на общината, възлизаща на 317 кв.м.

Съгласно чл.127, ал.1 на ЗУТ, планът подлежи на обществено обсъждане преди приемането му от общинския експертен съвет по устройство на територията, респ. преди одобряването му от Общинския съвет.

Органът, отговорен за прилагането на ОУПО е ръководството на община Нови Пазар - Общински съвет и Кмет.

Съгласно чл.103, ал.2 от Закона за устройство на територията (ЗУТ), **"Общите устройствени планове определят преобладаващото предназначение и начин на устройство на отделните структурни части на териториите, обхванати от плана".** Съгласно чл.106 от ЗУТ с **Общия устройствен план на община** се определят:

1. Структура на територията – предмет на плана, и преобладаващото предназначение на съставните и структурните й части, местоположението и границите на урбанизираните територии, земеделските територии; горските територии, защитените територии, нарушените територии за възстановяване и териториите със специално, с други или смесено предназначение Съставните и структурните й части, местоположението и границите на урбанизираните територии, земеделските територии; горските територии, защитените територии, нарушените територии за възстановяване и териториите със специално, с други или смесено предназначение;
2. Общият режим на устройство на всяка от териториите по т. 1 със съответните правила и нормативи.
3. Разположението на мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура натериторията на общината и връзките им с териториите на съседните общини и синфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от национално значение.
4. Териториите с публична държавна и с публична общинска собственост и режимътнатяхното устройство.
5. Териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия инеобходимите превантивни мерки и начин на устройство и защита.
6. Териториите за активно прилагане на ландшафтно-устройствени мероприятия иестетическо оформяне.

Съгласно изискванията на ЗООС, **задачите на Екологичната оценка** (ЕО) са:

- да опише и определи екологичното състояние на територията, предмет на ОУПО;
- да формулира съществуващите екологични проблеми, районите с особено екологично значение, рисковите зони, потенциалните въздействия в зоната на влияние;
- да определи бъдещото състояние на околната среда без прилагането на плана;
- да определи обвързаността на целите на плана с националната стратегия за околна среда;
- да анализира и оцени предложените алтернативи за развитието територията в перспектива;
- да анализира силните и слаби страни на определени функции и тенденции на развитие;
- да формулира и предложи мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от реализацията на плана.

Списък на експертите и консултантите, в който с полагане на подпис е удостоверено разработването на съответните раздели на оценката и декларации, съгласно изискванията на чл.16, ал. 1 от Наредбата за ЕО, са дадени в приложение към настоящият доклад за ЕО.

За постигане на целите на екологичната оценка, авторският колектив на ЕО анализира и оценява ОУП на **община Нови Пазар** на база методически подход, според който:

- **по характер** - ОУП представлява дългосрочен проектен устройствен документ;
- **по статус** - документ, регламентиращ устройствените действия в административните граници на общината;
- **по значение** - програмен документ, определящ стратегиите за развитие на планираната територия в перспектива**;**
- **по период на прилагане** - далеко перспективен.

При разработване на екологичната оценка са използвани методите, посочени в Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, София, 2002 (аналитичен и диагностичен методи, матрица на въздействията, анализи, интервюта, обсъждания, консултации и др.), указания и методики за стратегическа екологична оценка, публикувани на интернет-страницата на Европейската комисия, както и указанията и методиките на Директива 2001/42/ЕС за оценка на въздействието на някои планове и програми върху околната среда.

Източници на информация за разработване на ЕО са национални, регионални и местни стратегии, програми и планове, специализирани научни разработки, статистически данни, пробонабирания и изследвания на РИОСВ, РЗИ и др.

Във връзка с разработването на ЕО се подготвят писма, представящи резюме на предвижданията на плана с цел подпомагане определянето на обхвата и съдържанието на ЕО до следните ведомства /вж. приложенията/:

1.„В и К” ООД - гр. Шумен
2. „Енерго Про мрежи” АД– гр. Варна
3. РЗИ - гр. Шумен
4. Общинска Служба по Земеделие - гр. Нови пазар
5. БДУВ - ЧР - гр. Варна
6. Министерство на културата – НИНКН София

7. Регионален музей гр. Нови пазар
8. РДГ град Шумен
9. БДДР Плевен

1. Обща информация.

1.1. Цел и обхват на ЕО.

1.1.1. Главната цел на общия устройствен план на община Нови Пазар наричан по-нататък за краткост ОУПО е „Създаване на оптимална пространствена и функционална структура на развитие, както и изграждане и комплексно устройство на града в единство на урбанизираните структури със съществуващите природна и антропогенна среда и специфични социално-икономически условия. Общият устройствен план ще бъде стратегически инструмент за прилагане на политиките на общината и основа за нейното дългосрочно устойчиво пространствено развитие".

1.1.2. Основни задачи на плана

Основните задачи на ОУПО, произтичат както от нормативната регламентация в ЗУТ и Наредба №8 за съдържанието и обхвата на устройствените планове, така и от съществуващото състояние на общинската територия, нейната структура, функции и начини на земеползване, селищна мрежа, транспортна и инфраструктурна съоръженост и действащи охранни режими по специални закони и са както следва:

- формиране на обща концепция и насоки на социално-икономическото и пространственото развитие на общината;
- определяне на функционално-планировъчната и устройствена структура на територията, предмет на плана и преобладаващото предназначение на съставните и структурните й части, местоположението и границите на урбанизираните територии, строителните граници, земеделските територии; горските територии, защитените територии, нарушените територии за възстановяване и териториите със специално, с друго или със смесено предназначение;
- установяване на общия режим на устройство на всяка от териториите по предходната точка, който включва най-общи цели, мерки и изисквания за тяхното опазване, използване, изграждане и развитие;
- регламентиране на режима на устройство и опазване на териториите с публичен характер - държавна и общинска собственост;
- фиксиране на разположението на мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура на територията на общината и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от национално значение, с ограничителни сервитути;
- установяване на териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и въвеждане на необходимите превантивни мерки и начин на устройство и защита;
- определяне на териториите за активно прилагане на ландшафтно-устройствени мероприятия и естетическо възстановяване и оформяне, в т.ч. териториите за превантивна устройствена защита и саниране за опазване на характера на ландшафта и на паметниците на културно-историческото наследство;
- регламентиране на териториите и зоните, в които не се допуска ново строителство;

- съставяне на Правила за прилагане на ОУПО, респ. на устройствените правила и нормативи за застрояване;

- регламентиране на конкретните устройствени режими на урбанизираните, земеделските и горските територии, и допълнителните режими за нарушените и защитените зони и терени, съобразени с изискванията за защитата им, определени със специални закони.

1.1.3. Състояние на общинската територия

Територията на **община Нови Пазар,** предмет на планиране, притежава следните основни характеристики:

- **Местоположение** - Община Нови пазар се намира в източната част на Шуменска област/Североизточен планов район/ и заема площ от 317 кв.км.

- **гранични общини** - Съседни общини са: на изток - Община Ветрино, Община Вълчи дол, част от област Варна; на запад — Хитринска и Шуменска общини; на юг - Община Каспичан, а на север граничи с Община Каолиново и Община Никола Козлево.

- **релеф** –Релефът на територията на община Нови пазар е типичен за Шуменско-Провадийските плата, а именно: ниски заравнени била - плата, прорязани от плитки, по-рядко дълбоки долове със стръмни, но къси брегови откоси. На места тези плата представляват обширни заравнености. Релефът е хълмисто-равнинен, характерен за равна Добруджа и за Предбалкана. Средната надморска височина е около 320 м. Най-високата точка се намира северозападно от с. Войвода в местността „Бостанлъка" 480 м. н. в. Най-ниската точка е в землището на с. Зайчино ореше 100 м. надморска височина.

- **площ**–317 кв.км.

- **население** - Населението на община Нови пазар по официални статистически данни от последното преброяване към 01.02.2011 г. възлиза на 16 879 души, което е около 9,35% /180 528/ от населението на област Шумен и 1,71% /982 559/ от населението на Североизточен район за планиране.

- **селищна мрежа** - Община Нови Пазар е съставена от 16 населени места- гр.Нови Пазар (общински център), с.Стоян Михайловски, с.Мировци, с.Зайчино Ореше, с.Енево, с.Сечище, с.Правенци, с.Жилино, с.Избул, с.Тръница, с.Стан, с.Беджене, с.Писарево, с.Преселка, с.Войвода и с.Памукчии.

  Град Нови Пазар, който е общински център, е единственото населено място на територията на общината от градски тип. Разположен е на около 25 км североизточно от областния център и на3 км от АМ Хемус.

- **климат** - Климатът на общината е умерено-континентален. Средната годишна температура е от 9 ºС до 11,5 ºС. Средната месечна януарска температура е от -1,2 ºС до -2,0ºС, а средната юлска температура - между 20,5 и 21,5 ºС. В източната част зимата е по-мека и лятото е по-горещо в сравнение със западната част на общината.

- **повърхностни води** - Според схемата на хидрогеоложкото райониране на България, територията на общината попада в Провадийския подрайон на Варненския артезиански басейн в Долнодунавската артезианска област, където хидрогеоложките условия се характеризират с порови, пукнатинни, карстови и пукнатинно-карстови подземни води. В съответствие с принципите на Рамковата Директива за водите, за

община Нови Пазар са определени 2 водни тела в повърхностните води и 2 – в подземните води.Повърхностните водни тела са: водно тяло с код *BG2PR600R013 (р.Крива от след с.Лиси връх до гр. Нови Пазар)* и водно тяло с код *BG2PR600R012 (р.Крива от гр. Нови Пазар до вливане в р.Провадийска)*

- **язовири** - На територията на областта са изградени 252 водоема, като преобладават малките водохранилища. Най-големият водоем е яз. Тича с максимален завирен обем от 310 млн. кум. м., използван както за водоснабдяване на Търговище, Шумен и Велики Преслав, така и за напояване.

- **минерални води** -На територията на Община Нови Пазар няма открити минерални води. Няма и естествени езера

- **почви** - подчертано разнообразни, обусловено от морфографските, климатични и други почво-образуващи условия; преобладаващи са излужени и типични карбонатни черноземи с мощен почвен профил, следвани от кафяви горски и сиви горски почви със сравнително добро почвено плодородие;

- **растителност** - богато разнообразие на растителни видове, предимно широколистни /цер, зимен дъб, благун, липа, габър, клен/ и разнообразни тревни видове; извършват залесявания както с иглолистни, така и с широколистни видове;

- **селищна мрежа** - предимно компактни населени места със свободно застрояване;

- акустична и радиационна обстановка - **в нормите;**

- **водоснабдяване** - мрежата е амортизирана с налични сериозни загуби на ресурса вода;

- **канализация** - изградена частично; нуждае се от доизграждане и реконструкция

- **газоснабдяване** - в процес на изграждане и за битови потребители;

- **защитени зони и територии**–Съгласно писмо с изх. №4101/11.08.2014г. на Регионална инспекция към Министерство на околна среда и водите, в община Нови пазар няма обявени защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии и защитени зони, съгласно Закона за биологичното разнообразие, като няма и започнати процедури по одобряването на такива.

1.1.4.Териториален обхват и местоположение

Община Нови пазар се намира в Шуменска област. Съседни общини са: на изток - Община Ветрино, Община Вълчи дол, част от област Варна; на запад — Хитринска и Шуменска общини; на юг - Община Каспичан, а на север граничи с Община Каолиново и Община Никола Козлево. Област Шумен е една от 28-те области на България, намира се в Североизточна България и заема площ от 3390,2 км^2. Територията на Шуменска област обхваща части от Дунавската хълмиста равнина (на север), Лудогорието, Предбалкана и Източна Стара планина (на юг). Областта е сравнително бедна на водни ресурси, тук протичат реките Провадийска и Голяма Камчия, най-големият язовир е Тича. В състава на областта влизат 151 населени места и 10 общини: Венец, Върбица, Хитрино, Каолиново, Каспичан, Никола Козлево, Нови пазар, Велики Преслав, Смядово и Шумен. Разположена е в живописен район между Лудогорското и Провадийското плато.

Община Нови пазар отстои на 25 км. от областния център Шумен и на около 60 км. от град Варна. Разположена е на 317.65 площ. Тук преобладава равнинният терен на Добруджа и силно начупената повърхнина на Предбалкана. Най-високата точка е местността "Станата", намираща се на изток от общинския център. През община Нови пазар минава

автомагистралата София-Варна, а северните Черноморски курорти са на 60 км. от града. Разстоянието до пристанище Русе е 140 км. Това благоприятно географско разположение, както и непосредствената близост на Плиска и Мадара, които отстоят само на 5км., е предпоставка за инвеститорски интерес. Общината включва селата Стоян Михайловски, Мировци, Зайчино Ореше, Енево, Сечище, Правенци, Жилино, Избул, Тръница, Стан, Беджене, Писарево, Преселка, Войвода, Памукчии.

Общата територия на общината възлиза на 317 646 дка площ.

Хидрографската мрежа

Значителната площ от територията на Североизточна България и пространственото й разположение я отнасят към части с различна физикогеографска характеристика и към различни морфоструктури. Общо взето тя заема източната част на Мизийската плоча (платформа), в строежа на която се различават два структурни комплекса: долен, палеозойски (каледоно-херцински) и горен, мезо-кайнозойски (алпийски). По регионални особености те се обособяват в два структурни плана: предюрски (доюрски) и следюрски. Предюрският структурен план има мозаечен строеж от различни по големина и денивелация блокове, отделени по значителни тектонски нарушения и трансрегионални линеаменти. Следюрският план (покривка) има "обличащи" структури, които в общи линии представляват размити конформни изображения на структурите на фундамента. Най-издигната структура, добре маркирана по валанжинския карбонатен комплекс е Северобългарското сводово издигане (подутина, коруба). Теменната му, най-силно издигната част, се разкрива на повърхността в района на с.с. Н. Козлево-Т. Икономово-Каолиново. Изградена е от плавно западащи на север пластове под ъгъл 1-5° . По субпаралелен Кубрат-Ветрински разлом издигането се разчленява на два блока: Девненско-Кубратски (Добрич-Ветрински) — високо издигнат и Хитринско-Каспичански — относително понижен блок. На север, по склоновете на издигането, чрез Белишко-Тервелския разлом се оформя Тутраканско грабеновидно понижение, а на изток от него са ниските склонове на сложно-устроеното валоподобно съоръжение на Добруджанския масив. На североизток, изток и югоизток, чрез Венелин-Аксаковската дислокация се оформят поредица от по- нискоразрядни структури, стъпаловидно пропадащи на юг и изток (Безводишки грабен, Вранински хорст, Каварна-Шабленски грабен, Балчишко понижение, Генерал Тошевско стъпало, Кичевско стъпало, Варненско стъпало и Варненска моноклинала). На юг, по Южномизийския разлом става съчленяването на Северобългарското сводово издигане с Предбалканската структурна зона, т.н. Търговишко-Провадийско стъпало (Южномизийска периплатформена моноклинала), в обсега на която са формирани пликативни гънкови структури (Шуменска синклинала, Провадийска синклинала и др.). По западните склонове на Северобългарското сводово издигане чрез трансрегионални и регионални линеаменти се оформя Поповска издигнатина, Разградска седловина и Александрийска депресия (по-голямата й част е в Р. Румъния), като най-източно продължение на Долнодунавската депресия. Разгледани в едър план, тектонските зони и структури са "изтеглени" в посока запад-изток. Отличават се с твърде сложни литолого-стратиграфски пространствени и темпорални отношения помежду им, резултат на продължителна еволюция, с многократна смяна на палеогеодинамичните процеси и на седиментационните режими. Прави впечатление обаче, че на общото издигане на свода в централната част съответствуват компенсаторни "понижения" по периферията. С елевацията на свода около него се разкриват все по-млади формации с по-голямо разпространение, т.е. енергетически активираните площи нарастват от центъра към периферията. В тях се е формирал най-големия артезиански басейн на пресни подземни води у нас, с етажно разположени водоносни хоризонти и комплекси, част от които пространствено се припокриват, с монотонно нарастваща дебелина и мобилизационни площи от юг на север. Нормалното хидрогеоложко поле е радиално разходящ поток с високи филтрационни параметри, хидравличната цялост на който е общо взето тектонски и

морфоложки ненарушена, но с възможности за хидродинамична деформация в непосредствена близост на разломните зони. Подхранването се извършва във високо издигнатите части на басейна, а дренирането — по периферията му. Допуска се наличието на латерални екрани, контролиращи движението на флуидите, по които се формират регионални и локални хидродинамични аномалии пиезоминимуми и пиезомаксимуми). Очевидно, изразителният блоков строеж на разглежданата територия, денивелациите между блоковете, обусловени от крипторуптурни дислокации, имат основно значение за хидрогеоложките условия на района. Те обуславят формирането на разнообразни водовместващи (хидрогеоложки) структури, които по съществуващата хидрогеоложка подялба на Р. България попадат изцяло в Долнодунавска артезианска област и от запад на изток обхващат респективно:

- югоизточната част на Свищовския подрайон и изцяло Силистренски подрайон на Северобългарски артезиански басейн (поречията на р. Русенски Лом, и на реките, вливащи се директно в р. Дунав).

- Провадийски и Добрички район на Варненски артезиански басейн (поречията на р. Провадийска, на реките, преминаващи в територията на Р. Румъния и на част от реките, вливащи се директно в Черно море или в крайбрежните езера).

Стратиграфският обхват на изграждащите ги скали, които се разкриват на повърхността, е предимно от долна креда до кватернер. В дълбочина, по сондажен път са достигнати юрски, триаски и палеозойски скали. Литоложкият им субстрат е пъстър, но почти изключително седиментогенен — брекчоконгломерати, алевролити, пясъчници, аргилити, мергели, широка гама от карбонати (глинести варовици, песъчливи и механично-отломъчни варовици, оолитни и биогенни варовици, доломитизирани варовици, доломити и др.), неравномерно напукани и окарстени, както и неспоени до слабо споени льосови и льосовидни отложения, субрецентни глини, пясъци, чакъли. Те обуславят формирането на различни по тип и характер подземни води, общо взето съответствуващи на водовместващите структури:

- порови (порни) подземни води и по-рядко смесени порово-пукнатинни до порово-пукнатинно-карстови води в несвързаните и слабо свързани сенонски, палеогенски и неогенски седименти, разпространени в периферните северни, източни и южни части от територията на Североизточна България, както и в повсеместно разпространените кватернерни отложения, които имат важно значение;

- карстови и пукнатинно-карстови води в неравномерно напукани и карбонатни скали с широко площно разпространение (т.н. карбонатна плоча). Характеризират се със значителни количества и разнообразни качества и имат изключително важно значение за района;

- пукнатинни подземни води в различно напуканата при повърхностна част на седиментните скали в зоната на хипергенезата. Имат повсеместно, но с порадическо разпространение, неголяма дълбочина на залягане и ограничено значение.

Климат

Климатът на Шуменска област е умерено континентален. Основните фактори, обуславящи този тип климат, са разположението на областта в югоизточната част на Дунавската равнина и възможността за безпрепятствено нахлуване на северозападни, северни и североизточни въздушни маси. Средната продължителност на слънчевото греене е 2204 часа/год. и е по-голяма от тази за страната, благодарение на по-малката средна облачност. Температурният режим на областта е типичен за умерено-континенталния тип климат — с горещо лято и студена зима. Средномесечната температура на най-студения месец (януари) се колебае от -2,5 °C на юг до -1,0 °C на североизток. Средномесечната

температура на най-топлия месец (юли) е в границите на +21,0 °C +22,5 °C, като по този начин се оформя значителна годишна температурна амплитуда от 23-24 °C.

Характерни за областта са късните пролетни и ранни есенни мразове, които могат да имат компрометиращо въздействие върху селскостопанските култури. Безмразовият период (брой дни със среднодневна температура над 0 °C) в областта е 335 дни, а периодът с активна вегетация (брой дни със среднодневна температура над 5°C) е 252 дни, което се приема за благоприятно по отношение на отглеждането на земеделски култури на открито. Континенталният характер на климата се потвърждава в температурно отношение и от значителното отклонение на средните месечни максимални и минимални температури, както и от абсолютните екстремални температури — от -30 °C до над +40 °C, оформящи абсолютна температурна амплитуда от над 70 °C.

Според класификационната схема на "Климатични райони на България и техния климат", територията на община Нови Пазар се намира в Европейско-континенталната климатична област, Умерено-континентална климатична подобласт. Обхваща само един климатичен район, а именно: Среден климатичен район на Дунавската хълмиста равнина (100-450 м. н. в.). Откритостта на Дунавската хълмиста равнина от север създава условия за нахлуване на студени континентални въздушни маси. Поради тази причина зимата е доста студена, а лятото горещо.

Преобладаващите ветрове са с W, NW, NEпосока, но се наблюдават и местни циркулационни системи, като фьона при Su SWнахлувания през студеното полугодие и слабо изявения планинско- долинен вятър, наблюдаващ се по стръмните платовидни склонове при отсъствие на крупно- мащабна атмосферна циркулация през топлото полугодие.

Средната януарска температура е около -2,1°C. Средният брой на дните с температура по- висока от 10°C е между 194 и 210. Пролетните мразове са чести. Прекратяват се едва към 20 април и носят значителни повреди на младите култури. Първите есенни мразове започват от 15 октомври. Дължината на вегетационния период е 6-7 месеца.

Селищната мрежа

Административно устройство на общината

Община Нови пазар се състои от 16 населени места — 15 села и 1 град. Територията на общината е 317 646 дка, която е 9,37% от територията на Шуменска област.

- **Град Нови пазар** ЕКАТТЕ 52009 се намира в област Шумен (н.м. височина 126 м), разположен е в котловината между Шуменското, Лудогорското и Провадийското плато, в Дунавската равнина. Съседни на Нови пазар градове са Каспичан и Плиска. Градът е административен център на Община Нови Пазар.
- **Село Стоян Михайловски** ЕКАТТЕ 69506 се намира на н.м. височина 381 м., на 7,9км от общинския център. Селото се намира на 33 км от гр. Шумен. Старото име на селото е Кайкъ Кьой.
- **Село Мировци** ЕКАТТЕ 48386 се намира на н.м. височина 384 м., на 15,5км от общинския център и землище с площ — 32,356 км^2. Селото се намира на 40,8 км от гр. Шумен. Местността е леко хълмиста с недълбоки оврази, в които текат следните малки дерета: „Долап дере"- което в долния си край се нарича „Сюлейман дере" и започва от горната чешма в местността „Елте"; „Мировското дере"- започва от двете чешми под училището; „Толум дере" — тръгва от Димовото кладенче - събира водите се от извора Габара,от каптажа Толум дере, от Синия кладенец и от Гюнгермес. Общото трите дерета (малки рекички) се събират при с.Есеница и образуват „Караман дере",а в послествие при с.Медово се присъединяват водите на други дерета от изток и така образуват „Сухата река", която пресъхва край Карапелит. Най-високата триангулачна точка в Мировското землище е в местността „Бейалан"- 417 метра надморска височина.
- **Село Зайчино Ореше** ЕКАТТЕ 30274 се намира на н.м. височина 161 м., на 9,2 км от общинския център. Селото се намира на 33,7 км от гр. Шумен. Преди селото се е казвало Таушан Козлуджа. Таушан се нарича и един хълм в околността на селото.
- **Село Енево** ЕКАТТЕ 27471 се намира на н.м. височина 135 м, на 3,7 км от общинския център и землище с площ — 11,798 км^2. Селото се намира на 28,8 км от гр. Шумен.
- **Село Сечище** ЕКАТТЕ 66353 се намира на н.м. височина 394 м, на 12,3 км от общинския център и землище с площ — 10,941 км^2. Селото се намира на 37,6 км от гр. Шумен
- **Село Правенци** ЕКАТТЕ 58027 се намира на н.м. височина 313 м, на 15,8 км от общинския център и землище с площ — 19,306 км^2. Селото се намира на 23,7 км от гр. Шумен.
- **Село Жилино** ЕКАТТЕ 29391 се намира на н.м. височина 289 м, на 10,7 км от общинския център и землище с площ — 11,971 км^2. Селото се намира на 35,8 км от гр. Шумен.
- **Село Избул** ЕКАТТЕ 29391 се намира на н.м. височина 283 м, на 16,9 км от общинския център и землище с площ — 22,068 км^2. Селото се намира на 24,8 км от гр. Шумен. Старото му име е Теке Козлуджа. Наречено е на името на кавхан Исбул държавник и пълководец с изключителни заслуги в развитието на държавата по време на хановете Маламир (831-836) и Пресиан (836-852).
- **Село Тръница** ЕКАТТЕ 73300 се намира на н.м. височина 292 м, на 20,4 км от общинския център и землище с площ — 11,536 км^2. Селото се намира на 45,4 км от гр. Шумен.
- **Село Стан** ЕКАТТЕ 68744 се намира на н.м. височина 160 м, на 5,2 км от общинския център и землище с площ — 21,438 км^2. Селото се намира на 29,5 км от гр. Шумен.
- **Село Беджене** ЕКАТТЕ 03126 се намира на н.м. височина 371м, на 19,4 км от общинския център и землище с площ — 8,667 км^2. Селото се намира на 44,5 км от гр. Шумен.

- **Село Писарево** ЕКАТТЕ 56846 се намира на н.м. височина 338м, на 24,5 км от общинския център и землище с площ — 17,186 км^2. Селото се намира на 49,5 км от гр. Шумен.
- **Село Преселка** ЕКАТТЕ 58205 се намира на н.м. височина 312м, на 16,9 км от общинския център и землище с площ — 18,39 км^2. Селото се намира на 41,9 км от гр. Шумен. Първоначално населението на село Преселка е било предимно от етнически турци. Старото име на селото е Гьочерикьой. С течение на времето там се заселват две семейства от Тракия, а след това и хора от Софийско, Пловдивско, Търновско и други райони на България. Постепенно селото се превръща в средище на десетте околни села, като там се е извършвала търговия на животни и земеделски култури.
- **Село Войвода** ЕКАТТЕ 11819 се намира на н.м. височина 243м, на 16,6 км от общинския център и землище с площ — 25,625 км^2. Селото се намира на 28,1 км от гр. Шумен.
- **Село Памукчии** ЕКАТТЕ 55292 се намира на 6,6 км от общинския център и землище с площ — 32,806 км^2. Селото се намира на 31,6 км от гр. Шумен.

Отдалечеността на град Нови пазар до останалите населени места в Общината е показана в следната таблица:

Таблица 1

Разстояние в километри:	
Населено място	**КМ**
с. Беджене	19,4
с. Войвода	16,6
с. Енево	3,7
с. Жилино	10,7
с. Зайчино Ореше	9,2
с. Избул	16,9
с. Мировци	15,5
с. Памукчии	6,6
с. Писарево	24,5
с. Правенци	15,8
с. Преселка	16,9
с. Сечище	12,3
с. Стан	5,2
с. Стоян Михайловски	7,9
с. Тръница	20,4
Населено място	**КМ**
Нови пазар - Стоян Михайловски - Жилино - Войвода - Избул - Правенци	22,6
Нови пазар - Стоян Михайловски – Мировци - Беджене	19,9
Нови пазар - Памукчи - Сечище - Преселка - Тръница - Писарево	23,7
Нови пазар - Стан - Зайчево Ореше	9,2
Нови пазар - Енево	3,7

В близост до града преминава автомагистрала „Хемус". Разстояния до някои по важни градове в страната и района: **Нови пазар—** Шумен — 25 км; **Нови пазар—** София — 381 км; **Нови пазар—** Варна — 71,2 км;

Комуникации:

- Транспортни връзки — асфалтов път: да
- ЖП линия – да

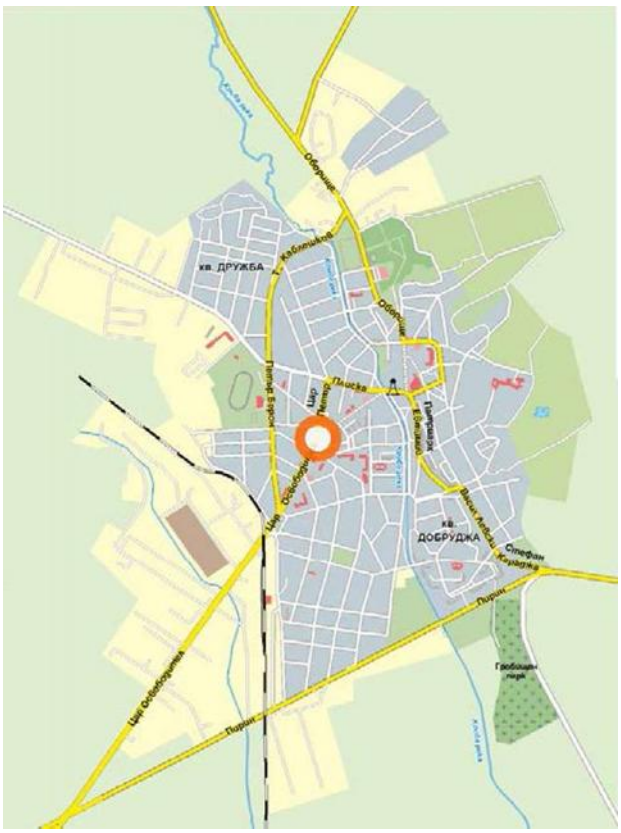

Структура на територията

Баланси на територията по основните елементи

Балансите на територията /в табличен вид/ са изработени на основата на опорния план и включват.

Таблица 2

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА КЪМ ОУП НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР - ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ				
Наименование на териториалния елемент	**Площ на съществуващи елементи**		**Площ на проектни елементи**	
	в дка	**в%**	**в дка**	**в%**
ТЕРИТОРИИ С ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Жилищни функции	9630	3,03	10709	3,37
2. Обществено обслужващи функции	698	0,22	1319	0,42
3. Производствени дейности	3578	1,13	5546	1,75
4. Складови дейности	0	0,00	609	0,19
5. Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	185	0,06	1554	0,49
6. Озеленяване, паркове и градини	720	0,23	720	0,23
7. Спорт и атракции	201	0,06	221	0,07
9. Земеделски територии в т.ч.:	263822	83,06	263822	83,06
9.1. Обработваеми земи - ниви	164479	51,78	161329	50,79
9.2.Обработваеми земи - трайни насаждения	50158	15,79	48274	15,20
9.3. Необработваеми земи	8727	2,75	8092	2,55
10.Горски територии в т.ч.:	64431	20,28	64431	20,28
10.1.Гори	56485	17,78	56485	17,78
10.2. Защитни гори	1012	0,32	1012	0,32
10.2.Рекреационни гори	3165	1,00	3165	1,00

10.3.Горски земи	3769	1,19	3769	1,19
11. Водни площи	3047	0,96	3047	0,96
12.Транспорт и комуникации	11362	3,58	11362	3,58
13.Техническа инфраструктура	433	0,14	433	0,14
14. ОБЩА ПЛОЩ	317647	100,00	317647	100,00
ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ				
А. За природозащита - защитени територии и защитени зони	0		0	
Б. За опазване на културното наследство	178	6,00	563	16,76
В. С особена териториалноустройствена защита	0		0	
Г.За възстановяване и рекултивация	139	4,69	227	6,78
Д.Други нарушени територии	2655	89,31	2567	76,46
Ж. ОБЩА ПЛОЩ по т.А, Б, В, Г (с отчитане на припокриването)	2972	100,00	3357	100,00

Предвижданията на ОУП за устройство на територията

С проекта се на ОУП Нови пазар, се определят видовете територии с основно предназначение, типове и разновидности на устройствени зони и самостоятелни терени с устройствени режими, спрямо Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони. В териториите с основно предназначение и в устройствените зони се обособяват самостоятелни терени с устройствен режим, предназначени за: обекти за недвижимото културно наследство , техническа инфраструктура, транспортна инфраструктура, за обществено-обслужващи дейности със специално предназначение и за озеленяване, паркове и градини, за спорт и атракции.

В териториалното устройство функционалното зониране се използва като начин за моделиране на обекта, в резултат на което територията се разделя на зони /райони, участъци/ с препоръчителни за тях видове дейности и режими на ползване. Границите на устройствените зони , териториите и самостоятелните терени се определят по имотни граници, квартали, трасета от различен клас на транспортната техническа инфраструктура и на комуникационно-транспортната система, естествени делители – водни течения , дерета и други елементи на релефа.

С проекта на ОУП на община Нови пазар са определени следните **ПОКАЗАТЕЛИ ЗА УСТРОЙСТВО И ЗАСТРОЯВАНЕ НА ОТДЕЛНИТЕ ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ, УСТРОЙСТВЕНИ ЗОНИ И САМОСТОЯТЕЛНИ ТЕРЕНИ**

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА УСТРОЙСТВО И ЗАСТРОЯВАНЕ НА ОТДЕЛНИТЕ ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ, УСТРОЙСТВЕНИ ЗОНИ И САМОСТОЯТЕЛНИ ТЕРЕНИ

Таблица 3

№ по ред	Устройствена категория	Устройствени показатели					Предназначение, основни и допълващи функции	Ограничения и изисквания при изработване на ПУП	Индекс	Цвят
		макс. плът- ност на застр. в%	макс. Кинт	мин. озеленена площ в%	макс. кота кор-низ в м.	Начин на застрояване				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ЖИЛИЩНИ ТЕРИТОРИИ										
	ГРУПА ЖИЛИЩНИ УСТРОЙСТВЕНИ ЗОНИ					Свободно, групово, сключено,или комплексно застроя-ване в големи УПИ.	Жилищните устройствени зони се застрояват предимно с сгради за постоянно и временно обитаване. Допуска се изграждане на административни и делови сгради, хотели, научни и учебни заведения, обекти на социалната инфраструктура, културата, търговията, услуги	Въз основа на ПУП се допуска обособяването на УПИ само с нежилищни функции.	Ж	кафяв
1	Жилищна устройствена зона с преобладаващо комплексно застрояване	40	2,5	40	26 за жил. и общ. сгр. 32 за общ. сгр.	Комплексно застрояване в големи УПИ, съчетано със свободно застро-яване в индиви-дуални УПИ	Устройствени зони с преобладаващо комплексно застрояване обхващащи предимно терените на съществуващите жилищни комплекси.	Подробните устройствени планове се изработват при условията на чл.10 от ПН и ПН и СПН. При създаване на УПИ за подземни и полуподземни обществени паркинги и гаражи и др.подземни обекти покривите им се оформят като открити площи за отдих и спорт.	Жк	кафяв

		50	3,00	30			Показателите от втория ред се отнасят за територии за реализация на социални жилищни програми.	Новото застрояване със социални жилища се реализира въз основа на ПУП в обхват минимум на обособена структурна единица (група квартали или един квартал) задължително придружен със специфични правила и нормативи, изработени и одобрени заедно с него.		
2	Жилищна устройствена зона с преобладаващо средноетажно застрояване	50	2,30	40	15 за жил. сгр. 20 за общ. сгр.	Свобо-дно, групово, сключено.	Устройствени зони с преобладаващо жилищно застрояване с височина до 15 м. Мин. 50% от озеленената площ за всеки УПИ е с висока дървесна растителност.		Жс	кафяв
3	Жилищна устройствена зона с комплексно застрояване, в новоурбанизирани територии (за разширение на населените места).	30	1,20	40	10	Комплексно застроя-ване в големи УПИ, съчета-но със свобод-но застро-яване в индиви-дуални УПИ	Минимум 25% от общата площ на зоната задължително се предвиждат за озеленени площи по чл.23 от ПН и СПН.	Минимималният обхват за разработване на ПУП е обособена структурна единица определена в ОУП, директивна план-схема по чл.49, ал.2 от ПН и СПН или обособима по естествени ограничители (съществуващи и новопроектирани улици, теренни форми и др. под.)	Жкн	кафяв
4	Жилищна устройствена зона с преобладаващо малкоетажно застрояване	40	1,20	40	10	Свобо-дно, групово, сключено.	Устройствени зони с преобладаващо застрояване с височини до 10м. Мин. 50% от озеленената площ за всеки УПИ е с висока дървесна растителност.	Проектите за ПУП се изработват при условията на чл. 16 от ЗУТ. Не се допуска изсичане на съществуваща ценна дървесна растителност и покриване или засипване на водни течения.	Жм	кафяв
5	Жилищна устройствена зона с малкоетажно застрояване в природна среда	30	1,00	60	10	Свобо-дно или групово	Устройствени зони в природна среда с едромодулна имотна структура, с минимално лице лице за УПИ - 16 м и площ на УПИ над 1500 кв.м.	В новоурбанизираните територии и в териториите с неприложена предходна регулация проектите за ПУП се изработват при условията на чл. 16 от ЗУТ .	Жм1	св. Кафяв

6	Жилищна устройствена зона с малкоетажно застрояване с допълнителни специфични изисквания	20	0,60	70	7	Свобо-дно	Показателите се отнасят за жилищни територии, разположени върху терен със сложен релеф. Не се допуска изсичане на съществуваща ценна дървесна растителност и покриване или засипване на водни течения.	Проектите за ПУП се изработват при условията на чл. 16 от ЗУТ . Максимална дължина на фасадния фронт - 16м. Не се допуска свързано основно застрояване на двете странични регулационни линии в ъгловите урегулирани поземлени имоти.	Жм2	св. кафяв
	ГРУПА СМЕСЕНИ МНОГОФУНКЦИО-НАЛНИ УСТРОЙСТВЕНИ ЗОНИ						Териториите са с многофункционално предназначение за обществено обслужване,търговия, безвредни производства, жилища, спорт и атракции и други допълващи функции.	Не се се допускат обекти за дейности с вредни отделяния и влияния. Изпълняват се всички изисквания за изграждане на достъпна среда.	Соп	
								Плътността и интензивността на застрояване не се ограничават в УПИ с лице на три улици при свързано основно застрояване в минимум два УПИ.		
								Площите с жилищно предназначение не могат да заемат повече от 30% от допустимата разгъната застроена площ от РЗП за урегулираните позелемлени имоти за застрояване в зоната.		
7	Смесена общественообслужваща и производствена устройствена зона	60	5,00	40		Комплексно, свободно, свързано или групово	Предимно за комплексните центрове по главните градски булеварди. Минимум25% от озеленената площ на УПИ е с висока дървесна растителност.	Височината на застрояването по непосредствената рамка на главните градски булеварди се доказва с ПУП и РУП (силуетни проучвания).	Соп	червено с вертикално св.виолетово райе
8	Смесена общественообслужваща и производствена устройствена зона със занижени параметри	50	3,50	40		Комплексно, свободно или групово	Предимно за новите комплексни центрове от II-ро ниво. 50% от озеленената площ е с висока дървесна растителност. Кота корниз се доказва с ПУП.	В новоурбанизираните територии и в териториите с неприложена предходна регулация проектите за ПУП се изработват при условията на чл. 16 от ЗУТ. Височината на застрояването се доказва с ПУП.	Соп1	червено с вертикално св.виолетово райе

9	Смесена общественообслужваща и производствена устройствена зона предимно за новоурбанизира-ните територии	40	2,00	40		Комплексно застроя-ване в големи УПИ, съчетано със свободно или групово застроя-ване в индиви-дуални УПИ	Предимно в новоурбанизираните територии и в части от Нови пазар с изисквания за ограничаване натоварването на средата. Минимум 50% от озеленената площ е с висока дървесна растителност.	В новоурбанизираните територии и в териториите с неприложена предходна регулация проектите за ПУП се изработват при условията на чл. 16 от ЗУТ. Височината на застрояването се доказва с ПУП.	Соп2	червено с вертикално св.виолетово райе
ТЕРИТОРИИ ЗА ОБЩЕСТВЕНО ОБСЛУЖВАНЕ										
	ГРУПА УСТРОЙСТВЕНИ ЗОНИ ЗА ОБЩЕСТВЕНО-ОБСЛУЖВАЩИ ДЕЙНОСТИ						Предназначени предимно за осигуряване на обекти за общественообслужващи дейности - образование, здравеопазване, социални грижи, култура, религия, административни и делови услуги, търговия и др. видове дейности от третичния и четвъртичния сектор.	Не се допуска промяна на предназначението на терени на съществуващи учебни, детски и здравни заведения, освен за нуждите на социалното, здравното, образователното и културното обслужване.	Соо	червено
								Максимално допустимите показатели на застрояване за обекти на социалната инфраструктура са, както следва:		
								за болница - П до 40%, Кинт.до 1,2, минимална озеленена площ 30%. Предвиждат се подземни паркинги/гаражи;		
								за заведение за социални грижи -П до 30%, Кинт.до 1,2, мин.озеленена площ 40%.		
								Плътността и интензивността на застрояване не се ограничават в УПИ с лице на три улици при свързано основно застрояване в минимум два		

								УПИ.		
10	Устройствена зона за общественo-обслужващи дейности	60	3,00	30			Предимно за обекти на общественото обслужване. Не се допуска застрояване на сгради с изцяло жилищни функции. Мин. 10% от УПИ е с висока дървесна растителност.		Соо	червено
11	Устройствена зона за общественo-обслужващи дейности и озеленяване в съществуващи урбанизирани територии	40	2,5	40			Предимно в съществуващи урбанизирани територии. Застроява се със сгради за обществено обслужване. Допуска се до 40% от РЗП да бъде с жилищно предназначение, като партерните етажи задължително са с обществени функции.		Сооз	зелено с вертикално червено райе
		30	1,2	50			Предимно в съществуващи урбанизирани територии. Застроява се със сгради за обществено обслужване. Допуска се до 30% от РЗП да бъде с жилищно предназначение, като партерните етажи задължително са с обществени функции.	Не се допуска свързано основно застрояване на двете странични регулационни линии в ъгловите урегулирани поземлени имоти	Сооз1	зелено с вертикално червено райе
ПРОИЗВОДСТВЕНИ ТЕРИТОРИИ										
	ГРУПА ПРОИЗВОДСТВЕ-НИ УСТРОИСТВЕНИ ЗОНИ И ТЕРЕНИ ЗА СПЕЦИФИЧНИ ПРОИЗВОДСТВА						Предназначени за производствено-складови дейности и допълващите ги обществено-обслужващи, комуникационно-транспортни, благоустройствени и спортно-развлекателни обекти.		П	
12	Чисто производствена устройствена зона за индустриални производства	До 80%	2,50	25			За застрояване с производствени, складови и обслужващи сгради и съоръжения. Допуска се изграждане на здравни пунктове, магазини и заведения за обществено хранене за ежедневните нужди на	Не се допускат жилищни сгради, училища и детски заведения.	Пч	тъмно-виолетово

							работещите, административни сгради и научно-експериментални бази към			
13	Предимно производствена устройствена зона	60	3,50	30			За застрояване с производствени, складови, административни, търговски и обслужващи сгради и съоръжения. Допускат се само производства с хигиеннозащитна зона до 100 метра. Допуска се изграждане на жилищни сгради и общежития за персонала в предприятията, ма	Не се допускат производства с вредни отделяния, като: предприятия на химическата и каучуковата промишленост с отпадъчни технологични продукти; варо-бетонови центрове, асфалтови бази и други подобни обекти; всякакъв вид леярни за черни и цветни метали. М	Пп	светло-виолетово
14	Устройствена зона за производство в малки и средни предприятия	60	1,50	35			За застрояване с производствени, складови, административни, търговски и обслужващи сгради, работилници и др. Допускат се само производства без хигиеннозащитна зона. Допуска се изграждане на жилищни сгради, както и общежития за персонала в предприятията, м	Не се допускат производства с вредни отделяния и влияния върху околната среда. Мин. 20% от УПИ е с висока дървесна растителност.	Пмс	розово-лилав
15	Устройствена зона за високотехноло-гични производства	60	1,20	40			Зона за застрояване с предприятия за високотехнологични производства, лаборатории, комплекси и сгради за учебна и научно-експериментална иновационна дейност, административни и делови сгради и офиси, изложбени зали, жилищни сгради, общежития за изследовате	Мин.25% от площта на УПИ е с висока дървесна растителност.	Пс	розово-лилав със зелен щрих
16	Терени за транспортни и логистични дейности	40	1,00	50			Показателите се отнасят за терени, в които се извършват логистични дейности.	Минимум 15% от общата площ на зоната задължително се предвиждат за озеленени площи по чл.23 от ПН и СПН. От озеленената площ мин. 50% е с висока дървесна растителност.Минимум 25% от площта на УПИ е с висока дървесна растителност.	Плп	розово-лилав

ТЕРЕНИ ЗА БАЗИ НА ГРАДСКОТО СТОПАНСТВО И ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА										
	ТЕРЕНИ ЗА БАЗИ НА ГРАДСКОТО СТОПАНСТВО И ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУ-РА						Обособени терени предназначени за сигуряване на елементите на градското (комуналното) стопанство, като всеки отделен терен има своя специфика и конкретна функция.	Параметрите на застрояване се установяват с ПУП. В санитарно охранителната зона на обектите не се допуска жилищно строителство.Минимум една трета от озелененатa площ трябва д	Т	
17	Терени за транспортна инфраструктура		5,00				За транспортна инфраструктура - улици, пътища, летища, пристанища, паркинги,автогари, гаражи, депа и др. на обществения транспорт, прилежащи административни и офисни сгради.		Тти	светло-сиво
18	Терени за инфраструктура на жп транспорта						За транспортна инфраструктура - жп линии и ареали.		Тжп	светло- сиво с тъмно-сив вертикален щрих
	28. Терени за бази на транспорта	30	1,00	20	10		За гаражи, депа и др. на обществения транспорт.		Ттр	сиво
19	Терени за площни обекти на техническата инфраструктура						За електростанции, елподстанции, телефонни централи, радио и телевизионни и други телекомуникационни централи, за площни обекти на снабдяване с петролни продукти, газ и топлоенергия и др.	Показателите на застрояване се определят с подробните устройствени планове съобразно правилата и нормативите, определени с наредбата по чл. 13, ал. 1 ЗУТ.	Тевк	петролно зелено
ЗЕЛЕНА СИСТЕМА										
	ГРУПА УСТРОЙСТВЕНИ ЗОНИ И САМОСТОЯТЕЛ-НИ ТЕРЕНИ НА ЗЕЛЕНАТА СИСТЕМА В УРБАНИЗИРАНИТЕ ТЕРИТОРИИ						Основните функции на тази група са рекреативни, еколого-хигиенни, защитно-мелиоративни и др. специфични (гробища, ботанически градини, зоопаркове и др.). Допуска се изграждането на обекти със спортни и атракционни функции, при спазване на предвидените пар			

20	Устройствена зона на градски паркове и градини за широко обществено ползване	1	0,06	85 (вкл. декор. водни площи)			Паркове за ежедневен и седмичен отдих. В парковете с площ над 5ха се допуска застрояване със сгради и съоръжения за дейности, свързани с отдиха. Собствеността в тази зона може да бъде и частна.	Необходимите площи за широко обществено ползване, които са задължително публична общинска собственост, се определят въз основа на ПУП. Минимален размер наУПИ е 1ха. Минимум две трети от озеленената площ на парка е с висока дървесна растителност.	Тз	зелено
21	Терени за специализирани паркове			60			Зелени площи със специфичен режим - зоопаркове, ботанически градини, мемориални, етнографски, балнеоложки обекти, спортни /и атракционни паркове и други* в урбанизираните територии.	Параметрите на застрояване за всеки парк се определят с ПУП, при спазване на посоченото минимално озеленяване.	Тзсп	светло зелено
22	Самостоятелни терени за озеленяване на улици, реки, дерета, открити канали и сервитути и други открити водни течения						Озеленени терени с компактна или лентова форма, осъществяващи връзки между елементите на зелената система.	По улиците от главната улична мрежа от I до III клас включително, задължително се предвижда крайулично озеленяване с дървесна растителност.	Тзв	тъмно зелено
								От двете страни на реките и откритите водни течения се провежда задължително укрепващо и мелиоративно озеленяване с ширина минимум 3 м. Не се допуска строителство, с изключение на инженерни мрежи и алеи. В сервитутите на инженерните съоръжения не се допус		
ТЕРИТОРИИ ЗА СПОРТ И АТРАКЦИИ (РАЗВЛЕЧЕНИЯ)										
	УСТРОИСТВЕНА ЗОНА ЗА СПОРТ И АТРАКЦИИ						Допуска се застрояване само за спорт и атракции. До 50% от нормативно определените паркоместа се осигуряват в подземни паркинг-гаражи. Две трети от озеленената площ е с висока дървесна растителност. Площта на откритите спортни съоръжения влиза в площта на		Оз	
23	Зона за спорт и атракции	25	0,35	40			Предимно за обособени зони за спорт и атракции в градска среда. До 50% от нормативно определените паркоместа се осигуряват в подземни паркинг-гаражи. Две трети от озеленената		Оз	тъмно зелено с червен контур

							площ е с висока дървесна растителност.			
ГРУПА УСТРОЙСТВЕНИ ЗОНИ ЗА ОТДИХ										
24	Рекреационна устройствена зона	30	1,50	50	10		Минимум 25% от общата площ на зоната задължително се предвиждат за озеленени площи по чл.23 от ПН и СПН.	В новоурбанизираните територии и в териториите с неприложена предходна регулация проектите за ПУП се изработват при условията на чл. 16 от ЗУТ и съгласно чл. 12 и чл.13 от специфичните правила.	Ок	тъмно зелено с червено райе
25	Курортни зони и комплекси в зелена среда	30	1,00	50	7		Разрешават се сгради за рекреационно ползване при следните показатели: кота корниз 7 м. Да се осигури крайбрежна линеарно озеленена зона по оказана в проекта граница.		Ок1	тъмно зепено със сив контур
26	Самостоятелни терени за селищни и гробищни паркове.						Устройват се на основата на ПУП. По периферията на гробищните паркове в рамките на регулационните им граници се предвижда задължителна изолационна зеленина с мин. ширина 10 м, в която се допуска разполагане на колумбарийни стени.		Оз	светло зелено
27	Вилни устройствени зони	30	1,00	60	10	Свободно или групово	Устройствени зони в природна среда с минимално лице за УПИ - 16 м и площ на УПИ над 1000 кв.м.	В новоурбанизираните територии и в териториите с неприложена предходна регулация проектите за ПУП се изработват при условията на чл. 16 от ЗУТ.	Ов	жълто с тъмно зелено райе
СПЕЦИАЛНИ ТЕРЕНИ										
28	Специални терени						За обекти на сигурността и отбраната, изкуствени острови		Тсп	червен сиво розов
ЗЕМЕДЕЛСКИ ТЕРИТОРИИ										
	ГРУПА ЗЕМЕДЕЛСКИ УСТРОЙСТВЕНИ ЗОНИ И ТЕРЕНИ						Предназначени за производство на растителна продукция и паша на добитък по начин, неувреждащ почвеното плодородие и здравето.		Зз	

29	Устройствена зона за земеделски нужди без възможност за промяна на предназначението, за селскостопански дейности.						Без промяна на предназначението на земеделските земи, се допуска застрояване с обекти и съоръжения свързани с непосредственото им ползване: стопански, складови селскостопански сгради, площадки и съоръжения, жилищна сграда за стопаните и работещите.	Допустими параметри на застрояване съвместимо с основното предназначение на имотите: .	Зз1	тъмно жълто и светло жълто според начина на трайно ползване - ниви или трайни насаждения
								-за имоти с площ до 5дка - едноетажни стопански постройки с площ до 35 м2 за съхранение на селскостопанска продукция и инвентар, в т. ч. и помещение за обитаване;		
								-за имоти с площ от 5 до 10дка - едноетажни стопански постройки и съоръжения с площ до 70 м2 за съхранение на растителна и животинска продукция и отглеждане на домашни животни, в т.ч. и помещение за обитаване;		
								-за имоти с площ над 10 дка - определя се застроен двор, който не може да надхвърля 20% от площта на имота. Плътността на застрояване общо на всички предвидени сгради и съоръжения не може да надхвърля 15% от площта на застроения двор;		
								Разгънатата застроена площ на жилищните сгради не може да бъде по-голяма от сумарната застроена площ на стопанските сгради и постройки. Изграждането на жилищни сгради се допуска след или едновременно с изграждането на стопанските сгради и съоръжения;		

30	Устройствена зона за земеделски нужди с допустима промяна на предназначението.	15	0,30	70	7		Предвидена е предимно върху земи ниска категория. Допустимите функции и параметри на застрояване се определят съобразно функционалното предназначение и параметри на съседните устройствени зони и терени.	В случаите, когато е допустимо обитаване, застрояването е ниско, при макс. плътност 25% и макс. Кинт 0,6. Строителство се разрешава въз основа на ПУП и след смяна на предназначението на земеделската земя.	Зз2	тъмно жълто и светло жълто според начина на трайно ползване - ниви или трайни насаждения с вертикални кафеви райета.
ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ										
	ГРУПА ГОРСКИ УСТРОЙСТВЕНИ ЗОНИ И САМОСТОЯТЕЛ-НИ ТЕРЕНИ						Устройството и застрояването се осъществяват по реда на Закона за горите. Допустимо е изграждане на сгради и съоръжения с функция отдих въз основа на ПУП и след смяна на предназначението на земята. Допуска се изграждане на проводи и съоръжения на инженер		Г	
31	Устройствена зона за гори без възможност за промяна на предназначението						Основно с дървопроизводителнисредообразуващи функции. Допускат се дейности съгласно лесоустройствен проект.		Г	
32	Защитни и противоерозионни гори и земи, рекреационни гори и земи, зелени зони и курортни гори						Предимно в зоната на активно влияние и имат водоохранни, противоерозионни и мелиоративни функции. Допуска се изграждане на противоерозионни и мелиоративни съоръжения.	Разработването на ПУП следва да обхваща структурна част от територията с минимум площ 5 ха. 70% от зелената площ трябва да бъде с висока растителност. Не се разрешава ограждане на УПИ и строителство.	Гз	тъмно-зелено
								Зоните определени по предходното изречение са с режим за превантивна териториалноустройствена защита.		

33	Горски паркове	3	0,06	85 вкл. декор. водни площи			Паркове с профил и тематично предназначение (исторически парк, сезонен парк, излетен парк и др.) Разработват се въз основа на ПУП без смяна на предназначението на земята.		Гп	тъмно зелено със св.зел.конт.
34	Специализирани горски паркове						Зелени площи със специфичен режим - зоопаркове, ботанически градини, мемориални, етнографски, балнеоложки обекти, спортни /и атракционни паркове и други извън урбанизираните територии..	Разработват се въз основа на ПУП при условията на чл. 29 от ПН и СПН	Тзсп1	тъмно зелено със св.зел.конт.
35	Устройствена зона за трайни насаждения, опитни полета на научни институти, разсадници и други	3	0,05				Допуска се изграждане само на обекти, пряко обслужващи основната функция на терена.		Тгр	светло-жълто зелено каре
ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ										
							Обхваща територии и/или части от тях, за които се въвежда основен или допълнителен режим, със специфични изисквания и ограничения, налагащи се по силата на разпоредбите на други закони.			
	ТЕРИТОРИИ ЗА ЗАЩИТА НА ПРИРОДНИ ОБЕКТИ						Устройството на тези територии се осъществява съгласно Закона за защитените територии и въз основа на планове за управление и други устройствени планове. Строителство се допуска, ако е предвидено по тези планове и при влязъл в сила ПУП.		Р	сиво-зелено
36	Природни паркове						В административните граници на община Нови пазар няма	Прилага се чл. 31 от ПН и СПН.	_	
37	Защитени местности и влажни зони						За Община Нови пазар няма.	Прилага се чл. 32 от ПН и СПН.	_	

	ГРУПА ТЕРИТОРИИ ЗА ЗАЩИТА НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО						Допълнителен режим, с който се изисква изпълнението на разпоредбите на Закона за културното наследство.		Ткн	
38	Територия *с* концентрация на обекти на КИН						Предимно в градския район. Обхваща различни устройствени зони терени и/или части от тях, в които попадат индивидиуални и зупови паметници на културата, в т. ч. и паметници на градинското парковото изкуство. Допълнително с пиктограми са обозначени конкретн		Ткн А1	оранжев контур в/у осн. режим
	Културно-исторически резерват						На територията на община Нови пазар попада част от резерват "Плиска".		Ткн А2	оранжев контур в/у осн. режим
	Охранителна зона на културно-исторически резерват						Охранителна зона има Архитектурен културно-исторически резерват "Плиска".			тънък черен щрих в/у осн. режим
	ОХРАНИТЕЛНИ ЗОНИ НА ВОДОИЗТОЧНИ-ЦИ						Допълнителен режим, с който се изисква изпълнението на разпоредбите на Закона за водите (ЗВ), Закона за здравеопазването (33) и подзаконовите актове към тях.			
39	Санитарно охранителна зона (СОЗ) "I" на водоизточници, вкл. на минерални извори						Устройството и застрояването в охранителния пояс се реализират въз основа на устройствени планове и съобразно изискванията на ЗВ и Наредба № 3 от 2000 г на МОСВ, МЗ и МРРБ.			светло-син контур в/у осн.ре-жим

НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ ЗА ОЗДРАВЯВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И ЗА УКРЕПВАНЕ НА ЗЕМНАТА ОСНОВА										
							Тази група обхва обхваща територии и/или части от тях, за които се въвежда допълнителен режим, със специфични изисквания и ограничения, предизвикани от съществуващите природогеографски и еколого-хигиенни фактори.			
40	Свлачища и срутища за укрепване							Прилага се чл. 33 до 40 от ПН и СПН		

Изводите от анализа на опорния план на землището са насочени към възможностите и ограничителите на бъдещото териториално развитие на общината.

От анализа е видно:

1. Община Нови пазар има реални възможности за териториално развитие. Не съществуват реални ограничители за разширение на регулационните граници на населените места при доказани потребности, целесъобразност и изисквания за развитие на приоритетни функционални системи.

2. Във връзка с основната характеристика на сегашното и бъдещо развитие на общината, като туристически център е целесъобразно за държавните и общински гори.

- да се въведат забранителни режими за застрояване в терените на горския фонд.
- да се редуцират площите за дърводобив в горите около града.

3. За развитие на зелената система е целесъобразно

- да се въведе препоръчителен и съответно стимулиращ режим за увеличаване дела на трайните насаждения в земеделските земи, като по този начин се осигурява естествена визуална, микро климатична и функционална непрекъснатост и пространствена обвързаност на горските масиви на планината и околността със зеленината в урбанизираната територия.

4. С цел запазване на земеделската земя, която е предпоставка за развитието на туризма е целесъобразно:

- да се въведе забранителен или щадящ режим за застрояване на висококатегороийната плодородна земя;
- да се преоцени /на база специализирано проучване на пазара и социалните нагласи/ статута и развитието на т.н. „вилни зони" извън градската територия;

5. Общият извод от анализите формира като задължително условие и изискване - разработката на Общия устройствен план да включва в териториалния си обхват землището на общината със зониране, статут и режими на ползване за всички елементи на територията.

Горските територии на Община Нови пазар, основно са държавна собственост. Те се стопанисват и управляват в момента от Държавно Горско стопанство –Нови Пазар. За целта управлението на горите има действащ, разработен лесоустройствен план. Той включва и покрива цялата територия на Община Нови Пазар и стеритории на Община Каспичан и части от община Шумен при с. Мадара. Горските територии, в района на дейност на държавно горско стопанство „Нови Пазар" са разположени на територията на следните общини:

1.Община гр. Нови Пазар, със землища: гр. Нови Пазар-170,9 ха, с. Беджене-275,4 ха, с. Войвода-707,8 ха, с. Енево-3,7 ха,с. Жилино-част-336,4 ха, с. Зайчино ореше-105,5 ха, с. Избул-405,9 ха, с. Мировци-668,2 ха, с. Памукчии-755,5 ха, с. Писарево-345,4 ха, с. Правенци-502,4 ха, с.Преселка-521,8 ха, с. Сечище-310,2 ха, с. Стан-815,1 ха, с. Стоян Михайловски-250,9 ха, с. Тръница-401,1 ха.

2.Община гр. Каспичан, със следните землища: гр. Каспичан-912,6 ха, гр. Плиска-11,1 ха, с. Златна нива(без горскостопански територии), с.Върбяне(без горскостопански територии), с. Кюлевча-1566, 2 ха, с. Марково-1946,6 ха, с. Косово-473,3 ха, с. Могила-1360,0 ха, кв. Калугерица (без горскостопански териотории), с.Овчарово-397,9 ха.

6.Община гр. Шумен - землище на село Мадара-44,3 ха.

Територията на Община Нови пазар е обособена като 1-ви Горски Участък :

Първи горскостопански участък "Нови Пазар" обхваща северната част на горското стопанство и включва в себе си отдели №№ 68-79; 81-95; 244-276; 278; 279; 280; 282; 293-339; 445; 446, с обща площ 6576,2 ха, от която 6199,3 ха залесена и 376,9 ха незалесена площ.

От тези площи 97ха са с частна собственост; 165,8 ха са общински; 0,9 ха са собственост на юридически лица; и 6312,5 ха са държавна собственост.

Общата площ на горските територии,за всички **собствености** в 1 ГСУ е 6443,1 ха; залесената площ е 5648,5 ха, реакцинните гори са 316,5 ха. Незалесената площ е 376,9 ха. Културите и насажденията са на възраст от 1 до 130 год., като от 41 до 60 са най-много - 33,5% от площта. Разпределението на културите и насажденията по класове на възраст е неравномерно. Средната възраст е 44 години.

Общият запас на насажденията без клони за първи ГСУ - за всички собствености 578805 куб.м, като основната част е съсредоточена във III клас на възраст - 35,7% - 206285 куб.м.Запасът на надлесните дървета е 200 куб.м.Средният запас на 1 ха е 93 куб.м. Общият среден годишен прираст е 14918 куб.м., а средният прираст на 1 ха - 2.41 куб.м. Културите и насажденията са от I доVбонитет, а средния бонитет е III / 3,3 / Преобладаващият бонитет е IV - 2284,7 ха. (36,8%).

Насажденията и културите от 1 ГСУ - за всички собствености са със средна пълнота 0,75, като преобладават тези с пълнота 0.7 - 21,6% - 1339,6 ха. С най-висока средна пълнота са културите и насажденията от първи и от втори клас на възраст - 0,82. В състава на културите и насажденията участват 3 иглолистни и 31 широколистни дървесни вида. Най-голямо разпространение има цера - заема 36% от залесената площ и 34% от запаса на горите в 1 ГСУ. В състава на насажденията и културите участват следните дървесни видове: бялбор, смърч,черен бор, червен дъб, бук, зимен дъб, благун, цер, габър, ясен, трепетлика, явор, бреза, мъждрян, орех, акация, космат дъб, келяв габър, полски бряст, гледичия, клен, круша, едролистна липа, сребролистна липа, дребнолистна липа, череша, шестил, махалебка, полски ясен, планински ясен и др.

Разпределението на площта по охранителни участъци е както следва:
1ГСУ „Нови Пазар”
1 ОУ „Тръница”- отдели:№№244-268; с площ 1522,3 ха.
2 ОУ „Мировци”- отдели:№№269-276;278-280;282;293-301; с площ 1126,6 ха.
3 ОУ „Памукчи”- отдели:№№302-324; с площ 1179 ха.
4 ОУ „Стан”- отдели:№№325-339;445;446; с площ 1132,2 ха.
5 ОУ „Войвода”- отдели:№№68-79;81-95; с площ 1616,1 ха.
ОУ- Охранителен Участък
ГСУ - Госко стопански Участък

Разпределението на горите на територията на Община Нови пазар според собствеността е следната:

- Общата площ на горските територии,за всички **собствености** в 1 ГСУ е 6443,1 ха; залесената площ е 5648,5 ха, реакцинните гори са 316,5 ха. Незалесената площ е 376,9 ха

- Частна собственост - 97ха са с частна собственост;
- Общинска собственост - 165,8 ха; -
- Собственост на юридически лица - 0,9 ха ;
- Държавна собственост - 6312,5 ха

Стопанисването на горите в района на дейност на държавно горско стопанство „Нови Пазар” е в зависимост групата гори към които са причислени отделните насаждения и техните основни функции.

1.2. ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

1.2.1 Връзки с Националната програма за развитие на Република България — България 2020

С общо целенасочващо значение за ОУПО са визията и целите на Националната програма, а именно:

Визия - към 2020 год. България е държава с конкурентноспособна икономика, осигуряваща условия за пълноценна социална, творческа и професионална реализация на личността чрез интелигентен, устойчив, приобщаващ и териториално балансиран икономически растеж. **Цели:**

1. Повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентноспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване.

2. Изграждане на инфраструктурни мрежи, осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението.

3. Повишаване конкурентоспособността на икономиката чрез осигуряване благоприятна бизнес среда, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност.

От осемте **приоритета** на Националната програма, за устройственото планиране на **община Нови Пазар** от съществено значение са следните пет:

Приоритет 3: Постигане на устойчиво регионално развитие и използване на местния потенциал. Приоритетът е насочен към развитие на потенциала на българските райони и превръщането им в привлекателно място за живеене и бизнес със съхранена природа и уникални културни паметници и традиции. Той включва като подприоритет

3.4 *Подкрепата за ефективно и устойчиво усвояване на туристическия потенциал на регионите и развитие на културните и креативни индустрии в регионите,* който предвижда:

- Развитие на инфраструктурата за специализирани форми на туризъм;
- Маркетинг на туристическите региони и формиране на регионални туристически продукти;
- Създаване на условия за развитие на културни и творчески индустрии в регионите;

Негов 5-ти подприоритет е *Създаването на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси,* включващ:

- Подобряване качеството и ефективността на водоснабдителните услуги за бизнеса и населението в регионите
- Устойчиво управление на водните ресурси в регионите чрез изграждане и модернизиране на канализационни системи и пречистване на отпадъчни води;
- Превенция на риска от наводнения, бедствия и аварии на територията на регионите; -Опазване, поддържане и възстановяване на биологичното разнообразие като част от природния потенциал за устойчиво развитие на регионите;
- Повишаване качеството на атмосферния въздух на територията на страната;

Приоритет 4: Развитие на земеделието за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси със следните подприоритети:

4.1. Балансирано секторно и структурно развитие на аграрния отрасъл, респ. мерките:

- Насърчаване процеса на консолидиране на земеделските земи (комасация) по собственост;

• Възстановяване и модернизиране на хидромелиоративната инфраструктура;

4.2. Модернизиране и технологично обновяване на стопанствата и инфраструктурата в отрасъла, респ. мярката:

- Насърчаване на инвестиции в материални и нематериални активи;

4.4. Превръщане на земеделското производство в привлекателен бизнес, осигуряващ стабилни и справедливи доходи на заетите в него, респ. мярката:

- Насърчаване развитието на биологичното земеделие;

Приоритет 5: Подкрепа на иновационните и инвестиционни дейности за повишаване на конкурентоспособността на икономиката и в частност:

-Подприоритет

5.4. Подкрепа на сектор Туризъм, респ. мерките:

- Подобряване на качеството на туристическите услуги;
- Национален туристически маркетинг;

Приоритет 7: Изграждане на адекватна енергийна инфраструктура, подкрепа за повишаване на ресурсната ефективност и намаляване на енергийната зависимост и в частност:

Подприоритет 7.2. Повишаване на енергийната ефективност, респ. мерките:

- Повишаване на ефективността на потреблението на енергия в обществения сектор;
- Повишаване на енергийната ефективност на сградите;

Подприоритет 7.3. Достигане на 16% на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия до 2020 г. респ. мерките:

- Стимулиране на децентрализирано производство на енергия за отопление и охлаждане от възобновяеми източници (ВИ);
- Стимулиране на инвестициите в производството и потреблението на енергия от ВИ в домакинствата;

Приоритет 8: Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари и по-специално неговия подприоритет

8.6. *Подобряване свързаността и интеграцията на българските региони в национален и международен план и свързаността с големите градски центрове в съседните страни,* респ. мерките:

• Подобряване на пътната инфраструктура;

• Подобряване на мрежата от републикански и общински пътища.

1.2.2. Връзки с Националната стратегия за регионално развитие на Република България (НСРР) за периода 2012-2022 г.

Връзките на ОУПО с НСРР са по линията на съдържащите се в нея:

- концепция за териториално-урбанистично развитие на българските райони;
- визия, стратегия, цели и приоритети за регионално развитие.

Според концепцията, гр. Нови Пазаре малък по големина град.

Главната стратегическа цел на НСРР е: „Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие, базирано на използване на местния потенциал и сближаване на районите в икономически, социален и териториален аспект".

Към четирите стратегически цели, които произтичат от главната цел са определени **приоритети и специфични цели,** част от които имат целеполагащо и инструментално значение за ОУПО, въпреки че са адресирани на ниво райони за планиране.

Към 1-вата стратегическа цел, която визира икономическото сближаване, чрез развитие на собствения потенциал на районите и опазване на околната среда такива приоритети са:

- Развитието на устойчиви форми на туризъм и на културни и творчески индустрии;
- Развитието на инфраструктурата за опазване на околната среда.

Към 2-рата стратегическа цел, посветена на социалното сближаване, от значение са приоритетите, отнасящи се до:

- Подобряване достъпа до образователни, здравни и културни услуги и развитие на спортната инфраструктура;
- Подкрепа на трудовата географска мобилност в районите, в т.ч. стимулиране мобилността на работната сила за ограничаване миграционните процеси в тях;
- Развитието на капацитета за стратегическо планиране и по-специално осигуряване на устойчиво и хармонично развитие на територията чрез качествено устройствено и интегрирано планиране и създаване на добри условия за инвестиционния процес.

Към 3-тата стратегическа цел, отнасяща се до териториално сближаване важна е специфична цел 3.2.1 - Разширяване на междурегионалното сътрудничество.

Към 4-тата стратегическа цел, третираща балансирано териториално развитие, от важно значение са специфичните цели, ориентирани към:

- Развитие на връзките град - район и подобряване достъпа до културно-исторически обекти, логистични центрове, местата за рекреация и туризъм, производствените и бизнес зоните в района;
- Насърчаване изграждането на местната инфраструктура, обновяване на селата, предлагането на местни основни услуги и опазването на културното и природно наследство като важен фактор за подобряване качеството на живот в селските райони.

1.2.3. Връзки с Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 — 2025 г.

Връзките на ОУПО с Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) са по линията на заложените в нея цели, приоритети и стратегия за развитие на националното пространство, с които той задължително се съобразява.

Цели и приоритети

Към Стратегическа цел 1 — Интегриране в европейското пространство - това е приоритет 1.4. „Развитие на националната транспортна инфраструктура като част от Трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T), осигуряваща интегриране в европейското пространство и връзки
основните урбанизационни центрове на съседните страни.

Към Стратегическа цел 2 — Полицентрично териториално развитие - това е приоритет 2.3. „Поддържане на широка мрежа от градове и подкрепа на тяхното интегрирано развитие чрез приложение на ИПГВР и синхронизиране на секторните политики".

Към Стратегическа цел 3 — Пространствена свързаност и достъп до услуги - това е приоритет 3.2. „Развитие на електронната съобщителна инфраструктура и

осигуряване на условия за широколентов достъп до Интернет на домакинствата и предприятията, като една от най- важните предпоставки за развитие и широкото използване на електронни услуги от администрацията, бизнеса и гражданите".

Към Стратегическа цел 4 — Съхранено природно и културно наследство - това е приоритет 4.1. „Опазване на идентичността на природното и културно наследство чрез ефективна защита и интелигентно използване на икономическия потенциал на защитените природни и културни ценности".

Към Стратегическа цел 5 — Стимулирано развитие на специфични територии - става дума за приоритет 5.6. „Възстановяване на нарушените територии, екологичното равновесие и биологичното разнообразие, адаптиране към измененията на климата и намаляване на риска от природни бедствия."

Към Стратегическа цел 6 — Конкурентоспособност чрез зони за растеж и иновации -
става дума за приоритет 6.2. „Изграждане на индустриални паркове и обновяване на зони с обикновени производства ".

Стратегия

Според стратегията за развитие на социалната инфраструктура,Нови пазар запазва досегашните си нива на обслужване в сферите на образованието, здравеопазването и културата, като се изисква доизграждане и реконструкция на транспортната инфраструктура за скъсяване на времето за достъп до съответните услуги.

От стратегията за пространствените измерения на икономическото развитие съществени за ОУПО са насоките за:

- подпомагане на развитието на селското стопанство чрез изграждане/възстановяване на хидромелиорациите и на инфраструктурата за предпазване на земеделските земи от вредното въздействие на водите;
- съобразяване на реализирането на стопанските функции на горите със средообразува- щата им роля, значението им на биологично и ландшафтно богатство, рекреационния им потенциал, добива на негорски продукти и ловностопанската дейност;
- по отношение на добива и обогатяване на медните руди рекултивацията на терените след изземане на рудните маси и обезопасяване на хвостохранилищата;
- в областта на туризма противодействие срещу наложилите се сезонност и еднообразие на туристическия продукт, качеството на средата и трансформацията на рекреационните ландшафти в силно урбанизирани като за целта: към плановете за развитие на туризма на локално равнище се прилагат изисквания за диверсифициране на туристическото предлагане с нови „алтернативни" форми според ресурсите в районите и общините. осе създадат условия за реализиране на потенциала на минерални води и специфичния микроклимат за развитие СПА и лечебен туризъм.

Стратегията на НКПР по отношение на природните и културни ценности за постигане на екологичните й цели е насочена към опазване на идентичността на природното наследство и изключителното биологично разнообразие.

1.2.4. Връзки с Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

Към 30 ноември 2014 г. не са налице връзки на ОУПО с Програмата за развитие на селските райони.

Към Приоритет 2 - Повишаване на жизнеспособността на стопанствата и конкурентоспособ- ността на всички видове селскостопанска дейност, както и насърчаване на новаторските технологии в селското стопанство - респ. приоритетна област 2Б: *Улесняване на навлизането на квалифицирани земеделски стопани в селскостопанския сектор, и по-специално приемствеността между поколенията в селскостопанския сектор,* това е:

- мярката по член 20, код 6.4 „Помощ за инвестиции в неселскостопански дейности в селските райони".

Към Приоритет 3 - Насърчаване на организацията на хранителната верига, хуманното отношение към животните и управлението на риска в селското стопанство - респ. приоритетна област 3А: *Подобряване на конкурентоспособността на първичните производители чрез по-доброто им интегриране в селскостопанската и хранителната верига посредством схеми за качество, които да добавят стойност към селскостопанските продукти, популяризиране на местните пазари и къси вериги на доставки, групи на производителите и междубраншови организации,* такива са мерките по:

- член 20, код 6.4 „Помощ за инвестиции в неселскостопански дейности в селските ра- йони";

Към Приоритет 4 - Възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство - респ. приоритетна област 4Б: *Подобряване управлението на водите, включително управлението на торовете и пестицидите и* приоритетна област 4В: *Предотвратяване на ерозията на почвите и подобряване на управлението им,* мерки със значение за ОУПО са тези по:

- член 18, код 4.3. „Помощ за инвестиции в земеделска (разбирай хидромелиорации) и горска инфраструктура;

- член 21, код 7.2 „ Помощ за инвестиции в дребна инфраструктура, вкл. инфраструктура за енергия от възобновяеми източници".

Към Приоритет 5 - Насърчаване на ефективността на използване на ресурсите и подкрепа на прехода към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика в секторите земеделие, храни и гори - съответно към приоритетна област 5А: *Увеличаване на ефективността на потреблението на водата в земеделието и* приоритетна област 5Б: *Увеличаване на ефективността на потреблението на енергията в земеделието и обработката на храни,* мерки, които ОУПО би следвало да отчита са тези по:

- член 18, код 4.3 „Помощ за инвестиции в земеделска и горска инфраструктура";

- член 18, код 4.2 „Помощ за инвестиции в преработка/търговия на селскостопански продукти".

Към Приоритет 6 - Насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическото развитие в селските райони - респ. приоритетна област 6Б:*Стимулиране на местното развитие в селските райони,* мерките от значение за ОУПО са тези по:

- член 21, код 7.5 „Помощ за инвестиции за инфраструктура за отдих/туризъм";

- член 21, код 7.6 „Помощ за изследвания/инвестиции в културното и природното нас- ледство в селските райони, вкл. райони с ВПС (земи с висока природна стойност".

1.2.5. Връзки с Оперативната програма „Региони в растеж" 2014-2020г.

През периода 2014-2020 целевата ориентация на Оперативна програма „Региони в растеж" (ОПРР) е градското развитие и то развитието на градовете от 1-во до 3-то йерархично ниво и по изключение някои градове от 4-то йерархично ниво (предвидени от НКПР за преминаване към по-високото 3-то ниво). Дейностите по различните приоритетни оси, инвестиционните им приоритети и специфичните цели към тях, които подлежат на финансово подпомагане и имат отношение към ОУПО са посочени по-долу

Дейности към Приоритетна ос 1: Устойчиво и интегрирано градско развитие:

Към Инвестиционен приоритет 2: Действия за подобряване на градската околна среда, обновяване на градовете, възстановяване и почистване на терените за вторично застрояване (включително зони за конверсия), и намаляване замърсяването на въздуха и насърчаване мерки за намаляване на шума:

- *Специфична цел 1:* Повишаване качеството на живот, социално включване, и подобряване на екологичната среда, чрез благоустрояване на физическата среда в градовете:
  - изграждане и възстановяване на зони за обществен отдих, като паркове, детски площадки .....;
  - изграждане, реконструкция и рехабилитация на физически елементи на градската среда, като напр. пешеходни алеи и тротоари, велосипедни пътеки и алеи, пешеходни зони;
  - изграждане, реконструкция и рехабилитация на улични мрежи и паркинги;

- *Специфична цел 2:* Подобряване на икономическата активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическа активност:
  - подобряване или реконструкция на съществуваща или строителство/развитие на нова техническа инфраструктура, свързана с бизнеса, като например комуникационна свързаност, електроснабдяване, публично осветление...;

Към Инвестиционен приоритет 5: насърчаване на нисковъглеродни стратегии за всички типове територии, и особено градските райони, включително насърчаване устойчива мултимодал- на градска мобилност и смекчаване на съответните адаптационни мерки:

- *Специфична цел 1*: Подобряване качеството на въздуха в градовете, чрез подобрена градска мобилност и повишаване дела на електротранспорта:
  - разработване на планове за управление на трафика и въвеждане на АСУ и к/л;
  - подобряване достъпността на градските автобусни спирки и на довеждащата до тях инфраструктура
  - подобряване връзките между интегрирания градски транспорт и междуградския автобусен и ж.п. транспорт като част от реализиране на мултимодален транспорт . .

Дейности към Приоритетна ос 5: Регионален туризъм:

Към Инвестиционен приоритет 1: Консервация, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство

- *Специфична цел 1*: Насърчаване на регионалния туризъм, чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природното наследство и

- *Специфична цел 2:* Насърчаване на местния икономически потенциал и нови форми на заетост в регионите:

Дейности към Приоритетна ос 6: Регионална пътна инфраструктура:

Към Инвестиционен приоритет 1: Подобряване мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на транс-европейската транспортна мрежа, включително мултимодални възли:

- *Специфична цел 1:* Подобряване свързаността и достъпността на мрежата от градове и обектите на природното и културно наследство с TEN-Tмрежата:

  -строителство, реконструкция и рехабилитация на първокласни и второкласни пътища (извън Трансевропейската транспортна мрежа) и третокласни пътища, които обслужват вътрешнорегионални връзки между градовете и осигуряват възможност за развитие на техния специфичен икономически потенциал, връзки и достъп до TEN-Tмрежата - "; -

  -строителство, реконструкция и рехабилитация на първокласни и второкласни пътища (извън Трансевропейската транспортна мрежа) и третокласни пътища, осигуряващи достъп до райони с потенциал за развитие на туризъм и достъп до TEN-Tмрежата.

Дейности към Приоритетна ос 7: Превенция на риска:

Към Инвестиционен приоритет 1: Насърчаване на инвестициите за справяне със специфични рискове, осигуряване устойчивост на бедствия и развитие на системи за управление на бедствията:

- *Специфична цел 1:* Превенция на риска от свлачища:

  -инфраструктурни мерки за укрепване, ограничаване и предотвратяване на свла-
  чищни, ерозионни, абразионни и други неблагоприятни геодинамични процеси;-
  проектирането и изпълнението на геозащитни строежи и мероприятия, което може да включва повърхностна обработка на свлачищата, планиране, водозащита, дрениране, подпиране на свлачища;

1.2.6. Връзки с Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г." (ОПОС)

В ОПОС 2014-2020 г. са предвидени 4 приоритетни оси, като към всяка от тях са идентифицирани специфични цели и дейности за изпълнение на целите на оперативната програма, като две от тези приоритетни оси са пряко или косвено свързани с Плана. Такива са:

Приоритетна ос 1: ВОДИ

Специфична цел 1: Опазване и подобряване на състоянието на водните ресурси. Дейност 1. Изграждане на ВиК инфраструктура

Изграждане на нови съоръжения за пречистване на отпадъчните води, съгласно изискванията на Директивата за пречистване на отпадъчните води и условията в разрешителното за заустване, Реконструкция на съществуващи ПСОВ, с цел пречистване на отпадъчните води до определените индивидуални емисионни ограничения, посочени в разрешителните за заустване;

■ Подмяна на канализационни колектори с нови с по-голям диаметър, така че да се преустанови преливане през преливниците на отпадъчни води в сухо време или да се съобрази със съществено нараснало количество отпадъчни води, постъпващи в този клон;

Подмяна на съществуваща канализационна мрежа тогава, когато тя компрометира експлоатацията на ПСОВ или замърсява подземните води;

■ Изграждане на съпътстваща инфраструктура (напр. електроснабдяване, път, водоснабдяване), която обслужва само изгражданите обекти (напр. ПСОВ, ПСПВ и помпени станции).

Приоритетна ос 2: ОТПАДЪЦИ

Специфична цел 1: Устойчиво управление на отпадъците за ресурсно-ефективна и зелена икономика.

Дейност 1. Инсталации и мерки съгласно йерархията за управление на отпадъците, нужни за подобряване управлението на битовите отпадъци и за изпълнение на законодателни изисквания:

■ Разширяване/подновяване на системите за събиране на битови отпадъци, като приоритет са общинските системи за разделно събиране на биоразградими отпадъци;

■ Изграждане на центрове за подготовка за повторна употреба;

■ Изграждане на инсталации за предварително третиране (сортиране, сепариране) на битови отпадъци, вкл. подобрения на изградени площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани битови отпадъци от домакинствата;

■ Изграждане на анаеробни и/или компостиращи инсталации за биоразградими отпадъци и на анаеробни и/или компостиращи инсталации за зелени отпадъци;

■ Изграждане на инсталации за предварително третиране (сортиране, сепариране) на опасни отпадъци от потока битови отпадъци (само на площадките, на които са разположени инсталации за предварително третиране или на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата);

■ Изграждане на други инсталации за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци;

■ Изграждане на инсталации за оползотворяване на биогаза в регионални депа за битови отпадъци и в стари общински депа за неопасни отпадъци, чрез производство на електрическа енергия или чрез улавяне и изгаряне;

■ Изграждане на съпътстваща инфраструктура към инсталациите (напр. електроснабдяване, път, водоснабдяване), която обслужва само изгражданите обекти;

■ Поетапно закриване и рекултивация на общински депа за неопасни отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания.

1.2.7. Връзки с Националната стратегия за развитие и управление на водния сектор, 2020 г.

Дългосрочната стратегическа цел на страната в областта на водния сектор е устойчиво ползване на водните ресурси, осигуряващо в оптимална степен сегашните и бъдещи нужди на населението и икономиката на страната, както и на водните екосистеми.

Цел 1: Гарантирано осигуряване на вода за населението и бизнеса в условията на промени на климата, водещи до засушаване чрез:

1.1 Осигуряване на непрекъснато водоползване чрез рехабилитация на съществуващите и изграждане на нови язовири и резервоари, рехабилитация на водопроводната мрежа и водоизточниците.

1.2 Намаляване на общото количество използвана вода чрез инвестиции във водостопанската инфраструктура и мерки за подобряване ефективността при използване на водните ресурси.

Цел 2: Запазване и подобряване състоянието на повърхностните и подземните води

2.1 Премахване заустването на необработени отпадъчни води в изкуствени и естествени водоприемници чрез изграждане, реконструкция и модернизация на системи за отвеждане и пречистване на отпадъчните води.

2.2 Укрепване на институционалната система за мониторинг и контрол, която да гарантира доброто състояние на повърхностните и подземни води

2.3 Превръщането на плановете за управление на речните басейни в основен планов документ при интегрираното управление на водите.

Цел 3: Подобряване на ефективността при интегрираното управление на водата като стопански ресурс

3.1 Създаване на институционална рамка, която да гарантира прехвърляне на отговорността за вземане на решения във връзка с развитието на водния сектор на национално, регионално и местно равнище от стопанските субекти към публичните власти - държава, общини.

3.2 Средствата от населението и бизнеса, средствата от ЕС и изискваното национално съфинансиране да осигуряват самофинансиране на водния сектор при спазване принципа „замърсителят и ползвателят плащат".

3.3 Повишаване капацитета на всички участници в управлението на водния сектор.

Цел 4: Намаляване на риска от щети при наводнения

4.1 Идентифициране на рисковите зони

4.2 Осъществяване на мерките от плановете за защита от наводнения.

1.2.8. Връзки с Националния план за управление на отпадъците 2014-2020г. Оперативните цели на Националния план са както следва:

- Намаляване количеството отпадъци;
- Намаляване вредното въздействие на отпадъците;
- Намаляване съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.

Мерките, които Националния план предвижда за предотвратяване образуването на отпадъците са общо 16, като в пряка или косвена връзка с ОУПО са следните:

Мярка 4.1. Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите

Същност на мярката - съдържанието на тази мярка може да се раздели на две групи дейности:

- разработване на планове и програми за управление на отпадъците от държавни и общински органи и
- прилагане на икономически мерки, също с две подгрупи:
- въвеждане на допълнителни плащания за ползване на ресурси;
- условия за предоставяне на субсидии. Предвижданията на плана трябва да включват в себе си и заложените мерки и цели на общинската програма за управление на дейностите по отпадъците.

Мярка 4.8. Използване на разяснителни кампании или оказване на подкрепа на бизнеса - финансова, за вземане на решение или друг вид подкрепа.

Същност на мярката — поради това, че не всички предприятия имат потенциал да идентифицират адекватни мерки за ПО се предвижда за тях да се предвидят разяснителни

кампании относно ползите от прилагане на мерки по ПО или внедряването на НДНТ. Подходящи изпълнители на тези обучения могат да бъдат от една страна регионалните органи, отговарящи за управление на отпадъците и/или организации на бизнеса като браншови камери, търговско-промишлени палати и др.

1.2.9. Връзки с Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници до 2020 г.

Връзката на ОУПО с Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници до 2020 г., наричан по-нататък за краткост НПДЕВИ, е по линията на ограниченията за използване на местните възобновяеми източници за производство на електроенергия.

Тези ограничения се съдържат в Становището № 1-2/2012 г. на МОСВ по Екологична оценка на НПДЕВИ, обхващат целия период на действието му и се отнасят до използването на потенциалите на водните течения, слънчевата и вятърната енергии. Същността на ограниченията е следната:

- **по отношение на водноелектрическите централи** се забранява провеждането на нови съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за руслови и деривационни ВЕЦ и МВЕЦ в границите на защитените зони, опазващи водозависимите видове и местообитания: 3260, 6420, 6430, 91 EO, 91FO, 92AO, 92CO, 92DO, видра, распер, черна мряна, маришка мряна, белопера кротушка, балкански кротушки, сабица, щипок, виюн, балкански щипок, високотел бибан, ивичест бибан, малка и голяма вретенарка, главоч, ручеен рак и бисерна мида;

- **по отношение на фотоволтаиците** се забранява провеждането на нови съгласувател- ни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за изграждането им в земеделския и горския фонд, в

границите на всички защитени зони от мрежата Натура 2000, с изключение на такива за самостоятелно захранване на обекти или в нарушени терени;
- **по отношение на вятърните генератори** се забранява провеждането на нови съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за изграждането им на територията на земеделския и горския фонд в границите на всички защитени зони от мрежата Натура 2000, с изключение на такива за самостоятелно захранване на обекти или в нарушени терени.

1.2.10.Връзки с Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура" 2014-2020

Общата цел на Програмата е идентична с тази от миналия програмен период, а имено: „Развитие на устойчива транспортна система".

Идентифицирани са две специфични цели за постигане на общата цел на Оперативна програма:
- интегрирано развитие на транспортната мрежа на страната, като част от Трансевропейската транспортна мрежа;

- повишаване на ефективността на използването на транспорта и транспортната инфраструктура.

Допустимите за финансово подпомагане интервенции са структурирани в пет приоритетни оси:
- Приоритетна ос 1. Развитие на железопътната инфраструктура по „основната" и „разширената" Трансевропейска транспортна мрежа;

- Приоритетна ос 2. Развитие на пътната инфраструктура по „основната" Трансевропейска транспортна мрежа;

- Приоритетна ос 3. Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт;

- Приоритетна ос 4. Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта";

1.2.11.Връзки с Регионалния план за развитие на Североизточния район за периода 2014-2020 г. (РПРСИР)

Аналитичната част на плана третира единно цялата територия на района като териториалният разрез е на ниво област и в този смисъл не съдържа аналитична информация конкретно за община Велики Преслав
Целенасочваща роля за ОУПО има **стратегическата част на РПРСИР** - визията, стратегическите цели, приоритетите, специфичните цели и мерки/дейности, независимо, че в повечето случаи са формулирани твърде общо.

В РПРСИР е заложена следната **визия** - Североизточният район на България - отворена към Черно море и света българска територия, съхранила богата история и материална култура, плодородна земя, човешки капитал, развита инфраструктура, туристически имидж и насочила своя специфичен потенциал за постигане на общ икономически напредък и подобрено качество на живота. С нея се свързват три стратегически цели и редица приоритети към всяка от целите. От тях с пряко или индиректно отношение към ОУПО са:

От стратегическа цел 1: „Повишаване конкурентоспособността на района чрез активиране на специфичния му потенциал, съчетано с опазване на околната среда":

- Специфична цел 1.1.2. Изграждане на инфраструктура в индустриални зони и бизнес паркове и поддържане на активна и привлекателна бизнес среда;

- Приоритет 1.4. Разнообразяване на регионалния туристически продукт и активно включване на природното и културно богатство на хинтерланда: Създаване на интегриран туристически продукт за Североизточен район - Варна, Добрич, Шумен,Търговище;

- Специфична цел 1.5.2. Превантивни мерки за справяне с климатични промени и природни бедствия:

-Подкрепа на проекти за увеличаване дела на производството на електрическа енергия от ВЕИ в района; -
-Подкрепа на проекти за изграждане на нови паркинги и велосипедни алеи;.
-Реализиране на проекти за повишаване енергийната ефективност и саниране на общински сграден фонд-
Реализиране на програми за екологично земеделие и животновъдство.

От стратегическа цел 2: „Повишаване на социалния капитал на района чрез подобряване стандарта на живот и качеството на жизнената среда":

- Специфична цел 2.2.2. Подобряване качеството на публичните услуги в образователни, здравни, социални и културни заведения - Модернизиране на спортната инфраструктура за професионален и любителски спорт в района;

- Специфична цел 2.3.1. Изготвяне и прилагане на ИПГВР в градовете и подобряване благоустройството на селищната сред и

- Специфична цел 2.3.2. Подобряване на водоснабдителните услуги и внедряване на съвременни технологии за екологизация на жизнената среда:

-Изграждане на нови и реконструкция на съществуващи индустриални зони;
-Обновяване на зони за обществен отдих в градска и крайградска среда;
-Изграждане/рехабилитация на пешеходни площи, алеи и тротоари, велоалеи и др.;
-Модернизация на водопроводната мрежа - намаляване замърсяването на водите, намаляване на загубите и ефективно използване на водните ресурси;
-Изграждане и реконструкция на канализационни мрежи и на съоръжения за пречистване на отпадъчни води;
-Премахване на нерегламентирани сметища и рекултивация на замърсени земи;

От Стратегическа цел 3: "Балансирано териториално развитие и сътрудничество чрез подобряване на свързаността и функционалната интегрираност на система от урбанизационни центрове":

Приоритет 3.1. Подобряване на вътрешно регионалната свързаност и достъпност до обекти за услуги, туризъм, рекреация, култура

1.2.12. Връзки с Областната стратегия за развитие на област с административен център Шумен за периода 2014-2020 год.

Областната стратегия формулира насоки и задачи за развитието, много от които без да са всякога директно адресирани към община Нови Пазар поради принципния си характер би следвало да повлияят на решенията на ОУП на общината, респ. да получат с плана устройствени условия за реализация.

В Стратегията е заложена следната визия: „ Шуменска област ще се развива като жизнеспособна териториална единица в пределите на националното и Европейското пространство, с подобрен жизнен стандарт, привлекателно място за живот, бизнес, инвестиции и туризъм, съхранена природна среда, традиции и култура."

С тази визия се свързват четири стратегически цели и редица приоритети, специфични цели и дейности към всяка от тях. От дейностите с пряко или индиректно отношение към ОУПО са: **Към стратегическа цел 1: Постигане на интелигентен икономически растеж чрез развитие на собствения потенциал и акцентиране върху иновации и икономика на знанието, съчетано с ефективно опазване на околната среда.**

Специфична цел 1.1.3: Поддържане на активна и привлекателна бизнес среда, изграждане на инфраструктура в индустриалните зони и бизнес паркове:

- Обновяване на стари и изграждане на нови индустриални зони и създаване на технологични паркове и бизнес инкубатори;

Приоритет 1.2: Развитие на конкурентоспособен аграрен сектор и жизнени селски райони:

- Възстановяване и модернизиране на хидромелиоративната инфраструктура, осигуряване ефективно ползване на водата (ниски загуби), достъпни цени и добро управление;
- Възстановяване и реконструкция на съоръженията за предпазване от вредните въздействия на водата (речни корекции, диги, дренажи).

Приоритет 1.3: Разнообразяване на туристическото предлагане и включване на природното и богатство в цялата територия на областта:

Към стратегическа цел 3: Устойчиво и интегрирано териториално развитие:

Приоритет 3.1: Подобряване на техническата инфраструктура, териториалната свързаност и достъпността до обектите за публични услуги:

- Специфична цел 3.1.1: Подобряване на транспортната свързаност и времето за достъп до публични услуги чрез обновяване на пътната инфраструктура с регионално и местно значение
- Специфична цел 3.1.3: Подобряване на водопроводната и канализационна инфраструктура и пречистването на отпадъчните води с изграждане и разширяване на пречиствателни съоръжения;

Приоритет 3.3: Укрепване на градовете-центрове, интегрирано градско развитие и благоустрояване на селищната среда:

- Специфична цел 3.3.2: Стимулиране развитието на **град Нови Пазар** и повишаване значението му като урбанистичен център от трето йерархично равнище в Североизточния район;
- Специфична цел 3.3.2: Разработване и прилагане на стратегически планове за интегрирано градско развитие в градовете-центрове с разширено гражданско участие.

1.2.13.Връзки с Общинския план за развитие на община Нови Пазар — програмен период 2014-2020 **през следващите шест години. ОПР следва да интерпретира и конкретизира общата законодателна и стратегическа рамка на регионалното развитие в България и ЕС, да изрази местната специфика и да направи аргументирани предложения за решаване на социалните, икономическите, екологичните, културните и управленските предизвикателства към постигане устойчиво и балансирано развитие на общината.**

Основната цел на Общинския план за развитие е да предложи обща рамка и да очертае насоките за предприемане на конкретни действия за устойчиво и интегрирано развитие на местно ниво.

Основните приоритети, специфични цели и мерки с отношение към ОУПО са:

Програмата за реализация е финалният елемент от структурата на ОПР и илюстрира прехода между приоритетните области, специфични цели и съответстващите ги мерки и по-мащабни проекти от съдържанието на ОПР. Програма за реализация на общинския план за развитие 2014 - 2020 г., с която се конкретизират проектите за неговото изпълнение, съответните финансови ресурси и звената за изпълнение на проектите и съдържа следните основни компоненти:

• Оперативни насоки и цели на програмата - отразяват логиката на интервенциите - политически, институционални, организационни, информационно - комуникационни, финансови и контролни, за постигане на конкретни резултати и въздействие от изпълнението на програмата и общинския план за развитие като цяло;

• Мерки и предвидени дейности за подкрепа и осигуряване на схеми за финансиране, включително от фондовете на ЕС и други финансови инструменти и източници;

• Индикаторите за конкретни продукти и резултати, свързани с постигането на оперативните цели, планираните мерки и отделните проекти, които ще бъдат използвани като база в общата система от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на съответните приоритети и цели на плана;

• Организацията и дейностите по наблюдението, оценката и актуализацията на програмата;

• Комуникационен механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност, относно постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по програмата.

Включена е възможността за актуализация на Програмата за реализация, като част от цялата система за наблюдение, оценка и актуализация на плана.

1.2.14. Връзски с План за управление на речните басейни –ПУРБ 2016г- 2021г

В Плана и неговата Екологичната оценка са определени необходимите цели за постигане, според вида на водните тела – Повърхностни, Подземни и целите за опазване на околната среда. В подробни таблични форми са определени конкретните цели за всяко отделно водно тяло.

ОУПО има връзка с определените **цели на ПУРБ 2016-2021** за постигане в часта си по В и К и водите.

Повърхностни води

По отношение на повърхностните води планираните цели за опазване на околната среда и повърхностните води са на базата на извършената оценка на на екологичното и химично състояние на актуализираните водни тела на отчитане изпълнението на целите от предходния период. Целите са определени взависимост от състоянието им и постигането на по висок екологичен потенциал и опазването им.

Подземни води

По отношение на Подземните води главната цел е постигане на добро състояние за всички ПВТ. За всяко подземно водно тяло са предложени изискванията, които са свързани с опазване, предотвратяване или ограничаване въвеждането на замърсителиу осигуряване на баланс между черпенето и възстановяването на подземните води и др. които са подробно описани в ПУРБ 2016-2021.

По отношение количественото състояние на ПДТ целите са :

• Нивото на подземните водн в ПВТ да бъде такова, че разполагаемите ресурси няма да бъдат превишени от общото средно многогодишно черпене, включвапго черпенето на базата на издадени разрешителни за водовземане и черпенето от кладенците за задоволяване на собствените потребности на гражданите:

• Промените в нивото на подземните води. в резултат от черпенето, няма да предизвикват временна или постоянна промяна в посоката на потока, включително на ограничени територии

По отношение на химичното състояние на ПВТ целта е ненадвншаване на:

• Стандартите за качество на подземните вода определени в Приложение 1 към Наредба №1/10.10.2007 г и Наредба № 9/16.03.2001 г. и стандартите за качество на замърсителите, установени в Приложение I на Директивата за опазване на подземните вода от замърсяване и влошаване:

• Праговите стойности (ПС) определени за всички замърсители и показатели на замърсяване, конто характеризират ПВТ определени в риск да не постигнат добро химично състояние.

Цели за опазване на околната среда на зоните за защита на водите

Опазването на водите в зоните за зашита осигурява вода за питейно-битови нужда на населението с необходимото качество и количество.

За тези територии н зони се опреде.хят специфични изисквания към състоянието на водите, конто трябва да се постигат и или поддържат, поради характера на зашнтената територия, като опазването на природата в зашнтеннте територии има предимство пред другите дейности в тях.

Определени са следните цели за опазване на водите в зоните за зашита

- За уязвими зони - намаляване и или предотвратяване замърсяването с нитрати:
- Зони за извличане на вода за човешка консумация - недопускане постъпването на замърсители във водоизточниците

1.2.15. Връзски с План за управление на речните басейни –ПУРН 2016г- 2021г.

Определянето на пелите н приоритетите при управлението на риска от наводненията за обхвата на Черноморския район за басейново управление на водите е извършено въз основа на *Националния катаю: от мерки и национатни приоритети за управление на риска от наводнения,* картите на заплахата н на рнска от наводнения н актуална информация получена от компетентни институции н дружества.

След извършеният преглед и анализ са изведени основните проблеми за всекн РЗПРН н са предложени конкретни цели по петте приоритета, както следва:

<u>РЗПРН с кол и наименование BG2 APSFR PR 04, Крива река - Нови пазар</u>

В РЗПРН попадат участък от река Провадийска с притока Крива река с обща дължина 20км и обхвата населените места гр. Нови пазар и с. Енево реките извън населените места са с естествено русло, силно обрасло с храсти и дървета Реката преминава в корекция през гр. Нови пазар.

Потенциално опасни са язовирите „Нови пазар 1“ и „Нови пазар 2“, в момента в изправно техническо състояние и язовир „Енево“ в неизправно състояние.

Моделирането на потенциалната заплаха от наводнение в този РЗПРН показа, че особено уязвими населени места са гр. Нови пазар. с. Енево

Определени приоритети и цели са:

<u>Приоритет №1 Опазване на човешкия живот и на обществеността здраве</u>

- Цел 1.1 Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора от наводнения - наличие на хора в населените места в обхвата на Р ЗПРН Крива река - Нови пазар в община Нови пазар (гр. Нови пазар и с. Енево)
- Цел 1.2 Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии в обшнна Нови пазар (наличие на канализация и ПСОВ в гр. Нови пазар с. Енево няма канализация)

<u>Приоритет №2 По-сисока стенен на зашита на критичната инфраструктура и бизнеса</u>

- Цел 2.1 Подобряване на зашитата на обекти от техническата инфраструктура в община Нови пазар(пътна инфраструктура - местни и между селищни пътища)
- Цел 2.2 Подобряване на зашитата на значими стопански и културно - нсторически обекти в община Нови пазар

<u>Приоритет №3 Повишаване на зашитата на околната среда</u>

- Цел 3.1 Подобряване на зашитата на канализационните системи в община Нови пазар (зашита на канализацията и ПСОВ)
- Цел 3.3 Минимизиране на засегнатите зонн за защита на водите, защитените територии и защитените зонн в община Нови пазар

Приоритет №4 Подобряване подготвеността и реакциите на населението

- Цел 4.1 Повишаване на подготвеността на населението за наводнения в община Нови пазар
- Цел 4.2 Подобряване на реакциите на населението при наводнения в община Нови пазар

Приоритет №5 Подобряване на административния каиаинтеш за УРН

- Цел 5.1 Създаване на съвременна нормативна уредба за устройственото планиране на териториите при УРН в община Нови пазар
- Цел 5.2 Осигу ряване на оперативна информация за УРН в община Нови пазар
- Цел 5,3 Повишаване на квалификацията на персонала, ангажиран с УРН в община Нови пазар
- Цел 5.4 Минимизиране на риска от наводнения по водното течение за целия речен басейн в о община Нови пазар
- Цел 5.5 Осигуряване адекватно реагиране на публичните институции при наводнения в община Нови пазар

1.2.16. Връзки с други планове на територията на общината

Съгласно документацията на РИОСВ-Шумен, инвестиционните предложения, процедирани от компетентния орган и получили становище да не се извършва ЕО са:

- Стратегия за водене от общностите местно развитие на МИГ Нови пазар – Каспичан 2016-2020 година
- Йкомплексен проект за инвестиционна инициатива по чл.150 от ЗУТ:Проект за изменение на ПУП-ПР на УПИ 1V 603 кв.155 по плана на Нови пазар.
- ПУП ПЗ имот №52009.20.474Пречиствателена станция за отпадъчни води по кадастралната карта на Нови пазар
- ПУО на Община Нови пазар

За отчетния период -2007 - 2013г., няма разглеждани доклади за ЕО и постановени решения. Връзки с други планове на територията на общината.

2. Съответни аспекти на текущото състояние на околната среда и евентуално развитие без прилагане на плана.

Община Нови пазар се намира в Шуменска област. Съседни общини са: на изток – Община Ветрино, Община Вълчи дол, част от област Варна; на запад – Хитринска и Шуменска общини; на юг - Община Каспичан, а на север граничи с Община Каолиново и Община Никола Козлево. Област Шумен е една от 28-те области на България, намира се в Североизточна България и заема площ от 3390,2 кв.км. Територията на Шуменска област обхваща части от Дунавската хълмиста равнина (на север), Лудогорието, Предбалкана и Източна Стара планина (на юг). Областта е сравнително бедна на водни ресурси, тук протичат реките Провадийска и Голяма Камчия, най-големият язовир е Тича. В състава на областта влизат 151 населени места и 10 общини: Венец, Върбица, Хитрино, Каолиново, Каспичан, Никола Козлево, Нови пазар, Велики Преслав, Смядово и Шумен.

Карта на Шуменска област и Община Нови пазар

Релеф

Релефът на територията на община Нови пазар е типичен за Шуменско-Провадийските плата, а именно: ниски заравнени била - плата, прорязани от плитки, по-рядко дълбоки долове със стръмни, но къси брегови откоси. На места тези плата представляват обширни заравнености. Релефът е хълмисто-равнинен, характерен за равна Добруджа и за Предбалкана. Средната надморска височина е около 320 м. Най-високата точка се намира северозападно от с. Войвода в местността „Бостанлъка" 480 м. н. в. Най-ниската точка е в землището на с. Зайчино ореше 100 м. надморска височина. Горският фонд заема 26% от цялата територия на общината и обхваща североизточната й част. На територията на общината има 10 язовира, които заемат площ от 250 ха. Съгласно сеизмичната карта, районът попада в зона на седма степен, с коефициент на сеизмичност =0.10.

Територията на северната и средната част на област Шумен се включва в рамките на Дунавската равнина, докато южната й част — в Предбалкана и Стара планина. С повишаването на надморската височина в посока от север на юг се увеличава и степента на разчленение на релефа, което се илюстрира със стойностите на показателя отклонение от средната надморска височина (в %). Тези стойности варират от под 50% за северната периферия на областта, до над 125% за южните й периферни части.

Хидрогеология

Значителната площ от територията на Североизточна България и пространственото й разположение я отнасят към части с различна физикогеографска характеристика и към

различни морфоструктури. Общо взето тя заема източната част на Мизийската плоча (платформа), в строежа на която се различават два структурни комплекса: долен, палеозойски (каледоно-херцински) и горен, мезо-кайнозойски (алпийски). По регионални особености те се обособяват в два структурни плана: предюрски (доюрски) и следюрски. Предюрският структурен план има мозаечен строеж от различни по големина и денивелация блокове, отделени по значителни тектонски нарушения и трансрегионални линеаменти. Следюрският план (покривка) има "обличащи" структури, които в общи линии представляват размити конформни изображения на структурите на фундамента. Най-издигната структура, добре маркирана по валанжинския карбонатен комплекс е Северобългарското сводово издигане (подутина, коруба). Теменната му, най-силно издигната част, се разкрива на повърхността в района на с.с. Н. Козлево-Т. Икономово-Каолиново. Изградена е от плавно западащи на север пластове под ъгъл 1-5° . По субпаралелен Кубрат-Ветрински разлом издигането се разчленява на два блока: Девненско-Кубратски (Добрич-Ветрински) — високо издигнат и Хитринско-Каспичански — относително понижен блок. На север, по склоновете на издигането, чрез Белишко-Тервелския разлом се оформя Тутраканско грабеновидно понижение, а на изток от него са ниските склонове на сложно-устроеното валоподобно съоръжение на Добруджанския масив. На североизток, изток и югоизток, чрез Венелин-Аксаковската дислокация се оформят поредица от по- нискоразрядни структури, стъпаловидно пропадащи на юг и изток (Безводишки грабен, Вранински хорст, Каварна-Шабленски грабен, Балчишко понижение, Генерал Тошевско стъпало, Кичевско стъпало, Варненско стъпало и Варненска моноклинала). На юг, по Южномизийския разлом става съчленяването на Северобългарското сводово издигане с Предбалканската структурна зона, т.н. Търговишко-Провадийско стъпало (Южномизийска периплатформена моноклинала), в обсега на която са формирани пликативни гънкови структури (Шуменска синклинала, Провадийска синклинала и др.). По западните склонове на Северобългарското сводово издигане чрез трансрегионални и регионални линеаменти се оформя Поповска издигнатина, Разградска седловина и Александрийска депресия (по-голямата й част е в Р. Румъния), като най-източно продължение на Долнодунавската депресия. Разгледани в едър план, тектонските зони и структури са "изтеглени" в посока запад-изток. Отличават се с твърде сложни литолого-стратиграфски пространствени и темпорални отношения помежду им, резултат на продължителна еволюция, с многократна смяна на палеогеодинамичните процеси и на седиментационните режими. Прави впечатление обаче, че на общото издигане на свода в централната част съответствуват компенсаторни "понижения" по периферията. С елевацията на свода около него се разкриват все по-млади формации с по-голямо разпространение, т.е. енергетически активираните площи нарастват от центъра към периферията. В тях се е формирал най-големия артезиански басейн на пресни подземни води у нас, с етажно разположени водоносни хоризонти и комплекси, част от които пространствено се припокриват, с монотонно нарастваща дебелина и мобилизационни площи от юг на север.

Нормалното хидрогеоложко поле е радиално разходящ поток с високи филтрационни параметри, хидравличната цялост на който е общо взето тектонски и морфоложки ненарушена, но с възможности за хидродинамична деформация в непосредствена близост на разломните зони. Подхранването се извършва във високо издигнатите части на басейна, а дренирането — по периферията му. Допуска се наличието на латерални екрани, контролиращи движението на флуидите, по които се формират регионални и локални хидродинамични аномалии пиезоминимуми и пиезомаксимуми).

Очевидно, изразителният блоков строеж на разглежданата територия, денивелациите между блоковете, обусловени от крипторуптурни дислокации, имат основно значение за хидрогеоложките условия на района. Те обуславят формирането на разнообразни водовместващи (хидрогеоложки) структури, които по съществуващата хидрогеоложка подялба на Р. България попадат изцяло в Долнодунавска артезианска област и от запад на изток обхващат респективно:

- югоизточната част на Свищовския подрайон и изцяло Силистренски подрайон на Северобългарски артезиански басейн (поречията на р. Русенски Лом, и на реките, вливащи се директно в р. Дунав).
- Провадийски и Добрички район на Варненски артезиански басейн (поречията на р. Провадийска, на реките, преминаващи в територията на Р. Румъния и на част от реките, вливащи се директно в Черно море или в крайбрежните езера).

Стратиграфският обхват на изграждащите ги скали, които се разкриват на повърхността, е предимно от долна креда до кватернер. В дълбочина, по сондажен път са достигнати юрски, триаски и палеозойски скали. Литоложкият им субстрат е пъстър, но почти изключително седиментогенен — брекчоконгломерати, алевролити, пясъчници, аргилити, мергели, широка гама от карбонати (глинести варовици, песъчливи и механично-отломъчни варовици, оолитни и биогенни варовици, доломитизирани варовици, доломити и др.), неравномерно напукани и окарстени, както и неспоени до слабо споени льосови и льосовидни отложения, субрецентни глини, пясъци, чакъли. Те обуславят формирането на различни по тип и характер подземни води, общо взето съответствуващи на водовместващите структури:

- порови (порни) подземни води и по-рядко смесени порово-пукнатинни до порово-пукнатинно-карстови води в несвързаните и слабо свързани сенонски, палеогенски и неогенски седименти, разпространени в периферните северни, източни и южни части от територията на Североизточна България, както и в повсеместно разпространените кватернерни отложения, които имат важно значение;
- карстови и пукнатинно-карстови води в неравномерно напукани и карбонатни скали с широко площно разпространение (т.н. карбонатна плоча). Характеризират се със значителни количества и разнообразни качества и имат изключително важно значение за района;
- пукнатинни подземни води в различно напуканата при повърхностна част на седиментните скали в зоната на хипергенезата. Имат повсеместно, но с порадическо разпространение, неголяма дълбочина на залягане и ограничено значение.

2.1. Атмосферен въздух и климат.

2.1.1. Климатична характеристика.

В района на общината климатът е умерено - континентален и се характеризира със студена зима и топло лято с летни засушавания.

Континенталният характер е изразен особено по отношение на температуратаНай-студеният месец е януари (-1,1°C средна температура), а най-топлия юли (22°C средна температура) с амплитуда 23,1°C, типична за умерено континенталния климат.

Относителната влажност на въздуха се колебае от 64% през месец август до 84% през месец декември. Максималната и стойност е през зимните месеци, когато температурите на въздуха са минимални.

Средномесечните стойности на метеорологичните параметри за района на град Нови пазар, съгласно Климатичен справочник на Република България - валежи от станция Нови пазар, а температура, вятър, облачност, мъгла и снежна покривка от най-близката станция гр. Шумен са показани на Таблица 4:

Таблица 4

показатели						***месеци***						
	I	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**VIII**	**IX**	**X**	**XI**	**XII**
Средна температура	-1,1	1,0	4,4	10,7	15,6	19,4	22,0	21,6	17,4	12,0	6,8	1,8
Максимална температура	2,7	5,7	10,3	17,4	22,4	26,1	28,9	29,0	25,0	18,6	11,6	5,6

Минимална температура	-4,8	-2,8	0,0	-5,0	9,8	13,4	15,4	15,0	11,4	6,9	3,2	-1,7
Ср.мес.ден. амплитуда на темп.на въздуха	7,5	8,5	10,3	12,4	12,6	12,7	13,5	14,0	13,6	11,7	8,4	7,3
Влажност в %	82	80	74	69	71	70	65	64	68	75	82	84
Обща облачност в дни	6,8	6,7	6,5	5,9	5,5	4,5	3,6	3,1	3,6	4,9	6,7	6,7
Брой дни с мъгла	4,0	2,3	2,0	1,4	1,2	1,0	0,5	1,7	1,9	2,7	3,8	4,8
Тихо време %	24,4	25,5	24,7	29,1	29,0	32,8	32,5	34,0	36,2	37,6	30,5	32,8
Валежи в мм.	47	43	41	52	71	73	56	48	34	49	61	65

В Таблица 5 е показана честотата на годишните ветрове за района по посока в %:

Таблица 5

посока	***N***	***NE***	***E***	***SE***	***S***	***SW***	***W***	***NW***
честота %	15.7	11.8	8.6	12.5	10.8	8.3	18.6	13.8

Средната годишна температура е от 9°С до 11,5°С. Климатичната характеристика се влияе от много фактори, като температурата на въздуха, относителната влажност, скорост и посока на ветровете, валежи, слънчева радиация и др. Средната месечна януарска температура е от -1,2°С до -2,0°С, а средната юлска температура между 20,5 и 21,5°С. В източната част зимата е по- мека и лятото е по-горещо в сравнение със западната част на общината.

Средногодишните валежи са 670мм. (за България 650мм.) с летен валежен максимум (199мм; месец май - 78мм.) и есенен валежен максимум (148мм.; месец септември - 31мм.). Валежите в южната и северната част са по- големи, отколкото в централната. Снежната покривка се задържа средно 50 дни за ниските части и 80 дни за високите части на общината. Сухото време достига до 25-30% от денонощията на месеца, докато средната честота на малкооблачното време е 30-35%.

Преобладаващи са западните и северните ветрове. Често явление е фьонът, който се проявява в южните райони на общината

Климатична характеристика по метеорологични данни:

Климатичните и метериологичните фактори оказват сериозно влияние върху степента на замърсяване на компонентите на околната среда. Те пряко допринасят за по-доброто или по-лошото разсейване на емитираните от източници вредни вещества в атмосферния въздух.

Характерът на климата в градска среда коренно се отличава от този в откритите ландшафтни форми. Съществуването на застрояване, изкуствени земни покрития, залесени или голи терени допринасят за съществено изменение на основните климатични фактори - вятър, температура, влажност, слънчево греене, което от своя страна води до формирането на т.н. „градски климат”. В повечето случаи този климат е с по-неблагоприятно влияние върху околната среда.

Скоростта и посоката на вятъра, както и тихото време са основните фактори, оказващи влияние върху разпространението и разсейването на атмосферните замърсители и определено имат съществен принос за относително ниския потенциал на замърсяване на въздуха. Относително високите средни скорости (над 3m/s), както и ниският процент на тихо

време обуславят ефективното разсейване на емитираните замърсители и предотвратяват появяването на инверсии, а оттук и задържане на вредни вещества във въздуха. Постоянната посока на местните ветрове от своя страна също допринасят за по-бързо разсейване на вредни вещества, попаднали във въздуха. В същото време наличието на вятър допринася повишаване запрашеността на въздуха през периодите на усилени селскостопански дейности (оране, сеене, прибиране на реколта и др.) посредством пренос на прах от разположените на територията на общината земеделски площи. Тихото време е фактор, които забавя ефективното разсейване и натоварва атмосферата с по-големи концентрации на замърсители. Наличието на висока влажност и големия брой на дни с мъгли оказват отрицателно влияние върху способността на въздушния басейн да се самопречиства. За района това е определящо през зимния период.

- Слънчево греене и слънчева радиация

Интензивността на слънчевата радиация играе важна роля във формиране нивото на замърсяване на въздуха. Количеството пряка радиация зависи предимно от височината на слънцето, което определя и вида на нейния дневен и годишен ход. Максимумът е съответно в часовете около обед и през месеците юни и юли.

Продължителността на слънчевото греене има сериозно отношение към компонентите на околната среда. Броят на часовете слънчево греене зависи от дължината на деня, респективно от географската ширина на мястото, облачността и закритостта на хоризонта.

Общината попада в район, който се характеризира със средна за България (2094 часа) годишна продължителност на слънчево греене, при нормална температура на въздуха над 10 ºC.

- Облачност

Облачността е един от главните компоненти на климата, пряко влияещ върху слънчевата радиация. Степента на покритост на небето с облаци се оценява по десетобална скала (бал 0 – чисто небе, бал 10 – покрито с облаци).

- Топлинни условия

Средногодишната стойност на температурата на въздуха за Община Нови пазар е от 9 до 11.5˚C.

- Влажност на въздуха, мъгла

Ходът на относителната влажност е обратно пропорционална на хода на температурата и е с максимум през зимата. Средната годишна относителна влажност на въздуха в непланинските части е между 70 и 75 %. В по-високите части достига до 80 %. Най-голямата относителна влажност е през месеците декември и януари. Минималните стойности на относителната влажност на въздуха са през летните месеци юли и август.

Режимът на мъглите и относителната влажност на въздуха имат съществено влияние върху качеството на въздуха. Известно е, че случаите на мъгла създават неблагоприятни условия за високи приземни концентрации.

- Валежи

Средногодишното количество на валежите е 670 мм, близко до средногодишните валежни количества за цялата страна (650 мм). За режима на валежите следва да се посочи техния летен (юнски) максимум и зимен (февруарски) минимум. Макар и рядко през периода април - октомври падат интензивни поройни дъждове. Опасността от тях е както в голямото количество валеж за кратко време, така и в силния вятър и градушки, които често ги съпътстват.

- Ветрове

Природният фактор, оказващ най-силно влияние върху разпространението на газо- и прахообразните замърсители е вятърът. Преобладаващите ветрове са от запад и север.Средната скорост на вятъра през годината е 2.4 м/сек.

Често явление е фьонът, който се проявява най-често в южните части на общината.

Неблагоприятни фактори са падащите мокри снегове, късните пролетни и ранните есенни замръзвания.

В заключение, климатичните условия в община Нови пазар не благоприятстват за задържане и сумация на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой

2.1.2. Атмосферен въздух.

Анализът на състоянието на атмосферния въздух се осъществява с цел определяне на настоящото ниво на замърсяване, идентифициране на причините, предизвикващи това замърсяване, мероприятията за снижаване на нивата на отделните замърсители и/или капацитетните възможности за поемане на допълнителни количества вредни вещества.

Въздухът е един от компонентите на околната среда, чието замърсяване се отразява основно върху замърсяването на другите фактори на средата. За да се извърши качествен анализ са необходими актуални, конкретни данни от системите за емисионен и имисионен мониторинг на МОСВ, МЗ и собствени измервания в предприятията.

Наблюдението на качеството на атмосферния въздух и неговия контрол се осъществява от Националната система за екологичен мониторинг, изградена на базата на локалните подразделения на МОСВ - РИОСВ. През 2001г. МОСВ извърши предварителна оценка на нивата на замърсителите и утвърди разпределението на територията на страната на райони и агломерации за оценка и управление на КАВ и тяхната категоризация в зависимост от степента на замърсяването в тях. Определени са 35 района или агломерации с превишения на установените норми за КАВ. Община Нови пазар не попада в тези райони.

Въздухът, представлява 99,5% от общата маса на атмосферата и е основата на живота на нашата планета.

Въздухът е смес от азот (N)-78%, кислород (O)-21%, въглероден диоксид (CO_2) - 0.03%, остатъци на някой инертни газове като неон (Ne), хелий (He), крипитон (Kr), серен диоксид (SO_2), метан (CH_4), озон (O_3), амоняк (NH_3) и известно количество водни пари.

Чистият въздух е неотменима предпоставка за нормално развитие и съществуване на организмите. Антропогенното замърсяване на въздуха е наблюдавано още в дълбока древност. Днес обаче, замърсяването на атмосферата достига такива размери, че с превантивни мерки няма да решим дори частично проблемите, а следва да се извършва непрекъснат контрол, с последващо незабавно реагиране при възникване на екологичен риск.

Промишлените и отпадъчните газове, на първо място въглеродния диоксид, изграждат в атмосферата невидим филтър, който поглъщайки интензивно инфрачервените лъчи, играе ролята на „одеало”, и колкото по-дебело е то, толкова по - топъл става климатът на Земята. На височина между 20-40 километра от Земята в горните слоеве на атмосферата се намира озонов слой, който защитава живота на Земята от пагубните ултравиолетови лъчи.

Общобиологичното значение на озона се изразява в свойството му да поглъща късовълновата ултравиолетова радиация, която притежава унищожително действие върху биологичната тъкан. С изтъняване на озоновия слой се наблюдава рязко нарастване на броя на злокачествените тумори по кожата, нарушаване на нормалния ход на фотосинтезата и пр. Същевременно озонът поглъща и дълговълновата инфрачервена радиация на земната повърхност, с което се осигурява защитата й от прекомерно охлаждане.

Следва да се има в предвид, че на замърсяване се подлагат приземните слоеве на тропосферата, т.е зоната непосредствено обитавана от човека. В България основни замърсители на атмосферния въздух са прахът, серния диоксид, азотните оксиди и оловните аерозоли. В някои региони в страната към тях се отнасят и амоняк, фенол и сероводород.

Праха се отнася към твърдите атмосферни замърсители и представлява една от най-нежелателните и опасни последици от производствената и стопанска дейност на човека. Поради микроскопичните си размери, праховите частици проникват дълбоко в дихателните пътища и достигат безпрепятствено до белодробните алвеоли и предизвикват тяхното увреждане.

Основният източник за образуване на серни съединения е съдържащата се в каменните въглища и други горива сяра, която при изгарянето си се превръща в серни оксиди (най-често в серен диоксид и серен триоксид). Серните оксиди дразнят горните дихателни пътища и предизвикват спазъм на гладката мускулатура на бронхиолите. При по-високи концентрации се развива тежък бронхит, а при хронично въздействие - емфизем на белите дробове, хроничен гастрит, увреждане на черния дроб и нарушаване на въглехидратната и витаминната обмяна.

Експлоатацията на автомобилния транспорт е съпроводена с образуването на значителни количества въглероден оксид, оловни аерозоли, алдехиди, полициклични въглеводороди и др.

Определени са критерии - норми за съдържание на замърсители в атмосферата. Като пределно допустими концентрации (ПДК) на замърсителите се приемат само тези, които изключват неблагоприятното въздйствие върху организма в продължение на неограничено дълго време. При оценка на чистотата на атмосферата се използват основно два вида норми: а) Максимална еднократна ПДК - представлява относително безвредното съдържание на токсични вещества, при най-голямо постъпване в атмосферата и б) средноденонощна ПДК на замърсителя, която е средноаритметична величина от изследване на много проби в рамките на денонощието.

Опазването на качеството на атмосферния въздух е проблем, който ще доминира в политиката на ЕС, националните и местните политики.Спектърът от глобални проблеми, изискващ внимание е широк: изтъняването на озоновия слой, киселинните дъждове, нивата на озона и другите зъмърсители в приземните слоеве, промените в климата.

Качеството на въздуха е последица от комбинираното действие на много и разнообразни фактори. Метеорологичните характеристики въздействат пряко върху разпространението на замърсителите в атмосферния въздух. Нивото на замърсяване на въздуха се определя както от количеството емисии от различни източници, така и от характера на разсейването им в атмосферата.

Емисионни норми са тези норми на вредни вещества изпускани в атмосферния въздух от неподвижнии източници. Нормите за емисии се класифицират по компоненти в зависимост от технологичните източници и провеждането на горивните процеси.

Имисионни норми са тези пределно допустими концентрации (ПДК) на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места, регистрирани за определен период от време, чието наличие не е свързано с риск за здравето.

Оценката и управлението на качеството на атмосферния въздух се извършва съгласно изискванията на Наредба № 7 на МОСВ (ДВ. бр.45/1999г.).

В община Нови пазар замерване на въздуха не се прави освен с мобилни станции, затова ще дадем данните за замерване в община Шумен.през 2015 година, като най близко разположена. Данните за качеството на АВ на авт.измервателна станция Шумен не са представителни за община Нови пазар.

Пределно допустима концентрация (ПДК) е концентрация на вредните вещества в атмосферния въздух на населените места, която за определен период от време трябва да не оказва нито пряко, нито косвено вредно въздействие върху организма на човека.

Максималната еднократна концентрация най-високата от краткосрочните концентрации за определен замърсител, регистрирани в даден пункт за определен период на наблюдение.

Средноденонощната концентрация е средната аритметична стойност от еднократните концентрации, регистрирани неколкократно през денонощието или тази, отчетена при непрекъснато пробовземане в продължение на 24 часа.

Средногодишната концентрация е средната аритметична стойност от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година.

Норма за качеството на атмосферния въздух е всяко ниво, установено с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на вредни въздействия върху здравето на населението и/ или околната среда, което следва да бъде постигнато в определен за целта срок, след което да не бъде превишавано.

СЧН – средночасова норма

СДН – средноденонощна норма

СГН – средногодишна норма

ФПЧ10 - са всички частици, преминаващи през размерно- селективен сепаратор, определен съгласно референтния метод за вземане на проби и измерване нивата на ФПЧ10, с 50%-на ефективност на задържане при аеродинамичендиаметър на частиците до 10 микрона.

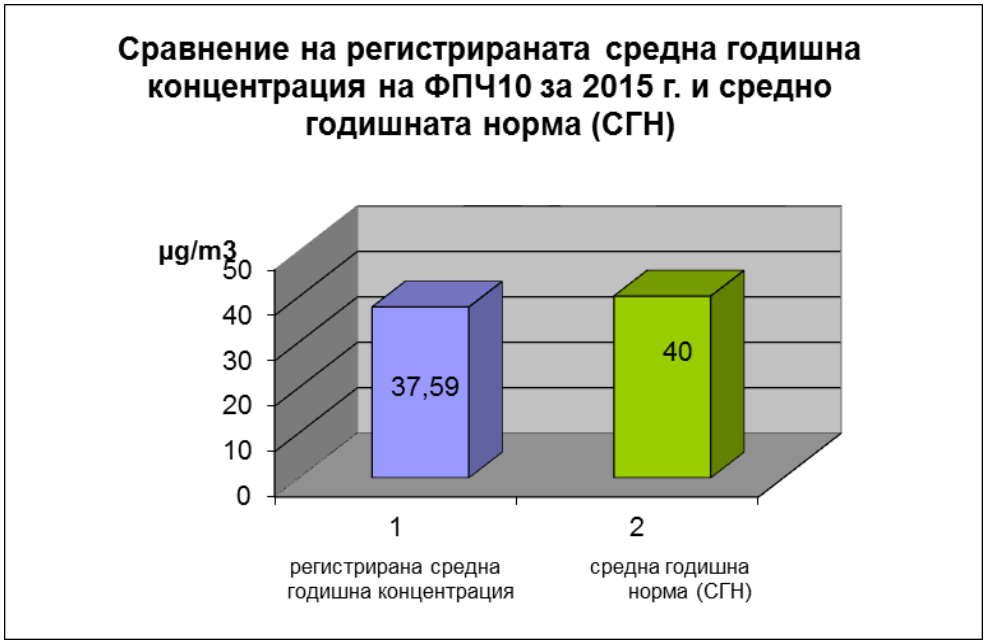

С Мобилна автоматична станция на РЛ Варна към ИАОС София е извършено замерване за установяване качеството на атмосферния въздух в град Нови пазар през периода 09.03.2016 – 22.03.2016 и от 22.06.2016 до 05.07.2016 г. Съгласно резултатите отразени в протоколите от изпитването с номера №04-213/25.03.2016 г.и №11-0142/29.03.2016 г. за посочените периоди са констатирани пет превишения на средноденонощната норма /СДН/ за ФПЧ10, не са отчетени превишения на допустимите норми за въглероден оксид, серен диоксид, азотен оксид, азотен диоксид и озон.

С Мобилна автоматична станция на РЛ Варна към ИАОС София е извършено замерване за установяване качеството на атмосферния въздух в град Нови пазар през периода 15.09.2016 – 28.09.2016 и от 10.11.2016 до 23.11.2016 г. Съгласно резултатите отразени в протоколите от изпитването с номера №04-0826/30.09.2016 г.и №04-1016/23.11.2016 г. за посочените периоди са констатирани осем превишения на средноденонощната норма /СДН/ за ФПЧ10, не са отчетени превишения на

допустимите норми за въглероден оксид, серен диоксид, азотен оксид, азотен диоксид и озон.

Източници на емисии на територията на Община Нови пазар. Източници, при които е регистрирано превишаване на нормите за допустими емисии (НДЕ).

Обекти с източници на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух на територията на Община Нови Пазар са: „ Ново стъкло “ ЕАД,гр. Нови Пазар – предприятие за производство на домакинско стъкло- операторът е с Комплексно разрешително (КР) ; „ Рьофикс “ ЕООД,гр. Септември- предприятие за производство на сухи смеси ; „ Глас Комерс “ ООД, гр. Варна – цех за матиране на стъкло; „ Дюра Тайлс БГ “ АД, гр. Нови Пазар- завод за керамични изделия (нов завод, който през 2016г. стартира първоначални изпитания на производствените мощности и през 2017г. се очаква да достигне предвидения капацитет); „ Алмед “ ООД ,гр. Шумен- инсталация за преработка на отпадъчен алуминий- операторът е с КР ; „ Солвекс – Мира – фрукт “ АД, гр. Нови Пазар- консервна фабрика(сезонно работещо предприятие за преработка на зеленчуци),“Макс Електроникс“ООД.

В РИОСВ- гр. Шумен са представени доклади за проведени СПИ за 2016г. от оператори , експлоатиращи инсталации с източници на емисии. В резултат на проведени СПИ не е установено превишаване на регламентираните НДЕ. Дружествата представили Доклади са : „ Глас Комерс “ ООД , гр. Варна; „ Рьофикс “ ЕООД ,гр. Септември.),“Макс Електроникс“ООД, „Ново стъкло“ЕАД..

Представените Доклади са съобразени с изискванията на Наредба №6 от 26.03.1999г за реда и начина на за измерване на емисиите на вредни вещества , изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници (ДВ,бр.31/ 1999г.). и Условие № 9 от издадени комплексни разрешителни. Като възможен източник на емисии на прахообразни вещества може да се посочи ЕТ“ Захари Борачев “ ,с. Загориче, Община Каолиново-Силозна база в гр. Нови Пазар, като операторът е провел СПИ през 2016г. и резултатите показват , че няма превишение на НДЕ.

Районът на Община Нови пазар не е сред районите с екологични проблеми по КАВ. За чистотата на атмосферния въздух в района, освен климатичните фактори и релефа, съществена роля играят:

- Липсата на големи промишлени предприятия и топлоцентрали в близост на района;
- През района не минават магистрали от републиканската пътна мрежа, както и липса в близост на пътища с голяма интензивност на движението.

Качество на атмосферния въздух в приземния слой

Състоянието на атмосферния въздух и нивото на концентрацията на замърсяващите вещества в атмосферата се определят от няколко фактора, влияещи върху условията за задържането или разсейването им:

- изменението на локалните климатични условия в следствие морфографските характеристики на района;
- площното разположение и мощността на източниците на емисии;
- характера на урбанизация.

На територията на Община Нови пазар не функционира местна система за мониторинг на въздуха.

Източници на атмосферно замърсяване

В Община Нови пазар постъпването на емисии от вредни вещества в атмосферата се формира от: битово и административно отопление, производствени фирми, транспорта, селскостопански дейности и дейности върху открити площи с насипни материали (депа, кариери, сметища, строителни площадки и др.), като най-голям дял се пада на битовите

отоплителни източници. Прахообразните и газообразните завърсители на атмосферния въздух в населените места са с по-високи стойности през есенно – зимния (отоплителния сезон), когато се използват предимно твърди горива в битовия сектор, както и поради завишаване на необходимото време за достигане на устойчив режим на работа на двигателите с вътрешно горене на автомобилите, в следствие на понижените температури.

Източниците на атмосферното замърсяване са класифицирани съобразно техните характеристики, имащи важно значение за чистотата на въздуха.

Основните замърсяващи вещества са: прах, серед диоксид, азотен диоксид, сероводород и оловни аерозоли. При изгарянето на горивата в битовия сектор се отделят емисии от въглероден окис, серен диоксид, полиароматни въглеводороди, диоксини, фурани и прах. Наднормени стойности от тези вещества не са регистрирани.

- точкови източници

Всички източници на вредни емисии, които имат определени параметри (точни координати, височина, напречно сечение, скорост на газовия поток, дебит, температура на газа и масовия поток на вредни вещества) се характеризират като стационарни точкови източници. Това са димоходите (комини) на горивни инсталации, изпускателни устройства на производствени вентилации и аспирации и др. Потенциално точкови източници на територията на община Нови пазар се явяват „ Дюра Тайлс БГ “ АД,Глас Комерс “ ООД , гр. Варна; „ Рьофикс “ ЕООД , гр. Септември„Ново стъкло“ЕАД..

На този етап промишлените източници на замърсяване са незначителни. Данните от собствените измервания на предприятията показват, че изчислените концентрации на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух са по-ниски от ПДК или много близки до наложените от нормативната уредба.

- площни източници

Поради ниското застрояване, характера на терена, вида на отоплителните уреди, като площни източници са разгледани комините на битовото отопление и отоплението в обществените сгради на територията.

- линейни източници

Транспортния поток от леки и товарни автомобили допринасят до голяма степен за влошаване на качеството на атмосферния въздух. Отделените от двигателите вредни вещества (азотни оксиди, въглероден оксид, серни оксиди, оловни оксиди) са в основата на замърсяването на приземния атмосферен слой в градската част на територията.

- неорганизирани източници

Нерегламентираните сметища са едни от източниците на емисии на парниковия газ метан (CH4).

ИЗВОДИ:

1. Община Нови пазар се характеризира с нисък потенциал на замърсяване - няма установено превишаване на ПДК, климатичните условия не благоприятстват задържане и събиране на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой.

2. Няма замервания за повърхностно натоварване на открити площи.

3. Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. С използване на екологично чисто гориво - газ за отоплителните инсталации, замърсяването чувствително ще намалее. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за значително намаление на емисиите, свързани с

използването на течни и твърди горива, които за България се характеризират с високо съдържание на сяра.

4. Озеленяването и благоустояването на уличните платна ще доведат до по-ниски нива на прах в атмосферния въздух.

5. Транспортната схема на града не е напълно оптимизирана с оглед намаляване вредното въздействие на трафика върху качеството на атмосферния въздух.

2.2. Повърхностни и подземни води.

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ НА ВОДИТЕ НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР

Община Нови пазар, като територия попада в средната част на североизточна България. Нейният обхват и водните ресурси разположени в него се включват в два водни басейна съгласно далението на България постановено в Закона за водите. Повърхностните и подземни води в североизточната и северна част от територия на общината се включват в дунавски басейн към Басейнова дирекция дунавски район гр. Плевен. В по- голямата територия разположена в централната , южната, северната, западна и северозападна част на общинаНови пазар попада в обхвата на черноморски басейн, контролиран от Басейнова дирекция Черноморски район, гр. Варна .

Съгласно делението на повърхностните води по поречия, реките, деретата, езера-язовири и водни течения попадат в различни поречия . Района включен в Черноморски басейн обхваща водни обекти основно попадащи в поречие , Провадийска река. Техния оток е основно в посока на и в посока на изток. В територията на община нови пазар няма включени водни повърхностни тела към поречие р. Камчия.

Повърхностните водни обекти от територията на Дунавски район попадат в поречие Дунавски добруджански реки . Посоката на отока им е основно на изток и на север .

Съгласно следващата карта се вижда ясно че по - голямата територия от общината е разположена в Черномоски басйн на управление на водите и по- малката част на североизток в Дунавския басейн на управление. Тези два басейна са обособени в зависимост от това в каква посока се отичат водите и към кой основен басейн - към черно море на изток или към р. Дунав на север.

В района на черноморски басейн гътотата на хидрографската мрежа е сравнително по-голява, а подземните води са разположени в различни водни тела и на различни нива. Докато в дунавски басейн речната мрежа е по бедна и на места водните течения се губят , особено в по северните участъци. Подземните водни тела са разположени в него на по - голяма дълбочина в хидрогеоложко отношение. Поради това района разположен в Добруджански дунавски реки на дунавски басейн е с по малък воден оток и по беден на водни ресурси. Докато района попадащ в Черноморски басейн е по богат на водни ресурси и по наситен в сравнение с другия.

КАРТА С ДЕЛЕНИЕ НА ВОДНИТЕ БАСЕЙНИ ЗА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР

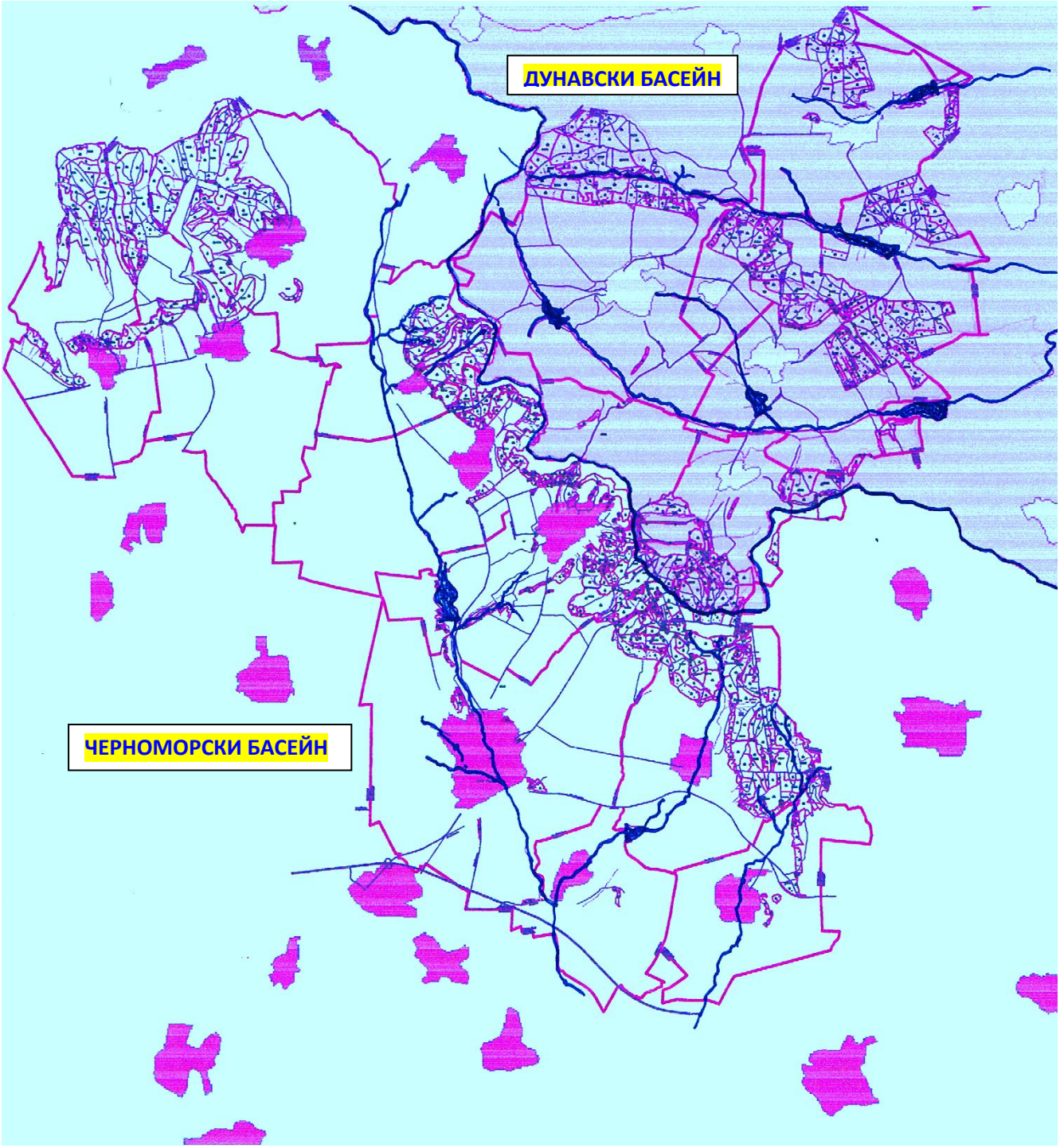

РАЙОН ПОПАДАЩ В ДУНАВСКИ БАСЕЙН

ФАКТОРИ ОКАЗВАЩИ ВЛИЯНИЕ ВОДИТЕ И ВОДНИТЕ ОБЕКТИ И ТЯХНОТО СЪСТОЯНИЕ

Основните фактори , които оказват влияние на водите са природното среда с различните си компоненти и антропогенния фактор**.** От природните фактори с най голямо значение и с най голяма тежест са геоложката основа, климата с елементите на валежи и температура, релефа и конфигурацията на позитивни и негативни форми и надморска височина, и по- малко почвите и техните характерни особености. Важен фактор за водите - образуването им и състоянието им е растителността като водоохранна и водозадържаща роля. Най- малко влияние оказват фактора и приоден елемент- фауната. Животинския свят основно е в функцията си на обитател на доната среда и по малко на образуващ фактор.

Основните образуващи природни факттори които са създаващи водите като подземни и повърхностни водни тела и тяхното поддържане са геоложката основа, релефа и климата .

Много важен фактор за състоянието на водите и и частично за тяхното обазуване, оказва антропогенния фактор. Човешката дейност може да окаже както положително , така и отрицателно влияние за водите. От нея основно зависи състоянието на водите като качество, като количексто , като разпределение и начин на ползване. Важно значение човек оказва и за образуване на водите и водните обекти към които спадат изкуствените езера- язовири. Чрез преноса на вода посредством изградени от човека съоръжения се оказва влияние за водните обекти. Косвеното влияние върху водите на човек е чрез влияние върху климата и върху растителността, които са важни образуващи и задържащи фактори за водите.

Описаните фактори на влияние върху водната система са релевантни и същите които могат да окажат влияние върху вотите на територията на община Нови пазар.

Особеностите на климата, в съчетание с геоложката основа, определят смесеното дъждовно-снежно и карстово подхранване на реките в общината, както и относителната бедност на повърхностно течащи води.

Модулът на оттока е един от най-ниските за страната. Той се колебае от 0,5 до 8-10 l/s/km2 и се обуславя както от неголемите суми на валежите, така и от водопропускливата льосова и карбонатна основа и значителното изпарение.

Подземните води са формирани в резултат на разнообразието от физикогеографски и геоложки условия, с които се характеризира територията. Те обуславят формирането на различни по тип и характер подземни води – грунтови, карстови и пукнатинни.

Съгласно хидроложката карта на България общината попада в област със слабо изразено континентално климатично влияние върху оттока на реките. Дъждовното подхранване е около 30% спрямо общия обем на оттока.

В геоморфоложко отношение разглеждания район попада в североизточната част на Дунавската платформена равнина, характеризираща се с издигнати през неоген-кватернера позитивни морфоструктури. Тази област се характеризира с платовиден и хълмисто-ридов релеф.

В хидрографско отношение нископланинският и хълмисто-ридов релеф на района е разчленен от врязванията на дерета и малки реки от водосбора на река Крива, която се явява основен водоприемник на повърхностно течащите води в района. Река Крива е най-големият ляв приток на р. Провадийска, вливаща се в Белославското езеро, респективно в Черно море.

ВОДНИ ОБЕКТИ

Съобразно разположението на водите те образуват две основни групи водни тела на територията на община нови пазар. Това са Повърхностните води и Подземните води.

Особеностите на климата, в съчетание с геоложката основа, определят смесеното дъждовно-снежно и карстово подхранване на реките в областта, както и относителната недостатъчност наповърхностно течащи води. Модулът на оттока един от най-ниските за страната. Той се колебае от 0,5 до 8-10 l/s/km2 и се обуславя както от неголемите суми на валежите, така и от водопропускливата карбонатна и льосова основа. Минерализацията на подземните води се определя като хидрокарбонатно-сулфатен в южните части и хидрокарбоантно-хлориден тип – в северните централните и южни части на областта е Камчия и нейните притоци Врана, Стара река, Брястова.

Друга по-голяма речна система в тази област, отводняваща източните части на областта е тази на р. Провадийска е притоци Каменица, Крива и Мътница. Дунавската отточна област е представена предимно от суходолия и частично от речната система на Бели Лом в най-северозападната част на Шуменска област. На територията на областта са изградени 252 водоема, като преобладават малките водохранилища. Най-големият водоем е яз. Тича с максимален завирен обем от 310 млн. кум. м., използван както за водоснабдяване на Търговище, Шумен и Велики Преслав, така и за напояване.

Подземните води са формирани в резултат на разнообразието от физикогеографски и геоложки условия, с които се характеризира територията. Те обуславят формирането на различни по тип и характер подземни води – грунтови, карстови и пукнатинни. Съгласно хидроложката карта на България общината попада в област със слабо изразено континентално климатично влияние върху оттока на реките. Дъждовното подхранване е около 30% спрямо общия обем на оттока.

В хидроложко отношение общината се отнася към Силистренския подрайон на Севернобългарския артезиански басейн. Районът се характеризира със следните водоносни хоризонти, формирани в:

Долнокредните седименти - това са пукнатини и пластови пукнатини по тип и ненапорни по характер подземни води. Подхранването им е за сметка на инфилтрация на валежни води, а разтоварването на водоносния хоризонт е във вид на извори, каптирани за местни нужди.

Делувиални седименти - това са порови по тип и ненапорни по характер подземни води, формирани в долната част на пласта. Дълбочината им на залягане зависи от дебелината на делувиалните отложения и се явява на контакта между тях и основната скала.

За територията обхваната от Дунавски басейн , повърхностните води нямат богата хидрографска мрежа. Тук основно се включват по- малки по дължина и дебит речни тела.

РЕКИ И ЕЗЕРА

Типове повърхностни води

Повърхностните води в Черноморския район и Дунавски район за басейново управление са типологизирани в района на североизточна България където попада и Община Нови пазар в съответствие със система "Б", съгласно РДВ.

Вътрешните повърхностни води са представени от:

- категория "реки" - 5 типа,
- категория "езера" - 8 типа,
- категория "преходни води" - 5 типа

Определени са 8 типа води категория „реки", 4 типа от категория „езера", 5 типа от категория „прехдни води" и 9 типа „Крайбрежни води". Класификационната система на повърхностните води в ЧРБУ е преразгледана и актуализирана в периода на действие на ПУРБ.

Типове повърхностни водни тела в Черноморски район за басейново управление

Таблица 6

№	Име на типа	Означениена типа	Брой водни тела
	РЕКИ		
1	Планински тип реки в екорегион 12	R- 2	***7***
2	Полупланински тип реки в екорегион 12	R 4	26
3	Големи черноморски реки	R 10	4
4	Малки и средни черноморски реки	R 11	***71***
5	Карстови извори	R 15	
	ЕЗЕРА		
1	Равнинни и полупланиски езера и блата	L 4	1
2	Големи дълбоки язовири	L 11	3
3	Малки и средни полупланински язовири	L 12	6
4	Малки и средни равнинни язовири	L 16	6
	ПРЕХОДНИ ВОДИ		
1	Черноморски речни лимани	R 16	1

2	Черноморски сладководни езера и блата	L 7	3
3	Черноморски слабосолени езера и блата	L 8	4
4	Черноморски средносолени езера и блата	L 9	6
5	Черноморски свръхсолени езера	L 10	2

Община Нови пазар, попада частично на територията на БДДР, а именно - землищата на селата Мировци, Писарево, Тръница, Беджене, Преселка и Сечище.

ДУНАВСКИ БАСЕЙН

Частта от територията на Община Нови пазар, попадаща в границите на БДДР, обхваща следните повърхностни водни тела от поречие Добруджански реки

Таблица 7

Код на БТ	Име на воден обект	Географски обхват	Естествено /СМВТ/ ИВТ	Екологично състояние	Химично състояние
BG1DJ900R1008	Хърсовска	Р.Хърсовска и р. Ружичка	естествено	умерено	добро
BG1DJ345R1010	Караман	Р.Караман	естествено	умерено	добро

Територията на Община Нови пазар попада в района на разпространение Дунавски район следните подземни водни тела :

Таблица 8

Код на ВТ	Име на ВТ	Химично състояние	Количествено състояние
BG1G0000QAL052	Порови води в Кватернера – р.Суха	лошо	добро
BG1G000000QN049	Карстово-порови води в Неоген-Сармат-Добруджа	добро	добро
BG1G000K1HB050	Карстови води в Разградската формация	лошо	добро
BG1G0000J3K051	Карстови води в Малм-Валажския басейн	добро	добро

КАРТА НА ПОРЕЧИЯ В ДУНАВСКИ БАСЕЙН С ВКЛЮЧЕНА В НЕГО ЧАСТ ОТ ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР

В Дунавски басейн на територията на Община Нови пазар попадат и изкуствени езера-Язовири . В тях се включват следните водни тела:

- **Язовир Мировци -** Обем – 300 000 куб. м. вода, дълбочина – 6 метра, широчина – 39 метра, дължина – 90 метра,височина на стената – 9 метра, обща площ на парцела – 76,821 дка, площ на язовира – 73,221дка, площ на стената – 3,6 дка, АОС №256/26.11.1998 г. – публична общинска собственост,напоително поле – 1,500 дка;
- **Язовир Писарево -** Обем – 170 000 куб. м. вода, дълбочина – 4 метра, широчина – 27 метра, дължина – 109 метра,височина на стената – 6 метра, обща площ на парцела – 56,799 дка, площ на язовира – 53,299дка, площ на стената – 3,5 дка;
- **Язовир Преселка -** Обем – 550 180 куб. м. вода, дълбочина – 5 метра, широчина – 36 метра, дължина – 233 метра,височина на стената – 8,20 метра, обща площ на парцела – 153,190 дка, площ на язовира –149,640 дка, площ на стената – 3,5 дка, АОС №257/26.11.1998 г. – публична общинскасобственост;
- **Язовир Тръница -** Обем – 180 000 куб. м. вода, дълбочина – 4 метра, широчина – 25 метра, дължина – 131 метра,височина на стената – 5,4 метра, обща площ на парцела

– 142,547 дка, площ на язовира – 138,047дка, площ на стената – 4,7 дка, АОС №261/26.11.1998 г. – публична общинска собственост;

ЧЕРНОМОРСКИ БАСЕЙН

Територията на Община Нови пазар, която попада в Черноморски басейн се включва в поречие река Провадийска. Това се вижда от приложената по- доло карта :

В това поречие попадат различни водни тела , съгласно националното деление.

В района на Черноморски басейн попадат следните повърхностни водни тела водни теласвързани с района на община Нови Пазар:

Таблица 9

№	Речен басейн	Код на повърхностното водно тяло	Име на повърхностното водно тяло	Категория на повърхностното водно тяло	Тип	Код на типа	Код на подтипа	Категория по хидро-морфологични характеристики	Дължина (км) /Площ (км2) на водното тяло	История на повърхностното водно тяло (ПУРБ 2010 - 2015г.)

8	река Провадийска	BG2PR900R017	р. Провадийска - от извора до преди с. Каменяк	река	Малки и средни ЧМ реки	R11		естествено	16,00598	
9	река Провадийска	BG2PR900R015	р.Провадийска - от преди с.Каменяк до гр.Каспичан	река	Малки и средни ЧМ реки	R11		естествено	20,56287	
10	река Провадийска	BG2PR567R011	р.Провадийска - от гр. Каспичан до с. Невша	река	Малки и средни ЧМ реки	R11		СМВТ	13,14402	
12	река Провадийска	BG2PR800R016	р.Мадара - от кв. Макак, гр.Шумен до вливане в р.Провадийска	река	Малки и средни ЧМ реки	R11		естествено	23,09657	
13	река Провадийска	BG2PR600R014	р.Крива - от извора до след с.Лиси връх	река	Малки и средни ЧМ реки	R11		естествено	18,51967	
14	река Провадийска	BG2PR600R1013	р.Крива - от след с. Лиси връх до гр. Нови Пазар	река	Малки и средни ЧМ реки	R11		естествено	19,16485	BG2PR600R013
15	река Провадийска	BG2PR600R1012	р.Крива - от Нови Пазар до вливане в р.Провадийска	река	Малки и средни ЧМ реки	R11		СМВТ	7,21952	BG2PR600R012

ПОВЪРХНОСТНИ ВОДНИ ТЕЛА ЧЕРНОМОРСКИ БАСЕЙН

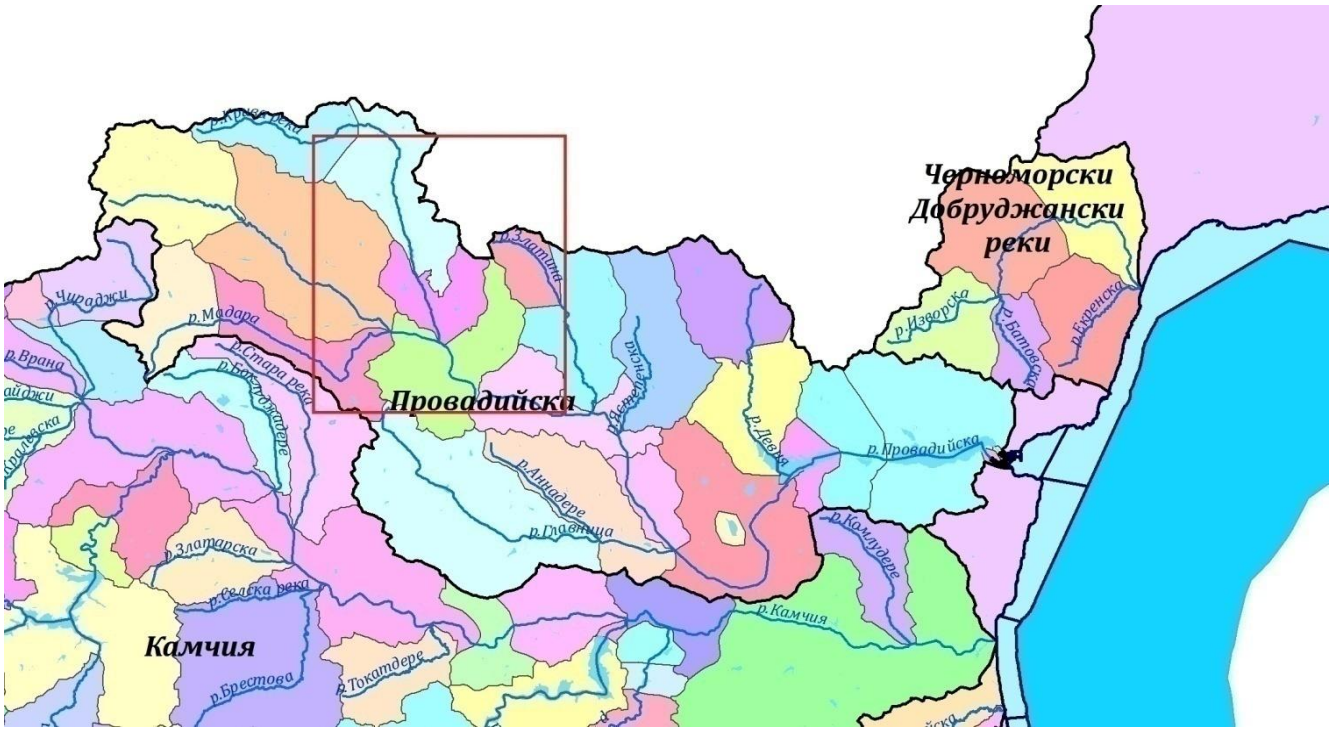

ЛЕГЕНДА

- Главни реки
- Езера
- Язовири
- Граници на речни басейни
- Повърхностни водни тела
- Граници на крайбрежни морски води

Вследствие на антропогенния фактор и неговото влияние на територията на община Нови пазар са изградени следните микроязовири, които попадат в черноморски басейн :

- **Язовир Избул -** Обем – 327 000 куб. м. вода, дълбочина – 5 метра, широчина – 47 метра, дължина – 178 метра,височина на стената – 11 метра, обща площ на парцела – 76,821 дка, площ на язовира – 55,543дка, площ на стената – 5,543 дка, АОС №258/26.11.1998 г. – публична общинска собственост;
- **Язовир Сечище -** Обем – 79 000 куб. м. вода, дълбочина – 4 метра, широчина – 38 метра, дължина – 122 метра,височина на стената – 8,7 метра, обща площ на парцела – 37,311 дка, площ на язовира – 35,311дка, площ на стената – 2 дка, АОС №259/26.11.1998 г. – публична общинска собственост;
- **Язовир Нови пазар I-** Обем 1 983 000 куб. м; Дължина на стената – 345 м; височина на стената -16,40 м.; обща площ на парцела – 441.132 дка, залята площ на язовира – 371 дка –частна държавна собственост;
- **Язовир Нови пазар II-** Обем 997 750 куб. м; Дължина на стената – 600 м; височина на стената -12,90 м.; залята площ на язовира – 371 дка – частна държавна собственост;
- **Язовир Енево-** Обем 558 000 куб. м; Дължина на стената – 351 м; височина на стената -11,00 м.; залята площ на язовира – 170 дка – частна държавна собственост.

Големи стратегически язовири на територията на общината няма изградени и няма такива функциониращи.

ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ВОДНИТЕ ОБЕКТИ И РАЙОНА ОТНОСНО ВОДИТЕ

Черноморският район за басейново управление включва всички реки, формиращи своите течения главно на българска територия, които се вливат в Черно море направо или посредством крайморски езера и заливи, включително вътрешните морски води и териториалното море. На запад граничи с Дунавски басейнов район и с Източнобеломорски басейнов район, на север с Република Румъния, а на юг – с Република Турция.

Черноморски район за басейново управление обхваща:

Водосборните области на реките, вливащи се в Черно море от северната до южната граница, в това число и прилежащи езера са обособени в следните речни басейни

Актуализиран преглед на натиска върху повърхностните води в часта на община Нови пазар попадаща в Дунавски басейн

Актуализираният преглед и на натиска от човешка дейност върху състоянието на повърхностните води в Дунавски район е се извършва в изпълнение на изискванията на Закона за водите и в съответствие с Наредба № Н-4 от 14.09.2012г. за характеризиране на повърхностните води.

Въз основа на събраната, анализирана и обработена информация за Дунавски район са идентифицирани следните основни категории натоварвания върху повърхностните води:

- Натиск от точкови източници на замърсяване;
- Натиск от дифузни източници на замърсяване;
- Натиск от физични изменения /Хидроморфологичен натиск;
- Натиск от инвазивни видове;
- Натиск от климатични изменения.

Всяко от тези натоварвания може да бъде в резултат от действието на различни движещи сили. Тези видове натиск са в основата на идентифицираните значими проблеми

при управлението на водите в **Дунавски район**. В зависимост от констатираното въздействие, значимостта на съответните видове натиск се проявява в различна степен на различните нива – на ниво район за басейново управление, на ниво поречие или водно тяло.

В резултат на анализа на данните от мониторинг, вкл. оценката на степента на постигане стандартите за качество, е оценено че основно негативно влияние върху състоянието на водите в **Дунавски район** имат следните източници на натиск, които се оценяват като значими на ниво РБУ: точкови източници (заустване на непречистени/недостатъчно пречистени битови и промишлени отпадъчни води); дифузни източници – основно натиск от земеделски дейности; хидроморфологичен натиск (изменение на физичните характеристики на водните тела).

На този етап няма данни, респ. основания, натискът от климатични изменения да се определи като самостоятелна причина за непостигане на добро състояние на повърхностните водни тела, но значимостта на този натиск се определя от кумулативния ефект, който той оказва върху състоянието на водите в комбинация с другите видове натиск и от очертаните тенденции за засилване на въздействието му.

Значимостта на натиска на ниво водно тяло е определена на база констатираните въздействия и характера на източниците на натиск – напр. за определяне на значимостта на натиска от земеделие основен критерий е бил делът на използваната земеделска площ от общата водосборна площ на ВТ, както и наличието на нитратно уязвима зона (НУЗ) във водосбора на ВТ.

Идентифицираните източници на натиск и констатираното им въздействие са взети предвид при актуализиране на границите на повърхностните водни тела – съгласно приетия национален подход, отчитането на антропогенния натиск е един от основните критерии за определяне на границите на водните тела.

Оценка на замърсяването от точкови източници - като точкови източници на отпадъчни води са определени и разгледани:

- Зауствания на отпадъчни води с преобладаващ битов характер (с разрешителни по ЗВ) от: градски пречиствателни станции за отпадъчни води(ГПСОВ) на агломерации с над 2 000 еквивалент жители (е.ж.),бр.; канализационни мрежи (КМ) на агломерации с над 2 000 е.ж., бр.; локални пречиствателни станции за битови отпадъчни води (ЛПСОВ), бр.; канализационни мрежи;
- Зауствания на промишлени отпадъчни води от промишлени предприятия: с разрешителни издадени по ЗВ, бр.; с разрешителни издадени по ЗООС, бр. (фигура 7).

Точковите източници на замърсяване на повърхностните води самостоятелно или в комбинация, т.е. с кумулативно въздействие, са потенциално източници за влошаване състоянието на повърхностните водни тела.

Оценка на замърсяването от дифузни източници, включително преглед на ползването на земите - като дифузни източници на замърсяване на повърхностните води са определени и разгледани:

 Населени места с над 2 000 е.ж. без изградена или частично изградени канализационна мрежа във водосборната площ на поречията, включително товар от азот и фосфор постъпващ във водосбора на повърхностното водно тяло (в последствие са отчетени при подземните води);

 Депата за отпадъци, които не отговарят на екологичните изисквания;

 Атмосферни отлагания - атмосферни замърсители, постъпващи във водосбора на повърхностното водно тяло/поречие/ДРБУ;

 Транспорт - замърсители от автомобилен транспорт (магистрали и първокласни пътища), постъпващи във водосбора на повърхностното водно тяло/поречие/ДРБУ; потенциално замърсяване от корабоплаване;

 Преглед на ползването на земята във водосборната площ на повърхностното водно тяло/поречие/ДРБУ - отчита се начина, по който се използва земята във водосборната площ на повърхностните водни тела и на тази база може да се направи предположение за потенциалния дифузен натиск.

ХИДРГЕОЛОЖКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Значителната площ от територията на Североизточна България и пространственото й разположение я отнасят към части с различна физикогеографска характеристика и към различниморфоструктури. Общо взето тя заема източната част на Мизийската плоча (платформа), в строежа на която се различават два структурни комплекса: долен, палеозойски (каледоно-херцински) и горен, мезо-кайнозойски (алпийски). По регионални особености те се обособяват в два структурни плана: предюрски (доюрски) и следюрски. Предюрският структурен план има мозаечен строеж от различни по големина и денивелация блокове, отделени по значителни тектонски нарушения и трансрегионални линеаменти. Следюрският план (покривка) има "обличащи" структури, които в общи линии представляват размити конформни изображения на структурите на фундамента. Най-издигната структура, добре маркирана по валанжинския карбонатен комплекс е Северобългарското сводово издигане (подутина, коруба). Теменната му, най-силно издигната част, се разкрива на повърхността в района на с.с. Н. Козлево-Т. Икономово-Каолиново. Изградена е от плавно западащи на север пластове под ъгъл 1-5° . По субпаралелен Кубрат-Ветрински разлом издигането се разчленява на два блока: Девненско-Кубратски (Добрич-Ветрински) – високо издигнат и Хитринско-Каспичански – относително понижен блок. На север, по склоновете на издигането, чрез Белишко-Тервелския разлом се оформя Тутраканско грабеновидно понижение, а на изток от него са ниските склонове на сложно-устроеното валоподобно съоръжение на Добруджанския масив. На североизток, изток и югоизток, чрез Венелин-Аксаковската дислокация се оформят поредица от по-нискоразрядни структури, стъпаловидно пропадащи на юг и изток (Безводишки грабен, Вранински хорст, Каварна-Шабленски грабен, Балчишко понижение, Генерал Тошевско стъпало, Кичевско стъпало, Варненско стъпало и Варненска моноклинала). На юг, по Южномизийския разлом става съчленяването на Северобългарското сводово издигане с Предбалканската структурна зона, т.н. Търговишко-Провадийско стъпало (Южномизийска периплатформена моноклинала), в обсега на която са формирани пликативни гънкови структури (Шуменска синклинала, Провадийска синклинала и др.). По западните склонове на Северобългарското сводово издигане чрез трансрегионални и регионални линеаменти се оформя Поповска издигнатина, Разградска сеДГСовина и Александрийска депресия (по-голямата й част е в Р. Румъния), като най-източно продължение на Долнодунавската депресия. Разгледани в едър план, тектонските зони и структури са "изтеглени" в посока запад-изток. Отличават се с твърде сложни литолого-стратиграфски пространствени и темпорални отношения помежду им, резултат на продължителна еволюция, с многократна смяна на палеогеодинамичните процеси и на седиментационните режими. Прави впечатление обаче, че на общото издигане на свода в централната част съответствуват компенсаторни "понижения" по периферията. С елевацията на свода около него се разкриват все по-млади формации с по-голямо разпространение, т.е. енергетически активираните площи нарастват от центъра към периферията. В тях се е формирал най-големия артезиански басейн на пресни подземни води у нас, сетажно разположени водоносни хоризонти и комплекси, част от които пространствено се припокриват, с монотонно нарастваща дебелина и мобилизационни площи от юг на север. Нормалното хидрогеоложко поле е радиално разходящ поток с високи филтрационни параметри, хидравличната цялост на който е общо взето тектонски и морфоложки ненарушена, но с възможности за хидродинамична деформация в непосредствена близост на разломните зони. Подхранването се извършва във високо издигнатите части на басейна, а дренирането – по периферията му. Допуска се

наличието на латерални екрани, контролиращи движението на флуидите, по които се формират регионални и локални хидродинамични аномалии разглежданата територия, денивелациите между блоковете, обусловени от крипторуптурни дислокации, имат основно значение за хидрогеоложките условия на района. Те обуславят формирането на разнообразни водовместващи (хидрогеоложки) структури, които по съществуващата хидрогеоложка подялба на Р.

България попадат изцяло в Долнодунавска артезианска област и от запад на изток обхващат респективно:

• югоизточната част на Свищовския подрайон и изцяло Силистренски подрайон на Северобългарски артезиански басейн (поречията на р. Русенски Лом, и на реките, вливащи се директно в р. Дунав).

• Провадийски и Добрички район на Варненски артезиански басейн (поречията на р. Провадийска, на реките, преминаващи в територията на Р. Румъния и на част от реките, вливащи се директно в Черно море или в крайбрежните езера). Стратиграфският обхват на изграждащите ги скали, които се разкриват на повърхността, е предимно от долна креда до кватернер. В дълбочина, по сондажен път са достигнати юрски, триаски и палеозойски скали. Литоложкият им субстрат е пъстър, но почти изключително седиментогенен – брекчоконгломерати, алевролити, пясъчници, аргилити, мергели, широка гама от карбонати (глинести варовици, песъчливи и механично-отломъчни варовици, оолитни и биогенни варовици, доломитизирани варовици, доломити и др.), неравномерно напукани и окарстени, както и неспоени до слабо споени льосови и льосовидни отложения, субрецентни глини, пясъци, чакъли. Те обуславят формирането на различни по тип и характер подземни води, общо взето съответствуващи на водовместващите структури:

• порови (порни) подземни води и по-рядко смесени порово-пукнатинни до порово-пукнатинно-карстови води в несвързаните и слабо свързани сенонски, палеогенски и неогенски седименти, разпространени в периферните северни, източни и южни части от територията на Североизточна България, както и в повсеместно разпространените кватернерни отложения, които имат важно значение;

• карстови и пукнатинно-карстови води в неравномерно напукани и карбонатни скали с широко площно разпространение (т.н. карбонатна плоча). Характеризират се със значителни количества и разнообразни качества и имат изключително важно значение за района;

• пукнатинни подземни води в различно напуканата приповърхностна част на седиментните скали в зоната на хипергенезата. Имат повсеместно, но спорадическо разпространение, неголяма дълбочина на залягане и ограничено значение.

ХИДРОЛОЖКА ХАРАКТЕРИСТИКА (оттокообразуващи фактори)

Черноморски басейн

Формирането и режима на речният отток е в тясна зависимост от климатичните условия и факторите на постилащата повърхнина. В северната подобласт на Черноморски район за басейново управление преобладава карстовото подхранване – река Батова, река Девненска и река Провадийска. По долината на река Камчия и в Бургаската низина са формирани дълбоко залягащи артезиански води. В южната подобласт преобладаващо е дъждовното подхранване. Във връзка с режима на валежите, средномесечният максимум на оттока от март (Северна подобласт) се измества през февруари (Южна подобласт). По същата причина в тази посока се увеличава и зимният отток.

Реките от Черноморския район в по-голямата си част се характеризират с влажна есен и зима, когато падат най-много валежи от 50-70% от годишната стойност и то предимно от дъждове. Това определя и есенно-зимното пълноводие на реките, най-ярко изразено в южната част с рязко покачване на оттока още през декември, достигане на максимума през февруари- март, а след април-май започва маловодният период. Минимумите на маловодието за всички реки са обикновено през август-септември.

Изключение от описания ход на овлажнеността през годината, характерен за континентално-средиземноморската климатична област, правят реките в северозападната част на Черноморския район река Провадийска. Тук е по-силно изразено влиянието на континенталния климат с обилни валежи в края на зимата и пролетта и формиране на зимно-пролетно пълноводие с месечни максимуми от март до май, а начало на маловодието след май-юни.

Рязко открояващ се е хидрографът на р. Девня след изворите, където максимумът е само 7% по- висок от минимума, поради преобладаващото участие на постоянния приток от Девненските карстови извори в неговото формиране.

Речен басейн река Провадийска - Водосборната област на река Провадийска е ограничена от поречията на река Русенски Лом, Черноморските Добруджански реки и река Камчия. Площта на водосборната област на поречието е 2132 км2 с дължина на реката 119 км.

Реката води началото си от хълмиста местност 2 км над село Добри Войниково и извор на кота 426 м. Тече в югоизточна посока, която посока запазва до вливането си в Белославското

Основните реки в поречието са Провадийска, Девня, Крива, Мадара, Главница. Водосборната област на река Провадийска е ограничена от поречията на р. Русенски Лом, Черноморските Добруджански реки и р. Камчия. Площта на водосборната област на поречието е 2132 km² с дължина на реката 119 km. от езерото .

Река Провадийска има осем притока, от които по-значителни са: Крива река — дължина 48 km и водосборна област 218 km²; Главница - дължина 41 km, водосборна област - 375 km² и Девненска - дължина 27 km, водосборна област 201 km².

Средният наклон на реката е твърде малък - 3,60/00, с гъстота на речната мрежа 0,5 км/км2. Провадийска има осем притока, от които по-значителни са: Крива река - дължина 48 км и водосборна област 218 км2; река Главница - дължина 41 км, водосборна област- 375 км2 и река Девненска - дължина 27 км, водосборна област 201 км2. Средният наклон на притоците се движи между 6,4 0/00 (р. Главница) и 12 0/00 (р. Девня), а гъстотата на речната мрежа има стойности между 0,3 км/км2 (р. Девня) и 0,9 км/км2 (р. Белянка).

Отточен режим:

Река Провадийска – Максимален отток – два върха (април и ноември); минимален отток – август. От февруари до юни – силно променлив режим на оттока, максимални валежи.

Дунавски басейн

Хидроморфологичен натиск е натискът от физичните изменения на водните обекти в резултат на човешката дейност - измененията на бреговете и крайбрежните зони на реките, изменения на речното легло, изменение на водния режим – отток и ниво. Този натиск се проявява в две направления – хидроложки и морфологични изменения.

Хидроложките изменения са изменения на водния режим. Тези изменения се проявяват в различна степен и форма - постоянно или сезонно изменение на оттока (напр. след язовир или поради водовземане), изменение на скоростта на речното течение, изменение/вариране на водното ниво.

Морфологичните изменения включват различните изменения на физическата структура на водните обекти – изменение на формата и структурата на речното легло, нарушаване на непрекъснатостта на реката, изменения на бреговете и крайбрежните територии. Примери за такива изменения са изграждането на прагове, бентове и язовири, корекции и изправяния на реки, изграждане на диги, модификации на речното легло поради изземване на наносни отложения.

Хидроморфологичните изменения променят естествената водна и крайбрежна среда и по този начин имат пряко негативно въздействие върху развитието на водните и крайбрежни екосистеми.

Основните дейности, генериращи хидроморфологичен натиск върху водните тела в ДРБУ са: водовземане (вкл. свързаното с него изграждане на съоръжения); производство на електроенергия чрез Водно-електрическа централа (ВЕЦ); защита от наводнения; изземване на наносни отложения; корабоплаване - за р.Дунав.

Степента на хидроморфологичния натиск и въздействие от всяка дейност във всички случаи зависи от местоположението, конкретната конструкция, реализация и експлоатация на съответните дейности и съоръжения.

Водовземане от повърхностни води се извършва за осигуряване на вода за всички сфери на общественото развитие - за питейно водоснабдяване, за напояване, за промишлени нужди, за производство на електроенергия и за някои други цели. Регулирането и ограничаването на степента на натиска от водовземане върху повърхностните води се извършва чрез издаваните от БДДР разрешителни, съгласно разпоредбите на ЗВ.

Преразпределението на оттока в зависимост от нуждите се нарича регулиране на оттока. Различните мероприятия по регулирането на оттока са в зависимост от естествения режим на водния източник и нуждите от потребления на вода. В Дунавски РБУ няма прехвърляне на повърхностни води между съседните райони за басейново управление, както и вътрешно-басейнови прехвърляния на води.

Изграждането на диги и корекциите на реките се извършват с оглед осигуряване на защита от наводнения на населението и на стопанските обекти. Към този вид натиск се отнася и укрепването на бреговете с цел защита от ерозия. При корекциите/изправянето на реките са променя формата на реката (премахване на меандрите) и речния профил; променя се и скоростта на течението. Тези промени водят до изменение на екосистемите в тези участъци. Наличието на диги прекъсва връзката с естествените заливни територии и води до осушаване на крайречните влажни зони.

Изземването на наносни отложения се извършва за осигуряване на проводимостта на речното корито и за добив на строителен материал (баластра). С изземване на наосни отложения е свързано драгирането с цел осигуряване на условията за корабоплаване по р. Дунав. При изземване на отложения се променят дъното и профила на реката, което има силно негативно въздействие върху местообитанията.

Миграционните бариери представляват напречни прегради по речното течение (бентове, прагове, язовирни стени), които възпрепятстват естественото преминаване на водните организми, които извършват миграция (мигриращите видове). Най-засегнати са рибите, тъй като голяма част 15 от рибните видове извършват сезонни размножителни, хранителни и други миграции нагоре и надолу по течението. Наличието на миграционни бариери уврежда популациите на такива видове и може да доведе до унищожаването им.

Оценка на натиска от инвазивни видове

Съгласно националния доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република България през 2010 г. (издание 2012 г.), броят на чуждите за България видове нараства постоянно от 1900 г. Най-уязвими за навлизането и натурализирането на чужди растителни видове са създадените от човека местообитания, следвани от крайречните местообитания. Мониторингът на инвазивни биологични видове във водните екосистеми е слабо развит в България. Голяма част от инвазивните видове силно променят местните водни биоценози, като съществено влошават екологичното равновесие в тях.

Оценка на натиска от климатични изменения.

Изменението на оттока във водосбора на водно тяло е параметър, присъщ на преки, и съответно косвени, въздействия от климатичните изменения. Това е предпоставка същият параметър да стои в основата на критерий за значимост на преките и косвени въздействия от изменение на климата. Изследването на водните ресурси в условията на климатични промени

следва да се базира върху възможно най-сигурната методологична основа. Най-сигурно определените величини са статистическите средни стойности на изменение на оттока и по-точно резултатите за средно многогодишното изменение на оттока в бъдещите периоди.

Изменението на климата е интегрирано в процеса за оценка на риска от натиск, чрез оценка на ефекта от изменението на климата, направена с помощта на климатични прогнози по сценарии RCP 8.5 (песимистичен) и RCP 4.5 (умерен). Количественият анализ в случая е необходим, за да се установи интензивността (силата) на климатичните промени и сроковете, в които могат да настъпят те.

За приетия като работен сценарий на климатични промени RCP 8.5 с плавно нарастващи емисии на парникови газове във времето (най-песимистичен сценарий) прогнозираните тенденции за изменението за оттока са най-силно проявени в дългосрочен план за периода 2071-2100 г. На базата на прогнозата за изменението на параметър „средно многогодишен отток“ на речните течения е направен количествен анализ, с който за сценарий RCP 8.5 се установява:

- интензивността (силата) на климатичните промени по водни тела и
- сроковете, в които могат да настъпят те, т.е. трите бъдещи периода: 2013-2042 г.; 2021-2050 г.; 2071-2100. г.

Значимостта на натиска от изменение на климата не може да се разглежда изолирано от наличието и значимостта на други видове натиск върху дадено водно тяло. Водните тела с по-добро състояние се счита, че имат по-голям адаптивен капацитет и следователно са по-малко застрашени от нарушения, свързани с климатични промени. Обратно - по-лошото състояние на водно тяло го прави по-уязвимо на климатични промени и следователно застрашава постигането на по-добро състояние в бъдеще. Комбинацията между настоящо състояние и интензитета на очакваните климатични промени дефинира значимостта на въздействието върху даденото повърхностно водно тяло.

Напредък по отношение на прегледа на антропогеннен натиск и въздействие върху повърхностните води:

• Определена взаимовръзка между “Движещи сили – Натиск – Състояние – Въздействие“;

• Проследени потенциални и констатирани въздействия от източниците на натиск.Разширен обхват на събраната, анализирана и обработена информация за източниците на натиск:

- Натиск от дифузни източници: разгледани 4 източника (населени места с над 2000 е.ж. без изградена или частично изградена канализационна мрежа; стари общински депа на населени места с над 2000 е.ж.; промишлени дифузни източници – депа, мини, кариери и лагуни; земеползване), в актуализирания **ПУРБ 2016 - 2021** 9 източника (добавени: земеделие, животновъдство, ерозия, типове почви, атмосферни отлагания и транспорт, анализирани при подземните води - населени места с над 2000 е.ж. без изградена или частично изградена канализационна мрежа). Част от дифузният натиск е пространствено обработен и анализиран в ГИС среда;
- Натиск от физични изменения (хидроморфологични изменения): **В района на община Нови Пазар няма установен натиск**по актуализирания **ПУРБ 2016 – 2021**от водовземания производство на електроенергия чрез ВЕЦ, защита от наводнения, изземване на наносни отложения и корабоплаване.

Актуализиран преглед на натиска върху подземните води

При анализа на антропогенния натиск, въздействащ върху качеството (химичното състояние) на подземните водни тела, са разгледани основните видове източници на натиск, а именно:

- Точковите източници на замърсяване;
- Дифузните източници на замърсяване;

 Натиск от директно въвеждане на замърсители в подземните води – **няма установен такъв**

За извършване на оценката е използвана информация, налична в БДДР и набрана от други институции. Анализът е извършен в ГИС среда съгласно описаното в подхода. Натискът от водовземането е определен в съответствие с разработения подход. За целта е анализирана и обобщена информацията за всяко разрешено водовземане от подземни води в ПВТ. Информацията е анализирана общо и за отделни цели на използване на водите (по движещи сили).

Оценка на натиска от точкови източници - анализирани са следните видове източници:

 Промишлени инсталации с издадени комплексни разрешителни (КР)- **„Ново стъкло“ АД, „Дюра тайлс“;**

 Промишлени инсталации без издадени комплексни разрешителни- **в община Нови пазар няма ;**

 Значими заустявания на битови отпадъчни води – градски канализации и градска пречиствателна станция за отпадъчни води (ГПСОВ)- **ГПСОВ Нови пазар ;**

 Селскостопански обекти - складове за торове и пестициди в община Нови пазар;

 Депа за отпадъци- **бившо общинско депо гр. Нови пазар- закрито и рекултивирано, старо депо за промишлени отпадъци на бивша “Китка“ АД- има изготвен проект**.

В Дунавски РБУ няма случаи на директно отвеждане на опасни и вредни вещества в подземните води. Има разрешено отвеждане (реинжектиране) на отпадъчни попътни води от добива на нефт и газ във водоносни хоризонти на голяма дълбочина в части от земните недра, от които е добит нефт и газ и които не могат да бъдат ползвани за други цели, тъй като не съдържат пресни подземни води. Тези водоносни хоризонти не са обособени в подземни водни тела. Съществува заустване на води (след пречистване в пречиствателна станция) в покривните льосовидни слоеве на сарматския водоносен хоризонт, които слоеве не са обособени и/или приобщени към подземно водно тяло. За горепосочените случаи е предвиден мониторинг на отдолу-лежащите подземни водни тела.

Оценка на натиска от дифузни източници - анализирани са следните видове източници:

 Селско стопанство (обработваема земя, трайни насаждения, пасища, хетерогенни селско стопанства);

 Населени места без изградена канализация- **за общината са всички села без гр. Нови пазар ;**

 Участъци за добив на подземни богатства (Мини, газонаходища кариери)- **за общината – бивша каменна кариера Стоян Михайловски**;

 Участъци с висока степен на податливост на ерозия.

ОБЩО КАЧЕСТВО НА ВОДИТЕ

Рамковата Директива за водите въвежда нов подход в управлението на водите, като въвежда **екологични** норми и цели за качеството, обезпечаващи структурата и функционирането на водните екосистеми.

За целите на анализа на антропогенното въздействие и натиск и определяне състоянието на водите, съгласно РДВ е приета т. нар. условна класификационна система за качеството на водите.

Оценката за качеството на водите през 2011 г. е направена въз основа на изискванията на Директива 2008/105/ЕО и Наредба №4/2000 г.

На територията на РИОСВ – гр. Шумен редовно се извършва мониторингова дейност на повърхностно течащите води и подземните води. Те са включени в Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг (НАСЕМ). През територията на община Нови пазар преминава Крива река, която се влива в Провадийската река, част от Черноморската отточна област.

Основни хидротехнически съоръжения на територията на общината са язовирите, които са 7 на брой, 5 от които са общински.

За следене емисионното състояние на водните обекти към територията на общината има пункт за мониторинг след гр. Нови пазар. Резултатите от анализа доказват, че в по-голяма част от водните обекти няма отклонения от стандартите за питейни води (СПВ) и ПС. Отклонения в качества на питейната вода неотговарящи на показател "нитрати" според изискванията на Наредба №9 се наблюдават при водоизточници в 4 водоснабдителни зони, за които се търсят алтернативни решения, Писарево, Сечище, Жилино и Избул. Основна причина е ползването на торове и препарати, несъобразено с ограниченията и забраните при обработка на земеделските земи в санитарно охранителните зони. Тези населени места се нуждаят от мерки за проучване на нови водоизточници.

Най-голям източник на замърсяващи отпадъчни води е канализационната мрежа от гр. Нови Пазар, за която към момента няма изградена селищна пречиствателна станция за отпадъчните води. В процес на изпълнение е проект „Изграждане на частична канализационна мрежа, ПСОВ и реконструкция на водопроводна мрежа на гр. Нови пазар", одобрен за финансиране по Оперативна програма „Околна среда" 2007-2013 г. Новоизградената Пречиствателна станция за отпадъчни води е изградена и е въведена в експлоатация в края на 2016 г.

ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ НА ВОДНИТЕ ПОВЪРХНОСТНИ ОБЕКТИ - ОБЩИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ОЦЕНКА

Състоянието на вътрешните повърхностни води – реки и езера е оценено на база на проведения мониторинг по биологични и физико-химични елементи за качество, както следва:

Табл. 2 Наблюдавани елементи за качество на вътрешните повърхностни води, съгласно Наредба № Н-4/ 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води

Екологично състояние

Реки-

1. Макробезгръбначни , Макрофити, Фитобентос, Риби
2. Основни физико- химични показатели
3. Специфични замърсители
4. Хидроморфологични елементи за качество

Езера и язовири

1. Макробезгръбначни , Макрофити, Фитобентос, Риби
2. Основни физико- химични показатели
3. Специфични замърсители
4. Хидроморфологични елементи за качество

Химично състояние

Реки-

1. Приоритенти вещества

Езера и язовири

1. Приоритенти вещества

МРЕЖИ ЗА МОНИТОРИНГ НА РАЙОНА НА ЧЕРНОМОРСКИ БАСЕЙН С ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР

Легенда:
Пунктове за мониторинг на реки, езера и морски води

- Физикохимичен мониторинг
- Хидробиологичен мониторинг
- Реки
- Езера и Язовири
- БДЧР
- 1-милна зона
- 12-милна зона

Екологично състояние

На територията на община Нови пазар, не е извършван мониторинг на биологичните елементи за качество във водните тела от категория „езера“. Единствено за язовирите, използвани за питейно-битово водоснабдяване в Черноморския район за басейново управление е извършван анализ на хлорофил „а“. Ето защо класификацията на водните тела от тази категория по отношение на биологичните елементи за качество е извършена на база на данните към 2012 г. Класифицирането на екологичното състояние на водните тела е извършено съгласно по-лошата от стойностите на резултатите по наблюдаваните **биологични и физико- химични елементи за качество**, в съответствие с Приложение V, 1.4.2. на РДВ и чл. 18, ал. 1 на Наредба № 1 / 2011 г. за мониторинг на водите.

Реки - анализирани са данни за макрозообентос, за макрофити и за фитобентос. През 2015 г. не е провеждан мониторинг по БЕК риби, поради което класификацията на водните тела по този БЕК е извършена на база на наличните данни към 2012 г. и на данни от междинни доклади по обществена поръчка с предмет „Интеркалибриране на методите за анализ на биологичните елементи за качество (БЕК) за типовете повърхностни води на територията на България, съответстващи на определени общи европейски типове в Географските групи за интеркалибрация“

ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ, ПОТЕНЦИАЛ НА ВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ - ПУРБ 2016-2021

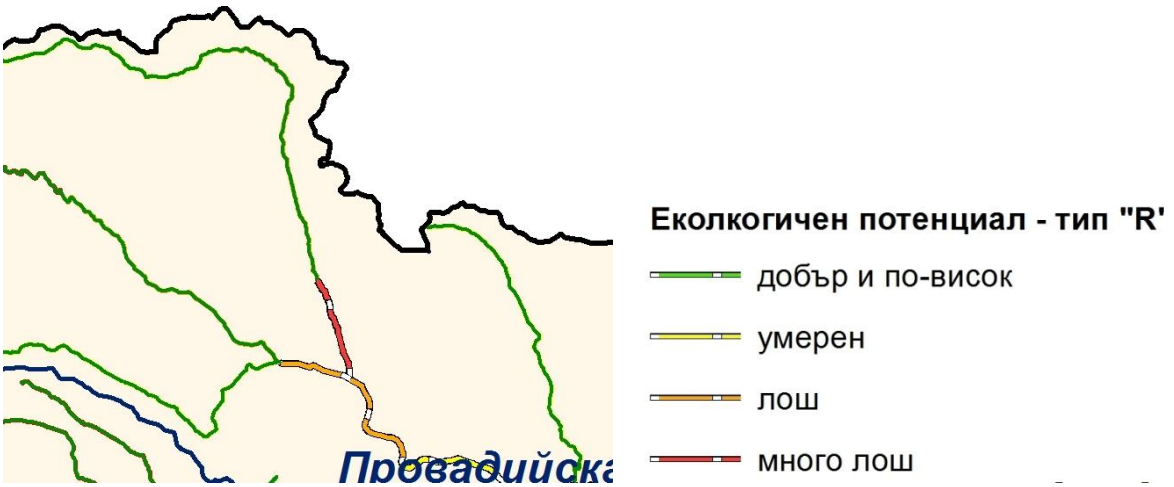

ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ, ПОТЕНЦИАЛ НА ВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ - ПУРБ 2016-2021

Езера – класифицирането на екологичното състояние за повечето водни тела от категория „езера“ е извършено на база на данните към 2012 г. Анализирани са данни за фитопланктон , макрозообентос, макрофити , риби

Оценката на замърсяването на водите със **специфични замърсители** се извършва съгласно стандартите за качество за вътрешни повърхностни води установени с Наредба № Н-4/ 14.09.2012 г. (изм. ДВ, бр. 79/23.09.2014 г.). Въпреки че в редица водни тела са констатирани високи концентрации на разтворено желязо, манган и алуминий резултатите за тези три химични елемента няма да бъдат оценявани, т.к. не са изведени фонови стойности за тях.

Допустимите концентрации за разтворено желязо, манган и алуминий са дефинирани като стойности, които трябва да се прибавят към фоновата концентрация, установена за водното тяло. Данните за хром (Cr) общ не са оценени т.к. не е изведен стандарт за качество на национално ниво за този елемент. Стадарти за качество за околна среда са изведени за Cr (III) и Cr (VI), съгласно Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризиране на водите.

Оценка на състоянието по хидроморфологочни елементи за качество все още не се извършва, поради липса на разработена методика.

Хидрометричен мониторинг на повърхностни води

На територията на Басейнова дирекция Черноморски район има 14 хидрометрични станции (ХМС) стопанисвани от НИМХ – БАН, от които осем оперативни и шест режимни. Обобщени данни за средна, минимална и максимална годишна стойност на оттока през 2015 г. за оперативните мониторингови станции .

Химично състояние

Оценката на химичното състояние за повърхностни води се извършва съгласно СГС-СКОС на приоритетните вещества, установени с Директива 2008/105/ЕС, въведена в българското законодателство с Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители (ДВ, бр. 88/2010 г.).

Химичното състояние на повърхностните води се оценява в два класа – добро и лошо. „Добро химично състояние” е състоянието, при което средногодишната стойност (СГС) на замърсителите не превишава стандартите за качество на околната среда (СКОС). т.е. водни тела, в които резултатите за всички приоритетни вещества отговарят на химичните стандарти за качество са в добро състояние, а водните тела в които има резултати над съответните определени стойности са в лошо състояние.

При настоящия доклад е взета под внимание информацията за състоянието на водните тела поп поречия от изготвените и влезли в сила ПУРБ 2016г- 2021г. за БДДР Плевен и за БДЧР Варнаи изискването на Директива 2009/90/ЕС, специфицираща минималните критерии за качеството на данните, транспонирана в Наредба №1/ 2011 г. за мониторинг на водите.

Предвид горепосоченото, в настоящия доклад, химичното състояние е оценено на база наличните за 2015 г. данни, като не са взети впредвид резултатите за веществата живак и РАН, чиито граници на определяне (ГО) са над СКОС, съгласно чл. 3г от Наредбата за СКОС и чл. 3б на Директива 2013/39/ЕС).

ЗА РЕЧЕН БАСЕЙН ДУНАВСКИ ДОБРУДЖАНСКИ РЕКИ - ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ - ДУНАВСКИ БАСЕЙН

Повърхностни водни тела, в които са постигнати екологичните цели (добро химично и екологично състояние)

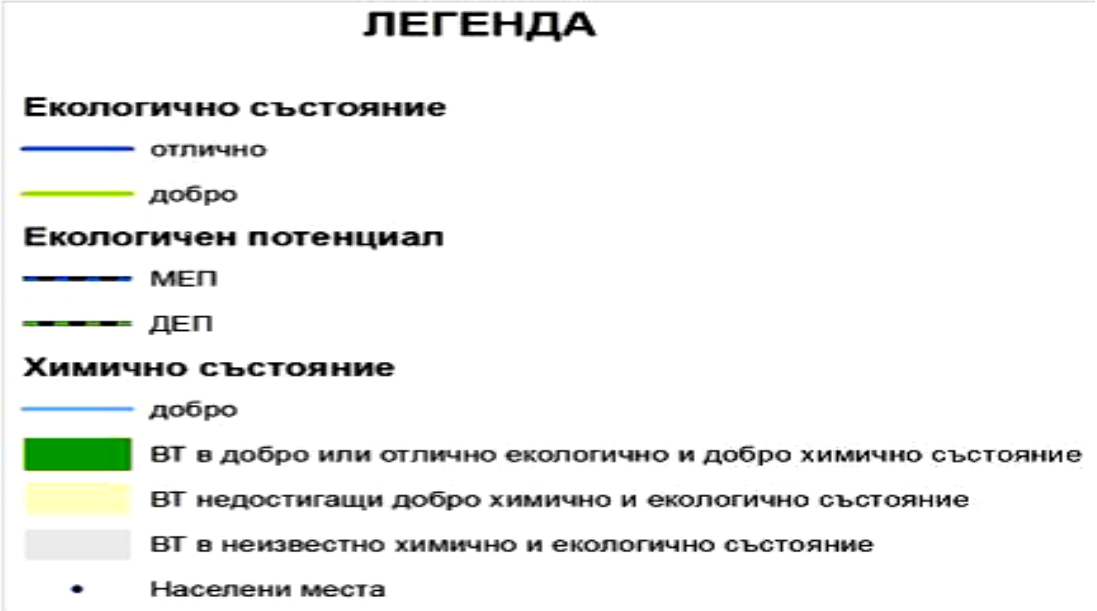

ЗА РЕЧЕН БАСЕЙН РЕКА ПРОВАДИЙСКА- ЧЕРНОМОРСКИ БАСЕЙН

Поречието на Река Провадийска попада частично в северната и северозападна част в територията на община Нови Пазар. Максимален отток на реката е с два върха (април и ноември); минимален отток – август. От февруари до юни – силно променлив режим на оттока, максимални валежи

Таблица 10

№	Поречие	Код на повърхностното водно тяло	Име на повърхностното водно тяло	Категория по хидро-морфологични характеристики	Тип	Код на типа
13	река Провадийска	BG2PR600R014	р.Крива – от извора до след с.Лиси връх	естествено	Малки и средни ЧМ реки	R11
14	река Провадийска	BG2PR600R1013	р.Крива – от след с. Лиси връх до гр. Нови Пазар	естествено	Малки и средни ЧМ реки	R11

15	река Провадийска	BG2PR600R1012	р.Крива – от Нови Пазар до вливане в р.Провадийска	СМВТ	Малки и средни ЧМ реки	R11
9	река Провадийска	BG2PR900R015	р.Провадийска – от преди с.Каменяк до гр.Каспичан	естествено	Малки и средни ЧМ реки	R11
8	река Провадийска	BG2PR900R017	р. Провадийска – от извора до преди с. Каменяк	естествено	Малки и средни ЧМ реки	R11
12	река Провадийска	BG2PR800R016	р.Мадара – от кв. Макак, гр.Шумен до вливане в р.Провадийска	естествено	Малки и средни ЧМ реки	R11

Екологично състояние:

Екологично и химично състояние на речен басейн река Провадийска включително на р. Крева река, според оценката на ПУРБ 2016-2021 г. за БЗЧР Варна

Таблица 11

Водно тяло	**Обща оценка на екологичното състояние**	**Химична оценка на състоянието на приоритетни вещества**	**Показатели влошаващи състоянието**
BG2PR600R014 - р.Крива - от извора до след с.Лиси връх	**умерено**	**добро**	БПК, N-NH4, N-NO3, N-total, P-PO4, P-total
BG2PR600R013 - р.Крива - от след с. Лиси връх до гр. Нови Пазар	**лошо**	**Няма данни**	МЗБ,ФБ, БПК, N-NO2, N-NO3, N-total, P-total
BG2PR600R012- р.Крива - от Нови Пазар до вливане в р.Провадийска	**Много лошо**	**Няма данни**	МЗБ, МФ, ФБ, Риби, БПК, Електропроводимост, N-NH4, N-NO2, N-NO3, N-total, P-PO4, P-total
BG2PR900R015 - р.Провадийска - от преди с.Каменяк до гр.Каспичан	**лошо**	**добро**	МФ, БПК, N-NO3, N-total
BG2PR900R017 - р. Провадийска - от извора до преди с. Каменяк	**Много лошо**	**добро**	N-NH4, N-NO2, N-NO3, N-total, P-PO4, P-total
BG2PR800R016 - р.Мадара - от кв. Макак, гр.Шумен до вливане в р.Провадийска	**умерено**	**добро**	МЗБ, БПК, N-NO2, N-NO3, N-total, P-total

Характерни особености на поречието на р. Провадийска в чиято част попада община Нови Пазар . Речен басейн река Провадийска - Водосборната област на река Провадийска е ограничена от поречията на река Русенски Лом, Черноморските Добруджански реки и река Камчия. Площта на водосборната област на поречието е 2132 км2 с дължина на реката 119 км. Реката води началото си от хълмиста местност 2 км над село Добри Войниково и извор на кота 426 м. Тече в югоизточна посока, която посока запазва до вливането си в Белославското езеро. Средният наклон на реката е твърде малък - 3,6 0/00 , с гъстота на речната мрежа 0,5 км/км2 . Провадийска има осем притока, от които по-значителни са: Крива река - дължина 48 км и водосборна област 218 км2 ; река Главница - дължина 41 км, водосборна област- 375 км2 и река Девненска - дължина 27 км, водосборна област 201 км2 . Средният наклон на притоците се движи между 6,4 0/00 (р. Главница) и 12 0/00 (р. Девня), а гъстотата на речната мрежа има стойности между 0,3 км/км2 (р. Девня) и 0,9 км/км2 (р. Белянка).

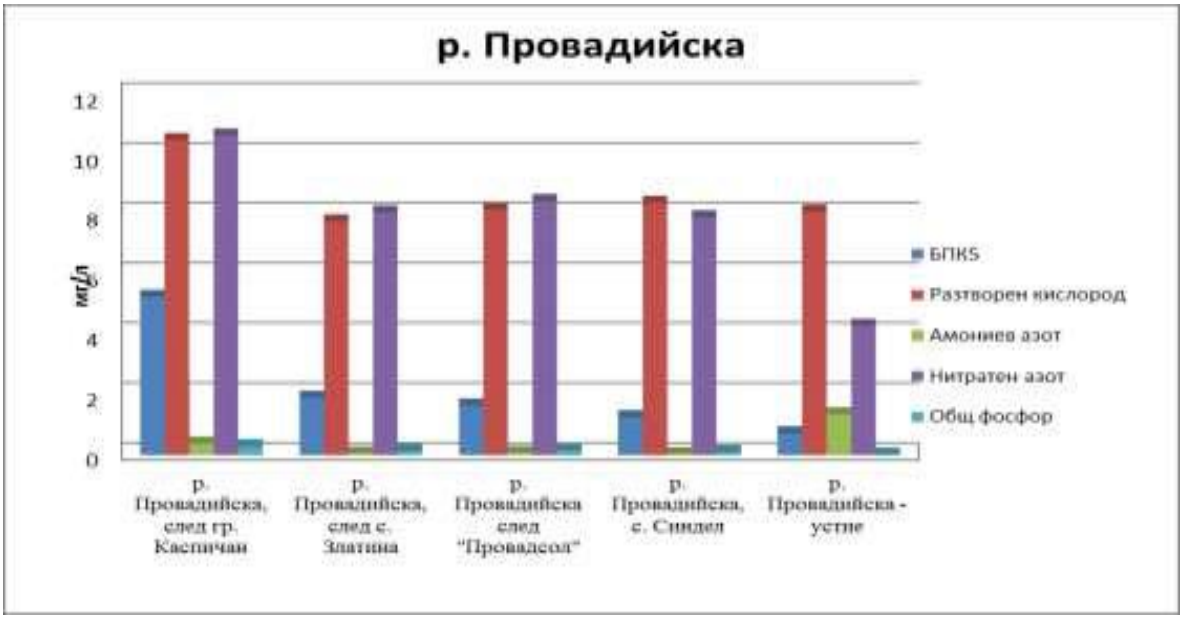

Графика *Средни стойности в наблюдаваните пунктове на р. Провадийска.*

Анализът на данните от проведения мониторинг през 2015г. показва подобрение на водите по показател общ фосфор в пунктовете: р. Провадийска при с. Златина, р. ровадийска след „Провадсол“ и р. Провадийска при с. Синдел , подобрение на водите по показател БПК5 в пункт на р. Провадийска при с. Златина и влошаване на водите по показател нитратен азот в пункт на р. Провадийска – устие.

Графично представени резултати за басейна на река Провадийска:

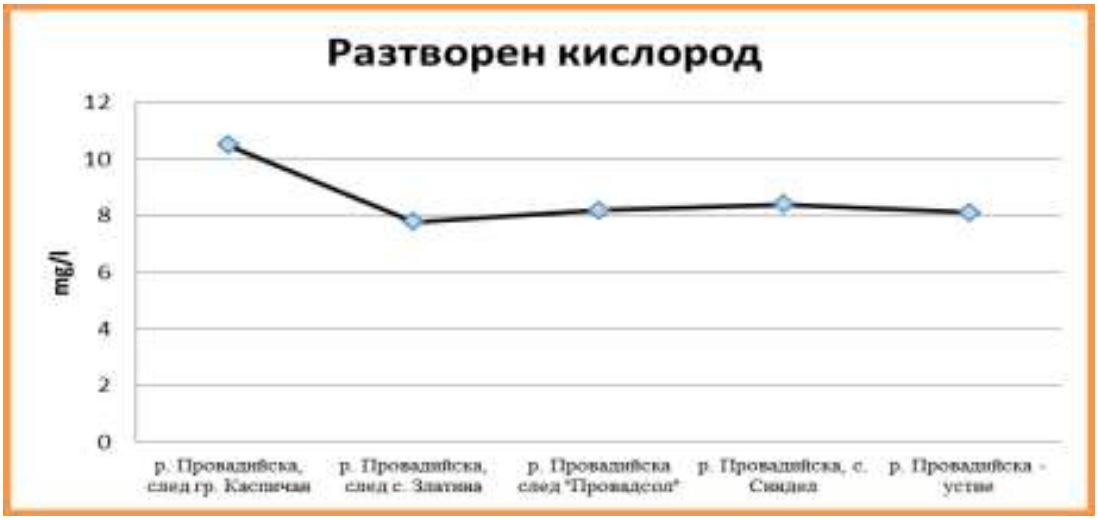

Цветови обозначения:
Екологично състояние:
◊ много добро
◊ добро
◊ умерено

СИЛНО МОДИФИЦИРАНИ ПОВЪРХНОСТНИ ВОДНИ ТЕЛА ЧРНОМОРСКИ БАСЕЙН - РАЙОН НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР

Заключения

След извършената оценка на състоянието на водните тела, като цяло не се констатира съществено изменение в състоянието по наблюдаваните елементи за качество в сравнение с ПУРБ, въпреки че част от мерките вече са в процес на изпълнение, или завършени.

За част от водните тела общата оценка на екологичното състояние е различна в сравнение с предходните години от прилагането на ПУРБ, което не е свързано с реална промяна в състоянието на наблюдаваните елементи за качество, а се дължи на:

- включване на данни по повече обследвани БЕК – макрофити, фитобентос и по-ядко риби;

- промени в границите на класовете за качество по отношение съдържанието на фосфор, в сравнение с приложената класификационна система при разработването на ПУРБ за Черноморския басейнов район; промените са съгласно приложение № 6 на

Наредба № Н-4 / 14. 09. 2012 г. (изм. ДВ, бр. 79. / 23. 09. 2014 г.) за характеризиране на повърхностните води;

- извършена актуализация на класификационната система за оценка по БЕК фитопланктон, на база на проведеното 3-годишно обследване за валидиране на референтните условия на вътрешните повърхностни води в Черноморския басейнов район.

На база на получените резултати може да се обобщи следното:

1. Без промяна остава установеното много лошо състояние на водните тела, повлияни от заустване на недобре пречистени или непречистени отпадъчни води от по- големите селищни агломерации, например в басейните на р. Провадийска, където все още на са стартирали, или са в процес на реализация мерки, свързани с изграждане на ПСОВ.

2. Влошаването на състоянието по анализираните елементи за качество на водите е обусловено от следните фактори:

- непостоянен речен отток на реките, пресъхващи мониторингови пунктове вследствие на изградени поредица от язовири в поречията на реките;

- замърсяване от населени места и индустриални източници;

- замърсяване с биогенни елементи от дифузни източници (земеделски практики).

ПОДЗЕМНИ ВОДИ

ДУНАВСКИ БАСЕЙН

Подземни водни тела, в които са постигнати екологичните цели (ПВТ с добро химично и количествено състояни)

Оценка подземни води в Дунавски район

Подобряване на управлението и преодоляване на празноти в първия ПУРБ

В резултат на прилагане на първия ПУРБ е налице напредък и в редица други области, свързани с преодоляване на празноти в първия ПУРБ, подобряване на разбирането за състоянието на водите и в оценките и като цяло на управлението на водите. Те са свързани с:

 Приемане на класификационна система за оценка на екологичното състояние на повърхностните води.

 Промени в нормативната уредба, включително закона за водите, ЗООС с цел отразяване на новите класификационни системи, изисквания за мониторинг и интегриране на политиката по водите в други секторни политики (създаване на координационен съвет по водите, Наредба Н-4, Наредбата за мониторинг,Наредба за СКОС; становища за допустимост на инвестиционни намерения спрямо ПУРБ като част от процедурата по ЗООС и др.).

 Подобрения в научно-методичната основа:

 проучвания – бяха възложени на национално ниво някои проучвания, свързани с подобряване на знанията като проучване за изменението на климата върху водите и разработване на мерки за адаптация, валидиране на определените типове повърхностни води с необходимите измервания и др.;

 разработени бяха на национално ниво и приложени при изготвяне на вторите ПУРБ редица подходи, осигуряващи координация при изготвянето на четирите ПУРБ.

Подобряване на управлението и преодоляване на празноти в първия ПУРБ

В резултат на прилагане на първия ПУРБ е налице напредък и в редица други области, свързани с преодоляване на празноти в първия ПУРБ, подобряване на разбирането за състоянието на водите и в оценките и като цяло на управлението на водите. Те са свързани с:

 Приемане на класификационна система за оценка на екологичното състояние на повърхностните води.

 Промени в нормативната уредба, включително закона за водите, ЗООС с цел отразяване на новите класификационни системи, изисквания за мониторинг и интегриране на политиката по водите в други секторни политики (създаване на координационен съвет по водите, Наредба Н-4, Наредбата за мониторинг,Наредба за СКОС; становища за допустимост на инвестиционни намерения спрямо ПУРБ като част от процедурата по ЗООС и др.).

 Подобрения в научно-методичната основа:

 проучвания – бяха възложени на национално ниво някои проучвания, свързани с подобряване на знанията като проучване за изменението на климата върху водите и разработване на мерки за адаптация, валидиране на определените типове повърхностни води с необходимите измервания и др.;

 разработени бяха на национално ниво и приложени при изготвяне на вторите ПУРБ редица подходи, осигуряващи координация при изготвянето на четирите ПУРБ.

 Интеркалибрирани методи за анализ на 5 бр. биологични елементи за качество, приложими за 6 интеркалибрационни типа (повече от един БЕК за всеки тип).

 Подобрена достоверност на оценката на състоянието: преразгледани са границите на повърхностните водни тела и е намалена средната дължина, което позволява по-точна оценка; разширен е мониторингът – увеличен брой пунктове; внедрени нови методи за анализ; разширен е обхвата на анализираните показатели.

 Приложени са модели за анализ и оценка на натиска и въздействието върху водите в Дунавски РБУ - модел MONERIS (МКОРД) за анализ на натиска от азот и фосфор в РБУ, модел PegOPERA за анализ на натиск и въздействие в поречия Искър и Янтра.

 Подобрена трансгранична координация – осигурено е активно участие в дейностите по управление на водите в международния басейн на р. Дунав, координирани от МКОРД. ПУРБ2 в Дунавски РБУ е координиран с ПУРБ на международния Дунавски басейн.

ЧЕРНОМОРСКИ БАСЕЙН

Количествено състояние на подземните води

През 2015г са анализирани данни от проведения количествен мониторинг по Заповед РД – 182/26.02.2013 г. на Министъра на околната среда и водите

За да бъде подземното водно тяло в добро количествено състояние, трябва да бъде изпълнен всеки един от критериите (целите), определени в таблица 2.1.2 от приложение V към РДВ определението за добро състояние (5.1) както следва:

- ***наличните ресурси от подземни води да не надвишават от дългосрочната средна годишна стойност на водочерпенето.***

Разрешеното водовземане във всички водни тела към 31.01.2016 г. е по-малко от оценените разполагаеми ресурси. Това съставлява 18,0% от разполагаемите ресурси.

- ***да няма значителен натиск от водочерпене (експл.инд.<40%)***

Резултатите доказват че ПВТ са с експлоатационене индекс > 40% и са със значителен натиск от водочерпене. Това са ПВТ с кодове:

BG2G000000Q003 – 52,4% - Порови води в кватернера на р. Провадийска;

- ***да няма значително влошаване на химичното или екологичното състояние на повърхностните води в резултат от антропогенни промени в нивото, или промени в условията на теченията, които да доведат до неизпълнение целите по член 4 за свързани повърхностни водни обекти;***

Резултатите са представени в приложение 1. Установена е степента на взаимодействиена повърхностните с подземните води, като е направена въз основа на следната - 0 % < Кв ≤ 30 %

- ниска - качествата на изчерпваните подземни води ще бъдат аналогични на тези при подземните води, формирани за сметка на естественото подхранване през зоната на аерация.

- 30 % < Кв ≤ 70 % - средна - качествата на изчерпваните подземни води ще зависят, както от притока на речни води в пласта, така и от естественото подхранване през зоната на аерация.

- 70 % < Кв ≤ 100 % - висок -качествата на изчерпваните подземните води ще зависят основно от притока и качествата на речните води Разгледан е и химичния състав на повърхностните и подземните води по съответните водни тела .

Взаимовръзка по химичен състав е установена в следните водни тела :

Водно тяло		Установен замърсител		Източник на замърсяване
код подземно	код повърхностно	в повърхностните води	в подземните води	
BG2G000000Q003	BG2PR345R007	NO2-N, NO3-N, PO4-P, N tot, Електропр.	NO3	дифузен
	BG2PR500R006	NO3-N, N tot,	NO3	дифузен
	BG2PR567R011	БПК5, NH4-N, NO2-N, N tot, PO4-P, P tot	NH4, NO3	дифузен
	BG2PR800R016	NO3-N, N tot	NH4, NO3	дифузен

• ***да няма значително увреждане на сухоземни екосистеми, зависими от подземните води, в резултат от антропогенни промени в нивото***;

Разгледани са ПВТ, в които при характеризирането е установено наличието на зависими от подземните води сухоземни екосистеми (сухоземни природни местообитания, водни хабитати – езерни и блатни екосистеми и местообитания на птици зависими от подземни води) и за района на които при оценката на натиска, въздействието и риска за количественото състояние на ПВТ е установено понижение на водното ниво в резултат от разрешеното черпене на подземни води.

Тъй като до момента за много от местообитания не са определени конкретни изисквания към нивото или количеството подземни води, необходими за постигане и поддържане на благоприятен природозащитен статус, оценката е извършена само на база оценка на статуса, определен при извършеното картиране на местообитанията и видовете.

Качествено състояние на подземните води

За оценката на химичното състояние на подземните водни тела (ПВТ) се използват резултатите от мониторинга, изпълняван по Националната програма за периода 2015г. и от мрежите за собствен мониторинг на титулярите на разрешителни за същия период – 2015г.

През 2015г са анализирани данни по Заповед № РД – 182/26.02.2013 г. на Министъра на околната среда и водите. от:

- пунктове от контролен и оперативен мониторинг
- пунктове от собствен мониторинг и са анализирани данни.

Анализът на качественото състояние е извършен по водоносни хоризонти, водни тела пунктове, съгласно изискванията на:

- Наредба № 1 за проучването, ползването и опазването на подземните води;
- Директива 2000/60/ЕС и Директива за подземните води 98/83/ЕО.

Резултатите са сравнявани с:

• Прагови стойности (ПС) определени за подземни водни тела в лошо състояние.

• стандарт за качества на подземните води (СПВ) по Директива за одземните води 98/83/ЕО на ПВТ , от които се черпи вода за човешка консумация и стандартите за качество (СК) от Приложение 3 към Наредба № 1 за проучване, ползване и опазване на подземните води на ПВТ, от които се ползва вода за други цели (напояване, промишлени и др.).

Кватернерен водоносен хоризонит

На територията на община Нови пазар има наличие от това водно тяло по поречието в долината на р. Крива река в по долната част на поречието северно и южно от гр. Нови пазар

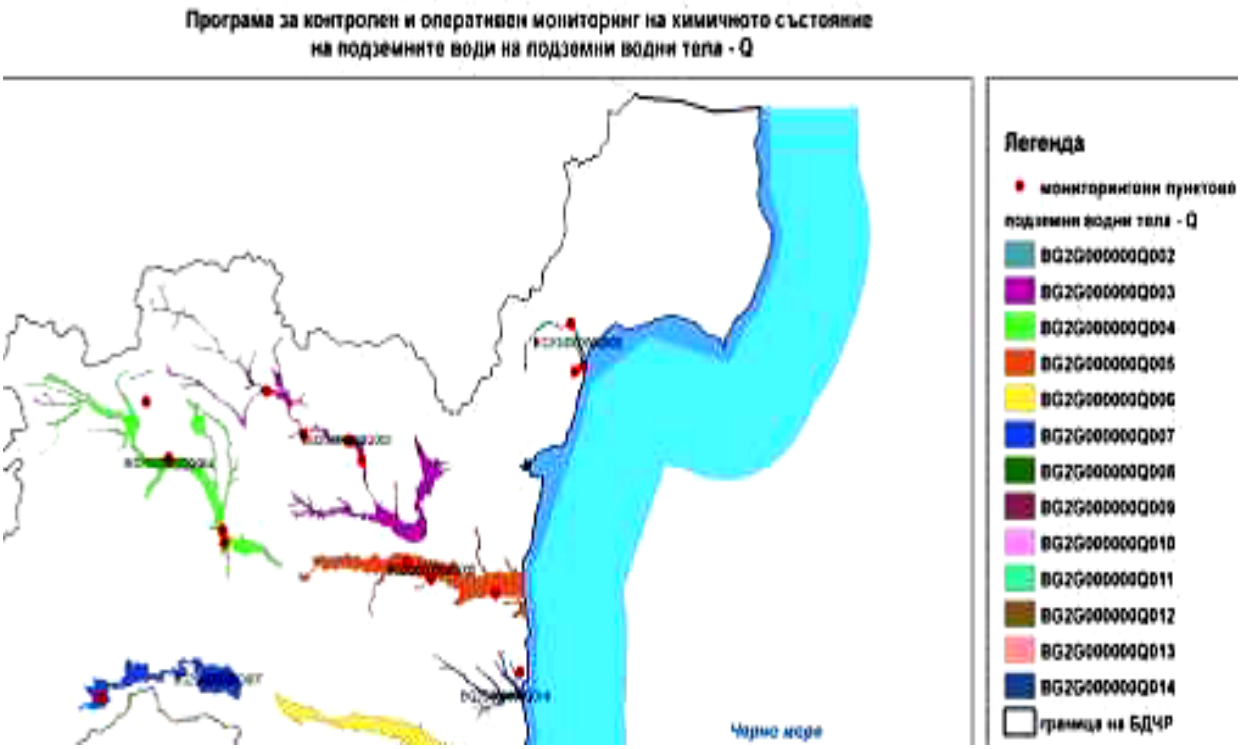

ПВТ с код BG2G000000Q003 - Порови води в кватернера на р. Провадийска – нитрати в пункт с код BG2G000000QMP007- ТК при ПС Провадия се наблюдава понижаване на концентрацията на нитрати в подземните води под ПС.

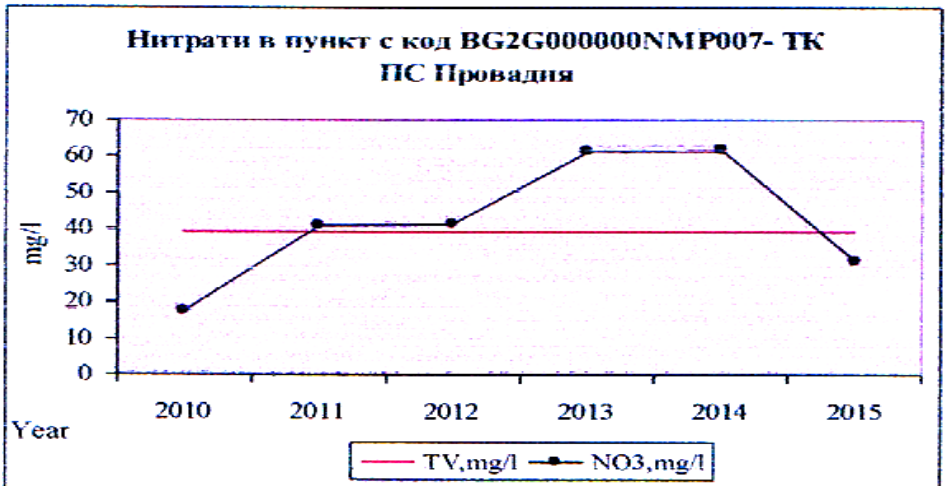

Забелязва се тенденция към понижаване на стойностите на показателя нитрати в района.

Причини за замърсяването

Естествени предпоставки: ВХ е изграден от алувиални отложения с висока водопропускливост - чакъли, пясъци и песъчливи глини. Естествените условия не позволяват подобряване на състоянието на водното тяло в определения срок.

Повишеното съдържание на замърсителите в подземните води се дължи на дифузни източници предимно развито селско стопанство. Регистрирани участъци на взаимодействие с р. Провадийска. В тези участъци от реката са установени над нормата азотни и нитратни съединения, които чрез дифузия постъпват в подземните води.

Заложени мерки:

Оценката на състоянието и тенденцията към влошаването на ПВТ налага контрол върху изпълнението на съответните мерки, заложени в ПУРБ (Приложение VII-2):

- Прилагане на добри земеделски практики
- Контрол върху прилагането на торове и препарати за растителна защита Да се изясни статута и се узаконят по съответен ред рибарските лодкостоянки;
- Контрол на спазване на условията в КР и в разрешителните за заустване и при необходимост преразглеждане на условията
- Контрол на водовземането
- Реконструкция и основен ремонт на водопроводни мрежи.на Провадия.

Неогенски водоносен хоризонт

В неогенския водоносен хоризонт има 9 ПВТ. От тях 3 са в лошо състояние по следните показатели както следва:

На територията на община Нови пазар няма наличие на водно тяло или на част от него в неогенския подземен хоризонт.

Долнокреден водоносен хоризонт (хотрив, барем)

В долнокредния (хотрив, барем) водоносен хоризонт има 4 ПВТ. От тях 3 са в лошо състояние по следните показатели. Това са :

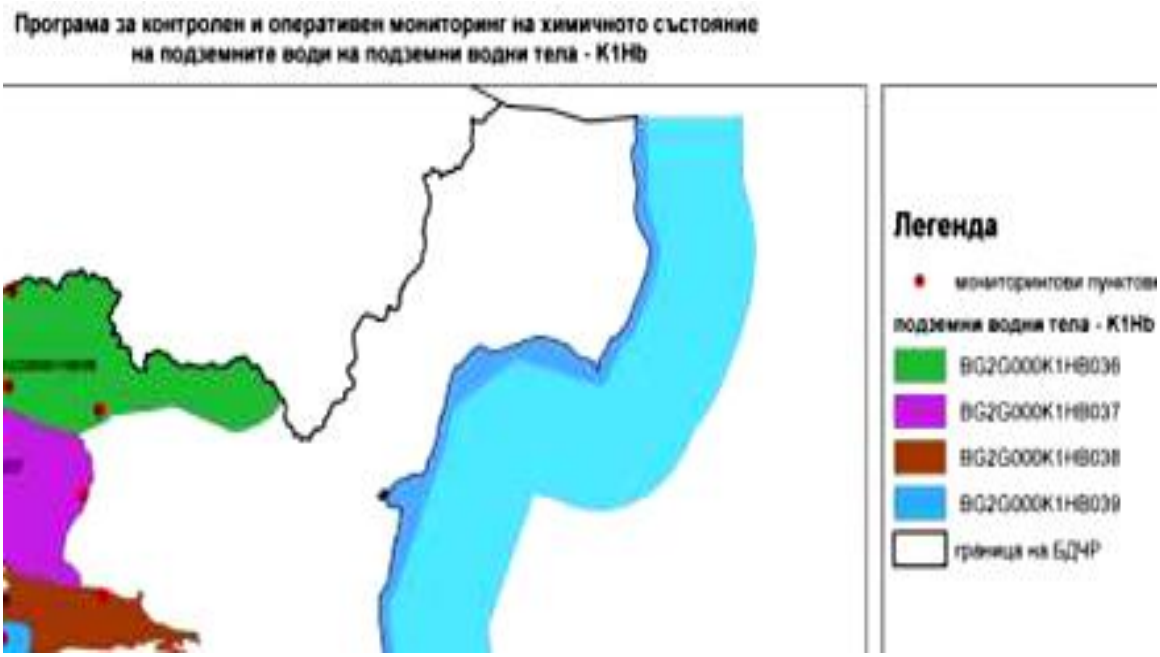

ПВТ с код BG2G000K1HB036 - Пукнатинни води в хотрив-барем-апт Каспичан, Тервел, Крушари - нитрати.

Състоянието на подземните води съгласно ПУРБ 2016-2021г. по Приложение 4.2.18.

4=2=8=	Наименование	Тест: Обща оценка на химичното състояние на ПВТ (добро/лошо)	Тест: Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (неприложимо/добро /лошо	Наличие на възходящи тенденции (да/не)	Обща оценка на химичното състояние на ПВТ
BG2G000K1HB036	**Пукнатинни води в хотрив-барем-апт Каспичан.**	лошо	лошо	**да**	лошо
BG2G00000PG027	Порови води в палеоген - еоцен, олигоцен, Провадия.	лошо	лошо	да	лошо
BG2G00000Q003	Порови води в р.Провадийска	лошо	лошо	**не**	лошо

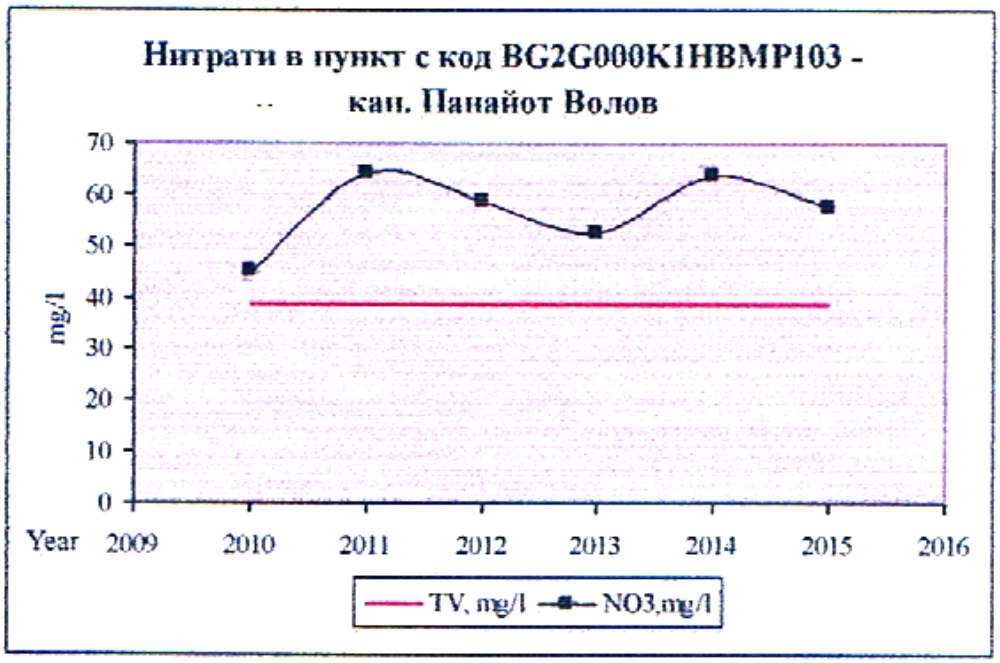

Причини за замърсяването

Естествени условия- незащитен водоносен хоризонт с добра водопропускливост и уязвим на повърхностни замърсители, Антропогенно въздействие - Развитието на земеделието, като отглеждане на монокултури и прилагането на изкуствени азотни торови в близкото минало, предизвиква отрицателни промени в състава на почвата и съответно на водите.

Заложени мерки:

Оценката на състоянието и тенденцията към влошаването на ПВТ налага контрол върху изпълнението на съответните мерки, заложени в ПУРБ

- Прилагане на добри земеделски практики
- Контрол върху прилагането на торове и препарати за растителна защита Да се изясни статута и се узаконят по съответен ред рибарските лодкостоянки;
- Контрол на водовземането;
- Реконструкция и основен ремонт на водопроводни мрежи

Заключения:

Резултатите от направената оценка на състоянието на подземните води по водни тела доказват, че:

- ***с трайно лошо състояние са общо 17 подземни водни тела.***
- ***установе ни са еднократно превишение по един показател, предимно амоний, желязо и манган в водни тела.***

Повишеното съдържание на замърсители в подземните води се дължи предимно на дифузни източници:

- ***просмукване на замърсители при взаимодействие с реката, която в голямата си част е в риск;***
- ***развито земеделие;***
- ***липса на защитен екран при селищните депа за отпадъци;***
- ***наличие на селища без ПСОВ.***

Доказано е наличие на повишено съдържание на хлориди, сулфати , ел проводимост и натрий, които показват наличие на морска интрузия.

Съгласно регистъра на подземните водни тела определени като зона на защита за питейни нужди съгласно чл.119а от Закона за водите на БДЧР , в него попада **BG2G000000Q003 - Порови води в кватернера на р. Провадийска** с площ 156,88 кв.км.

Нови пазар попада в агломерацията с над 10 000 е.ж. в териториалния обхват на ЧРБУ които имат ПСОВ и попадат в чувствителни зони – име на агломерата: Нови пазар, обхват: Нови пазар, община Нови пазар,област Шумен, ГПСОВ, е.ж.13554, с биологично стъпало, нитратна и фосфатна очистка.

Подземни води замърсени с нитрати Особено важно за ОУП на община Нови Пазар, срещу замърсяването на подземните води с нитрати е от значение прилагане на Добрите земеделски практики и устройство на земеделските земи така че да се спазват тези Правила.

Съгласно ЗАПОВЕД № РД 09-264/05.05.2016 година на Министър на земеделието и храните, и № РД-296/31.05.2016 година на Министър на околната среда и водите се утвърждава Програма от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони за периода 01.01.2016 г.- 31.12.2019 г., приложение към настоящата заповед.

С тези Заповеди се отменят предходните Заповед № РД - 267/01.04.2014 г. на министъра на околната среда и водите и Заповед № РД - 09-157/14.03.2014 г. на министъра на земеделието и храните.

Съгласно "Плавилата за добра земеделска практика за опазване на водите от замърсяване с нитрати", всички земеделски стопани, чиито стопанства са разположени на територията на НУЗ, задължително прилагат „Програма от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони за периода 01.01.2016 – 31.12.2019 г.”, одобрена със Заповед РД 09-264/05.05.2016 г. на инистъра на земеделието и храните и **Заповед № РД-296/31.05.2016 г. на министъра на околната среда и водите.**

За района на община Нови Пазар, за района на басейнова дирекция Черноморски район се включва зоната на водосбора на р. Провадийска . Това е видно от Таблица по Приложение № 3.3.2.1.на Раздел 3 от ПУРБ 2016-2021г.

Таблица 12

Регистър на чувствителните зони на територията на Черноморски район за управление на водите, съгласно Заповед РД 970/28.07.2016г.на министъра на околната среда		
Начало		**Край**
Черно море - от границата при с.Дуранкулак		***Черно море - до границата при с.Резово***
Всички водни обекти във водосбора на Черно море на територията на Р. България		
Код на зоната	**Име на зоната**	**Площ на зоната кв. км**
BGCSARI05	*Водосборен басейн на р. Камчия*	*5362746972*
BGCSARI13	*Водосбора на черно море - крайбрежна линия*	*8766747734*
BGCSARI09	*Водосбора на р. Провадийска и р. Девненска*	*2438432783*

Нитратно уязвими зони

Териториите, определени за защита на повърхностните и подземните водни тела отзамърсяване на водите, причинено или предизвикано от нитрати от земеделски източници, сеопределят като нитратно уязвими зони. Уязвимите зони се определят в съответствие сизискванията на Директива 91/676/ЕЕС относно защита на водите от замърсяване с нитрати отземеделски източници.

Съгласно Наредба № 2 за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (ДВ, бр.87/ 2000 г.), със Заповед №РД-146/25.02.2015 г. на Министъра на околнатасреда и водите, са определени:

- водите, които са замърсени, и водите, които са застрашени от замърсяване (съдържание на нитрати с концентрация, по-голяма от 50 милиграма на литър), отчитайкифизико-химичните и природните характеристики на водите и почвите;
- уязвими зони - тези райони в страната, в които чрез просмукване или оттичане, водите се замърсяват или могат да бъдат замърсени с нитрати от земеделски източници и които допринасят за замърсяването.

Определянето на водите, които са замърсени или са застрашени от замърсяване снитрати се извършва въз основа на наличните данни в басейновите дирекции, както и отинформация, предоставена от МЗХ.

Със Заповед № РД-635/13.08.2013г. на Министъра на ОСВ е утвърдена програма замониторинг на нитратите в подземните и повърхностните води, попадащи в територии определени като нитратно уязвимите зони.

В приложение към ПУРБ 2016-2021г, са представени:

- Регистър на нитратно уязвими зони на подземни и повърхностни водни тела определени като замърсени и такива, които са застрашени от замърсяване с нитрати (**Приложение 3.3.1.1.**) ;
- Регистър на общините, в обхвата на ЧРБУ, които попадат в нитратно уязвима зона;
- Карта на нитратно уязвими зони - (**Карта 3.3.1.2.**) ;

Чувствителни зони

Понятието "чувствителни зони" е термин, характеризиращ водоприемника, който се намира или има риск да достигне състояние на еутрофикация - обогатяване с биогенните елементи азот и фосфор.

Определянето на чувствителни зони е регламентирано в изискванията на Наредба № 6от 9 ноември 2000г. за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опаснивещества в отпадъчните води, заустване във водни обекти. Министърът на ОСВ със Заповедопределя списък на чувствителните зони в съответствие с критериите, посочени вПриложение 4 към чл. 12, ал. 1 от същата наредба.

За предотвратяване на допълнителна еутрофикация и подобряване на състоянието наводоприемник, който е обявен за чувствителна зона, отпадъчните води от всички агломерациис над 10 000 еквивалентни жители, които се заустватв него следва да бъдат предмет надопълнително пречистване с цел отстраняване на биогенните елементи азот и фосфор доопределените в разрешителното за заустване индивидуални емисионни ограничения. По тозиначин водоприемникът се предпазва от допълнителна еутрофикация и се цели подобряване внеговото състояние, в съответствие с Наредба №6/09.11.2000г. за емисионни норми задопустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, заустване във водниобекти.

В Република България чувствителните зони са определени със Заповед № РД-970/28.07.2003г. на Министъра на околната среда и водите, като за Черноморския район забасейново управление са както следва:

- **Черно море, от границата при с. Дуранкулак до границата при с. Резово;**
- **всички водни обекти във водосбора на Черно море.**

ХИМИЧНО ЗАМЪРСЕНИ ВОДИ

За ЧРБУ са определени 9 (25%) подземни водни тела които няма да постигнат целите за добро химично състояние преди 2027 година - изключения по чл.4 (4) от РДВ - удължаване на срока за постигане на целите. И това са ПВТ: **порови води в кватернер в терасата на р. Провадийска с код BG2G000000Q003**

Критериите за определянето на чувствителните зони са посочени в Приложение № 4 към чл. 12, ал. 1 от на Наредба № 6/09.11.2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, заустванивъв водните обекти. Актуализацията на регистъра на чувствителните зони на Черноморски район за басейново управление, следва да бъде извършена на база действащата към момента Заповед на Министърът на ОСВ за тяхното определяне и актуален Доклад за прилагане на изискванията на Директива 91/271/ЕЕС относно пречистване на отпадъчни води от населените места. Заповед № РД-970/28.07.2003 г. на Министъра на околната среда и водите не е изменяна, тъй като няма необходимост от изменяне на границата на чувствителната зона.

При актуализация на Плана за управление на водите в ЧРБУ (2016 – 2021г.), няма промяна при определяне на чувствителните зони и всички водни обекти във водосбора на Черно море на територията на Р. България, т.к. са определени като чувствителна зона.

Видове натиск върху подземните води

Съгласно разпоредбите на чл. 5 на РДВ и чл. 157, ал.1, т.2 от Закона за водите при актуализацията на ПУРБ е идентифициран значимият натиск в резултат от човешка дейност,който може да причини влошаване на доброто състояние на подземните води. Определено е ивъздействието от този натиск върху ПВТ, във връзка с определяне на риска да не постигнатдобро състояние до 2021 г.

Като значими източници на замърсяване на подземните води се разглеждат всичкисъществуващи обекти (дифузни и точкови), които е възможно да емитират замърсяващивещества към подземните води. Идентифицирани са следните категории натиск върхуподземните води: точкови източници на замърсяване; дифузни източници на замърсяване;водовземане от подземни води и климатични изменения.

Като значими дифузни източници на замърсяване на подземните водни тела са определенисследните по-важни източници:

- Селско стопанство (обработваема земя, трайни насаждения, пасища, хетерогенни селски стопанства);
- Депа за отпадъци/сметища;
- Замърсявания от минали дейности и др.

Освен горе изброените, значителен натиск върху състоянието.

Основен източник на нитратно замърсяване на водите е отрасълът селско стопанство.

Нитрати

Заложена е мярка за намаляване на замърсяването с нитрати от земеделски източници, коятоще се постигне чрез: разработване на програми за ограничаване и ликвидиране назамърсяването в уязвимите зони; осигуряване на защита от замърсяване на повърхностните иподземните води в района на съоръжения за събиране на оборски тор и разработване напрограми за ограничаване и ликвидиране на замърсяването в уязвимите зони.

Дейностите по изпълнението на описаните мерки ще ограничат значително замърсяването на подземните води с нитрати от земеделски източници.

Съгласно ЗАПОВЕД № РД 09-264/05.05.2016 година на Мивистър на земеделието и храните, и **№ РД-296/31.05.2016 година** на Министър на околната среда и водите се Утвърждава Програма от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони за периода 01.01.2016 г.- 31.12.2019 г., приложение към настоящата заповед.

С тези Заповеди се отменят предходните Заповед № РД - 267/01.04.2014 г. на министъра на околната среда и водите и Заповед № РД - 09-157/14.03.2014 г. на министъра на земеделието и храните.

Съгласно "Плавилата за добра земеделска практика за опазване на водите от замърсяване с нитрати", всички земеделски стопани, чиито стопанства са разположени на територията на НУЗ, задължително прилагат „Програма от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони за периода 01.01.2016 – 31.12.2019 г.”, одобрена със Заповед РД 09-264/05.05.2016 г. на инистъра на земеделието и храните и **Заповед № РД-296/31.05.2016 г. на министъра на околната среда и водите.**

Община Нови пазар попада в чувствителна зона с BG-NA-2006 и е в уязвима зона, съгласно заповед №РД-146/25.02.2015 г. на Министъра на ОС за определяне на водите, които са замърсени с нитрати от земеделски източници.

Подземни води в териториалния обхват на БДДР, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници съгласно пр.1 към №РД-146/25.02.2015 г. на Министъра на ОС за определяне на водите, които са замърсени с нитрати от земеделски източници. **G1G0000QAL052,BG1G000K1HB050,BG1G0000J3K051**

ОУПО Нови пазар и ПУРН 2016-2021 г. на БДЧР Варна

Основните национални приоритети за управление на риска от наводнение на които е подчинен разработения ПУРН и които са описани в него – приложение №15 са:

1. Опазване на човешкия живот
2. По висока степен на защита
3. Повишаване защитата на околната среда
4. Подобряване на подготвеността и реакциите на населението
5. Подобряване на административния капацитет за УРН

Към тях са разработени подробни и конкретни цели на които се починяват предвидените мерки в ПУРН за намаляване на риска при наводнения. В Плана са определени шест проектни единици по основни поречия . Района на община Нови пазар попада в XI проектна единица – Река Провадийска в чието поречие попада р. Крива река като неин приток. В тази проектна единица са обощени данни за общо 17 бр. наводнения с нанесени значителни щети за човешкото здраве. При окончателния ОУПО на община Нови Пазар, ще се включат всички заложени мярки в ПУРН за обхвата на общината.

Определянето степента на риска от наводнения зависи от формирането и режима на речния оток.

Водосборната област на река Провадийска е ограничена от поречията на река Русенски Лом, Черноморските Добреджански реки и река Камчия. Площта на водосборната област н поречието е 2132 км^2 с дължина на реката 119 км. Реката се влива в Белославското езеро, като приема осем първоразрядни притока, от които по-значителни са Крива река, река Главница и река Девненска Хидрометричната мрежа в речния басейн се състои общо от 2 действащи хидрометрични сатнции (ХМС) на река Провадийска. ХМС на река Крива и река Девня са закрити, поради технически проблеми през 2007 г.

Района на община Нови Пазар –р. Крива река е пределен по ПУРН 2016-2021 с нисък потенциален риск от наводнения.

Ще бъдат разгледани и заплахите и риска от набоднения на територията на община Нови пазар, чийто ОУП се разглежда.На територията на общината заплахата и риска от наводнения е от тяло с код по РЗПРН – BG2_APSFR_PR_04– Крива река – Нови пазар. Под

заплаха и риск са селища гр. Нови Пазар и с. Енево, в община Нови пазар. Установява се , че не се засягат защитени територии при възможни наводнения при 20 годишна вълна.

В РЗПРН попадат участък от река Провадийска с притока Крива река с обща дължина 20 км и обхваща населените места гр. Нови пазар и с. Енево, реките извън населените места са с естествено русло, силно обрасли с храсти и дървета. Реката преминава в корекция през гр. Нови пазар.

Потенциално опасни са язовирите „Нови пазар 1“ и „Нови пазар 2“, в момента в изправно техническо състояние и язовир „Енево“ в неизправно състояние.

Моделирането на потенциалните залахи от наводнение в този РЗПРН показва, че особено уязвими населени места са гр. Нови пазар, с. Енево.

При разработения ПУРН преди 2016 г. е определена степен на риска за р. Крива река – Висок.

След това при новия разработен ПУРН 2016г-2021г степента на риска е определена като ниска за р. Крива река

Определена степен на риска от наводнения съгласно заповед №128/15.08.2013 г. по следващата таблица

Таблица 13

№ по ред	*Код РЗПРН Име РЗПРН*	*ВТ*	*Населено място*	*Община*	*Област*	*Степен на риск /интерпретация на риска/*
1	**2**	**3**	**7**	**9**	**10**	**11**
34	BG2_APSFR_PR_04 Крива река-Нови пазар	**BG2PR600R013** **BG2PR600R012** **BG2PR567R011** **BG2PR900R015**		Нови пазар	Шумен	Висок
			Нови пазар			
			Енево			

Интерпретацията на риска е изцяло базирана на утвърдената от МОСВ Методика, като са използвани три основни категории, съобразени с Директива 2008/114/ЕО за критична инфраструктура и националния ЗЗБ.

Съгласно новия актуален ПУРН 2016г. -2021г. – приложение 12 – Таблица, степента на риска е нисък.

ОПРЕДЕЛЕНА СТЕПЕН НА РИСКА ПО РЗПРН ВЪЗ ОСНОВА НА ИНТЕРПРЕТИРАНЕ НА ПОЛУЧЕНАТА ПОТЕНЦИАЛНА ЩЕТА

№ по ред	Код РЗПРН	Име на РЗПРН	Населено място	Община	Област	Степен на риск /интерпретация на риска/
1	2	3	7	9	10	11
34	BG2_APSFR_PR_04	Крива река - Нови пазар	Нови пазар Енево	Нови Пазар	Шумен	Нисък

Предвидените мярки в ПУРН 2016 г. – 2021 г. относно намаляване на риска от наводнения и евентуалните щети са описани подробно в Програмата от мерки за намаляване на риска от наводнения в Черноморски басейнов район. За участъка на водното тяло р. Крива река, поречие Провадийска река РЗПРН – BG2_APSFR_PR_04 предвидените мярки са :

Тип мярка	Мярка	Допълнителна информация и пояснения
Превенция, друга превенция, друга мярка за засилване на превенцията на риска от наводнения (може да включва моделиране и оценка на риска, оценка на уязвимостта, поддържане на програми или политики и т. н.).	Поддържане и подобряване състоянието на съществуващи язовири	Поддържане и подобряване състоянието на съществуващия язовири - 1 язовир в западната част на гр. Нови Пазар

Параметри	Приоритетност на мярката	Водно тяло - код	Населено място	Отговорен за изпълнение на мярката	Потенциален източник на финансиране на мярката
бр. обекти	среден	BG2PR600R1012	гр. Нови Пазар	"Напоителни системи" ЕАД	Държавен бюджет

За цялостна нагледност на възможните бъдещи наводнения и техния обхват като площи са дадени като карти в приложенията на Плана. Симулирани са възможните заливаеми територии спрямо различни периоди – 20 годишна, 100 годишна и 1000годишна вълна. Съобразно тези възможни заливаеми площи следва в ОУП на общината да се ограничи бъдещо строителство и особено на жилищни зони и производствени зони. В тези заливаеми площи не следва да се предвиждат предприятия и производствени дейности в ОУП с възможност при заливане при наводнения да се допусне замърсяване на прилежащите територии.

На приложената картата е показано зоните в заплаха и риск в община Нови пазар.

Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последствия от осъществяването на ОУП на община Нови пазар по отношение на водите:

1.Да се спазват приложимите мерки заложени в ПУРБ 2016 - 20121 в Дунавски и Черноморски райони и ПУРН 2016 – 2021 , включително и мерките в ЕО на ПУРБ и ПУРН.

2. Изпълнение на мярка UW_1 от ПУРБ 2016-2021 „Изграждане или модернизиране на пречиствателни станции за отпадъчни води“ с действие „Осигуряване на отвеждане и и подходящо пречистване на отпадъчни водиот населени места с под 2000 е.ж., вкл. Изграждане на влажна зона за пречистване на отпадъчните води“

3. Изпълнение на мярка UW_2от ПУРБ 2016-2021 „Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води от населените места“ с действие: „Изпълнение на проекти за изграждане, доизграждане, реконструкция или модернизация на канализационната система за агломерации с под 2000 е.ж., вкл. доизграждане на канализация когато има изградена ПСОВ или осигуряване на подходящо пречистване /чрез изграждане на ПСОВ или отвеждане към друга ПСОВ/ когато има изградена канализация.

4.Предвижданията на ОУП на община Нови пазар да бъдат съобразени с анализирания и моделиран обхват при сценарий на вероятност на 20-годишна вълна за определения РЗПРН на територията на общината.

ВОДОСНАБДИТЕЛНА СИСТЕМА

Съществуващо положение

Водоснабдяването на населението, промишлеността и селското стопанство в населените места от Община Нови пазар с вода за питейно-битови и промишлени нужди се осъществява посредством следните експлоатационни съоръжения:

- тръбни кладенци – 8 броя;
- шахтови кладенци – 7 броя;
- каптажи – 12 броя.

На територията на общината са разположени 16 броя селища с около 17 хил. жители. За нуждите на това население, годишно се подава водна маса в размер на 2580 хил. м^3, което се равнява на 82 л/сек, от които 96% се подават помпажно и само 4% по гравитачен път.

Водоснабдяването на селищата от Община Нови пазар е изградено предимно на групов принцип, в отделни водоснабдителни групи.

Водоснабдителна група Нови пазар

Обхваща гр. Нови пазар и с. Жилино. В нея се разчита на 5 тръбни кладенци, три от които са на територията на гр. Нови пазар и два до с. Жилино. Останалите 5 броя шахтови кладенеца и 4 каптажа са изградени и включени в експлоатация през 60-те години на миналия век и са почти пресъхнали. Водните количества за града са напълно достатъчни.

През 2001 г., със средства на Световната банка, е извършена реконструкция на 1600 м от вътрешната водопроводна мрежа в града, като за финансирането е осигурено чрез кредит от Община Нови пазар. Строителството е завършено през 2008 г. Необходима е подмяна на главния водопровод на група Жилино за гр. Нови пазар, който е строен от азбесто-циментови тръби, връзките му са износени и загубата на подадената вода е над 50%.

Водоснабдителна група Стан

Захранва селата Стан, Енево и Зайчино Ореше. Работи един тръбен кладенец. Водата е достатъчна за нуждите на трите селища. Същите се развиват като крайградска вилна зона и имат нужда от разширение на уличните водопроводни мрежи по периферната инфраструктура. Дълбокият сондаж, от който се подават водни количества, е в експлоатация повече от 20 г. и има данни за обрушване. Необходимо е да се извършат геоложки

проучвания в района за нов тръбен кладенец в близост до съществуващия и изработване на проект за резервно включване.

Водоснабдителна група Мировци

Включва селата Мировци, Преселка, Беджене, Красен дол. Водното количество в групата е достатъчно. Завършена е реконструкцията, включваща пускането на втора група помпи в посока с. Мировци.

Село Писарево

Захранва се от собствен шахтов кладенец. Дебитът на кладенеца е достатъчен за осигуряване на нормално водоподаване към селото. Има водопроводни връзки с група Мировци и с. Тръница, като при нужда се използват и двете.

Село Тръница

От 1992 г. се захранва самостоятелно от шахтов кладенец. Дебитът е достатъчен. Има аварийна връзка с водоема на с. Писарево. Незавършен е новият напорен водоем.

Село Сечище

Водоснабдено е самостоятелно от един каптаж с много малък дебит, който е недостатъчен през летния сезон. При разрастване на селото в бъдеще е възможно включване на допълнително водоснабдяване от дренаж, за който има изготвен работен проект.

Водоснабдителна група Памукчии и Стоян Михайловски

Водоснабдява се от тръбен кладенец. Дебитът на кладенеца е достатъчен. При нужда се подава вода и за с. Стоян Михайловски.

Водоснабдителна група Войвода, Избул и Правенци

Трите селища са водоснабдени от местни водоизточници, като с. Избул е по гравитачен път, а останалите две – помпажно. Дебитът и на трите села не достига през летните месеци и при подължително засушаване. Качествата на водата са често влошени след валеж поради това, че в района има много понори. В района има направени хидрогеоложки проучвания за дълбоки тръбни кладенци, дебитите на които ще са достатъчни за пълно задоволяване на питейно-битовите нужди на трите села.

В съответствие с изискванията на „Наредба № 3 от 16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди“, около подземните вододобивни съоръжения се организират три зони (пояси) за санитарна защита (СОЗ):

- пояс I – той има за цел защита на самите водовземни съоръжения като предотврати външния достъп до тях, чрез затваряне и ограждане на съоръженията и началните водопроводи около последните;
- пояс II – срещу биологични, бързоразвиващи се и силносорбируеми химически замърсители;
- пояс III – срещу стабилни химически замърсители.

Границите на пояси II и III най-общо се оразмеряват в съответствие с хидрогеоложките условия в района на вододобивните съоръжения и в зависимост от режима на тяхната експлоатация. Техните размери се определят чрез математическо моделиране.

Пояс I от СОЗ се огражда с трайна ограда с височина не по-малка от 1.40 м, която се сигнализира с предупредителни надписи върху табели.

Границата на пояс II се сигнализира с ясно водими предупредителни надписи и табели, поставени на добре видимо разстояние едни от други, поставени на колове или съществуващи дървета или огради.

Пояс III се сигнализира аналогично на пояс II.

Собствениците на земи в границите на СОЗ около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за

лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди, са длъжни да спазват забраните и ограниченията, определени от СОЗ, в който попада имотът, съгласно Приложения № 1 и 2 към чл. 10, ал. 1 от Наредба 3 / 16.10.2000 г.

Осъществяването на дейност в границите на пояси II и III, за която е регламентирано ограничение (О) или ограничение при доказана необходимост (ОДН), се разрешава само, ако инициаторите на дейността с конкретни изследвания и оценка на въздействието върху околната среда докажат, че дейността няма да доведе до негативни последствия за водоизточника.

Водовземните съоръжения в община Нови пазар, на които са оразмерени поясите на санитарно-охранителните зони са дадени в следващата таблица:

Таблица 14

Водоснабдителна система	водоизточник
ВС Нови пазар	ДС «Парка»
ВС Нови пазар	ДС «Бешика»
ВС Нови пазар	ДС-2 «Жилино»
ВС Мировци	ДС «Мировци»
ВС Правенци	КИ-1 «Правенци»
ВС Памукчии	ДС «Памукчии»
ВС Избул	КИ-1 «Избул»
ВС Войвода	КИ-1 «Войвода»

ДС «Парка» е разположен в североизточния край на гр. Нови пазар, общ. Нови пазар, обл. Шумен. Водовземното съоръжение попада в ПИ 52009.502.550 по КК на гр. Нови пазар. Съоръжението се стопанисва и управлява от «ВиК» ООД – гр. Шумен. Водовземното съоръжение има съществуващ и ограден пояс «I» от СОЗ.

ДС „Бешика” е разположен на около 1.0 км северно от гр. Нови пазар, общ. Нови пазар, обл. Шумен. Водовземното съоръжение попада в ПИ 52009.123.415 по КК на гр. Нови пазар. Съоръжението се стопанисва и управлява от «ВиК» ООД – гр. Шумен. Водовземното съоръжение има съществуващ и ограден пояс «I» от СОЗ.

ДС-2 „Жилино” се намира на 350 м югозападно от с. Жилино в терасата на р. Крива. Водовземното съоръжение попада в имот № 025019, з-ще с. Жилино, ЕКАТТЕ 29391, общ. Нови пазар, обл. Шумен. Съоръжението се стопанисва и управлява от «ВиК» ООД – гр. Шумен. Водовземното съоръжение има съществуващ и ограден пояс «I» от СОЗ.

ДС «Мировци» /ТК-1/се намира на 3.5 км североизточно от с. Мировци и на 100 м южно от ПС Мировци в терасата на р. Тулум дере. Територията около дълбокия сондаж е оформена СОЗ пояс «I». СОЗ обхваща ПИ 000015, м. Дуванкулак, з-ще с. Беджене, ЕКАТТЕ 03126. ДС Мировци /ТК-1/, с дълбочина 617 м, е изграден през 1981 г. от «Водоканалпроект». Съоръжението се стопанисва и управлява от «ВиК» ООД – гр. Шумен. Водовземното съоръжение има съществуващ и ограден пояс «I» от СОЗ.

КИ-1 «Правенци» - «Птиче кладенче» към ВС «Правенци» се намира на около 0.7 км северозападно от с. Правенци, общ. Нови пазар, обл. Шумен. Разположен е в дълбок дол, прорязващ Воеводското плато. Съоръжението е изградено около 70-те години на миналия век. Попада в територията на имот № 000014, з-ще с. Правенци, ЕКАТТЕ 58027, общ. Нови пазар, обл. Шумен. Имотът е собственост на «ВиК – Шумен» ООД – гр. Шумен. Около съоръжението има изграден пояс «I» от СОЗ.

ДС «Памукчии» е разположен на окло 300 м югозападно от с. Памукчии и на около 400 м западно от пътя, свързващ селото с гр. Нови пазар. Водовземното съоръжение попада в имот № 600150, з-ще с. Памукчии, ЕКАТТЕ 55292, общ. Нови пазар, обл. Шумен. Съоръжението се стопанисва и управлява от «ВиК» ООД – гр. Шумен. Около съоръжението има изграден пояс «I» от СОЗ.

КИ-1 «Избул» /Две чешми/ към ВС «Избул» се намира на около 1.2 км северозападно от с. Избул, общ. Нови пазар, обл. Шумен. Съоръжението попада на територията на имот № 060005, з-ще с. Избул, ЕКАТТЕ 32353, общ. Нови пазар, обл. Шумен. Съоръжението се стопанисва и управлява от «ВиК» ООД – гр. Шумен. Водовземното съоръжение има съществуващ и ограден пояс «I» от СОЗ.

КИ-1 «Войвода» /Чакърова чешма/ към ВС «Войвода» се намира на около 0.7 км северозападно от с. Войвода, общ. Нови пазар, обл. Шумен. Разположен е в дълбок дол в края на Воеводското плато. Съоръжението е изградено през 60-те години на миналия век. Попада на територията на имот № 000055, з-ще с. Войвода, ЕКАТТЕ 11819, общ. Нови пазар, обл. Шумен. Съоръжението се стопанисва и управлява от «ВиК» ООД – гр. Шумен. Водовземното съоръжение има съществуващ и ограден пояс «I» от СОЗ.

За всички останали водоизточници в община Нови пазар има изпълнени СОЗ I-ви пояс и предстои да бъдат учредени II-ри и III-ти пояси.

В приложение към записката са дадени всички водоизточници, използвани за водоснабдяване на община Нови пазар, както и резервните такива.

Като обобщение може да се каже, че за водоснабдяване на община Нови пазар има 35 броя водовземни съоръжения, разпределени в 11 водоснабдителни групи.

8 броя от тях имат проектирани, учредени и нанесени СОЗ I, II и III пояс.

Това са:

- ДС „Парка”, ДС „Бешика” и ДС-2 „Жилино” от ВС „Нови пазар”;
- ДС „Мировци” от ВС „Мировци”;
- КИ-1 „Правенци” от ВС „Правенци”;
- ДС „Памукчии” от ВС „Памукчии”;
- КИ-1 „Избул” от ВС „Избул”;
- КИ-1 „Войвода” от ВС „Войвода”.

Всички описани ВС с техните СОЗ са нанесени в схемата към ОУП.

7 броя от тези водовземни съоръжения са резервни и не се ползват в момента. За тях няма обособени имоти и следва да се определят такива и съответно нямат дори и I пояс от СОЗ.

5 броя от използваните ВС също нямат обособени имоти и трябва да бъдат предвидени, затова и съответно нямат дори и I пояс от СОЗ.

15 броя от използваните ВС имат обособени имоти, които отговарят на I пояс от СОЗ.

За тези 27 броя ВС следва да се определят площи за предстоящо обособяване, съгласно чл. 58 от Наредба 7 / 22.12.2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните устройствени зони.

Чл. 58. *(1) Необходимите площи при строителство на обекти за водоснабдяване се определят при спазване на следните нормативи:*

1. при помпени станции максималната широчина на ивицата земя, окръжаваща станцията и нейните съоръжения, е до 3 м;

2. за сграда за охрана при помпена станция, за земни резервоари и кулорезервоари, когато са самостоятелни обекти, необходимата площ е до 200 кв. м;

3. при земни резервоари максималната широчина на ивицата земя, окръжаваща резервоара, е до 3 м от стъпките на насипа от всички страни;

4. при кулорезервоари максималната широчина на окръжаващата резервоара ивица земя е до 1 м от чашата на съоръжението на резервоара.

(2) При водовземания от реки, язовири, езера, подземни води, минерални води, при водоизточници в защитени водни обекти и при водоизточници, разположени в строителните граници на урбанизираните територии, необходимата площ, която се включва в границите на санитарно-охранителната зона на пояс I, се определя съгласно изискванията на наредбата по чл. 86, ал. 1 ЗУТ.

(3) За урбанизираните територии се спазват изискванията на наредбата по чл. 70, ал. 4 ЗУТ.

(4) Извън урбанизираните територии не се разрешава строителство и разполагане на трайни насаждения по трасетата на подземните водопроводи и канали на разстояние 3 м от двете страни на водопровода, мерено по оста му, а за водопроводи с диаметър над 1500 мм - на разстояние, определено с проекта.

В приложението към записката по част ВиК са описани подробно всички ВС, дали имат или не имоти, ползват ли се или не, а в записката са описани подробно тези ВС с учредени СОЗ.

От 35 броя съществуващи водоизточници в община Нови пазар, само 8 броя са с учредени СОЗ. За всички останали следва да се проектират такива. Площта на СОЗ се определя с проект, но приблизително могат да се заложат между 150 и 450 дка за водовземно съоръжение. Това е площта, в която ще се разположат и трите пояса на СОЗ. В СОЗ II и III пояс не се сменя начина на трайно ползване на земята, само има някои ограничения, предвидени в Наредба 3 / 16.10.2000 г.

Състояние на водоснабдителната мрежа

Съществуващата водопроводна мрежа се нуждае от реконструкция и подмяна на голяма част от тръбите. Вътрешната водопловодна мрежа в селищата също е остаряла морално и физически и е изпълнена основно с азбесто-циментови тръби. Изградена е преди повече от 30 години, амортизирана и създаваща предпоставки за аварии и високи загуби на вода.

Сериозен проблем за водоснабдяването са много високите загуби на вода и необходимостта от спешна реконструкция и подмяна на амортизираните тръби, както и с включване на нови водоизточници с оглед подобряване качествата на подаваната питейна вода на населението. За оптимизиране процеса на водоснабдяване в община Нови пазар е въведена Автоматизирана система за контрол и управление на водоснабдяването /АСУВ/.

Проектно предложение

Разчетите на РГП и съответно предвидените мерки за подобряване на водоснабдителната система на общината ще обезпечат в голяма степен предвижданията на ОУП през прогнозния период на действието му.

РГП предвижда чувствително намаляване на загубите, което е възможно да се постигне чрез цялостна или частична реконструкция, както на амортизираните довеждащи водопроводи и съоръжения, така и реконструкция и доизграждане на вътрешната мрежа в населените места.

Проектът за ОУП респектира залегналите в РГП основни предвиждания. В следващата таблица са дадени конкретните предложения за подобряването и доразвиването на водопроводната мрежа в община Нови пазар:

Подробно описание на инвестиционните предложения – водоснабдяване

Таблица 15

Код на проекта	Зона	Община / ВС	Населено място	Предложени мерки	Мярка	Коли-чество	Период на реализиране
1040	Зона Нови пазар	Община Нови Пазар	гр. Нови Пазар.	Рехабилитация на водопроводи, резервоари, помпени станции и черпателни резервоари			Краткосрочна
				Реконструкция на довеждащ водопровод - от каптаж "Турбалията" югоизточно до СШ			
				Водопровод - ПЕВП Ø 250	м.	3225	
				Реконструкция на довеждащ водопровод от каптаж "Таушана" югозападно до СШ			
				Водопровод - ПЕВП Ø 200	м.	1916	
				Реконструкция на довеждащ водопровод ф250 АЦ от СШ до НВ в близост до ПС Жилино			
				Водопровод - ПЕВП Ø 250	м.	6415	
				Реконструкция на довеждащ водопровод ф300 АЦ от ДС1 до НВ в близост до ПС Жилино			
				Водопровод - ПЕВП Ø 315	м.	1207	
				Реконструкция на довеждащи водопроводи от каптажи 1 и 2 и ДС 2 (Жилино) до ПС Жилино			
				Водопровод - ПЕВП Ø 160	м.	2000	
				Реконструкция на довеждащ водопровод ф200 АЦ от ПС Жилино до НВ			
				Водопровод - ПЕВП Ø 200	м.	340	
				Реконструкция на довеждащ водопровод от НВ в близост до ПС Жилино до НВ 500м3 (Нови Пазар)			
				Водопровод - ПЕВП Ø 315	м.	6823	
				Водопровод - ПЕВП Ø 200	м.	1765	
				Реконструкция на довеждащ водопровод ф250 АЦ от НВ 500 м3 до връзка с вътрешна водопроводна мрежа гр.Нови Пазар			
				Водопровод - ПЕВП Ø 250	м.	900	
				Реконструкция на довеждащи водопроводи от водоизточници ДС Парка, ДС Стадиона и ДС Бешика до ПС Парка гр.Нови Пазар			
				Водопровод - ПЕВП Ø 200	м.	530	
				Водопровод - ПЕВП Ø 180	м.	226	
				Реконструкция на напорен водопровод ф400 АЦ от ПС Парка до НВ 3000м3 гр.Нови Пазар			
				Водопровод - ПЕВП Ø 400	м.	950	
				Реконструкция на довеждащ водопровод ф546 АЦ от НВ 3000м3 до вътрешна водопроводна мрежа гр.Нови Пазар			
				Водопровод - ПЕВП Ø 500	м.	1152	
				Реконструкция на ПС Парка	kw.	150	
				Реконструкция на НВ 3000 гр.Нови Пазар	м3.	3000	
				Реконструкция на НВ 500 гр.Нови Пазар	м3.	500	
				Съоръжение за отстраняване на нитрати			
1080	Зона Нови пазар	Община Нови Пазар	гр. Нови Пазар.	Рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа на гр. Нови Пазар.			Краткосрочна
				Вътрешна водопроводна мрежа, СВО и съоръжения на гр. Нови Пазар.	м.	30000	
1085	Зона Мировци	Община Нови Пазар	с.Преселка, с.Красен дол	Съоръжение за отстраняване на нитрати			Краткосрочна

Код на проекта	Зона	Община / ВС	Населено място	Предложени мерки	Мярка	Коли-чество	Период на реализиране
1090	Зона Сечище	Община Нови Пазар	с.Сечище	Съоръжение за отстраняване на нитрати			Краткосрочна
1115	Зона Памукчи	Община Нови Пазар	с. Памукчи.	Съоръжение за отстраняване на нитрати			Краткосрочна
1120	Зона Памукчи	Община Нови Пазар	с. Памукчи.	Рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа на с. Памукчи.			Краткосрочна
				Вътрешна водопроводна мрежа, СВО и съоръжения на с. Памукчи.	м.	12000	
1155	Зона Избул, Зона Правенци	Община Нови Пазар	с. Избул, с. Правенци	Рехабилитация на водопроводи, резервоари, помпени станции и черпателни резервоари			Краткосрочна
				Изграждане на довеждащ нов водопровод от дълбок сондаж 2 от ВС Велино за с. Избул, с. Правенци			
				Водопровод - ПЕВП Ø 160	м.	12000	
				Изграждане на дълбок сондаж в землището на с. Войвода.			
					м.	200	
				Помпи	kw.	25	
				Изграждане на довеждащ нов водопровод от нов дълбок сондаж в землището на с. Войвода.до НВ на с. Войвода.			
				Водопровод - ПЕВП Ø 125	м.	300	
1160	Зона Войвода	Община Нови Пазар	с. Войвода.	Рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа на с. Войвода.			Средносрочна
				Вътрешна водопроводна мрежа, СВО и съоръжения на с. Войвода.	м.	8000	
1165	Зона Избул	Община Нови Пазар	с. Избул.	Рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа на с. Избул.			Краткосрочна
				Вътрешна водопроводна мрежа, СВО и съоръжения на с. Избул.	м.	5000	
1170	Зона Правенци	Община Нови Пазар	с.Правенци.	Рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа на с.Правенци.			Средносрочна
				Вътрешна водопроводна мрежа, СВО и съоръжения на с.Правенци.	м.	6000	
1175	Зона Стан	Община Нови Пазар	с.Енево	Рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа, СВО и съоръжения на с. Енево			Средносрочна
				Водопровод - ПЕВП Ø 90	м.	7 000	
1180	Зона Стоян Михайловски	Община Нови Пазар	с. Стоян Михайловски	Рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа, СВО и съоръжения на с. Ст. Михайловски			Средносрочна
				Водопровод - ПЕВП Ø 90	м.	5 000	
1185	Зона Стан	Община Нови Пазар	с. Стан	Рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа, СВО и съоръжения на с. Стан			Средносрочна
				Водопровод - ПЕВП Ø 90	м.	8 000	
1190	Зона Мировци	Община Нови Пазар	с. Мировци	Рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа, СВО и съоръжения на с. Мировци			Средносрочна

Код на проекта	Зона	Община / ВС	Населено място	Предложени мерки	Мярка	Коли-чество	Период на реализиране
				Водопровод - ПЕВП Ø 90	м.	13000	
1191	Зона Стан	Община Нови Пазар	с. Преселка	Рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа на с. Преселка.			Дългосрочна
				Водопровод - ПЕВП Ø 90	м.	6 000	
1192	Зона Стан	Община Нови Пазар	с. Зайчино ореше	Рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа на с. Зайчино ореше.			Дългосрочна
				Водопровод - ПЕВП Ø 90	м.	8 000	
1193	Зона Жилино	Община Нови Пазар	с. Жилино	Рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа на с. Жилино.			Дългосрочна
				Водопровод - ПЕВП Ø 90	м.	2 000	

Краткосрочна инвестиционна програма

Таблица 16

Община / ВС	Зона за водоснабдяване	Населено място	Население, 2014	Съответствие с Директивата за питейни води Да/не	Причини за несъответствие	Потенциална мярка - 1
Нови Пазар	Зона Нови пазар	гр. Нови Пазар	11722	не	нитрати	Реконструкция на: довеждащ водопровод - от каптаж "Турбалията" югоизточно до СШ; довеждащ водопровод от каптаж "Таушана" югозападно до СШ; довеждащ водопровод от СШ до НВ в близост до ПС Жилино; довеждащ водопровод от ДС1 до НВ в близост до ПС Жилино; довеждащи водопроводи от каптажи 1 и 2 и ДС 2 (Жилино) до ПС Жилино; довеждащ водопровод от ПС Жилино до НВ; довеждащ водопровод от НВ в близост до ПС Жилино до НВ 500м3 (Нови Пазар); довеждащ водопровод от НВ 500 м3 до връзка с вътрешна водопроводна мрежа гр.Нови Пазар; довеждащи водопроводи от водоизточници ДС Парка, ДС Стадиона и ДС Бешика до ПС Парка гр.Нови Пазар; напорен водопровод от ПС Парка до НВ 3000м3 гр.Нови Пазар; довеждащ водопровод от НВ 3000м3 до вътрешна водопроводна мрежа гр.Нови Пазар; ПС Парка; НВ 3000 гр.Нови Пазар; НВ 500 гр.Нови Пазар; Съоръжение за отстраняване на нитрати
Нови Пазар	Зона Нови пазар	гр. Нови Пазар	11722	не	нитрати	Рехабилитация и изграждане на частична канализационна мрежа (23 км), ПСОВ (12 253 еж) и реконструкция на водопроводна

						мрежа (19км) на гр.Нови Пазар; вътрешна водопроводна мрежа, СВО и съоръжения на гр. Нови Пазар.
Нови Пазар и Никола Козлево	Зона Мировци	с.Преселка, с.Красен дол	659	не	нитрати	Съоръжение за отстраняване на нитрати
Нови Пазар	Зона Сечище	с.Сечище	87	не	нитрати, остатъчен хлор	Съоръжение за отстраняване на нитрати
Нови Пазар	Зона Памукчи	с. Памукчи	1070	не	нитрати	Съоръжение за отстраняване на нитрати
Нови Пазар	Зона Памукчи	с. Памукчи	1070	не	нитрати	Рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа, СВО и съоръжения на с. Памукчи.
Нови Пазар	Зона Избул, Зона Правенци	с. Избул, с. Правенци	226	не	нитрати, остатъчен хлор	Изграждане на довеждащ нов водопровод от дълбок сондаж 2 от ВС Велино за с. Избул, с.Правенци; Изграждане на дълбок сондаж в землището на с. Войвода; изграждане на довеждащ нов водопровод от нов дълбок сондаж в землището на с. Войвода до НВ на с.Войвода
Нови Пазар	Зона Избул	с. Избул	226	не	нитрати, остатъчен хлор	Рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа, СВО и съоръжения на с. Избул

По отношение на предвидените за урбанизация нови територии, проектът предвижда следното:

- териториите около гр. Нови пазар, определени с ОУП като «Предимно производствени зони», както и зоните с друг вид предназначение, ще се захранят с вода от водоснабдителната мрежа на града;
- предвидените нови територии около селата ще се захранят с вода от съществуващата в съответните селища водопроводна мрежа;
- предвидените нови територии за рекреация ще се захранват с вода от най-близо разположените водопроводи от съответните ВС.

Сервитутни зони около водоизточниците и водоснабдителните съоръжения

Сервитутът край магистралните водопроводи е по 5 м от двете им страни, съгласно Наредба № 7 от 22.12.2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони – чл. 58 (4) Извън урбанизираните територии не се разрешава строителство и разполагане на трайни насаждения по трасетата на подземните водопроводи и канали на разстояние 3 м от двете страни на водопровода, мерено по оста му.

За водоснабдяване на община Нови пазар има **35 броя** водовземни съоръжения, разпределени в 11 водоснабдителни групи.

8 броя от тях имат проектирани, учредени и нанесени СОЗ I, II и II пояс.

Това са:

- ДС „Парка”, ДС „Бешика” и ДС-2 „Жилино” от ВС „Нови пазар”;
- ДС „Мировци” от ВС „Мировци”;
- КИ-1 „Правенци” от ВС „Правенци”;
- ДС „Памукчии” от ВС „Памукчии”;

- КИ-1 „Избул” от ВС „Избул”;
- КИ-1 „Войвода” от ВС „Войвода”.

Всички описани ВС с техните СОЗ са нанесени в схемата към ОУП.

7 броя от тези водовземни съоръжения са резервни и не се ползват в момента. За тях няма обособени имоти и следва да се определят такива и съответно нямат дори и I пояс от СОЗ.

5 броя от използваните ВС също нямат обособени имоти и трябва да бъдат предвидени, затова и съответно нямат дори и I пояс от СОЗ.

15 броя от използваните ВС имат обособени имоти, които отговарят на I пояс от СОЗ.

За тези 27 броя ВС следва да се определят площи за предстоящо обособяване, съгласно чл. 58 от Наредба 7 / 22.12.2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните устройствени зони.

Чл. 58. *(1) Необходимите площи при строителство на обекти за водоснабдяване се определят при спазване на следните нормативи:*

1. при помпени станции максималната широчина на ивицата земя, окръжаваща станцията и нейните съоръжения, е до 3 м;

2. за сграда за охрана при помпена станция, за земни резервоари и кулорезервоари, когато са самостоятелни обекти, необходимата площ е до 200 кв. м;

3. при земни резервоари максималната широчина на ивицата земя, окръжаваща резервоара, е до 3 м от стъпките на насипа от всички страни;

4. при кулорезервоари максималната широчина на окръжаващата резервоара ивица земя е до 1 м от чашата на съоръжението на резервоара.

(2) При водовземания от реки, язовири, езера, подземни води, минерални води, при водоизточници в защитени водни обекти и при водоизточници, разположени в строителните граници на урбанизираните територии, необходимата площ, която се включва в границите на санитарно-охранителната зона на пояс I, се определя съгласно изискванията на наредбата по чл. 86, ал. 1 ЗУТ.

(3) За урбанизираните територии се спазват изискванията на наредбата по чл. 70, ал. 4 ЗУТ.

(4) Извън урбанизираните територии не се разрешава строителство и разполагане на трайни насаждения по трасетата на подземните водопроводи и канали на разстояние 3 м от двете страни на водопровода, мерено по оста му, а за водопроводи с диаметър над 1500 мм - на разстояние, определено с проекта.

От 35 броя съществуващи водоизточници в община Нови пазар само 8 броя са с учредени СОЗ. За всички останали следва да се проектират такива. Площта на СОЗ се определя с проекта, но приблизително могат да се заложат между 150 и 450 дка за водовземно съоръжение. Това е площта, в която ще се разположат и трите пояса на СОЗ. В СОЗ II и III пояс не се сменя начина на трайно ползване на земята, само има някои ограничения, предвидени в Наредба 3 / 16.10.2000 г.

По данни на ВиК – Шумен, дължината на довеждащите водопроводи в общината е около 63 км. Ако предположим, че всички минават през извън урбанизирани територии и съгласно гореприложения чл. 58 (4) от Наредба 7, следва да се предвидят площи за предстоящо обособяване в порядъка на 630 000 м^2 или 0.63 км^2.

КАНАЛИЗАЦИОННА СИСТЕМА

Съществуващо положение

По-голямата част от населените места в община Нови пазар не са канализирани. Игрaдена е канализационна мрежа в гр. Нови пазар, която обхваща над 90% от населението. Изпълнен е проект «Изграждане на частична канализационна мрежа, ПОСВ и реконструкция

на водопроводна мрежа на гр. Нови пазар», одобрен за финансиране по Оперативна програма «Околна среда» 2007-2013 г. Проектът е приключил декември 2014 г. и включва рехабилитация на канализационната мрежа, рехабилитация и изграждане на водопровадна мрежа и изграждане на пречиствателна станция за отпадни води. Реконструирана е и обновена над 30 км канализационна и над 20 км водопроводна мрежа. Повече от 18 хиляди жители са свързани и към новоизградената пречиствателна станция за отпадни води, която е въведена в експлоатация през 2015 г.

ПОСВ е изградена в имот 000474, гр. Нови пазар, общ. Нови пазар, обл. Шумен.

Отпадъчни води - степен на изграденост, степен на ползваемост и състояние на канализационната система в населените места

Изграждането на канализационните системи в населените места в Община Нови пазар изостава. С най-добре изградена канализационна мрежа се характеризира гр. Нови пазар.

Във всички останали селища на общината битово-фекалните води се заустват в септични ями, които периодично се почистват от специализирани автомобили.

Съществуващата канализационна мрежа в гр. Нови пазар е изграждана след 1960 г. и е смесен тип, т.е дъждовните и отпадните води се вливат в една и съща колекторна мрежа. Главните колектори преминават през центъра на града от двата бряга на реката, които се включват югоизточно в довеждащия колектор за отпадни води към ГПСОВ.

Градска пречиствателна станция за отпадъчни води (ГПСОВ)

ГПСОВ се намира в имот № 000474, гр. Нови пазар, общ. Нови пазар, обл. Шумен. С ПУП – ПРЗ е направена промяна на предназначението на имота в „за пречиствателна станция”. Площта на имота е 34 547 кв. м. Пречиствателната станция е проектирана като двустъпална – механично и биологично стъпало.Въведена е в експлоатация през 2015 г.

Проблеми:

- Много висок екологичен риск създава липсата на канализационна мрежа в населените места в общината, което води до замърсяване с битово-фекални води. Необходимо е изграждане на канализационна мрежа за отпадни води първо в по-големите населени места;
- Качеството на повърхностните води не може да бъде прецизно оценено поради липса на пълен мониторинг на водите в общината.

Проектно предложение

Разчетите на РГП и съответно предвидените мерки за подобряване на канализационната система на общината ще обезпечат в известна степен предвижданията на ОУП през прогнозния период на действието му.

Съгласно РГП се предвижда рехабилитация и доизграждане на канализационната система в гр. Нови пазар и въвеждането в експлоатация на ГПСОВ, извършено през 2015 г.

За всички селища в общината /освен в гр. Нови пазар/ с ОУП се предвижда в дългосрочен план изграждането на канализационни мрежи и ЛПСОВ, които са показани ориентировъчно на схемата.

За урбанизираните територии извън населените места също се предвижда изграждане на разделна канализация за атмосферните и отпадъчните води и отвеждане на последните в ЛПСОВ. До изграждане на канализационната мрежа и пречиствателните съоръжения, отпадъчните води да се заустват в индивидуални съоръжения за отвеждане и пречистване на водите (водоплътни изгребни ями), които отговарят на техническите и санитарно-хигиенните изисквания.

С цел оптималното ползване на питейните води в общината се препоръчва минималното им ползване в промишлеността за сметка на увеличаване ползването на

условно чисти води за промишлени нужди (затворени оборотни системи). Това предполага проектирането на ЛПСОВ в съответствие с конкретното промишлено производство.

Цели на ОУПО:

• Нужно е да се изследват възможностите за използване на допълнителни водоизточници, както и да се очертаят потенциалните трасета за изграждане на тръбопроводи за водоснабдяване и канализация, най-вече за селата от общината.

Проблеми:

- Независимо от високата степен на изграденост на водоснабдителната мрежа, не е достигнато максимално задоволяване на нуждите от питейна вода;
- Недостатъчна е водообезпечеността на водоснабдителните системи;
- Недостиг на питейна вода през летните месеци в някои населени места;
- Експоатационния период на водопроводите отдавна е изтекъл;
- Екслоатационната възраст на водопроводите е около 40-70г.
- На лице са големи загуби, намалена проводимост, чести аварии и влошено качество на питейната вода.
- Много висок екологичен риск създава липсата на канализационна мрежа в населените места в общината, което води до замърсяване с битово-фекални води. Необходимо е изграждане на канализационна мрежа за отпадни води първо в по-големите населени места.
- Качеството на повърхностните води не може да бъде прецизно оценено поради липса на пълен мониторинг на водите в общината.

НАСОКИ ЗА РАЗВИТИЕ:

- Подмяна на водопроводната мрежа - реконструкция, модернизация и разширение;
- Обезпечаване с достатъчно водни ресурси на изградените водоснабдителни системи чрез изграждане и регулиране на водите;
- Намаляване на ползването на питейни води в промишлеността за сметка на увеличаване ползването на условно чисти води за промишлени нужди (затворени оборотни системи).
- За запазване и подобряване качеството на подземните и повърхностните води е необходимо:
- Ускорено изграждане на канализационни мрежи във всички населени места в общината и заустването на отпадните води в локални ПСОВ.

<u>ОБЩИ ЦЕЛИ</u>

Главната цел на ОУП е да осигури подготовката на инвестиционни инфраструктурни мерки за подобряване на водоснабдителната и канализационната системи в Община Нови пазар.

Целите на инвестиционните мерки в областта на водоснабдяването са:

- Да се осигури снабдяването на населението със задоволително по качество и количество питейна вода;
- Да се ограничат загубите на вода във водопреносната мрежа;
- Да се увеличи дела на свързаните към водопреносната мрежа домакинства, чрез рехабилитация и изграждане на нови водопреносни ситеми.

Целите на инвестиционните мерки, третиращи отпадните води са:

- Да се увеличи броя на домакинствата свързани към канализационни системи;
- Да се намалят течовете и инфилтрацията в канализационните системи;
- Да се извърши рехабилитация на части от съществуващата канализационна система;
- Да се пречисти отпадната вода в пречиствателни станции.

2.3. Почви и земни недра.

Съгласно почвеното делене и почвената карта на България общината попада в Шуменско-Варненския район на карбонатните черноземи от Дунавската хълмиста равнина. Почвообразуващи скали са льосът и терциерните седименти и значително по-малко кредитните скали.

Разнообразието на геоложката основа и спецификата на хидро - климатичните условия определят характера на почвената покривка. В тясна връзка с льосовите наслаги и незначителните валежи от север на юг се проследява разпространението на типичните, излужените и оподзолените черноземи. Върху карбонатна основа по височините и при наличие на горска растителност са разпространени сивите горски и плитките карбонатни почви. В речните долини са разпространени азоналните алувални почви.

Едромащабните почвени картировки установяват разпространението на няколко почвени типове.

Карбонатните черноземи (calcic chernozems) са образувани върху песъкливо-глинести льосоподобни материали. Най-голямо разпространение имат средномощните карбонатни черноземи, заемащи обширни площи в района, южно от Нови пазар и с. Войвода. Слабомощните карбонатни черноземи имат ограничено разпространение югозападно от Нови пазар и източно от с. Енево.

Плитките и каменисти карбонатни черноземи (calcaric leptosols) са образувани върху твърди карбонатни скали. Разпространени са по склоновете на платото Стана.

Излужените черноземи (haplic chernozems) са развити по плата и вододелни била върху льосоподобни материали и еоценски глини. Представени са в района на платото Стана. Оподзолените черноземи (haplic phaeozems) се срещат като острови сред излужените черноземи и сивите горски почви, предимно в северната част на общината. Развити са върху льосоподобни материали.

Алувиално-ливадните почви (fluvisols) имат ограничено разпространение в заливните тераси на реките. Те се характеризират с наличието само на един генетичен хоризонт - хумусно-акумулатиевен, мощността, на които може силно да варира, от 10 до 80 см. Той се отличава най-вече с рохкавосложение, зърнесто-троховидна структура за целинните и разпрашена за разораните площи. Под него следват пластове с различен петрографски и механичен състав. Някои от тези пластове (бивши хумусни хоризонти), погребани поради протичащите флувиално-акумулационни процеси, са интензивно хумусирани. На определена дълбочина профила на алувиално-ливадните почви е оголен, в зависимост от нивото на подпочвените води. Тези почви по механичен състав са разнообразни от песъчливи до глинести, но преобладават по-леките разновидности. По архивни данни почвеният слой е от 0 до 0,5 м. от терена.

Оценката на екологичните условия на земеделските земи се извършва въз основа на методика за ботинация на земите. Тази оценка представлява сравнителна оценка на екологичните условия (почвени, климатични и релефни), която отразява пригодността им за отглеждане на конкретни земеделски култури, т.е. природните продуктивни възможности на земите, изразени чрез количествени стойности. Установеното почвено разнообразие в община Нови пазар благоприятства интензивното земеделие и представлява ценен природен ресурс.

Качество на Почвите

Почвата е един от най-важните компоненти на околната среда. Тя осигурява екологичното равновесие в природата. Това налага опазването и от вредни въздействия и унищожаване. Преобладаващи почвени типове в региона са черноземните (с подтипове), сиви и кафяви горски и делувиално-ливадни почви.

Общият поземлен фонд на територията на община Нови пазар е 31 765 дка, от които най -голям относителен дял имат земеделските земи 22 711 дка, от които 18 842 дка са обработваеми и 6 187 дка са горски територии.

Приоритет в направление “почви” се поставя в дейността за осъществяване контрол на обекти по извършване на стопански дейности, водещи до увреждане и замърсяване на почвите и въвеждане на мерки за устойчивото им управление.

Основното замърсяване на земни площи е с отпадъци от битов, растителен и строителен характер и животински тор.

В основата на добрите земеделски практики стои управлението на азотосъдържащите торове, най-вече оборския тор. Внасянето на по-големи количества азотосъдържащи торове, необходими за развитието на културите, както и неправилното им съхранение и употреба причинява замърсяване на почвата. При направения анализ се констатира, че не навсякъде при животновъдните ферми има обособени водонепропускливи площадки за депониране на оборски тор. Към прилежащите на фермите територии са определени площадки за временно съхранение на торова маса, с цел ограничаване на замърсяването на земеделски земи, мери и пасища. Почти навсякъде е решен проблемът с оползотворяване на биологичния тор за наторяване на земеделски земи.

Нерегламентираните сметища на територията на община Нови пазар са изцяло закрити и предстои тяхната рекултивация.

Внимание се обръща на наличието на локални замърсявания на мери, пасища и крайпътни ивици с битови, земеделски и строителни отпадъци. За почистването им се правят писмени предписания, изпълнението, на които се контролира. Налага се тенденцията за намаляване на замърсяването на земите и почвите. Това се дължи на провеждането от земеделските кооперации и арендатори на добри земеделски практики, правилната употреба на препаратите за растителна защита и опазване на почвата от химическо замърсяване и пестициди. Ограниченото използване на пестициди и торове в земеделието, екологичното земеделие и животновъдство, ограничаване на емисионното замърсяване по отношение на въздуха, водите и управлението на отпадъците, са дейности, които водят до намаляване на деградацията на земите и почвите. Осъществява се превантивна дейност по опазване на почвите от замърсяване, както на действащи обекти, така и на инвестиционни проекти. Получените резултати се дължат на спазване на предписанията и изискванията на екологичното законодателство от лица занимаващи се с производствена дейност, провеждането от земеделските кооперации и арендатори на добри земеделски практики, правилната употреба на препаратите за растителна защита и опазване на почвата от химическо замърсяване и пестициди.

Анализът на състоянието на почвите в пунктовете от Националната система за мониторинг сочи, че почвите в община Нови пазар са едни от най-незамърсените и неувредени в страната.

През 2011 г. от територията на РИОСВ – гр. Шумен се е извършило широкомащабно пробовземане във всичките определени пунктове от Националната мрежа за почвен мониторинг по показатели съдържание на тежки метали и металоиди. От извършените анализи на почвени проби не се е констатирало превишаване на допустимото съдържание на олово, мед, цинк, кадмий, никел и арсен в почвата. Извършен е и анализ по показатели: определяне на органохлорни пестициди, полихлорирани бифенили и полиароматни въглеводороди. В получените резултати не се регистрират превишения над ПДК, водещи до увреждания и замърсявания на почвите.

Вследствие на промените в земеделието, на територията на община Нови пазар бяха останали големи количества негодни за употреба пестициди, които са депонирани в Б-Б кубове и складове в с. Памукчии и с. Мировци. Представител на екоинспекцията извършва ежегодни проверки по състоянието на складове и Б-Б кубове и количествата съхранявани в тях залежали и негодни за употреба пестициди.

В получените резултати не са констатирани замърсявания на терени с устойчиви органични замърсители, включително нефтопродукти.

Ерозионните процеси на почвите са налични в полупланинските части с наклони и обезлесени райони. Предприети са действия и мерки за преодоляване на проблемите чрез

залесяване и агротехнически мероприятия като обработване на почвата и засяване на култури имащи за цел нейното укрепване.

В общината няма данни за замърсявания на почвите или наличие на значителни проблеми, които да застрашават екологично чистото състояние на почвите. Сред основните източници на почвено замърсяване са:

• газовете от изгаряне на въглища и течни горива, които попадат под формата на киселинни дъждове;

• локални ограничени замърсявания в обсега на депото и стари складови райони за пестициди;

• нерегламентираното изхвърляне на отпадъци и незаконните сметища в общината;

• от транспорта – замърсявания, свързани с дизеловите и бензинови двигатели;

• комунално-битова дейност – изхвърляне на отпадъци, които при неправилно съхранение замърсяват почвите и подпочвените води;

• изсичане на горите, водещо до изтощаване на почвите, ерозия и засоляване;

• производството на нитратна земеделска продукция.

<u>Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/</u>

В обхвата на РИОСВ- Шумен залежалите и негодни за употреба пестициди се съхраняват в 15 склада в т.ч. 5 бр. общински и 148 бр. Б-Б куба, разположени на 11 площадки. Всички площадки с Б-Б кубове и складове за ПРЗ са проверени на място. От извършените 26 планови проверкипрез 2016 годинасе установи, че при 3 от проверяваните обекти с Б-Б кубове за съхранение на ПРЗ, има установен теч , при четири такива има нарушение на целостта, а при една от площадките за съхранение на Б-Б кубовете се установи пропадане на съседния терен. Дадени са задължителни за изпълнение предписания с кратък срок, които са изпълнени. Във връзка с контрола по изпълнение на дадените предписания са осъществени 3 извънредни проверки.

Налични количества залежали пестициди в "Б-Б" кубове на територията на Община Нови пазар:

Таблица 17

Местоположение на Б-Б кубовете			**Количества залежали ПРЗ кг/л**
Населено място	**Община**	**Брой**	
Гр.Нови пазар кравеферма „НИИЖ" на „Милкстар" ЕООД	Нови пазар		800 кг
с. Мировци- пр. т. Склад ПРЗ	Нови пазар	8	17500кг/2100л

Ерозия на почвите

Ерозирали терени в региона са такива в полупланинската част с наклони и обезлесени райони. Предприети действия и мерки за преодоляване на проблемите. Извършва се залесяване и агротехнически мероприятия като обработване на почвата и засяване на култури имащи за цел нейното укрепване.

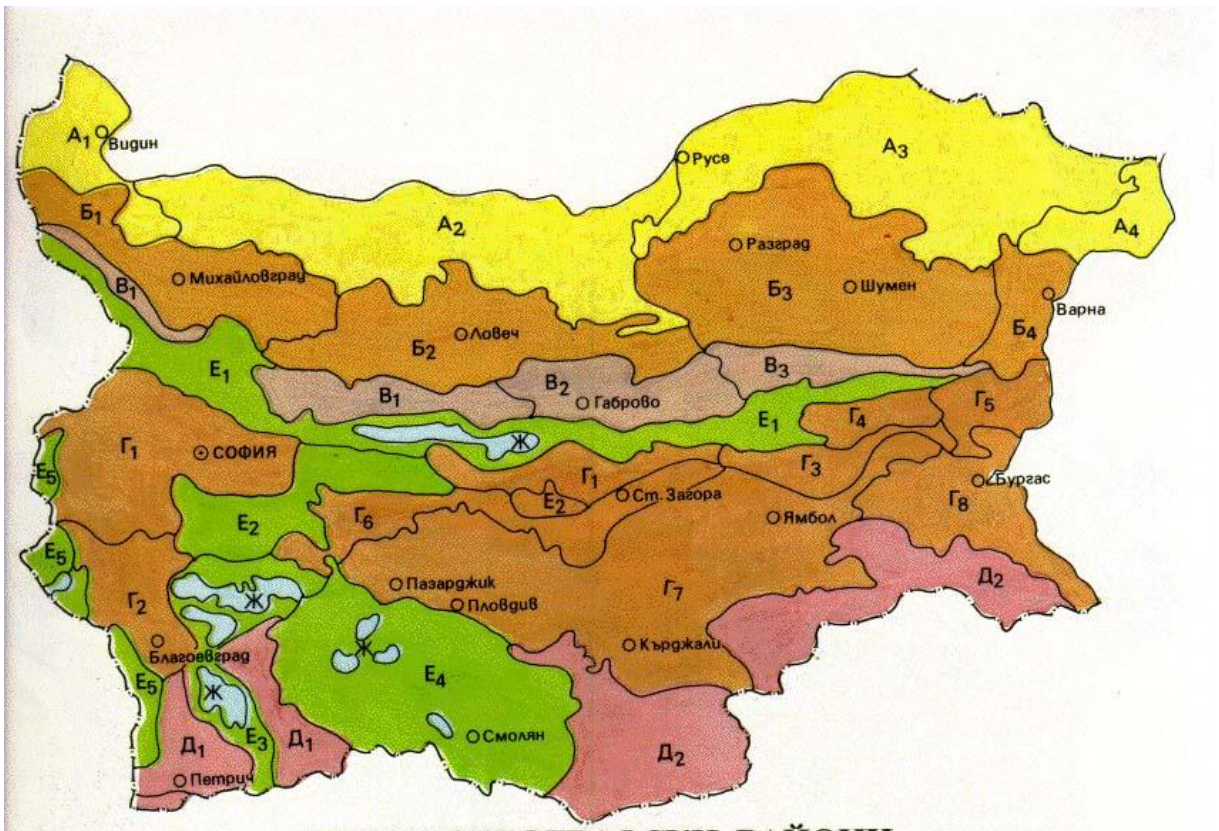

ПОЧВЕНОГЕОГРАФСКИ РАЙОНИ

КРАЙДУНАВСКА ПОДЗОНА НА ЧЕРНОЗЕМИТЕ

- $А_1$ Северозападна Крайдунавска провинция
- $А_2$ Средна Крайдунавска провинция
- $А_3$ Лудогорско-Добруджанска провинция
- $А_4$ Добруджанско-Черноморска провинция

ДУНАВСКОРАВНИННА И ХЪЛМИСТОПРЕДБАЛКАНСКА ПОДЗОНА НА СИВИТЕ ГОРСКИ ПОЧВИ

- $Б_1$ Северозападна Дунавскоравнинна и Хълмистопредбалканска провинция
- $Б_2$ Средна Дунавскоравнинна и Хълмистопредбалканска провинция
- $Б_3$ Източна Дунавскоравнинна и Хълмистопредбалканска провинция
- $Б_4$ Черноморска Дунавскоравнинна провинция

ПРЕДБАЛКАНСКА ПОДЗОНА НА ПСЕВДОПОДЗОЛИСТИТЕ ПОЧВИ В СЕВЕРНА БЪЛГАРИЯ

- $В_1$ Западна Предбалканска провинция
- $В_2$ Централна Предбалканска провинция
- $В_3$ Източна Предбалканска провинция

ЮЖНОБЪЛГАРСКА КСЕРОТЕРМАЛНА ЗОНА
СРЕДНОБЪЛГАРСКА ПОДЗОНА НА КАНЕЛЕНИТЕ ГОРСКИ ПОЧВИ И СМОЛНИЦИТЕ

- $Г_1$ Софийско-Краищенска провинция
- $Г_2$ Средно Струмско-Осоговска провинция
- $Г_3$ Предбалканска провинция
- $Г_4$ Източна Старопланинска провинция
- $Г_5$ Старопланинско-Черноморска провинция
- $Г_6$ Средногорска провинция
- $Г_7$ Тракийско-Тунджанска провинция
- $Г_8$ Бургаско-Странджанско-Черноморска провинция

ЮЖНОБЪЛГАРСКА ПОДЗОНА НА ПЛИТКИТЕ КАНЕЛЕНИ ГОРСКИ ПОЧВИ

- $Д_1$ Струмско-Местенска провинция
- $Д_2$ Родопско-Странджанска провинция

ПЛАНИНСКА ЗОНА
ПОЯС НА КАФЯВИТЕ ГОРСКИ ПОЧВИ

- $Е_1$ Старопланинска провинция
- $Е_2$ Витошко-Средногорска провинция
- $Е_3$ Рило-Пиринска провинция
- $Е_4$ Западно-Родопска провинция
- $Е_5$ Осоговско-Огражденско-Беласишка провинция
- Ж ПОЯС НА ПЛАНИНСКО-ЛИВАДНИ ПОЧВИ

Засоляване и вкисляване на почвите

На територията на РИОСВ – гр. Шумен не са констатирани проблеми, относно засоляване и вкисляване на почвите. По почвен мониторниг II-ро ниво – "Вкисляване" са определени 3 пункта /полигона/, от които се извършва пробонабиране на почви. През 2014 година по указания на ИАОС - София, Регионалната лаборатория в гр. Шумен е извършила пробонабиране и от 3 – те пункта и съответното изпитване на пробите, като са извършени общо 24 бр. анализи.Пунктовете са както следва: пункт № 63 - с. Риш, пункт № 64 - с. Никола Козлево и пункт № 67 - с. Драгоево– всички в област Шумен. След анализ на резултатите от изпитваното не е констатирано превишаване по показатели спрямо базовите показатели за 3-те пункта. Анализира се киселинността на почвите (pH в KCl) и съдържанието на обменни йони, степен на наситеност на почвите с бази.

2.4. БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ И НЕГОВИТЕ ЕЛЕМЕНТИ. ЕЛЕМЕНТИ НА НАЦИОНАЛНАТА ЕКОЛОГИЧНА МРЕЖА.

2.4.1. Природно наследство – биоразнообразие

На върха на природния комплекс от геоложка основа, релеф, климат, почви, атмосферен въздух с води, е биологичното разнообразие. Всички природни компоненти, като природно наследство са взаимнообвързани и взаимозависими един от друг. Те функционират като един общ комплекс.

Биологичното разнообразие е най-чувствителната част от компонентите на околната среда. То зависи от състоянието на останалите природни компоненти и се определя от тяхното разнообразие.

На територията на Нови пазар Природното наследство и биологичното разнообразие е много разнообразно. Това зависи преди всичко от разнообразието на релефа и надморската височина. Тук се намират както планински, платовидни, равнинни, хълмисти и низинни морфологични образувания. Разнообразната морфология на релефа определя богатството на голямо видово биологично разнообразие.

2.4.2.Растителност

Територията на община Нови Пазар попада в границите на държавно лесничейство „Нови Пазар", с административна принадлежност РУГ – Шумен.

Съгласно растителното деление на България общината попада в подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори от Шуменско-Провадийската подобласт в Мизийската горско-растителна област. Типовото място растение се определя в равнинно-хълмистия дъбов подпояс в района на умерено-континенталния климат.

Територията на община Нови пазар попада в лесостепната зона. Основни горски видове, срещащи се тук са няколко вида дъб, бряст, ясен, клен, липа, топола, акация, люляк, дива черница, дива круша и габър. По северните склонове са запазени отделни съобщества от мизийски бук. От храстовидните съобщества са разпространени смрадлика, чашкодрян, диво грозде, драка, глог, леска и бъз.

В горската зона се наблюдава вертикална зоналност в разпределението на растителността. Съществуващата растителност не дава пълна представа за растителната покривка, характерна за общината в до агрокултурния период, поради значителното човешко вмешателство, изразяващо се в изсичане и залесяване с неподходящи видове. Под влияние на човешката дейност, горите не само са намалели като площи, но са и силно видоизменени. Особено добре това личи в Лудогорието, където горите сега са нискостеблени и закелавели. Изчезването на закрития горски склон и влошаването на почвените условия водят до значителни негативни промени в екологичните условия. Положителен ефект за неутрализиране на неблагоприятното влияние на суховеите и отвяването на снежната покривка оказват изградените полезащитни пояси.

Според геоботаническото райониране на България (Бондев, География на България, 2002) територията на гр. Нови Пазар попада в Лудогорски геоботанически окръг на Илирийската (Балканска) провинция на Европейската широколистна горска област. Във връзка с флорогеографското райониране на България, територията, обект на инвестиционното предложение е част от флорния район на Дунавската равнина (Велчев, География на България, 2002). Основни представители на висшата флора върху територията са тревни синтаксони, представени от синантропна растителност – асоциация троскот Cynodon dactylon и асоциация арабска люцерна Medicago Arabica. На отделни места има фрагменти от плевелни съобщества, които се отнасят към клас Stellarietea mediae R.Tx. et al. ex von Rochow,1951. Присъстват многогодишни и богати на бодливи (магарешки трън, паламида и др.) растения от (суб) ксерофилни рудерални съобщества в умерения и медитеранския региони. На територията не са установени редки и застрашени растителни видове и растителни съобщества. Формираните вторични и производни сериални тревни растителни съобщества са свързани с различни насоки на протичащата вторична сукцесия и не са свързани с типове местообитания с европейска значимост, които са включени в ЗБР.

В тревните ксеротермни съобщества преобладава белизмата /Dichantium ischaemum/, луковичната ливадина /Poa bulbosa/, садината /Chrysopogon gryllus/ и др. Тревното съобщество включва основно рудерални видове с ниска фуражна стойност, като: полски ветрогон /Eryngium campestre/, полска паламида /Cirsium arvense/, обикновен магарешки бодил /Carduus acanthoides/, обикновен гингер /Onopordum acanthium/, обикновен пелин /Artemisia vulgaris/, лечебно глухарче /Taraxacum officinalis/, млечки /Euphorbia sp./, теснолистен живовлек /Plantago lanceolata/, лугачка /Dipsacus laciniatus/и др.

Съгласно геоботаническото райониране на България територията на общината попада в Илирийската (Балканска) провинция на Европейската широколистна горска област и е част от флорния район на Дунавската равнина.

Според фитогеографското райониране на страната растителността на територията та общината попада в ксеротермния дъбов пояс. В по-ниските места покрай реките коренната растителност е представена от влаголюбиви горски съобщества от бряст, черна елша, върби, тополи и др. Значителна част от тази коренна растителност е унищожена и на нейно място има обработваеми земи и пасища. В по-високите части на Шуменското плато, Преславска и Драгоевска планина, коренните растителни съобщества са представени предимно от дъбови формации – церови, горунови, благунови и дъбово-габърови гори, но има и изкуствени насаждения от черен и бял бор, акация и др. Запазени са и отделни съобщества от мизийски бук по склонове със северна експозиция в Шуменското плато.

Според възприетото горско-растително райониране на Република България от 1979 г. по проф. Б.Захариев, професор В.Донов и колектив, територията на горското стопанство се намира в две области Мизийска **(М)** и тракийската **(Т)** горскорастителни области със следните подпояси:

М Мизийска горско-растителна област, подобласт Шуменски-Провадийски плата

М-IДолен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори

М-I-1Подпояс на заливните и крайречни гори (0-600 мн.в).-в района на този подпояс естествена дървесна растителност е представена от цер, благун, зимен дъб, липа, явор, клен, шестил, бук, габър, келяв габър, мъждрян, дива череша. Горите са предимно смесени. В резултат на извършените залесителни мероприятия от горското стопанство, добре се развиват и внесените по изкуствен път дървесни видове – черен и бял бор.

Т Тракийска горско-растителна област, подобласт Източна Стара планина

Т-IДолен равнинно-холмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори

Т-I-1Подпояс на крайречните и лонгозни гори (0-700 мн.в) – срещат се смесени заливни гори от елша, върби, брястове и ясени, които заемат по-високите части на крайречните тераси, където заливането е краткотрайно, а нивото на подпочвените води е сравнително по-ниско. Създадени са култури от хибридни тополи на подходящи б

месторастения. Облика на тази формация е аналогична на лонгозната гора, но по състав е значително по-бедна и не притежава много и разнообразно увивни и подлесни видове. Расте върху равни до стръмни месторастения с дълбоки алувиални почви.

Т-I-2 Подпояс на равнинно – хълмисти дъбови гори (0-500 м н.в) – смесените широколистни гори без преобладание са най-често срещаните насаждения в пояса. На припечни изложения и билни и полегати форми най-разпространени са дъбовите горски формации, които са топлолюбиви и са представени от церови, церово-благунови и благунови насаждения с участието на клена, планинския ясен, липата и габъра.

На сенчести изложения и стръмни теренни форми са се настанили чисти и смесени букови и габърови формации, които заемат влажни и богати месторастения.

Изкуствено са създадени култури от черен и бял бор, които постепенно се изместват от широколистни дървесни видове.

Разположени са предимно върху сива горска почва, насажденията са в добро състояние и с добра производителност.

На териториите ползвани за земеделски нужди, са разположени както земеделски едногодишни култури – сеитбооборотни култури, така и трайни насаждения. Земите с трайни насаждения са основно лозови насаждения, по-малко с овощни дървета и рядко с трайни храстовидни култури – малини, арония и с етерично маслени култури, основно лавандула. Това са така наречените агрофитоцентози.

Типове месторастения

Изложената класификационна схема, разглежда типа месторастене като основен таксонометричен фактор, реално съществуващ и определен в рамките на съответните екологични параметри – климатични, орографски, едафични, хидроложки.

Типът горско месторастене обединява площи, които са с относително еднороден лесорастителен ефект и имат приблизително еднакви климатични, релефни и почвени условия, обуславящи еднородност в дървесния състав и неговата производителност.

В резултат на теренните проучвания, на територията на горското стопанство са установени 14 типа горски месторастения, чието разпределение и площното им участие е посочено в таблицата.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАЛЕСЕНАТА ПЛОЩ И ЗАПАСА БЕЗ КЛОНИ ПО ТИПОВЕ МЕСТОРАСТЕНИЯ

Таблица 18

№	Подпояс, тип месторастене	Площ	
		Ха	%
М – I - 1	**Подпояс на заливните и крайречни гори (0-600 мнв)**	2	-
8	С2 – крайречно, свежо на алувиална почва	2	-
М – I – 2	Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 мнв)	1221,9	7,4
12	Д2-свежо на тъмносива горска почва	214,7	1,3
14	СД2-свежо, на склонове, на тъмносива горска почва	319,8	1,9
15	С1-сухо, на склонове, на сива горска почва	600,3	3,7
138	В1-сухо на сива и светлосива горска почва	87,1	0,5
Т – I -1	Подпояс на крайречни и лонгозни гори (0-700 мнв)	105,7	0,7
52	Д2 – крайречно, свежо на алувиално-делувиална почва	63,1	0,4

53	С2-крайречно, свежо на алувиална почва	42,6	0,3
Т – I -2	Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-500 мнв)	15105,6	91,9
59	С1-сухо, на сива горска почва	5888,4	35,8
60	СД2,3-свежо до влажно, на сива горска почва	3921	23,9
61	В1,2-сухо до свежо, на светлосива горска почва	1850,5	11,3
121	С2-свежо, на излужена рендзина почва	796,4	4,8
122	АВ1-сухо, на рензина почва	1688	10,3
147	Д1-сухо, на чернозем-смолница	878,6	5,3
141	СД2-свежо, на чернозем-смолница	82,7	0,5
Всичко		16435,2	100

Кратка характеристика на типовете горски месторастения

М Мизийска горско-растителна област, подобласт Шуменски-Провадийски плата

М-IДолен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 мн.в.)

М-I-1 Подпояс на заливните и крайречни гори (0-600 мн.в)

$С_2$(8) Крайречно, свежо, на алувиална почва - дренирано тополово – по поречиетона р.Камчия на дълбоки алувиални почви. Основната скалаа е речни наноси. Подпочвените води са на дълбочина 2-3 м. Площите са залесени с хибридна топола.

М-I-2 Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 мн.в) - в района на този подпояс са установени четири месторастения

Д2(12) Свежо на тъмносива горска почва – среща се на сенчести изложения. Върху това месторастене са се настанили високопродуктивни насаждения от бук и габър с еденично участие на зимен дъб, црр, шестил, явор. Създадени сакултури от бял и черен бор.

$СД_2$(14) свежо, на склонове, на тъмносива горска почва – тук са се настанили чисти и с преобладание на бук и габър насаждения, в чийто състав се включват липи, клен, цер, зимен дъб. Създадени са култури от бял и черен бор

С1(15) сухо, на склонове, на сива горска почва – на месторастентето са създадени основно черборови култури. Настанили са се габъров насаждения – смесени широколистни насаждения с преобладание на цер, зимен дъб, благун и бук.

$В_1$(138) Сухо на светлосива горска почва – месторастенето е бедно и сухо. Настанили са се нископродуктивни дървостой от келяв габър, мъждрян и космат дъб. Създадени са и култури от черен бор.

Т Тракийската горнорастителна област, подобласт Източна Стара планина

Т-IДолен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-700м)

-I-1Подпояс на крайречни и лонгозни гори (0-700 м н.в) – Върху тях са създадени тополови култури. Естествено са се настанили върбови насаждения и смесени широколистни насаждения с участиетона елша, топола, върба и цер на по-отцедливите места.

$Д_2$(52) крайречно, свежо на алувиално-делувиална почва.

$С_2$(53) Крайречно, свежо на алувиална почва

Т-I.2 Подпояс на Равнинно-хълмисти дъбови гори (0-500 м н.в) –Подпоясът е на равнинно-хълмисти дъбови гори

сухо на сива горска почва С1(59) – най-разпространено. Техният състав влизат над 4-5 дървесни вида (цер, благун, зимен дъб, клен, габър, бук, липа) които в комбинация помежду си формират няколко типа насаждения. Създадени са иглолистни култури от черен и бял бор и широколистни от цер, планински ясен, конски кестен и липа. Нископродуктивните дървостой от келяв габър и мъждрян

Свежо до влажно на сива горска почва СД$_{2,3}$(60) Преобладават чисти и смесени букови и габрови насаждения с участието на зимен дъб, благун, цер, липа и клен.

Сухо на светло сива горска, плитка почва В$_{1,2}$(61) – естествената растителност е представена от издънкови насаждения от келяв габър – участие на цер, космат дъб, мъждрян, клен и други. Създадени са култури от черен и бял бор

Сухо, на чернозем-смолница Д$_1$(147) – смесени широколистни насаждения от цер, благун, клен и липи, като преобладават церовите насаждения. Създадени са култури от черен и бял бор, червен дъб, зимен дъб, липа, цер, ясен.

Свежо, на чернозем-смолница СД$_2$ (141) – естествената растителност е представена от смесени широколистни насаждения от цер, благун, клен и липи. Създадени са култури от черен и бял бор, акация и цер.

Месторастения върху интразонални почви

свежо върху обикновена рендзина С$_2$(121) – Естествената растителност е представена от смессени издънкови букови, дъбови и церови насаждения, келявогаброви насаждения : участието на космат дъб, клед, мъждрян и цер.

Свежо върху обикновена рендзина АВ1,2(122) – Естествената растителност е представена от нископродуктивни келявогаброви насаждения – с участието на цер, благун, клен, липи.

Присъстват многогодишни и богати на бодливи (магарешки трън, паламида и др.) растения от (суб)ксерофилни рудерални съобщества в умерения и медитеранския региони – асоциация обикновен гингер (Onopordum acanthium), както и нитрофилни синантропни тревисто-богати съобщества – асоциация коприва (Urtica diorica), асоциация къпина (Rubus caesius) и други.

Част от земеделските земи в миналото са били обработваеми, като след изоставянето им протича процес на вторична сукцесия на растителността, който се съпровожда с използването на територията за паша. На отделни места има фрагменти от плевелни съобщества, които се отнасят към клас Stellarietea mediae R.Tx. ex von Rochow, 1951.

В отделни части от земеделските земи, които в миналото са били създадени на мястото на гори от благун и цер, сега е формиран пасищен тип растителност

2.4.3.Животни

Животинският свят, макар и притеснен от разширяването на обработваемите земи, показва разнообразие предимно по отношение на бозайниците и по-малко на птиците, земноводните и влечугите. Най-разпространени са благородният елен, дивите свине, но се срещат и типични степни бозайници като степен пор, европейски лалугер, хомяк, заек, таралеж. От малките бозайници най-разпространени са гризачите. Птичето разнообразие се представя от посевна врана, сива яребица, пъдпъдък, а край водните обекти се среща малката и обикновена дропла.

Върху територията няма известни находища на безгръбначни, включени в предмета на опазване на най - близко разположените Защитени зони от Националната екологична мрежа Натура 2000 - обикновен паракалоптенус /Paracaloptenus caloptenoides/, обикновен сечко /Cerambyx cerdo/, бръмбар рогач /Lucanus cervus/, буков сечко/Morimus funereus/ и алпийска розалиа /Rosalia alpina/.

Херпетофауната включва представители на видовете късокрак гущер /Ablepharus/, слепок /kitaibelii/, зелен гущер /Lacerta praticola/и др.. Гущерите се срещат повсеместно, а останалите земноводни и влечуги, обект на защита въобще не се срещат, тъй като теренът не преДГСага подходящи условия за тях. Бозайната фауна в района е представена от някои гризачи, но с много ниска плътност.

Забележими са само по 2-3 дупки и укрития на декар. Срещат се единични екземпляри от видовете обикновена горска мишка - Sylvamus sylvaticus, домашна мишка -Mus musculus, полска мишка - Apodemus agrarius. Вероятни са видовете черен плъх - Rattus ratus, сив плъх -

Rattus norvegicus, сива полевка -Microtus arvalis, подземна полевка - Microtus subteranaus. Забелязват се единични ходове на сляпо куче - Spalax leuc odon.

Най широко застъпена в района е орнитофауната. От 18 вида птици, които обитават района или има условия за тяхното намиране тук няма видове, които попадат в Приложение I и II на Закона за биологичното разнообразие - ДВ бр.77 от 09.08.2002 г. - видове за защитата на които се обявяват защитени зони, за защита на местообитанията им, 12 вида са включени в приложение II на Бернската Конвенция за опазване на европейската дива природа и естествените местообитания.

Фауната на региона според биогеографското регионализиране е представена от средно -европейски, евросибирски и в по-малка степен от субмедитерански видове. От безгръбначните животни най-голямо разнообразие в региона се открива при твърдокрилите (Coleoptera) – над 500 вида от различни семейства. Добре представени са пеперудите (Lepidoptera) – над 300 вида. Срещат се видове от разреди Водни кончета (Odonata), Богомолки (Mantoidea) и Скакалци (Orthoptera). Вероятно в рамките на общината се срещат около 2000 вида насекоми.

Разнообразие при рибите включва над 30 вида като особено характерни са див шаран (Cyprinus caprio). Установени са още щука (Esox lucius), бабушка (Rutilus rutilus), червеноперка (Scardinius erythhalmus), лин (Tinca tinca), уклеи (Alburnus alburnus), сом (Silurus glanis), бяла риба (Stizostedion lucioperca), речен кефал (Leuciscus cephalus), речен костур (Perca fluviatilis) и др.

Наличието на карстови терени и естествени влажни зони се явява предпоставка за значителното разнообразие на земноводни и влечуги. При земноводните най – масово се срещат видовете голяма водна жаба (Rana ridibunda), дървестница (Hyla arborea) и зелена крастава жаба (Bufo viridis). От влечугите характерни за региона са сухоземните костенурки (Testudo hermanii T. graeca), обикновената блатна костенурка (Emys orbicularis), ивичестия гущер (Lacerta trilineata), зеления гущер (Lacerta muralis), горския гущер (Lacerta praticola), слепокът (Angius fragilis), смокът мишкар (Elaphe longissima) и др.

С голямо разнообразие се отличава орнитофауната. Значителното разнобразие на ландшафти (карстови, полупланински, горски, влажни зони и др.) предопределя това. В групата на петрофилните видове се включват черен щъркел (Ciconia nigra), гарван гробар (Corvus corax), алпийски бързолет (Apus melba) и бухал (Bubo bubo). За гористите части на региона са характерни представители на кълвачите, синигерите, враноподобните. Накои от които изключително редки за българската фауна като черен кълвач (Dryocopus martins). Големи популации в региона са тези на папуняка (Upupa epops), пчелояда (Merops apiaster) и гургулицата (Streptopelia turtur).

Грабливите птици са представени от обикновена ветрушка (Falco tinnunculus), обикновен мишелов (Buteo buteo), голям ястреб (Accipiter gentillis), малък ястреб (Accipiter nisus), сокол орко (Falco subbuteo), осояд (Pernis apivorus), малък креслив орел (Aquila pomarina) и др. Благоприятен фактор за тяхното развитие и разпространение е съчетанието от недостъпни скални комплекси (скални откоси, венци и корнизи със скални ниши) и открити безлесни пространства, използвани за земеделски нужди.

В откритите безлесни области характерни видове са фазан (Phasianus colchicum), яребица (Perdix perdix) и пъдпъдък (Coturnix coturnix). Те са важни ловни обекти и създават реални предпоставки за оптимизирането на туристическите ресурси на региона. Пойните видове са представени от различни видове копривaрчета (Sylvia sp.), овесарки (Emberiza sp.), дроздове (Turdus sp.), чучулиги (Alauda arvensis, Lullula arborea) и др.

Бозайниците са традиционно представени в региона. Характерни видове са заек (Lepus europaeus), лисица (Vulpes vulpes), катерицата (Sciurus vulgaris), бялка (Martes foina), язовец (Meles meles), сърна (Capreolus elaphus), дива свиня (Sus scropha).

В зависимост от вида на основните природни компоненти, релефа, изложението, водата, земната основа и почва, растителността и най-вече на степента на антропогенизация,

се определя разнообразието и количеството на животинските видове разпространени на територията на Община Нови пазар. От тези фактори зависят и местообитанията на животните, тяхната миграция и възпроизводство.

Животински свят

Най-разнообразен и относително добре съхранен е животинския свят в защитените природни територии и в горския фонд на общината. Интерес за ловен туризъм представляват дивата свиня, сърната, лисицата, сивият заек и др., а от пернатия дивеч – фазан, яребица и пъдпъдък. Ортнитофауната е представена не само от многобройни местни видове, но и от множество прелетни птици, голяма част от които са защитени видове.

Голямо е разнообразието от влечуги и земноводни, а рибното богатство е предпоставка за развитие на риболовен туризъм.

Бозайниците, като най-висши животни са представено основно от , сърна, елен, лисица, диво прасе, чакал, таралеж, язовец, див заек, катерица, белка, видра, лалугер, пъстър пор.

Особено интересни са различните видове прилепи

Дългоух нощник (Myotis bechsteini)	Голям нощник Myotis myotis	Средиземноморски подковонос Rhinolopus blasii
Трицветен нощник (Myotis emarginatus)	Остроух нощник (Myotis blythi)	Южен подковонос Rhinolophus euryale
Пъстър пор (Vormela peregusna)	Дългопръст нощник (Myotis capaccinii)	Голям подковонос Rhinolophus ferrumequinum
Добруджански среден хомяк (Mesocricetusnewtoni)		Малък подковонос Rhinolophus hipposideros

Птиците са представени основно от скални видове: Бързолети – 2 вида, Лястовици – 3 вида, Бухал, Египетски лешояд, Скална овесарка (сивоглава), гарван гробар, Белоопашат мишелов; Горски видове: Певци – 2 вида, Копривaрчета – 3 вида, Горски чучулиги, Кълвач – 3 вида, Синигери – 3 вида, Дроздови птици, Зидарка, Ястреб; На открити пространства: Чучулига – 2 вида, Овесарки – 2 вида, Сокол-орко, Керкенез, Обикновен мишелов, Орел змияр, Пъдпъдък; Миграции: Бял щъркел, Черен щъркел, мишелови, Орли, Пойни птици, Сойка.

Таблица 19

Земноводни и влечуги	
Червенокоремна бумка Bombina bombina	Ивичест смок Etaphe quatuirtineata
Жълтокоремна бумка Bombina variegata	Обикновена блатна костенурка Emysorbicularis
Обикновена блатна костенурка Emysorbicularis	Шипобедрена костенурка Testudo graeca
Голям гребенест тритон Triturus karelini	Шипоопашата костенурка Testudo hermanni

	Голям гребенест тритон Triturus karelini
РИБИ	
Черна (балканска) мряна Barbus meridionalis	
Маришка мряна Barbus plebejus	
Обикновен щипок Cobitus taenia	
Европейска горчивка Rhodeus sericeus amarus	
Безгръбначни	
Бисерна мида Unio crassus	
Обикновен паракалоптенус Paracaloptenus caloptenoides	
Callimorpha quadrupunctaria	
Обикновен сечко Cerambux cerdo	

Безгръбначната фауна в района е много слабо проучена. Срещат се основно: представители на Lucanuscervus – бръмбар рогач, който е под специална защита в защитената зона „Провадийско-Роякско плато“, някои видове пеперуди, като MelitaeatriviaDenis&Schiffermuler, ThymelicuslineolaOchsenheimer, ErynnistagesL., PapiliomachaonL, LycaenaphlaeasL, ManiolatithonusL., HipparchiadryasScopoli и други.

Установени са видове от безгръбначната почвена мезофауна и особено на подтип Myriapoda (Diplopoda, Chilopoda), които са едни от най-добрите почвообразователи. В изследваната територия бяха открити представители на 17 вида от клас Diplopodau 16 – от клас Chilopoda). Тази добра представителност на подтип Myriapodae гаранция за много добрите потенциални възможности на територията, предложена за застрояване, за възстановяване на почвения хоризонт и елиминиране на последиците от строителния процес.

Разпространението на фаунистичните видове зависят основно от хранителната верига и от добри местообитания, специфични за всеки вид

такиве примери от птиците са, (Sylvianisoria), горската чучулига (Lullulaarborea) и червеногърбата сврачка (Laniuscollurio) са свързани преди всичко с дървениста растителност.

Например сирийският пъстър кълвач е свързан предимно с едра дървесна растителност с дебели стъбла и хралупи, в които гнезди. Червеногърбата сврачка разполага гнездата си в короната на високи дървета.

2.4.4..Защитени природни територии, флора и фауна

Съгласно писмо с изх. 5771/9.11.2016. на Регионална инспекция към Министерство на околна среда и водите, в община Нови пазар няма обявени защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии и защитени зони, съгласно Закона за биологичното разнообразие, като няма и започнати процедури по одобряването на такива. В близост на територията на област Шумен са обособени няколко защитени територии.

Резерватът “Букака” – ДР №100091 е обявен със Заповед №79/05.02.1980 г. на КОПС. Заема площ от 63,04 ха в горски фонд на ДГС - Шумен, с надморска височина 450 м.

Резерватът “Букака” е горски масив, обявен за опазване на съществуващата коренна над стогодишна елитна букова гора от вида мизийски бук. В северната част от територията на резервата растат още зимен дъб, габър, благун, клен, цер и др. дървесни видове, като поДГСесът е разнообразен и включва леска, глог, шипка, къпина, мъждрян и др. Разнообразието на тревната покривка е представено от синчец, лютикова съсънка, куха лисичина, момокова сълза, петров кръст, пролетно ботурче и др. От представителите на животинския свят характерни видове са лисица, заек, язовец, сърна, дива свиня, сив хомяк, няколко вида змии, рядко благороден елен.

Поддържаният резерват “Патлейна” ДР №100012 е обявен със Заповед №РД360/15.10.1999 г. на МОСВ. Защитената територия “Патлейна”, обявена за природен резерват с постановление №13428/23.10.1948 г., със ЗЗТ и категориите ЗТ е прекатегоризирана в категория “поддържан резерват”. Територията на поддържания резерват “Патлейна” от 37,8 ха се намира на 4 км. южно от гр. Велики Преслав, на северния склон на Преславската планина, в красива криволичеща долина и представляваща ивица от едноименната местност, разположена на десния бряг на р. Тича. Обявен е за съхраняване и защита на гора – естествено находище на вида “див рожков”, терциерен реликт, включен в Червената книга на България и е най-голямото в България естествено находище на див рожков. В защитената територия растат още дъб, бряст, габър и др. Тревната покривка е богато и разнообразно представена, като най-значим е защитеният вид “урумово лале”, като единични представители на вида в ЗТ и в съседство с нея на по-голяма площ.

Поддържаният резерват “Дервиша” – ДР №100013 е обявен със Заповед №РД361/15.10.1999 г. като защитена територия “Природен резерват” с Постановление №13428/23.10.1948 г. и прекатегоризиран в поддържан, съгласно ЗЗТ и изискванията за категориите защитени територии. Поддържаният резерват “Дервиша”, с площ 10,6 ха, се намира на 3 км. от гр. Велики Преслав, в ДГФ на ДДС „Велики Преслав“ по северния склон на Преславската планина.

Разположен е на двата бряга на дерето на р. Дервишка като тясна, успоредна на дерето ивица и е обявен за защитена територия за съхраняване и защита на единственото естествено находище на дървесния вид “конски кестен” в България, запазен остатък от някогашната обширна гора. Отделни екземпляри от конския кестен достигат до 35 метра височина. В защитената територия растат още орех, клен, габър, сребролистна липа, а тревната покривка е разнообразна на видове.

Поддържаният резерват “Момингград” ДР №100058 е обявен със Заповед №РД15375/15.10.1999 г. на МОСВ. Защитената територия, обявена със Заповед №665/03.05.1960 г. за природен резерват е прекатегоризирана, съгласно ЗЗТ за поддържан резерват. Поддържаният резерват “Момингград” е обявен за защитена територия, с цел опазване и поддържане на вековна 150 - годишна елитна букова гора. Територията на поддържания резерват, с площ 6,0 ха, се намира на Върбишкия дял на източна Стара планина, с надморска височина 800 м. в ДГФ на ДГС - Върбица, землище с. Бяла река, община Върбица. В подраста на елитната букова гора се срещат единично представени видове габър. В защитената територия животинският свят е представен предимно от видове – обекти на лов.

Природният парк “Шуменско плато” е обявен със Заповед №563/08.05.2003 г. С площта си от 3 929,9 ха, от които 3 703,9 ха са в ДГФ на ДГС – Шумен и ДДС „Преслав“ и 226 ха общински фонд на община Шумен, е най-голямата защитена територия в района на РИОСВ. Разположен е югозападно от гр. Шумен и обхваща по-голямата част от Шуменското плато. Географското положение, особеностите на релефа и почвено климатичните условия предопределят голямото видово разнообразие на флората – повече от 550 вида висши растения, от които над 100 вида лечебни растения. Обликът на гората се определя от представители на коренната дървесна растителност – мизийски бук, обикновен келяв габър, цер, благун, клен, ясен, сребролистна липа, космат дъб и др. В многообразието на тревната покривка се включват следните защитени, застрашени и редки растителни видове от

Червената книга на България : защитени видове – горска съсънка, гръцка ведрица, давидов мразовец, пролетно ботуриче (циклама), пясъчно подрумиче, румелийско подрумиче, седефче, снежно кокиче, черноморска ведрица; застрашени видове – кадифено великденче; редки видове – българско еньовче, източен микс, кавказка копривка, ленолистен целолист, степен пащърнак, хьофтианово часовниче, червен хедизарум, щитовидна фибигия.

Проучените и описани около 20 вида, представители на семейство Орхидеи, балканския ендемит – вида македонска какула и новия за флористичен район в Североизточна България вид – храстовиден жасмин, допълват богатството от растителните видове.

Природният парк "Шуменско плато" с местоположението си, умерения климат и разнообразните биотопи е местообитание за много представителни на животинския свят. Висшата фауна е от среноевропейски тип, с понтийски елементи и включва 109 вида гръбначни животни, от които 28 вида бозайници, 61 вида птици, 14 вида влечуги и 6 вида земноводни. Видово най-многочислена е орнифауната, като 45 вида са гнездещи, а останалите преминаващи или зимуващи.

Включени в Червената книга на България с представителство на територията на парка са видовете смок мишкар, голям и малък ястреб, бухал, черен кълвач, скален орел, както и видове от Световната Червена книга – гръцка костенурка, вълк.

На територията на Природния парк "Шуменско плато" има около 60 пещери – сухи и водни, вертопи, скални образувания, скални манастири и църкви – археологически останки на крепости и селища, датиращи от различни исторически епохи.

Защитената местност "Могилата" ДР №3681 е обявена със Заповед №960/25.07.2003 г. на МОСВ. Представлява земно възвишение, намиращо се в поземления фонд на ДП "Кабиюк", в землището на с. Коньовец, община Шумен. Обхваща площ от 35,8 ха и е обявена за опазване на разнообразната степна растителност, различна за всеки скат (изложение) на могилата. Проведени научни проучвания са установили, че "Могилата" е най-добре запазеното находище на степна растителност у нас. Растителността е изключително богата, като общият брой е около 200 вида тревни и храстовидни видове, включително степната растителност. По-характерни видове са: киоло, руска самодивска трева, нисък бадем, пролетно котенце (съсънка), пролетен горицвет, син и сребрист конски босилек, поветнисък, дребна перуник, жълт равнец и др.

Защитената местност "Дъбовете" ДР №364 е обявена със Заповед №956/25.07.2003 г. на МОСВ. За защитени са обявени група от вековни дървета от вида Летен дъб . Запазени са 47 броя с приблизителна възраст от 100 до 200 г. Защитената местност заема площ от 1,29 ха в поземления фонд на с. Ил. Блъсков, община Шумен.

Защитената местност "Чибуклията" ДР №400094 е обявена със Заповед №333/16.05.1991 г. на МОСВ. В землището на с. Хърсово, община Никола Козлево, на площ 31,8 ха от ДГФ на ДГС - гр. Нови пазар, се намира вековна церова гора, обект на защита. Сред вековните церови дървета има единично представителство на дървесния вид благун.

Защитената местност "Блатно кокиче" ДР №400008 е обявена със Заповед №938/03.07.1970 г. на КОПС. Защитена местност "Блатно кокиче" ДР №400050; Заповед №608/23.08.1979 г. на КОПС. На територията на община Велики Преслав, в поземления фонд на с. Кочово и с. Осмар се намират две естествени находища на ценния растителен вид "блатно кокиче", което е основание за поставянето на заеманата от вида територия под защита. С общата площ от 27,00 ха тези находища са най-големите в Северна България.

Защитената местност "Марашка кория" ДР №366 е обявена със Заповед №958/25.07.2003 г. на МОСВ. В землището на с. Мараш, община Шумен, на площ от 26,88 ха е разположена кория от внушителна със своите размери вековни дъбови дървета , на възраст над 350 г.

2.5.ЛАНДШАФТ.

2.5.1 Структура и устойчивост на ландшафта

Съгласно Европейската конвенция на ландшафта-2005г., "ландшафтът етеритория, специфичният облик и елементите на която са възникнали в резултат от действията и взаимодействията между природните и/или човешки фактори". Съгласно приетите в България определения, "ландшафтът е териториална система, съставена от взаимодействащи си природни и антропогенни компоненти и комплекси".

Състоянието на ландшафтите се измерва чрез категорията "устойчивост на ландшафтите". Това е категория, която отразява тяхното постоянството във времето. Тя се разглежда като неподатливост спрямо величината на въздействието, влияещо върху структурата на ландшафта, както и като способността му към продължително еднопосочно развитиепри спазване на естествените му или придобити свойства за определен прогностичен период.

Като правило, устойчивостта на ландшафтите е:

- потенциална, определена още като естествена или генетична, характерна за ландшафти, при които антропогенен натиск липсва или е много нисък; към тази категория се отнасят озеленените и незастроени пространства, речните долини, земеделските земи и горски територии, териториите, намиращи се под защита на специални закони;
- конкретна, определена и като относителна, която е в пряка зависимост от степента на антропогенното въздействие и колкото по-хетерогенна е ландшафтната структура, толкова по- податливи на промени и нарушения са ландшафтите; към тази категория се отнасят територии, които се намират под антропогенен натиск, като в зависимост от характера на натоварване могат да бъдат изведени различни степени на устойчивост на ландшафтите.
- Ландшафтът на община Нови пазар се изгражда от 3 основни групи ландшафти според степента им на устойчивост:
- ландшафти с **висока естествена устойчивост** - към тази категория принадлежат горските територии, водните площи, териториите за отдих, естествени природни комплекси /скални, пясъчни, защитени зони и територии и др./;
- ландшафти с **естествена устойчивост** - тук се отнасят селскостопанските ландшафти, които в по-голямата си част, основно поради обстоятелството, че не се обработват, притежават и по-висока естествена устойчивост;
- ландшафти с **относителна устойчивост** - към тази категория се отнасят урбанизираните територии, земите за добив на полезни изкопаеми и терените, земите, заети от депа за отпадъци и други нарушени земи.

Характерът и степента на натовареност на ландшафтите в общината по степен на тяхната устойчивост е както следва:

В границите на общината, относителният дял на ландшафтите с генетична /естествена/ устойчивост е сравнително висок-повече от 65%, което говори за наличие на висок естествен екологичен потенциал на територията й.

Териториите с относителна устойчивост - антропогенно променени земи, носители на инженерна и транспортна инфраструктура и населени места заемат 5.6% от общата площ на общината, което се разглежда като позитивен екологичен фактор.

Съществуващият ландшафт на проучвана територия е носител на собствена специфика, формирана от елементи, комбинацията от които дава основание за следната класификация на ландшафта по принадлежност:

- по водещ ландшафтообразуващ фактор - комбиниран, предимно генетичен;
- по стадии на формиране и развитие - хомеостаз;
- по генезис на антропогенните въздействия - смесен;
- по интензивност на антропогенните въздействия - ниски до средни;

- по мащаб на антропогенни въздействия - локални;
- по продължителност на антропогенни въздействия - постоянно;
- по устойчивост на антропогенно въздействие - устойчив до средно устойчив;
- по степен на антропогенно изменение - слабо до средно антропогенно трансформиран;
- по целенасоченост на антропогенните въздействия - преки и косвени; директни и индиректни;
- по възможност за регулиране на антропогенното въздействие - контролируемо и регулируемо със средствата на планирането и проектирането.

2.5.2 Миграция на замърсителите в ландшафта

Миграцията на замърсителите в ландшафта се осъществява по пътя на четири основни компонента на околната среда - атмосферен въздух, води /повърхностни и подземни/ и почви. Анализът на възможните миграции дава основание за следната оценка:

- **по пътя на атмосферният въздух** - подчертаната динамичност на този компонент определя значително разнообразие в разпространението на вредности по въздушен път в пространствен аспект; предпоставките за разпространение на замърсители във въздуха на общината са налични, налични са и източници на вредни емисии - подвижни и стационарни, локални, което налага контрол и санкции от страна на контролния орган;
- **по пътя на повърхностните води** — по отношение на повърхностните води, миграцията на замърсители се стимулира по индиректен път - от подпочвените води и по директен - чрез вливането на непречистени отпадъчни води в речните води; веригата е сравнително лабилна и в първия случай зависи от състоянието на подземните води, а във втория - от техническата обезпеченост за пречистване на отпадъчните води; от двете възможности, по-неблагоприятната за общината е свързана с ниската степен на пречистване на отпадъчните води и директното изливане на непречистени води в реките;
- **по пътя на подземните води** — по отношение на подземните води миграция на вредни вещества е възможна т. к. подхранването на водоносния комплекс е резултат от инфилтрацията на атмосферни валежи, повърхностни води, вкл. недостатъчно пречистени отпадъчни и подземни води;
- **чрез почви** — пренос на замърсители по пътя на почвите е възможна, предвид наличието основно на нерегламентирани и нерекултивирани депа за отпадъци.

От посоченото по-горе може да се направи заключението, че ландшафтът на общината се характеризира със сравнително висока степен на естествена устойчивост на ландшафтите и ниска степен на общо антропогенно натоварване. Независимо от това, основните му съставящи елементи се намират в непосредствена връзка по отношение миграцията на замърсители и влошаването на състоянието на който и да е от тях се отразява неблагоприятно върху състоянието на всички останали.

- по основен тип социално-икономическа функция - комбинация от ландшафти с различна принадлежност - на населени места, земеделски, горски, ландшафти под защита и др.;
- по степен на континенталност на климата - умерено-континентален;
- по макрорелефни форми - платовидно-равнинно-хълмист-среднопланински;

2.6. ОТПАДЪЦИ
Анализ на отпадъците

2.6.1 Битови отпадъци

Съгласно *Допълнителните разпоредби на ЗУО* битови отпадъци са “отпадъците от домакинствата” и “подобни на отпадъците от домакинствата” (това са отпадъците,

образувани от домакинствата, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).

В България няма изградена единна интегрирана информационна система с база данни, в която информацията да е систематизирана и да обхваща всички аспекти, свързани с управлението на отпадъците както в регионален аспект, така и във времеви разрез. Необходимата информация за нуждите на анализа на отпадъците се съдържа в различни документи и информационни източници,посочени по-горе. Като цяло НСИ събира и обобщава информация в областта на отпадъците във формат, изискван от Евростат, а ИАОС събира и обобщава информация, основно свързана с изискванията за докладване до ЕК, подготовка на специфични или годишни доклади в областта на околната среда. През 2012 г. НСИ разработи инструментариум и проведе пилотно наблюдение за 2012 г. за произхода и количествата на отпадъците, попадащи на площадките за събиране на отпадъци и обединяването им с данни от наблюдението за битовите отпадъци. Намеренията на НСИ са това изследване да се въведе като задължително за всяка следваща година. Резултатите от тази разработка ще послужат за правилно определяне на количествата образувани отпадъци от бита, както и на количествата оползотворявани (рециклирани) отпадъци. Това ще даде възможност за правилното определяне на постигнатите цели по рециклиране на битови и строителни отпадъци.

В резултат на това наблюдение в края на месец януари 2014 г. НСИ публикува на интернет страницата си данните за количествата на генерираните битови отпадъци, както и количествата на рециклираните битови отпадъци за 2012 г. и преизчисление на тези количества за периода назад до 1999 г. За съжаление данните са само на национално равнище, като липсва дезагрегация за ниво области и общини.

В община Нови Пазар битовите отпадъци се обезвреждат единствено чрез депонирането им. На територията на общината не се прилагат компостиране и изгаряне на битови отпадъци.

Над 50% от битовите отпадъци са биоразградими, като според големината на населеното място морфологията е различна и включва градински отпадъци, хартия, картон и други биоразградими отпадъци.

Като се изхожда от административно - териториалната и социално - икономическа характеристика на община Нови Пазар, основните източници на твърдите битови отпадъци - ТБО се явяват:

- Домакинствата;
- Търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти.

От извършения физичен анализ е установено, че обемното тегло на отпадъците в общината варира около 188,5 kg./m^3 за контейнерите от 1100 l.

В анализа подробно е описано и са дадени наличните данни за отпадъците, събирани през годините в Общината.

На територията на Община Нови Пазар се образуват различни по вид и характер отпадъци.Тяхното нарастване и намаляване зависи от няколко фактора:

- разположение на населените места, инфраструктура, плътност на застрояване;
- брой на населението в тях;
- дейността на населението като източник на образуването;
- икономическото положение в сравнение с това в страната.

Информацията за количество генерирани битови отпадъци по населени места в общината се предоставят от сметосъбиращата фирма и от частни фирми. Основните източници на битови отпадъци, приблизително 80% е населението и около 20% - от търговски, административни, учебни, фирмени и други подобни обекти.

В резултат на разработването на Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъците 2014 - 2020 г. и прилагане на мерките, предвидени в нея, може да бъде прогнозирано стабилизиране на количеството образувани битови отпадъци.

Тенденциите в този показател са точен измерител за предотвратяването на образуването на отпадъци като най - високо ниво в йерархията на управление на отпадъците.

В таблица са представени генерираните и депонирани количества ТБО през последните пет години (2010-2015 г).

КОЛИЧЕСТВА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ ЗА ПЕРИОДА 2010 – 2014 Г.

Таблица № 20

ГОДИНА	ГЕНЕРИРАНИ/ t
2010	5749
2011	5387
2012	5196
2013	5247
2014	5267
2015	5332
ОБЩО:	32178
СРЕДНОГОДИШНО	5363

По - чувствително намаляване на отпадъците за депониране може да се очаква след 2016 г. - 2017 г., чрез насочване на биоразградимите отпадъци към съоръжения за компостиране. През 2013 г. няма поставена национална цел за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци. Такава цел има заложена в следващите години, а именно до 31.12.2016 г. не по – малко от 25% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г. да са разделно събрани и предадени за оползотворяване, а през 2020 г. този процент да е 50%. В посока на бързо намаляване на депонираните битови отпадъци за сметка на оползотворените е и въведената екотакса за депониране на битовите отпадъци, която нараства значително в годините. При оразмеряване на системата за сметосъбиране трябва да се отчете евентуалното намаление на количеството на отпадъците вследствие организиране на разделно събиране на рециклируеми отпадъци. Опитът на страните от ЕС показва, че реални резултати се постигат след минимум пет години работа с обществеността.

Приоритет в политиката за управление на отпадъците в България и в частност в община Нови Пазар е предотвратяването на образуването на отпадъци, което ще доведе до намаляване на количеството отпадъци за депониране, а като следствие - и намаляване на емисиите парникови газове.

Политиката на ЕС има няколко основни цели, включително избягването на отпадъците чрез въвеждането на технологии и процеси, които са екологосъобразни и генерират по - малко отпадъци, и чрез производството на съобразени с околната среда продукти, които подлежат на рециклиране. Именно тази тенденция се очаква да повлияе в посока на намаляване на образуваните количества отпадъци и в България. Намаляването на теглото на опаковката и използването на рециклирани материали запазват суровините и намаляват разходите.

Първите симптоми за тази тенденция се проявяват при опаковките - намаляване на теглото на опаковките и увеличаване на възможността за рециклиране или биологично разграждане. Въведената продуктова такса за тънките пластмасови торбички има за цел да ограничи потреблението с цел да се предотврати замърсяването с тях, както и да наложи пластмасовите торби за многократна употреба. Това е предпочетено пред замяната на пластмасовите пликове с хартиени торбички, екологичният ефект на което е недоказан.

Успешните стратегии за рециклиране разчитат на развитието на добре функциониращи пазари за вторични суровини.

Редица стоки за дълготрайна употреба, които се използват от домакинствата, попадат в потока отпадъци няколко години след закупуването им. В страната се запазва тенденцията битовите предмети да се употребяват (съхраняват) за период по-дълъг от 5 години. Наличието на стоки за дълготрайна употреба, които не са унищожени в годината, в която са закупени (за разлика от храната или предмети като напр. вестници), усложнява връзката между разходите на домакинствата и генерирането на битови отпадъци.

Европейско проучване за тенденциите в развитието на материалите и връзката с образуването на различни фракции отпадъци показва следните особености относно скъсяването на „живота“ на продуктите:

- Възможността за продължително съхранение на даден продукт преди неговото изхвърляне оказва изключително влияние върху обема на генериране на отпадъци – колкото по-дълго хората запазват продуктите, толкова по-малко отпадъци се генерират
- Средната продължителност на всички видове продукти е около 3,5 години
- Диапазоните на обхват са от няколко седмици за хранителните продукти, напитки и вестници до няколко години за повечето стоки.

През последните 20 години се наблюдават няколко особености:

- Продължителността на „живота“ на повечето стоки (малотрайни, напитки, вестници) е останала непроменена
- В много от сферите (електроника, дрехи и др.) продължителността на „живота“ на продуктите се е скъсила
- Намаляването/свиването на жилищната площ предотвратява натрупването на вещи и ускорява разчистването на ненужните такива
- Общоприето е, че средната продължителност на времето на съхранение на един продукт е намаляла значително.

Достъпността на електрическите уреди, заедно с техническия напредък, е ключов фактор за съкращаване на „живота“ на този тип продукти. Затова спадът на цените на продукти задвижва едновременно обема на закупена стока и скоростта, с която тя се включва в потока отпадъци.

Не на последно място, значение за възможността за оползотворяване на отпадъците има и изкупната цена на вторичните материали.

Целта на анализа е да се установи как Общината е организирала управлението на образуваните отпадъци на територията й, има ли и какви са основните проблеми при организиране на дейностите, необходимост от промяна на организация, необходимост от допълнителна информация за образуваните отпадъците и др.

Изводите от анализа са:

- Общината организира дейностите по събиране на отпадъците от 2010 година
- Фирмата, извършваща сметосъбирането и сметоизвозването на отпадъците е „ДЕКРА-СРОЙ” ЕООД въз основа на сключен договор №1/05.01.2015г. за срок от 5 год.
- Честотата на извозване на отпадъците не се е променяла от години, поради все по- нарастващите разходи, необходими за извършване на дейността.
- В малките населени места това е проблем, особено през летния сезон, който е трудно преодолим поради ниските такси за дейността и ниската събираемост.
- Общината разполага с точна и конкретна информация за отпадъците, за които предлага услугата по сметосъбиране и сметоизвозване;

- Общината разполага с информация от Ооп за разделно събираните отпадъци от опаковни, образувани и събрани на територията й.

2.6.2. Утайки от ПСОВ

С Националният стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България за периода 2014-2020 г. са определени възможностите и начините за третиране на утайки от ГПСОВ.

По приоритетна ос1: Води на Оперативна програма "Околна среда 2007-2013" е реализиран проект за „Изграждане на частична канализационна мрежа, ПСОВ и реконструкция на водопроводна мрежа на гр.Нови Пазар"

Към настоящият момент е изградена Пречиствателна станция за отпадни води (ПСОВ) Нови пазар. Издадено е разрешение за ползване № СТ-05-1476/04.09.2015г. и същата е предадена за експлоатация на „ВиК" ООД гр.Шумен.

Разработена е Програма за управление на утайките, в която са разгледани възможностите и начините за третиране на утайки от ГПСОВ. Общината и оператора на ПСОВ трябва да направят оценка на предлаганите методи, които да приложат на местно ниво.

2.6.3. Анализ на строителните отпадъци

Приетите през 2012 г. нов Закон за управление на отпадъците и Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, регламентират налагането на нови изисквания за:предотвратяването и ограничаването на замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и ограничаването на риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на строителните отпадъци; за създаване на екологосъобразна система за управление на СО; за влагане на рециклирани строителни материали в строителството и за управление на образуваните СО в процеса на строителство и премахване на строежи.

В изпълнение на цитираната по-горе наредба се изисква изготвяне на План за управление на строителните отпадъци за всеки строеж. Одобрението на плана, за които се изисква одобрен инвестиционен проект - като част от процедурата за съгласуване и одобряване на инвестиционни проекти по реда на Глава осма, раздел II от Закона за устройство на територията става от органа, отговорен за тяхното одобряване. Одобрението включва проверка на съответствието с целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци.

В Плановете за управление на строителните отпадъци за строежите е необходимо да се посочват: начина на събирането им, необходимост от сортиране и фирми, на които ще се предават отпадъците за последващо третиране, притежаващи разрешително по чл.35 на ЗУО. По този начин се очаква, че няма да има нерегламентирани изхвърляния на строителни отпадъци и ще се оказва по-голям контрол на дейностите с отпадъците.

Строителните отпадъци на територията на общината се формират преди всичко от ремонт и реконструкция на жилищните и някои от обществените сгради. Една част от тях са класифицирани в 17 група - „Отпадъци от строителство и разрушаване на сгради" в Наредба № 2 за класификация на отпадъците. Опасните отпадъци представляват малка част от този поток. Те включват следните материали: азбест, оловни тръби, бои, лепила, обработено с консерванти дърво, замърсена пръст и различни материали съдържащи ПХБ. Тези количества са относително малки в сравнение с цялото количество на потока отпадъци, но е изключително важно да се вземат специални предпазни мерки за тяхното управление.

Третирането на строителните отпадъци е един нов и голям ангажимент, както към Общините, като Възложители на строително-монтажни работи, така и за физическите и юридически лица, извършващи дейности с такива отпадъци.

Към момента на територията на общината няма действащо депо за строителни отпадъци или такова което които да се намира в процес на изграждане. В тази връзка е в ход процедура посключване на договор между община Нови Пазар и фирма **"**ГОЛДЪН ФИЙЛД" ООД- кариера Златна нива**.** Предмет на договора е входящ контрол и временно съхранение на строителни отпадъци извозени от територията на община Нови Пазар.

Пазарът за рециклирани строителни отпадъци в България не е достатъчно развит и използването на рециклирани строителни материали в строителството е слабо разпространено. Не се прилагат административни и икономически стимули за насърчаване на рециклирането на отпадъците от строителство и разрушаване. Това в голяма степен допринася за ниските нива на оползотворяване и рециклиране, които се наблюдават в страната през този период.

Община Нови Пазар стриктно ще следи за спазване на разпоредбите на *НАРЕДБА за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали*. При започване на СМР и/или премахване на строеж на територията на общината, от Възложителите ще се изисква План за управление на СО, без който няма да се издават съответните документи по реда на ЗУТ за разрешаване на строителните дейности.

Няма достоверни данни за генерираните годишни количества строителни отпадъци, както и данни за постоянно генерирано количество. Този факт, както и неголямото население на общината, отхвърля алтернативата за изграждане на самостоятелно общинско съоръжение за рециклиране на строителни отпадъци. Необходимо е въвеждане в общинските нормативни актове ясни текстове относно нормативните задължения на кандидатите за издаване на строително разрешение:

„Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци, получени в резултат на принудителното премахване на строеж, са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението."

В случаите, когато кмета на община е възложител на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложител на премахване на строежи, следва да изготви план за управление на строителните отпадъци. Съдържанието и изискванията към плана са определят в Наредба за управление на строителните отпадъци.

При възлагане на обществени поръчки от кмета на община за проектиране и изпълнение на строежи, с изключение на премахване на строежи, в условията за избор на изпълнител и в договорите за възлагане се включват задължения към изпълнителите за влагане на рециклирани строителни материали.

За обекти, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект, плановете за управление на строителни отпадъци се одобряват от кмета на община или оправомощено от него длъжностно лице, на чиято територия се реализира проектът.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци и състоянието на за строежите, за които не се упражнява строителен надзор ,се установяват с отчет до кмета на общината, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при реализацията на проекта, като се прилагат и копия на първични счетоводни документи, доказващи предаването на отпадъците на лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ за извършване на дейности с отпадъци".

Изводите, които могат да се направят от този анализ са, че е въведена изцяло нова нормативна уредба в областта на управлението на строителните отпадъци за изпълнението на която са необходими големи средства и по-дълъг период от време за изпълнение.

Към момента изискванията по отношение на третирането на строителните отпадъци почти не се спазват, поради липсващата инфраструктура за това. Общината няма собствени финансови средства за предприемане на такава стъпка, а разчита единствено на привличането на частна инвестиция. Това усложнява допълнително процеса на прилагане на нормативната уредба на местно ниво.

2.6.4. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците

Анализа на инфраструктурата за отпадъците цели определянето на степента на изпълнимост на изискванията за третиране на различни видове отпадъци с тези в общината. Вследствие на извършения анализ на съществуващото състояние на управление на строителните отпадъци могат да бъдат направени следните изводи:

- Общината е изградила ефективна система за организирано сметосъбиране във всичките си населени места, чрез разполагане на контейнери. Съдовете се подменят и допълват ежегодно. Ежегодно се заделят средства от бюджета за закупуване на нови съдове средно 10 броя /година.

Специализираната техника за обслужването им е осигурена от община Нови Пазар. Изградена е и ефективна система за разделно събиране на отпадъците от хартия, пластмаса, стъкло и метал, в сътрудничество с организация по оползотворяване "Булекопак" АД.

От представените данни се вижда, че е необходимо разработване на мониторингова система за контрол на разделното събиране на отпадъци от опаковки от населението за повишаване на количествата събрани отпадъци от системите за разделно събиране.

- Общината не разполага с депо за депониране на отпадъците си, но като член на регионално сдружение участва делово в изграждането на нова клетка в кв.Дивдядово. Въпреки, че депонирането е последен процес в наложената в ЗУО йерархия при управлението на отпадъците, изграждането на нова клетка е наложително, тъй като съществуващата е с изчерпващ се капацитет.
- Община Нови ПазарИма сключен договор за сепариране на битови отпадъци, който е съвместен с общини шумен, Велики Преслав, Каспичан, Смядово и Нови пазар. Договор № ЗОП 33-06 от 19.02.2015г., като дейностите започват през февруари 2016г.
- В Общината липсва инфраструктура за третиране на биоразградими отпадъци, но са предприети мерки за осигуряване на такава до края на 2016 г. Общината ще разработи проект за фамилно компостиране на растителни и биоразградими отпадъци, чрез която да започне изпълнение на целите за ограничаване количествата на депонираните биоразградими отпадъци на депото за отпадъци.

Необходимо е да бъде осигурена инфраструктура за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци – специализирани автомобили за събирането и извозването им, контейнери за събиране и съхранение и др.

В Общината към настоящия момент няма въведени в действие проекти за домашно/фамилно компостиране на растителни и биоразградими отпадъци.

- Липсва инфраструктура за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци на територията на общината. Предстои сключване на договор с фирма "ГОЛДЪН ФИЙЛД" ООД- кариера Златна нива за временно съхранение на строителни отпадъци.

В процес на разработка е проект за изграждане на общинска площадка за събиране на едрогабаритни и опасни отпадъци от домакинствата.

- На територията на Общината липсва инфраструктура за третиране на различни видове отпадъци, освен предварителното третиране, като организацията на дейността се осъществява, чрез сключване на договори с различни фирми и организации по оползотворяване за предаване на различните видове отпадъци, които могат да бъдат оползотворени и/или рециклирани.
- В общинския център не функционира пункт за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, тъй като Организацията по оползотворяване "Булекопак" АД е разположила жълти и сини контейнери и периодично извозва

количествата на събраните отпадъци от тях, на база сключен договор с общината. Броят на контейнерите в населените места е общо 147 в 41 точки.

За останалите масово разпространени отпадъци липсват данни или са налице непълни данни за проведени кампании, от които не може да се направи извод за функционирането на системите за събиране и оползотворяване/рециклиране.

Общината има сключен договор с «Екостийл» ЕООД притежаваща документ по чл.67 от ЗУО за приемане на отпадъци от НУБА и ИУЕЕО от населението на общината.

Общината разполага и със склад за съхранение на негодни за употреба луминесцентни лампи, които се образуват при смяна на същите от уличното осветление и се предават за третиране/оползотворяване на организацията по оползотворяване на ИУЕОО.

Общината имасключен договор за сътрудничество за събиране, съхраняване и разкомплектоване на излезлите от употреба моторни превозни средства (ИУМПС).

На територията на общината има изградени частни площадки, на които могат да се предават ИУМПС. Липсва организация на дейностите по управлението на тези отпадъци, когато са изоставени на общински терени. При сигнали на граждани, регистрирани в общината, ИУМПС се записват и подават като информация за своевременно събиране и транспортиране до пункт за разкомплектоване. Следва в ОУП **да се отредят площадки за производсвено- складов идейности, на които ще се извършват дейности с ОЧЦМ, отпадъци от метални опаковки, ИУЕЕО, НУБА и ИУМПС в изпълнение на чл.38 ал 1 от ЗУО.**

ОПАСНИ ХИМИЧНИ ВЕЩЕСТВА И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Съгласно изискванията по чл.104, ал.2 т.3 на ЗООС при устройственото планиране на територията се осъществява контрол на планирането на нови строежи, включителна изграждането на транспортни пътища, жилищни райони, обекти с обществено предназначение в близост до съществуващи предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал, където разполагането на нови строежи може да бъде източник или да повиши опасностите или последствията опасности или последствията от възникване на голяма авария в тези предприятия. На територията на Община Нови пазар в момента на изготвяне на ЕО на ОУП има едно класифицирано предприятие по чл.103 , ал.2 от ЗОС. С нисък рисков потенциал – 1 бр. „Ново Стъкло“ ЕАД гр.Нови пазар.В РИОСВ Шумен е получено потвърждение по чл.103 ал.6 от ЗОС за предприятие с нисък рисков потенциал от МОСВ, изх.№ УК-51/29.11.2017 и е внесен Доклад за политиката на предотвратяване на големи аварии на „Ново стъкло“ ЕАД Нови пазар.

Класификацията на СЕВЕЗО обекта – нисък риск е потвърден със становище на РИОСВ Шумен, изх.№114 от 30.03.2018 г.

Информация относно безопасните разстояния, определени с доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии на предприятие с нисък рисков потенциал.

Най-близките обекти с обществено предназначение са по § 1, т. 29в от допълнителните разпоредби на ЗООС .

 Помощно училище Станата на разстояние 230 m североизточно;

 СОУ „Хан Исперих“ на разстояние 250 m североизточно;

 ПГ по химични технологии и дизайн „Проф. д-р Асен Златаров“ на разстояние 325 m североизточно;

 ЦДГ Зорница на разстояние 270 m източно;

 Автогара и ж.п. гара на разстояние 180 m югоизточно;

 Спортни площадки (футболен стадион и закрита спортна зала) на разстояние 450 m северно.

Останалите чувствителни обекти (ЦДГ Пролет, СОУ „Васил Левски“, ЦДГ „Калина Малина“, ЦДГ „Китка“ и др.), вкл. сгради с обществено предназначение (РС ПБЗН, РПУ, Исторически музей, общинска администрация и др.) са разположени на разстояние над 450 m от границите на „Ново стъкло“ ЕАД.

- зони за отдих и рекреация;

Градският парк на гр. Нови пазар (Зия Моллов) е разположен на разстояние над 1 200 km североизточно от границите на „Ново стъкло“ ЕАД.

- транспортни пътища

Достъпът до площадката се осъществява чрез отклонение от първокласния път София – Варна – ул. „Цар Освободител“, която минава непосредствено до югоизточната граница на предприятието.

Източно от площадката на „Ново стъкло“ ЕАД минава железопътна линия.

На разстояние около 2 300 m южно от предприятието минава Автомагистрала Хемус.

За извършване на оценка на риска и определяне на параметрите на възникване, за протичане от:

- Авария съпроводена с токсично разсейване на изтичащия през газопровода природен газ:

Оценката на последствията от аварията е направена с помощта на симулационна програма ALOHA (Aerial Location Of Hazardous Atmosphere – версия 5.4.6), разработена от Американската агенция по опазване на околната среда (Environmental Protection Agency of USA).

Симулацията показва, че токсичен ефект може да се очаква на разстояние до **25 m** от аварията на газопровода. Природният газ е по-лек от въздуха и не може да се очакват високи концентрации в приземния слой на атмосферата. Зоната на токсично разсейване не засяга зони извън площадката на „Ново стъкло“ ЕАД и съответно не се засягат обекти с обществено предназначение.

Авария съпроводена с факелен пожар на изтичащия през газопровода природен газ:

От данните се вижда, че може да се разграничат три зони на поражение:

-зона с висока смъртност при термично въздействие върху живи организми с продължителност 60 секунди - с форма на окръжност с радиус **15 m**;

- зона на изгаряне - с форма на окръжност с радиус **21 m**. Макар, че в тази зона смъртни случаи може да се очакват, в нея предимно ще се наблюдават сериозни и необратими неблагоприятни ефекти за хората – втора степен изгаряне;

- зона на нараняване - с форма на окръжност с радиус **32 m.**

От извършения анализ може да се заключи, че термичната радиация вследствие факелен пожар засяга част от територията на „Ново стъкло“ ЕАД. В зоните на въздействие е възможно да има единствено служители на „Ново стъкло“ ЕАД.

Не се засягат чувствителни обществени сгради, жилищни сгради, пътни артерии и др. чувствителни обекти с обществено предназначение.

Авария съпроводена с експлозия на природен газ:

Симулацията показва, че на площадката на „Ново стъкло“ ЕАД няма подходящи условия за възникване на експлозия на природен газ. В конкретния случай няма зони на поражение от експлозия.

Авария съпроводена с токсично разсейване на 4,32 тона ацетилен:

Токсичното разсейване на цялото количество ацетилен няма да засегне зони извън площадката на „Ново стъкло“ ЕАД и не се засягат обекти с обществено предназначение.

Авария съпроводена с пожар и експлозия на 4,32 тона ацетилен:

За този вид авария не е подходящо използването на ALOHA, тъй като не е възможна симулация на няколко бутилки/резервоари със сгъстен газ. За целите на анализа ще се определят зоните на аварийно планиране по утвърдена методика.

За определяне на зоните на аварийно планиране при голяма авария със запалими вещества е използвана Методика за бърза оценка на евентуални поражения от голяма авария с опасни химични вещества.

Симулацията показва, че на площадката на „Ново стъкло“ ЕАД няма условия за разрушения при експлозия на 4,32 тона ацетилен. **Възможно е счупване на остъкляване по сгради на разстояние до 313 m от складовото стопанство за ацетилен.**

Авария съпроводена с токсично разсейване на 0,96 тона пропан-бутан:токсичното разсейване на цялото количество пропан-бутан няма да засегне жилищни зони или обекти с обществено предназначение, 3 зона на **143** м.

Авария съпроводена с пожар на 0,96 тона пропан-бутан:

Аналогично на анализите за ацетилен, не е подходящо използването на ALOHA, тъй като не е възможна симулация на няколко бутилки със сгъстен газ. За целите на анализа ще се определят зоните на аварийно планиране по утвърдена методика.

З а определяне на зоните на аварийно планиране при голяма авария със запалими вещества е използвана Методика за бърза оценка на евентуални поражения от голяма авария с опасни химични вещества.

Първата зона на аварийно планиране е = **27,4 [m]**

Втора зона/ зона на аварийно планиране/ зона на сериозни поражения = **55 [m]**

При тази авария не се очаква засягане на зони извън площадката на „Ново стъкло“ ЕАД. Няма да бъдат засегнати и обекти с обществено предназначение.

От направената оценка на риска и представените симулации се прави извода, че при описаните при симулациите аварии няма да бъдат засегнати обекти с обществено предназначение.

Единствено поражда безпокойство факта, че при симулация на **Авария съпроводена с експлозия на 4,32 тона ацетилен е възможно е счупване на остъкляване по сгради на разстояние до 313 m от складовото стопанство за ацетилен.В тази зона не бива да попаднат обекти с обществено предназначение. Това е съобразено в ОУП.**

В тази връзка и съгласно Методика за бърза оценка на евентуални поражения от голяма авария с опасни химични вещества. Италианско министерство за гражданска защита, 1994 г. следва да предприемете мерки за обучение,кфалификация и повишаване на информираността на засегнатите обекти.

Не се предвиждат изграждане на нови предприятия или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал.

Тъй като не се предвиждат в ОУП разполагане на предприятия с висок или нисък рисков потенциал, попадащи в обхвата на на раздел първи на ЗООС, след като ОУП на

Община Нови пазар вече е одобрен, ще се стартира нова процедура по именение на ОУП, в която да се предвидят зони за безопасни отстояния по смисъла на чл.104, ал.2 т.3 от ЗООС.

Предприятията на територията на община Нови пазар които работят с опасни вещества не надвишават количествата по пр.3 от ЗООС.

Също така ОУПО определя устройствени зони с производствено предназначение от разновидност „Предимно производствена" - Пп в землищата на почти всички населени места, включвайки терените на бившите стопански дворове и други терени, използвани за сходни функции. Край опорните центрове и други села с подходящо разположение в тези устройствени зони са обхванати и допълнителни терени общинска и частна собственост. „Предимно производствените зони" поемат и основната част от инфраструктурата, обслужваща селскостопанските и горскостопанските дейности - складиране, претоварване, първична обработка на селскостопанската продукция, складове и съоръжения на растителната защита.

Тъй като съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията (чл.103, ал.2) общите устройствени планове определят преобладаващото предназначение и начин на устройство на отделните структурни части на териториите, обхванати от плана, конкретното предназначение и начин на устройство на отделните поземлени имоти в обхвата на ОУП се определя от подробни устройствени планове. На тази база, в проекта на ОУП не може да се предвиди конкретна реализация (изграждане) на ново предприятие и/или съоръжение с нисък или висок рисков потенциал, както и да се предвидят данни за количествата на опасните вещества по Приложение №3 на ЗООС, които ще бъдат налични в предприятието/съоръжението. Такива предприятия и съоръжения могат да бъдат предвиждани в следващите нива и етапи на проектиране и при условие, че се прояви такава инвестиционна инициатива, се предприемат съответните действия по реда на ЗООС.

Строителните дейности са свързани с използването на гориво и гориво-смазочни материали за строителната механизация, цимент, бои, изолации, смоли и др. които се характеризират с различен клас на опасност, но използването на които е неизбежно и присъщо.

2.7. КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО.

Територията на община Нови пазар е била населена още от дълбока древност. В района има следи от множество селища, крепости и некрополи, както от античната и късноантична епоха, така и от времето на Първото и Второто българско царство. В музейната сбирка, която е експонирана в сградата на художествената галерия на централната улицав гр.Нови пазар, има стотици експонати от различните епохи: от трако-римската епоха – изящни златни накити, открити край града, два бронзови балсамария и два стола, открити край с.Избул; от късната античност – предмети за бита, оръжия, накити и др. Сбирката разполага и с експонати от епохата на българското средновековие - предмети от бита, ритуални предмети, колани апликации от воинско снаряжение, конска амуниция, накити.

Източно от град Нови пазар, върху висок рид на Стана плато,на площ от 40 дка има късно антична крепост от периода IV-VI век. До с.Войвода археологическите проучвания идентифицираха и града-крепост Динея, чиято двойна стена е голяма рядкост за този вид строежи. Точно от тук е минавал оживен римски път, който свързвал Черно море с Дръстър/Силистра/ и Абритус/Разград/.

На територията на общината днес са съхранени и останките от една светиня за цялото православно християнство - катедралната църква в Плиска, наричана още Голямата базилика. Архитектурата на храма има характерно за този период решение: през тържествен вход богомолците влизат в огромен вътрешен двор - атриум, с колонада отстрани и кладенец в

средата. През двора те попадат в предверието на храма (притвор-нартекс), а оттам - в основното пространство (наос), което се състои от три кораба. Покривът на средния кораб бил по-висок и наосът се осветявал от високо разположени прозорци. В средата се намирал амвон, а в дъното - олтар.До базиликата бил изграден дворецът на първия архиепископ на България и голям манастир. Тук именно княз Борис Покръстител поканил най-изявените последователи на първоучителите Кирил и Методий - Климент, Наум и Ангеларий. Археологическите проучвания подсказват, че на това място е поставена солидната основа на православното просветителство, на духовния живот в княжеския двор и държавата. Към манастира на българския архиепископ било открито и първото училище. Тогавашните ученици пишели върху навосъчени дървени таблички с метални писала. Тук започнало процъфтяването на старобългарската литература и огромното й влияние върху средновековната култура в Сърбия, Русия и Румъния.

Според някои автори отначало селището Нови пазар било разположено в подножието на местността"Стана" и основаването му се свързва с времето на Първото Българско царство /В.Маринов/.Установяването на сегашното му местоположение се отнася към края на XVII и началото на XVIIIвек и е свързано с легенди, които обясняват възникването му с разкриване на пазар /кръстовище на важнипътища за Варна, Русе и Добруджа/, с разоряване на околни селища или с разрушаване на старотопоселище от кръстоносците в 1444 г. /К.Шкорпил, проф. А.Иширков/. С турския завоевателенпоход от 1388 г. цялата североизточна част на България, а в това число и земите на Новопазарскиякрай попадат под Отоманско робство. Значителна част от населението е избита. Започва процес нанасилствено ислямизиране на останалото население, който през следващитестолетия добива масов характер.

Името на Нови пазар, като силно укрепено селище с крепост, се свързва с похода наВладислав III през 1444 г. На 18 октомври кръстоносците имат тежък кръвопролитен бой за овладяването му, продължил 4 денонощия. Всички защитници са избити, селището и крепостта са разграбени иопожарени. Войските остават 4 дни в Нови пазар, след което започва походакъм Провадия и Аксаково. В битката на 10 ноември ВладиславВарненчик загива.

Обществено-икономическия напредък на Нови пазар започва през втората половина на XVIII в. Той е предизвикан от радикалните социално-икономически процесии обществени изяви в периода на нашето национално Възраждане, и е свързан с притока набългарски заселници от съседните български села.

Контактите с руските войски, които многократновлизат в Нови пазар (през 1774, 1810, 1828 и 1829 г.), способствуват за повдигане на националнотосъзнание на местните българи и за засилване на стремежите им към свобода. Войните причиняват многобройни бедствия и злини за местното население, но въпреки това, многочесто българите открито се включват и подпомагат руската армия с храни и фуражи, служат като водачи и разузнавачи.

Следващият период до Освобождението се характеризира с още по-бързо развитие на социално-икономическите отношения. Населението нараства /според преброяването през 1865 г. то е 1 717 души/. Заедно с традиционните отрасли земеделие и животновъдство, разпространение получават занаятите. Разширява се дейността на местните търговци, увеличава се търговския обмен на местния пазар. Расте делът на българското занаятчийско производство и търговията.През 1863-64 год. е построено шосето Шумен-Нови пазар-Варна. Построена е и първатаЖП линия Русе - Каспичан - Варна (1863-1867 г). Нови пазарсе очертава като икономически центърна района. Засилват се църковно-националните борби, осъзната е нуждата от просвета.

В периода на Освободителната война 1877-78 г. Нови пазаре в района на активнибойни действия. Източният отряд на княз Александрович блокира турските войски от лятото на 1877 доянуари 1878 г. в "четириъгълника" на североизточна България, без да им даде възможност даучаствуват в сериозни бойни действия. В Нови пазарруските войски влезли на 17 юли 1878г. Това са частите на 47 Украински полк от 12 пехотна дивизия на източния отряд и 131 Тирасполскиполк от 33 пехотна дивизия на същият отряд.

В деветмесечния си престой руските войски полагатгрижи за изграждане на българското самоуправление. То е поверено на Градски съвет. Новипазарстава околия с 12 общини и 50 селища. През 1901 г. околията е закрита, апрез1925 г. - отново възстановена.

с.Беджене

Разположено на южен склон на нисък хълм, в близост до гора и река. Селото е малко и спокойно, с красива природа и хубава гледка. В него има каменна чешма с минерален извор. На 500м източно, в м.Коджаалан, има останки от антично селище.

с.Войвода (Ойда кьой)

В каталога на археологическите паметници в Шуменски окръг (1975г) са включени няколко обекта в околностите на селото:

- Късноантична сграда – вила, 2 км.източно; помещения, склад, двор с кладенец; градеж – ломен камък и хоросан;
- Късноантично градище – 2 км.североизточно от селото, в м.Хисаря; на плато 40-50 дка, ограничено от дерета;
- Останки от градеж – 2 км южно, върху естествената Войводска могила;
- Късноантично селище – 3 км. североизточно, в м.Екенлик;
- Средновековно селище и некропол - в южната част на селото, край реката

В селото има православен храм, построен е през 1899 г., който не е в добро състояние.

с. Енево

Разположено е на 5км от общинския център град Нови пазар и 52км от град Варна (магистралата София - Варна е на 1км от селото). Регионът е живописен - леко хълмист, с иглолистни и широколистни горички. Наблизо тече малка рекичка.

В непосредствена близост е местността Елеме - природен парк.

Православният храм в селото е построен през 1939 година и носи името "Св. св. Кирил и Методий".

с.Жилино (Дамаргьоз)

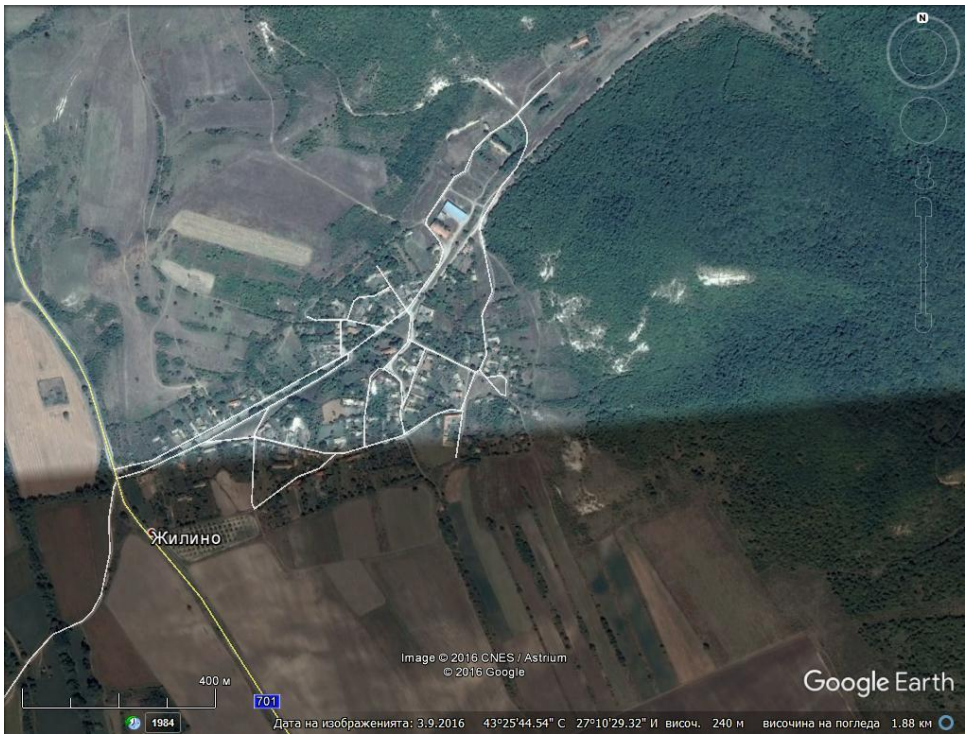

с.Зайчино ореше (Таушан козлуджа)

Таушан се нарича и един хълм в околността на селото.

В центъра на селото се намират православен храм “Св.Иван Рилски” и читалище “Христо Ботев”

На 4 км северно в м.”Клиселик”, има останки от антично селище.

с. Избул (Теке козлуджа)

Кавхан Исбул е български кавхан с изключителни заслуги в развитието на държавата по време на кановете Маламир (831-836) и Пресиан (836-852).

На север от селото са горските масиви Бешбунар, Чифлишката гора, Сърта томбаджика, които са част от платото Самуиловско възвишение.

Тук е намерен триумфален надпис върху мраморна колона, увековечаващ победите над Византия. Колоната има надпис: „+ Крепост Вукелон” и е служила за паметник на победата над крепостта Вукелон, която днес се намира в село Маточина, община Свиленград, област Хасково. Липсва първият ред от надписа. Колоната се намира в Шуменския исторически музей.

В землището на селото попадат няколко археологически обекта:

- Тракийско, антично и средновековно селище – 1 км.югоизточно, в м.”Долните лозя”
- Антично селище и некропол; западно, в Латинските гробища;
- Късноантично селище – 3 км източно, в м.”Чилек чукуруалтъ”
- Късноантичен контаж – 600м северозападно, в дола
- част от Външния град на първата българска столица Плиска (в южния край на землището)

Селският събор е на 2 август - Илинден.

с. Мировци (Мураданлар)

Селото е възникнало през времето на Османското владичество под името *Мураданлар* като селище на компактно турско етническо население.Относно старото му име има различни мнения. Най-подробни сведения и с най-много цитирани източници са дадени от Д.Борисов в книгата му „Село Мировци“ : „*Днешното село Мировци е на мястото на съществувалото селище -Нурабдал, за което има писменни доказателства още от 12.09.1573 г. Мураданлар е преименовано на с.Мировци през 1934 година*“.

Местността е леко хълмиста с недълбоки оврази, в които текат малки рекички: „Долап дере“- което в долния си край се нарича „Сюлейман дере“ изапочва от горната чешма в местността „Елте“; „Мировското дере“- започва от дветечешми под училището; „Толум дере“ – тръгва от Димовото кладенче - събира водитеси от извора Габара,от каптажа Толум дере, от Синия кладенец и от Гюнгермес.Общото трите дерета (малки рекички) се събират при с.Есеница и образуват„Караман дере“,при с.Медово се присъединяват водите на други деретаот изток и така образуват „Сухата река“, която пресъхва край с Карапелит.

Най-високататриангулачна точка в Мировското землище е в местността „Бейалан“- 417 метранадморска височина.

Около селото се намират: тракийско, антично и средновековно селище – м.”Карапетлик”, средновековно селище – 2 км.югозападно, м.”Ялтето”; средновековно селище и некропол – 3 км.североизточно – м.”Тулумдере”.

Училище “Васил Левски” е построено през 1902 – 1903г., а сградата на читалището – през 1936г.

Църквата "Св. Димитър” е частично ремонтирана, но все още негодна за служение.

През 1906 – 1908 в селото в построена мелница.

Селото има събор на 8 ноември.

гр. Нови пазар

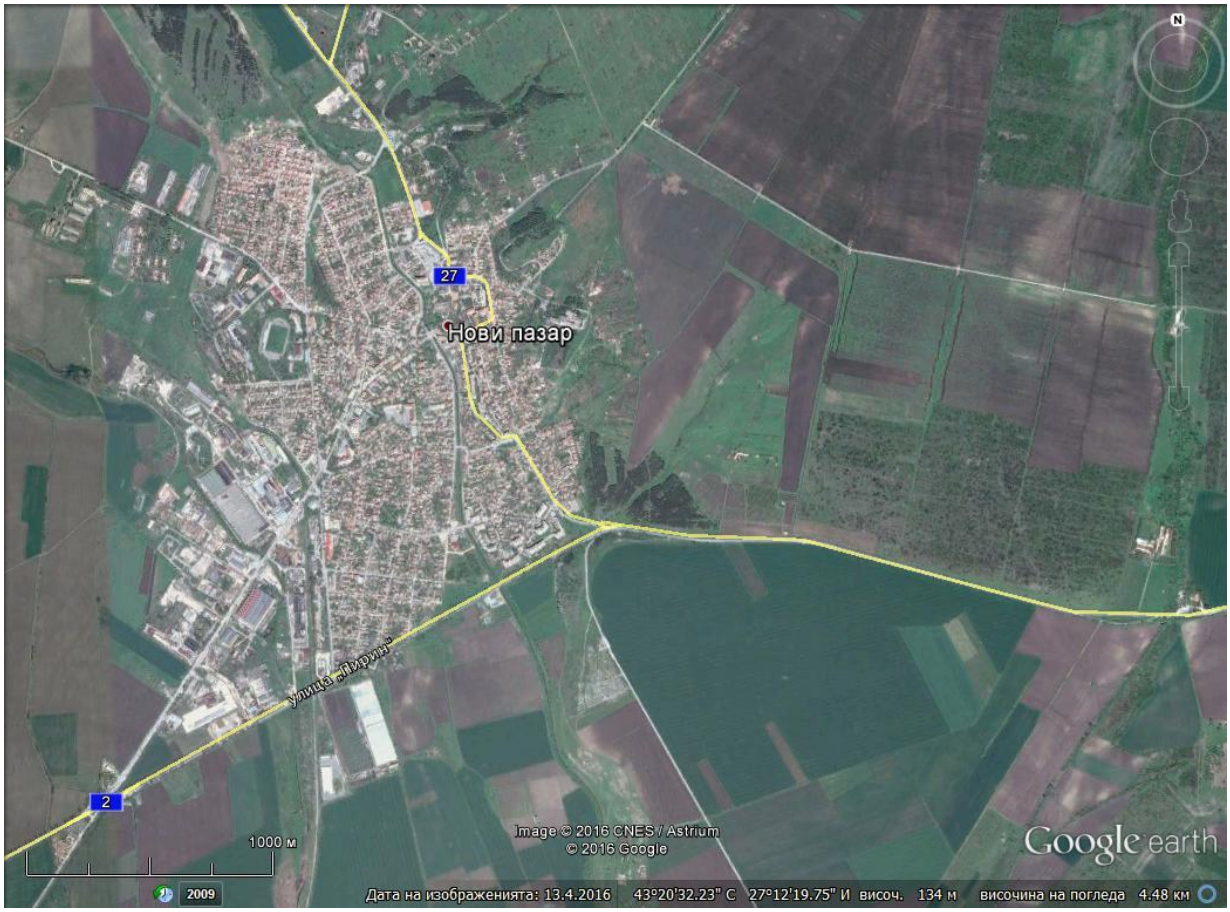

Град Нови пазар е възникнал от руините на антична крепост. Първите писмени сведения за него датират от 1444 год. В тях се споменава "Йени пазар" /Нови пазар/ като укрепеното селище, край което се е състояла първата голяма битка на полско-унгарскиякрал Владислав III Ягело-Варненчик срещу турците. В следващите векове Нови пазар е "касаба", т.е. градец. Това свидетелстват пътешествениците, преминаващи през него - Георг Март Рагузиум, Евлия Челеби, Руджер Божкович.

През XIX век населението е обхванато от възрожденски дух. През 1840г. е изградена къща за бъдещия даскал - Илия Вълчев от Кортен. Голямата одая в нея е първата класна стая на къщата-училище.

През 1850 г. по инициатива на Петко Курооглу и Вълчо Станев от с. Енево е построен православен храм „Света Петка".

Видният гражданин на "Йени пазар" Иван К. Радов оглавява местните борби за самостоятелна църква и народна просвета, в резултат на които през 1972г. в града е основано читалището. Тук е бил организиран таен революционен комитет, а сред новопазарчани е имало и хайдути, и опълченци.

Градът е освободен на Св. Марина - 17 юли 1978г. С княжески указ №1071 от декември 1883 год. Александър I Батенберг обявява Нови пазар за град. Тук израстват няколко поколения просветени българи, след които има дейци на науката, изкуството, спорта.Сред тях са проф. Жеко Радев - един от първите български географи, цигуларят проф. Леон Суружон и сестра му - художничката Султана Суружон, писателката Калина Малина,историкът проф. Петър Тифчев, първият " д-р хонорис кауза" на Спортната академия - треньорът Иван Абаджиев и др.

Една от основните забележителности на града е часовниковата кула.

с.Памукчии

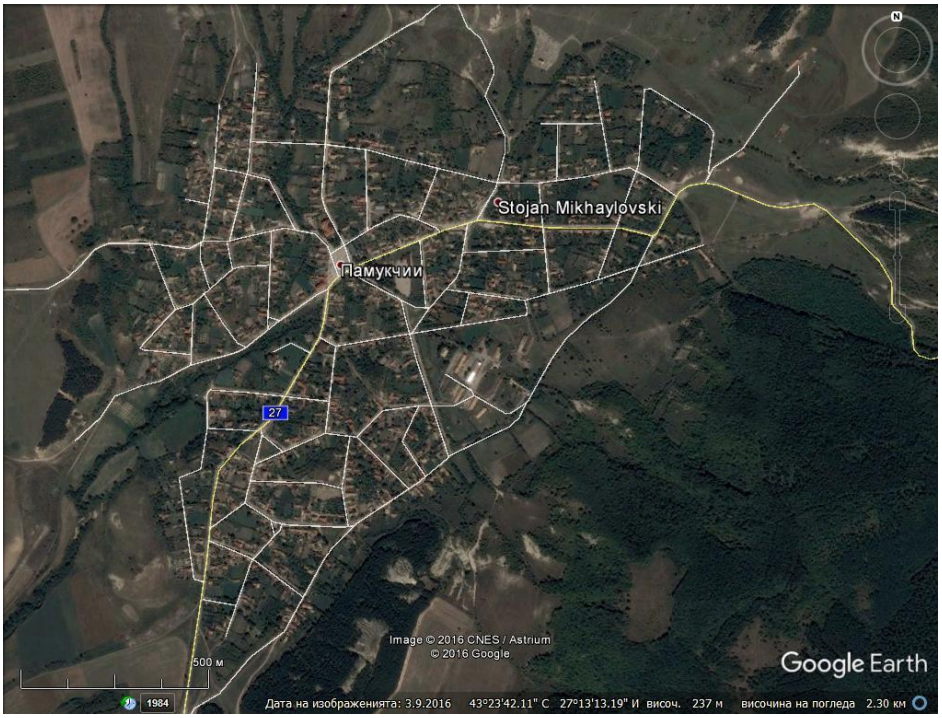

Функционира основно училище „Христо Ботев“

В селото има православен храм „Св. Иван Рилски“. Той е последният храм осветен от Варненско-Преславския митрополит Симеон през 1927 г. Храмът е в добро състояние.

Всяка година в селото се организира мото събор. Съборът започва на 20 юни продължава до 23 юли. За първи път е организиран през 1939 от "Шуменско пиво", когато цар Борис III прочита официален манифест и по негово нареждане фестивала става ежегоден.

с.Писарево (Язъджи)

Според местната легенда за името на селото, по време на османското нашествие имало само един писар в това и околните села. В началото на 20 век е заселено с преселници от Севлиевския балкан.

с.Правенци (Доврyклу, Правници)

с.Преселка (Гьокчери кьой)

В околностите на селото има антично селище (1 км южно), мост в м.Кадъка (3 км югоизточно), средновековно селище в м.”Орманлар” (1,5км югоизточно)

с.Сечище (Сюлейман кьой)

Край селото при чешмата Сатма чешмеси е намерен известният Сюлейманкьойски надпис - значим българскиепиграфски паметник от времето на кан Омуртаг.

с.Стан (Гьоджедии)

Късноантична и средновековна крепост "Станата"/"Стан" се намира на 3 км. северно по права линия от центъра на селото, върху рид на платото Стана. От запад, юг и изток е ограничено от стръмни ридове, а от север е издълбан изкуствен ров. Има неправилна форма с площ над 40 дка. К. Шкорпил отбелязва 4 кули на северната стена и вход в северната част на западната стена. Съществувала е през 5-11 век. Надморска височина: 352 м. GPS координати: 43°22’09” С.Ш. и 27°16’07” И.Д.

Землен вал при с. Стан:

Старобългарския землен вал при село Стан представлява широко отворена дъга, изпъкнала на изток, разположена в подножието на височината „Стана”. Североизточната отсечка се намира по двата бряга на р. Капаклъдере и достига до покрайнините на с. Стан. Източната отсечка пресича шосето Шумен- Варна и с южния си край достига до м. Коджамезар, североизточно от с. Зайчино ореше. Южната отсечка е перпендикулярна на източната и се простира от северния склон на Еневското възвишение до м. Птича могила, североизточно от с. Енево, Шуменско. Общата дължина на вала е 5.2 км., като двата му края опират до брега на р. Капаклъдере. Земленият насип е широк до 15 м. и е висок до 2,5 м. Ровът е с широчина 10 м. и дълбочина 1.2 м. П.Петров. Най- добра точка за наблюдение на 910 метра от отбивката за село Стан, в посока Варна на пътя вдясно. Правата линия на вала си личи през нивата. Спуска се на 1.22 км. в леко югозападна посока на юг от шосето. На същото място трябва да си личи и северно от шосето. Надморска височина: 170 м. GPS координати: 43°20’07” С.Ш. и 27°15’48” И.Д. (Петров, П. Образуване на българската държава)

След повече от 40 годишно прекъсване, през 2003 година театралната дейност при читалище "Просвета" е възстановена. Сформирана е трупа от 15 участника-всички жители на селото. Трупата носи името на бележит читалищен деец от близкото минало - Симеон Русакиев.През 2010г читалище "Просвета-1924 г.", организира първия по рода си в Община Н.пазар, детски събор за народно творчество "Слънчова люлка".

с.Стоян Михайловски (Кайкъ кьой)

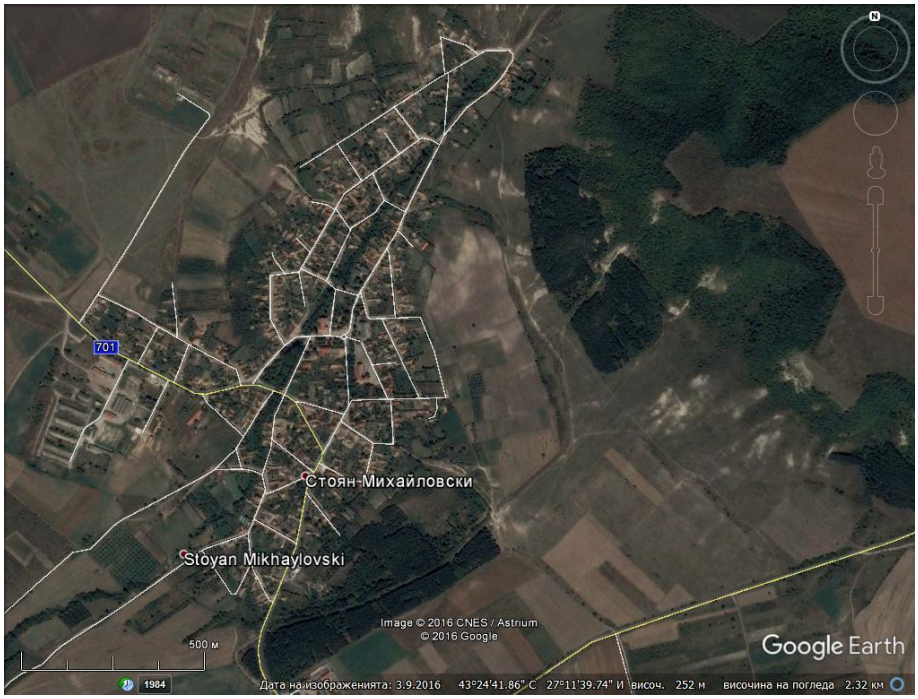

В западната част на землището на селото попада част от Външния град на първата българска столица Плиска.

с.Тръница (Чалъклар)

Това малко българско село се намира в Лудогорието на 25 километра североизточно от Нови пазар.

Някога селото се намирало между двете могили, върху старо римско, после турско селище. Двете могили са били свързани с път. И до днес в нивите се намират парчета от точена керамика, а понякога и монети.

НЕМАТЕРИАЛНО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Традиционни обичаи и празници

Нови пазар е домакин на три национални конкурса:

- Литературен конкурс „Калина Малина” за детско-юношеска литература. Провежда се веднъж на три години от 1984 г. до сега. Лауреати на конкурса са Николай Зидаров, Асен Босев, Иван Цанев, Георги Струмски, Недялко Йорданов, Валери Петров и Леда Милева и др.

- Национален конкурс за акордеонисти „Танцуващи клавиши”. Провежда се ежегодно от 29.04.до 02.05. Тук си дават среща най-талантливите изпълнители от музикалните училища,паралелки, школи, както и от Музикалната академия. Конкурсът е трамплин за по-нататъшна изява на много млади хора.

- Национален конкурс за гайдари и инструментални камерни състави „Вълшебни ритми“.Провежда се всяка година от 14 до 16 май.

На 1 и 2 май се провежда събор на целия град “Станата пее”, изнесен в местността Станата (6 км от центъра на града).

Нови пазар е декларирaн географски регион за производство на бели вина, като най-известните маркови вина са Пино Гри и Шардоне.

Културни институти

На територията на Община Нови пазарфункционират 17 културни института - 14 читалища,една картинна галерия и два музея:

Народно читалище ”Христо Ботев - 1872 г.” гр. Нови пазар;

Народно читалище ”Назъм Хикмет – 1954г.” гр. Нови пазар;

Народно читалище ”Напредък” с. Беджене;

Народно читалище ”Напредък-1928г.” с. Войвода;
Народно читалище ”Васил Левски - 1895” с. Енево;
Народно читалище ”Просвета-1929” с. Жилино;
Народно читалище ”Христо Ботев-1922” с. Зайчино ореше;
Народно читалище ”Отец Паисий-1928” с. Избул;
Народно читалище ”Развитие” с. Мировци;
Народно читалище ”Просвета - 1919” с. Памукчии;
Народно читалище ”Пробуда” с. Правенци;
Народно читалище ”Просвета-1921” с. Преселка;
Народно читалище ”Просвета-1924” с. Стан;
Народно читалище ”Ив. Вазов-1911” с. Стоян Михайловски.

Художествената галерия "П.Персениев" е създадена през 1974год. по идея на първооснователите - художниците Петър Персениев, Петко Цанчов и Георги Градев. Сбирката е набрана изключително от дарения. Сред многото изявени творци - дарители се открояват имената на Васил Стоилов, Стоян Венев, Ненчо Балкански, Илия Бешков, Светлин Русев. Към галерията има музейна сбирка с експонати, открити при разкопки в района.

В нова сграда с озеленен двор, построена в духа на възрожденските традиции, е устроено килийно училище и са подредени предмети от бита в миналото.

Вероизповедания

Населението изповядва две религии:

- православно християнство (с църкви в гр.Новипазари селата Мировци, Енево, Войвода, Зайчино ореше, Писарево, Памукчии);

- мюсюлманство (с джамиите в гр.Новипазари селата Памукчии, Стоян Михайловски, Преселка, Избул, Правенци и Сечище).

АНАЛИЗ НА НЕДВИЖИМОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР

ИЗТОЧНИЦИ

Анализът е съставен на базата на следните предоставени и издирени данни от проектантите на ОУП на община Нови пазар.

Писмо изх.№ 0800-1338 / 15.08.2014г. от НИНКН, във връзка с изработване на Общ устройствен план на община Нови пазар, с четири приложения:

Приложение 1: Извадка от справочника на недвижимото културно наследство в област Шумен, съдържащ списък на обектите на територията на Община Нови пазар със статут на недвижими паметници на културата по смисъла на чл.12 от ЗПКМ (отм), които съгл.§10,ал.1 и §12, ал.1 от ПЗР на Закона за културното наследство притежават статут на недвижими културни ценности (НКЦ).

В приложението са изброени поименно археологически, исторически, архитектурно строителни и художествени НКЦ в 10 от 16-те населени места на общината (по азбучен ред – с.Беджене – 1бр, с.Войвода – 7 бр., с.Зайчино ореше – 1 бр., с.Избул - 5 бр., с.Мировци – 2 бр., гр.Нови пазар – 23 бр., с.Преселка – 3 бр., с.Стан – 1 бр., с.Стоян Михайловски – 6 бр., с.Тръница – 1 бр, общо – 50 обекта). Обектите са номерирани поотделно за всяко населено място, като “Ров и вал на землено укрепление на Плиска” фигурира два пъти, защото е разположен в землищата на две села - с.Избул и с.Ст.Михайловски.

Данните за местоположението (административен адрес, УПИ, ПИ) не са пълни, а тези, които са посочени, не са точни.

(Това приложение има актуализация, изпратена с писмо изх.№изх.№ 0800-843 / 17.06.2016г. от НИНКН – виж коментар по-долу).

Приложение 2: Протокол от 29.10.2012г. на междуведомствена комисия, с предложения за:

1. Актуализация на режимите за опазване на археологическия резерват "Ранносредновековен град Плиска" - вариант А, вариант Б;

2. Режими за опазване на охранителната зона на археологическия резерват;

3. Режими на опазване на археологическа недвижима културна ценност "Манастир "Голямата базилика" в землището на с.Стоян Михайловски;

4. Режими на опазване на археологическа недвижима културна ценност "Средновековен каменен път от източната порта до "Манастир "Голямата базилика" в землището на с.Стоян Михайловски;

5. Режими на опазване на археологическа недвижима културна ценност "Ров и вал на земленото укрепление на Плиска" в землищата на с.Стоян Михайловски и с.Избул в община Нови пазар, с.Върбяне и гр.Плиска в община Каспичан;

6. Режими на опазване на археологическа недвижима културна ценност "Гражданска постройка (обект № 32) пред Източната порта на Плиска;

7. Режими на опазване на археологическа недвижима културна ценност "Жилищно-производствен комплекс (обект № 31) в землището на с.Стоян Михайловски;

В текста на писмото от НИНКН се казва, че с протокол на СЕСОНКЦ № 36 от 29.01.2013г. е прието предложението за актуализация на режимите за опазване на археологическия резерват "Ранносредновековен град Плиска" – вариант "А", но към 15.08.2014г. процедурата не е била приключена. Не е била приключена и за останалите НКЦ в протокола.

Приложение 3: Разпореждане №1711 / 22.10.1962г. на МС за обявяване на селищните и надгробните могили и на средновековните отбранителни валове за паметници на културата от национално значение.

Приложение 4: Писмо изх.№ 4349 / 04.12.1992г. от МК-НИПК за декларирането като исторически паметници на възпоменателните знаци, издигнати по повод участието на България във войните от 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945г.

3.1.2.Писмо изх.№ 0800-843 / 17.06.2016г. от НИНКН, във връзка с изготвяне на общинска стратегия за опазване на културното наследство, с четири приложения:

Приложение 1: Извадка от справочника на недвижимото културно наследство в област Шумен, съдържащ списък на обектите на територията на Община Нови пазар със статут на недвижими паметници на културата по смисъла на чл.12 от ЗПКМ (отм), които съгл.§10,ал.1 и §12, ал.1 от ПЗР на Закона за културното наследство притежават статут на недвижими културни ценности (НКЦ).

Списъкът е актуализиран след издадената Заповед № РД9Р-34 / 17.08.2015г. на Министъра на културата, с която на "Вътрешен град на Плиска" с манастир "Голямата базилика" и "Средновековен каменен път" е предоставен статут на групова археологическа недвижима културна ценност с категория "национално значение", и са определение режими на опазване, отразени в протокол на междуведомствената комисия от 29.10.2012г.

В актуализирания списък обектите в землището на с.Стоян Михайловски са намалени от 5 на 4 бр., с което общия брой на НКЦ в община Нови пазар намалява от 50 на 49.

в приложение 1 към изх № 0800/15.08.2014г.	в приложение 1 към изх № 0800б-843/17.06.2016г.
1. Късноантично селище	1. Късноантично селище
2. Късноантичен некропол	2. Късноантичен некропол
3. Манастир "Голямата базилика"	3. Жилищно-производствен комплекс № 31
4. Средновековен каменен път	4. Ров и вал на землено укрепление на Плиска
5. Жилищно-производствен комплекс № 31	5. "Вътрешен град на Плиска" с манастир "Голямата базилика" и "Средновековен камене път"
6. Ров и вал на землено укрепление на Плиска	-

При съпоставка на данните за Североизточен район и област Шумен с данните за община Нови пазар се оказва следното:

Недвижими културни ценности /паметници на културата/ в СИР към 2011 г.

Области	Общ брой: декларирани и обявени	Световно значение	Национално значение	Резервати
СИР	3180	1	179	8
Варна	1446	-	21	2
Добрич	863	-	8	2
Търговище	242	-	3	-
Шумен	629	1	147	4

Източник: НИНКН

в т.ч. Нови пазар	49	-	5	1
Сл. от НКЦ в СИР	1,5%	0	2,8%	12,5%
от НКЦ в област Шумен	7,8%	0	3,4%	25 %

В актуализирания списък на НИНКН обектите са номерирани поотделно за всяко населено място. От изходните данни, предоставени в този вид, следва, че в графичната част на ОУПО Нови пазар НКЦ не могат се обозначат еднозначно. Затова в проекта за ОУПО се въвеждат условни означения, с които НКЦ са отразени в графичната част.

Условните означения имат две съставки: пореден номер на населеното място (по азбучен ред - от 1 до 16) и поредния номер на НКЦ в съответното населено място от списъка на НИНКН. Приложеният по-долу списък е допълнен и с актуални данни (ПИ, УПИ, квартал) на НКЦ в гр.Нови пазар:

Област: **ШУМЕН** Община: **НОВИ ПАЗАР**

НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ по списъка на НИНКН изх.№ 0800-843/17.06.2016г., с актуални данни на НКЦ в гр.Нови пазар съгл. действащите регулационни и кадастрални планове

л. 1					актуални данни			декларирана с:	обявена в:	свалена с:			
№ по ред	№ в спис. НИНКН	№ в граф. част	населено място	обект (адрес, локализация)	квар-тал	УПИ	пл.№ № по КВС идентифи-катор по КК	писмо №/ ДВ бр./год. протокол № списък	ДВ бр./год. протокол на НСОПК	писмо № проток. № ДВ бр./год.	вид НКЦ	категория	елемент на групов ПК
1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	1.5.	1.6.	1.7.	1.8.	1.9.	1.10.	1.11.	1.12.	1.13.	1.14.
1	1	**1.1.**	**с.Беджене**	Антично селище - м."Коджа алан" 500м източно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
2	1	**2.1.**	**с.Войвода**	Късноанична крепост - 2,5км. североизточно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
3	2	**2.2.**	**с.Войвода**	Останки от сграда върху Войводската могила 2км. южно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
4	3	**2.3.**	**с.Войвода**	Късна римска сграда - м."Асар дере" 2км източно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
5	4	**2.4.**	**с.Войвода**	Късноантично селище - м."Екенлик" 2,5км. североизточно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
6	5	**2.5.**	**с.Войвода**	Средновековно селище и некропол в селото					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
7	6	**2.6.**	**с.Войвода**	Църква "Св.Неделя"				Списък от 21.11.1977г			художествена	III група	
8	7	**2.7.**	**с.Войвода**	Колона / паметник на загиналите 1912 - 1918г.				Писмо на НИПК №4349 от 04.02.1992г.			историческа		
			с.Енево										
			с.Жилино										
9	1	**3.1.**	**с.Зайчино ореше**	Антично селище м."Клиселик" 1 км източно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	

10	1	**6.1.**	**с. Избул**	Тракийско антично и средновековно селище м.Долните лозя", 1км югоизточно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
11	2	**6.2.**	**с. Избул**	Антично селище и некропол - м.Латинските гробища", до селото, западно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
12	3	**6.3.**	**с. Избул**	Късноантично селище - м."Чилек Чукуруалтъ", 3км източно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
13	4	**6.4.**	**с. Избул**	Късноантичен контаж 600-700м североизточно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
14	5	**6.5.**	**с. Избул**	Ров и вал на землено укрепление на Плиска-имоти с № 000116, 000009 от землището на с.Ст.Михайловски, 000400 от землището на с.Избул, 000145, 000139, 000100 (полски път), 000121, 000163, 000163, 000156 и 000080 от землището на с.Върбяни, 001311, 000138, 000369, 000244, 000245, 000260, 000263, 000317, 000279, 000313, 000318, 000320, 000319 от землището на с.Плиска					Съгласно чл.146, ал.3 от ЗКН (Протокол от 29.10.2012г. - предложение за статут и режими)		археологическа	национално	
15	1	**7.1.**	**с.Мировци**	Тракийско антично и средновековно селище - м."Караистлик", 3 км. югозападно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
16	2	**7.2.**	**с.Мировци**	Средновековно селище - м."Ялтето", 2км западно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
17	1	**8.1.**	**гр.Нови пазар**	Землено укрепление - 2,5км северно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	национално	
18	2	**8.2.**	**гр.Нови пазар**	Средновековен некропол - м."Бешик тепе", 500м северозападно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	за сведение	
19	3	**8.3.**	**гр.Нови пазар**	Къща на Люцкан Дяков, Жечка К.Люцканова и Жана Д.Илиева - ул."Ал.Константинов" №9	85	XII-1724	52009.503.525	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		
20	4	**8.4.**	**гр.Нови пазар**	Къща на Петко Куруоглу, Андрей С.Андреев и Богомил Б.Андреев - ул."Ал.Константинов" № 10 и № 10б	111	VI-522	52009.503.522 52009.503.316	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		
21	5	**8.5.**	**гр.Нови пазар**	Къща на Ради Хадживълчев, на ОбНС ул."Бенковски" №1	85а	I-166	52009.503.325	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		
22	6	**8.6.**	**гр.Нови пазар**	Къща на Руси Минчев, на наследници на С.Минчев - ул."Бенковски" № 10а	85	VII-1721	52009.503.309	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		
23	7	**8.7.**	**гр.Нови пазар**	Къща на дядо Манчо, Лазар С.Кънчев, Петър Л.Станев и Матей Н.Матеев - ул."Бенковски" № 6 и № 8	85	V-1719 VI-1719 VII-1720	52009.503.308 52009.503.308 52009.503.307	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		

24	8	**8.8.**	**гр.Нови пазар**	Къща на Добри Станеоглу, Георги Петров Гочев - ул."Бенковски" № 16	111	V-1733	52009.503.319	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		
25	9	**8.9.**	**гр.Нови пазар**	Къща на хаджи Димитър Михов, Златка Д. Среднова и Димитър Г.Димитров - ул."Левски" № 40	85а	III-1664	52009.503.327	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителен		
26	10	**8.10.**	**гр.Нови пазар**	Къща на дядо Тодор, Ганка Ж.Василева ул."Левски" № 42	85а	V-1663	52009.503.329	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		
27	11	**8.11.**	**гр.Нови пазар**	Къща на Дечко Великов, Янка, Петър и Генчо Хр.Добреви - ул."Добруджа" № 13	111	VII-1735	52009.503.322	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		
28	12	**8.12.**	**гр.Нови пазар**	Къща на дядо Гана Кулев, Митко Колев Тодоров - ул."Добруджа" № 34	112а	VIII-2145	52009.503.436	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		
29	13	**8.13.**	**гр.Нови пазар**	Къща на Дянко Кортев, Дянко Р.Минков - ул."Ал.Константинов" № 3	86	XI-1710	52009.503.182	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		
30	14	**8.14.**	**гр.Нови пазар**	Къща на Димо Атанасов, Б.Иванов ул."Добруджа" № 20-22	112а 112а	I-2136 II-2137	52009.503.518 52009.503.430	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		
31	15	**8.15.**	**гр.Нови пазар**	Къща на Бальо Хаджа Пенев, на наследници Магдалена Р.Матеева - ул."Ст.Караджа" № 59	(87) няма такъв номер на улицата		(1035)	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		
32	16	**8.16.**	**гр.Нови пазар**	Къща на Люцкан Станев, Стоян Д.Русев и Димитър Ст.Димитров - ул."Левски" № 50	112	VII-1671 VII-1672	52009.503.338 52009.503.338	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		
33	17	**8.17.**	**гр.Нови пазар**	Къща на Петко Пацалъ, Керанка Д.Захариева и Кодир О.Исмаилов - ул."Добруджа" № 26а	112а	IV-2140 IV-2139	52009.503.432 52009.503.432	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		
34	18	**8.18.**	**гр.Нови пазар**	Къща на дядо Диман, Желъо Р.Даманов - ул."Патриарх Евтимий" № 40	88	VII-1490	52009.502.394	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		
35	19	**8.19.**	**гр.Нови пазар**	Къща-хан на чорбаджи Иван заедно с резбован хамбар в двора, на Милко И. Георгиев, Мустафа Ю.Османов и наследници на Васил Куманов - ул."Вл.Заимов" № 3, ул."Ц.Асен"	93	XII-1397	52009.501.1153	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		
36	20	**8.20.**	**гр.Нови пазар**	Къща на Наки Стоев, Христо Скобев и Мария Вълчева - ул."Хан Крум" № 18	90	XII-1820 XIII-1820	52009.501.1379	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		
37	21	**8.21.**	**гр.Нови пазар**	Къща на абаджи Добри, на наследници на Стефан Великов Върбев - ул."Греков" № 16	107	XIX-1792	52009.505.233	Списък от 01.08.1980г.			архитектурно-строителна		
38	22	**8.22.**	**гр.Нови пазар**	Кулата					ДВ бр.37 от 1939г.		народна старина		
			гр.Нови пазар	Часовниковата кула	58	XXII	52009.501.820	Списък от 07.04.1972г.			архитектурно-строителна		
39	23	**8.23.**	**гр.Нови пазар**	Джамия на Ахмед паша				Списък от 07.04.1972г.			архитектурно-строителна		

40	1	**12.1.**	**с.Преселка**	Антично селище - 1 км.южно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
41	2	**12.2.**	**с.Преселка**	Мост - м."Кадъка" 3 км югоизточно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
42	3	**12.3.**	**с.Преселка**	Средновековно селище - м."Орманлар" 1,5 км югоизточно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
43	1	**14.1.**	**с.Стан**	Средновековна крепост - м."Станата" 4 км северно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
44	1	**15.1.**	**с. Стоян Михайловски**	Късноантично селище - 10 км северно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
45	2	**15.2.**	**с. Стоян Михайловски**	Късноантичен некропол 1,5 км западно					ДВ бр.46/ 12.06.1970г.		археологическа	местно	
46	3	**15.3.**	**с. Стоян Михайловски**	Жилищно-производствен комплекс (обект № 31) - имот № 000117 в землището на селото					Приложение към чл.50, ал.3 от ЗКН, протокол от 29.10.2012г, за актуализация на режимите - Заповед № РД-9Р-34 от 17.08.2015г. (ДВ бр.64 от 2015г.		археологическа	национално	В границите на археол. резерват "Ранно-средновековен град Плиска"
47	4	**15.4.**	**с. Стоян Михайловски**	Ров и вал на землено укрепление на Плиска- **имоти с № 000116, 000009 от землището на с.Ст.Михайловски,** 0004000 от землището на с.Избул, 000145, 000139, 000100 (полски път), 000121, 000163, 000163, 000156 и 000080 от землището на с.Върбяни, 001311, 000138, 000369, 000244, 000245, 000260, 000263, 000317, 000279, 000313, 000318, 000320, 000319 от землището на с.Плиска					Приложение към чл.50, ал.3 от ЗКН, протокол от 29.10.2012г, за актуализация на режимите - Заповед № РД-9Р-34 от 17.08.2015г. (ДВ бр.64 от 2015г.		археологическа	национално	В границите на археол. резерват "Ранно-средновековен град Плиска"

48	5	**15.5.**	**с. Стоян Михайловски**	"Вътрешен град на Плиска" с манастир "Голямата Базилика" и "Средновековен каменен път" (включва имоти от землищата на с.Стоян Михайловски, общ.Нови пазар и гр.Плиска, общ.Каспичан)					Приложение към чл.50, ал.3 от ЗКН, протокол от 29.10.2012г, за актуализация на режимите - Заповед № РД-9Р-34 от 17.08.2015г. (ДВ бр.64 от 2015г.		групова археологическа НКЦ	национално	В границите на археол. резерват "Ранно-средновековен град Плиска"
49	1	**16.1.**	**с.Тръница**	Лобно място на Борис Савов Пейчев и Коста Тодоров Колев - 200 м южно					ДВ бр.52 / 05.07.1977г.		историческа	местно	
	Забележка:		**с. Стоян Михайловски**	Жилищно-производствен комплекс (обект № 31) - имот № 000117 в землището на селото									
				Ров и вал на землено укрепление на Плиска-имоти с № 000116, 000009 от землището на с.Ст.Михайловски....	**не са включени в Заповед № РД-9Р-34 / 17.08.2015г. !**								

Приложение 2: Заповед № РД9Р-34 / 17.08.2015г. на Министъра на културата за птредоставяне на статут на "Вътрешен град Плиска" с Манастир "Голямата базилика" и "Средновековен каменен път" с класификация на групова археологическа недвижима културна ценност, с категория "национално значение"; определени са териториален обхват и предписания за опазване; и Протокол от 29.10.2012г. на междуведомствена комисия (същият като приложение 2 към изх.№ 0800-1338 / 15.08.2014г. от НИНКН)

Приложение 3: Разпореждане №1711 / 22.10.1962г. на МС за обявяване на селищните и надгробните могили и на средновековните отбранителни валове за паметници на културата от национално значение.

Приложение 4: Писмо изх.№ 4349 / 04.12.1992г. от МК-НИПК за декларирането като исторически паметници на възпоменателните знаци, издигнати по повод участието на България във войните от 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945г.

Писмо изх.№ 0800-1717 / 01.10.2016г. от НИНКНотн. консултация по задание за определяне обхвата на Екологичната оценка на "Общ устройствен план на Община Нови пазар.

В писмото са посочени принципните изисквания на НИНКН към екологичните оценки на ОУПО, някои от които се отнасят и за част "Културно наследство". Само тук е даден общия брой на декларирани и обявени НКЦ – 50 (но след актуализацията на приложение 1 от предходното писмо те намаляват на 49). За брой на археологическите обекти, регистрирани в АИС-АКБ е посочена цифрата 38 (а по списъка на РИМ към писмо изх.№ 584г. / 24.11 2016г. те са 44 – виж по-долу)

Писмо изх.№ 08-02-21/3 / 31.10.2016г. от Областна администрация-Шумен, в което са изброени 10 бр. военни паметници: в гр.Нови пазар (1бр.), с.Беджене (3 бр.), с.Войвода (1 бр.), с. Мировци (1 бр), с. Писарево (1 бр.), с.Преселка (1 бр), с.Стан (1 бр.), с.Стоян Михайловски (1 бр.)

с приложения: 10 бр.анкетни карти.

Военните паметници са номерирани последователно от 1 до 10. Паметникът в с.Войвода фигурира както в списъка на Областна администрация (под №5), така и в списъка на НИНКН (под № 7). От изходните данни, предоставени в този вид, следва, че в графичната част на ОУПО Нови пазар НКЦ не могат се обозначат еднозначно. Затова за военните паметници в списъка от Областна администрация-Шумен, се въвеждат условни означения, с които НКЦ са отразени в графичната част на проекта – пред поредния номер на всеки военен паметник се поставя "В":

В1. Паметник на загиналите във войните от Община Нови пазар	- гр.Нови пазар
В2. Паметник на загиналите във войните 1912-1918г.	- с.Беджене
В3. Паметник на загиналите във войните 1912-1913г. и 1915-1918г.	- с.Беджене
В4. Паметник на загиналите в Отечествената война 1944-1945г.	- с.Беджене
В5. Паметник на загиналите във войните 1912-1918г.	- с.Войвода
В6. Паметник на загиналите във войните 1912-1913г., 1915-1918г. и 1944-1945г.	- с.Мировци
В7. Паметна плоча на загиналите в Отечествената война 1944-1945г.	- с.Писарево
В8. Паметник на загиналите от селото във войните 1912-1913г., 1914-1918г. и 1944-1945г.	- с.Преселка
В9. Паметник на загиналите от селото във войните 1914-1918г. и 1944-1945г.	- с.Стан
В10. Паметна плоча на загиналите в Отечествената война 1944-1945г.	- с.Стоян Михайловски

Писмо изх.№ 584г. / 24.11 2016г. от Регионален исторически музей-Шумен с две приложения:

Списък на регистрираните археологически паметници: описани са 220 обекта. Обособени са обектите, преминали пререгистрация в АИС - Археологическа карта на България и тези, нерегистрирани в АКБ. Местоположението на всички обекти е определено в полярна координатна система - с разстояние от центъра на населеното място (или от музея в археологическия резерват) и ъгъл на отклонение в градуси.

Населено място	от№до№	бр.	в т.ч. в АКБ	рег.карти приложени	неприложени
- гр.Нови пазар	№1 - № 30 30	11	11	-	
- с.Беджене	№ 31 - № 39	9	-	-	-
- с.Войвода	№ 40- № 59	20	-	-	-
- с.Енево	№ 60- № 68	9	-	-	-
- с.Жилино	№ 69- № 78	10	1	1	
- с.Зайчино ореше	№ 79- № 87	9	-	-	-
- с.Избул	№ 88- № 107	20	10	6	4
- с.Мировци	№108- № 128	21	-	-	-
- с.Памукчии	№129- № 145 17	4	4	-	
- с.Писарево	№146- № 156	11	-	-	-
- с.Правенци	№157- № 170	14	11	6	5
- с.Преселка	№171- № 177	7	-	-	-
- с.Сечище	№178- № 189	12	1	1	-
- с.Стан	№190- № 204	15	2	2	-
- с.Стоян Михайловски	№ 205- № 216	12	4	4	-
- с.Тръница	№ 217- № 220	4	-	-	-
ОБЩО:		220	44	35	9

Копия на регистрационни картони (44 бр.) на обектите, регистрирани в АКБ. В списъка са посочени 44 обекта, но приложените регистрационни картони са 35. Деветте липсващи картона са за единични постройки на територията на АР "Ранносредновековен град Плиска".

В графичната част на проекта археологическите обекти са отразени със съответните им номера от списъка на РИМ.

Въпреки известни различия в наименованията, описанията и местоположението, някои от обектите в списъка на РИМ безспорно съвпадат с НКЦ в списъка на НИНКН.

При съпоставката се оказва, че има около 19 (сигурни или вероятни) съвпадения, отразени в таблиците по-долу. Оказва се също, че:

- от НКЦ в списъка на НИНКН само земленото укрепление, което се намира на около 2-2,5км северозападно от гр.Нови Пазар, има пререгистрация в АКБ;

- ров и вал на земленото укрепление на Плиска, което се намира в землищата на с.Избул и с.Стоян Михайловски, включени в списъка на НИНКН, не са отразени в списъка на РИМ.

Належащо е да се направи актуализация на двата списъка от страна на НИНКН и НАИМ-БАН, с определяне на точните географски координати и точните наименования на всички известни археологически обекти, съпоставянето им и отчитане на съвпаденията.

В следващата таблица е направен опит за такава съпоставка:

Област: **ШУМЕН** **Община Нови пазар**

АРХЕОЛОГИЧЕСКИ НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ
по приложение 1 към изх.№ 0800-843 / 17.06.2016г. На НИНКН

АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ОБЕКТИ
към изх.№ 548 / 24.11.2016г. на РИМ-Шумен

№ по ред	№ в спис. НИНКН	№ в граф. част	населено място	обект (адрес, локализация)		№ по ред	наименование	рег. в АКБ	забележка
1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	1.5.		1.1.	1.2.	1.4.	1.5.
1	1	**1.1.**	**с.Беджене**	Антично селище - м."Коджа алан" 500м източно		**36**	Антично и късноантично селище 500-1500м ЮИ, м."Коджа алан"		
2	1	**2.1.**	**с.Войвода**	Късноанична крепост - 2,5км. североизточно	?	**44**	Антична и късноантична крепост 1500м И, м."Хисаря"		Динея?
3	2	**2.2.**	**с.Войвода**	Останки от сграда върху Войводската могила 2км. южно	?	**45**	Антично и късноантично укрепление (пост) 1100м ЮИ върху голямата могила		
4	3	**2.3.**	**с.Войвода**	Късна римска сграда - м."Асар дере" 2км източно		**51**	Късноантична сграда-вила 2км източно		
5	4	**2.4.**	**с.Войвода**	Късноантично селище - м."Екенлик" 2,5км. североизточно		**47**	Антично селище 2,5км СИ, м."Екенлик"		
6	5	**2.5.**	**с.Войвода**	Средновековно селище и некропол в селото					
7	1	**3.1.**	**с.Зайчино ореше**	Антично селище м."Клиселик" 1 км източно	?	**82**	Антично и късноантично селище м."Клиселик" 3км СИ		
8	1	**6.1.**	**с. Избул**	Тракийско антично и средновековно селище м.Долните лозя", 1км югоизточно	?	**100**	Тракийско антично, късноантично и средновековно селище 1000м И, м."Старите лозя"		
9	2	**6.2.**	**с. Избул**	Антично селище и некропол - м.Латинските гробища", до селото, западно		**103**	Антично и средновековно селище и некропол - м.Латинските гробища", 300м СЗ		
10	3	**6.3.**	**с. Избул**	Късноантично селище - м."Чилек Чукуруалтъ", 3км източно		**102**	Късноантично селище - 3км източно, м."Чилек Чукуруалтъ"		
11	4	**6.4.**	**с. Избул**	Късноантичен контаж 600-700м североизточно					

12	5	**6.5.**	**с. Избул**	Ров и вал на землено укрепление на Плиска- имоти с № 000116, 000009 от землището на с.Ст.Михайловски, **000400 от землището на с.Избул,** 000145, 000139, 000100 (полски път), 000121, 000163, 000163, 000156 и 000080 от землището на с.Върбяни, 001311, 000138, 000369, 000244, 000245, 000260, 000263, 000317, 000279, 000313, 000318, 000320, 000319 от землището на с.Плиска					
13	1	**7.1.**	**с.Мировци**	Тракийско антично и средновековно селище м."Караистлик", 3 км. югозападно		**114**	Тракийско селище - 2,8км Ю, м."Карапетлик"		местността е "Карапетлик"
14	2	**7.2.**	**с.Мировци**	Средновековно селище - м."Ялтето", 2км западно		**110**	Селище 2400м СЗ, м."Елтето"		
15	1	**8.1.**	**гр.Нови пазар**	Землено укрепление - 2,5км северно		**2**	Землено укрепление - 2000м СЗ	**да**	**рег.карта 1100243**
16	2	**8.2.**	**гр.Нови пазар**	Средновековен некропол - м."Бешик тепе", 500м северозападно		**26**	Некропол - м."Бешик тепе", 300м северно от последните къщи		
17	1	**12.1.**	**с.Преселка**	Антично селище - 1 км.южно		**173**	Антично селище 1200м Ю, в м."Кояка"		
18	2	**12.2.**	**с.Преселка**	Мост - м."Кадъка" 3 км югоизточно		**174**	Мост 2700м ЮИ		
19	3	**12.3.**	**с.Преселка**	Средновековно селище - м."Орманлар" 1,5 км югоизточно		**177**	Селище 2100м ЮИ, м."Орманлъка"		
20	1	**14.1.**	**с.Стан**	Средновековна крепост - м."Станата" 4 км северно		**194**	Тракийска , антична, късноантична и средновековна крепост Стана кале, 3000м СИ		
21	1	**15.1.**	**с. Стоян Михайловски**	Късноантично селище - 10 км северно					
22	2	**15.2.**	**с. Стоян Михайловски**	Късноантичен некропол 1,5 км западно		**211**	Античен некропол 1,5 км западно, м."Ескидермен"		
23	3	**15.3.**	**с. Стоян Михайловски**	Жилищно-производствен комплекс (обект № 31) - имот № 000117 в землището на селото					

24	4	**15.4.**	**с. Стоян Михайловски**	Ров и вал на землено укрепление на Плиска- **имоти с № 000116, 000009 от землището на с.Ст.Михайловски,** 000400 от землището на с.Избул, 000145, 000139, 000100 (полски път), 000121, 000163, 000163, 000156 и 000080 от землището на с.Върбяни, 001311, 000138, 000369, 000244, 000245, 000260, 000263, 000317, 000279, 000313, 000318, 000320, 000319 от землището на с.Плиска					
25	5	**15.5.**	**с. Стоян Михайловски**	"Вътрешен град на Плиска" с манастир "Голямата Базилика" и "Средновековен каменен път" (включва имоти от землищата на с.Стоян Михайловски, общ.Нови пазар и гр.Плиска, общ.Каспичан)		**208**	Базилика с манастирски комплекс	**да**	**рег.карта 10003263**
				ОБЩО : 25 археологически НКЦ			**Съвпадат евентуално: 19 археологически обекта** в т.ч. с регистрация в АКБ - 2 без регистрация в АКБ - 17		

ЦЕННОСТИ КЛАСИФИКАЦИЯ НА НЕДВИЖИМИТЕ КУЛТУРНИ

Класификация според научната и културната област, към която се отнасят (чл.47 от ЗКН).

- Актуализираната извадка от справочника на недвижимото културно наследство в област Шумен (изпратена с **Писмо изх.№ 0800-843 / 17.06.2016г. от НИНКН),** съдържаща списък на обектите на територията на Община Нови пазар със статут на недвижими паметници на културата по смисъла на чл.12 от ЗПКМ (отм), които съгл.§10,ал.1 и §12, ал.1 от ПЗР на Закона за културното наследство притежават статут на недвижими културни ценности (НКЦ), включва: 25 археологически, 2 исторически, 21 архитектурно-строителни и 1 художествена НКЦ, както следва:

Таблица 21

НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ от списъка на НИНКН изх.№0800-843 / 17.06.2016г.						
според научната и културната област, към която се отнасят (чл.47 от ЗКН)						
№ по ред	населени места	**НКЦ** общо	в т.ч.			
			археологически	исторически	архит.-строителни	художествени
		бр.	бр.	бр.	бр.	бр.
1	2	3	4	5	6	7
1.	с.Беджене	**1**	1			
2.	с.Войвода	**7**	5	1		1
3.	с.Енево					
4.	с.Жилино					
5.	с.Зайчино ореше	**1**	1			
6.	с.Избул	**5**	5			
7.	с.Мировци	**2**	2			
8.	гр.Нови пазар	**23**	2		21	
9.	с.Памукчии					
10.	с.Писарево					
11.	с.Правенци					
12.	с.Преселка	**3**	3			
13	с.Сечище					
14	с.Стан	**1**	1			
15	с.Стоян Михайловски	**5**	5			
16	с.Тръница	**1**		1		
	бр.	**49**	**25**	**2**	**21**	**1**
	общо		**49**			

С няколко изключения, за описаните НКЦ са посочени следните данни: наименование; приблизително местоположение; документи за декларираме или обявяване; културна и научна област, към която се отнасят; категория според културната и научната стойност. Не е посочена принадлежност към определен исторически период.

Археологически НКЦ

Това са *"материални следи за човешка дейност, неделими от средата, в която са създадени, които се идентифицират чрез археологически изследвания "*(ЗКН, чл.47, т.1)

- Актуализираната извадка от справочника на недвижимото културно наследство в област Шумен (изпратена с **Писмо изх.№ 0800-843 / 17.06.2016г. от НИНКН),** съдържаща списък на обектите на територията на Община Нови пазар със статут на недвижими паметници на културата по смисъла на чл.12 от ЗПКМ (отм), които съгл.§10,ал.1 и §12, ал.1 от ПЗР на Закона за културното наследство притежават статут на недвижими културни ценности (НКЦ), включва 25 обекта, в т.ч.:

- 24 единични археологически НКЦ;

- една групова археологическа недвижима културна ценност – "Вътрешен град на Плиска", Манастир "Голямата базилика" и "Средновековен каменен път", съгл.Заповед №РД9Р- 34 / 17.08.2015г. на Министъра на културата.

Археологически резерват "РАННОСРЕДНОВЕКОВЕН ГРАД ПЛИСКА"

По последни данни резерватът заема площ от 21,9 км2. Цялата територия (Външен град) е оградена със землено укрепление, съставено от землен вал, ров и берма. То е изградено в първата половина на VIIIв. Вътрешния град, разположен приблизително в центъра на Външния, е защитен с каменна крепост.Във Вътрешния град има Цитадела.

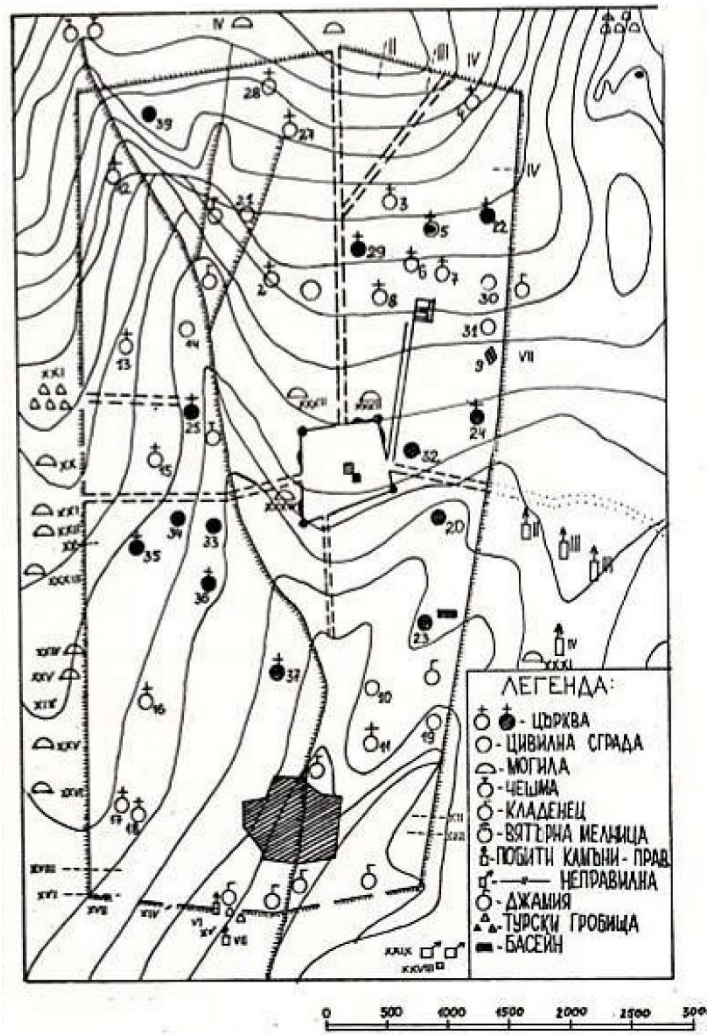

План на Плиска
(Каталогна археологическите паметници в Шуменски окръг, 1975г.)

Първите проучвания в Плиска са направени от Карел Шкорпил, който заедно с Фьодор Успенски започва разкопки през 1899г. Шкорпил поставя началото и на съставянето на археологическа карта на Външния град. Тогава той определя площта му на 23,3км2. Върху топографска основа с релеф, хидрография и топонимия на местността, той нанася съществуващите населени места, пътища, чешми, гробища и други обекти, спрямо които локализира археологическите останки – ров и вал, могили, пътища, каменни постройки, девташлари. Десетилетия след това археолозите ползват тази карта като основа и нанасят върху нея новооткритите обекти, като запазват дадените от него наименования и продължават въведената от него номерация.

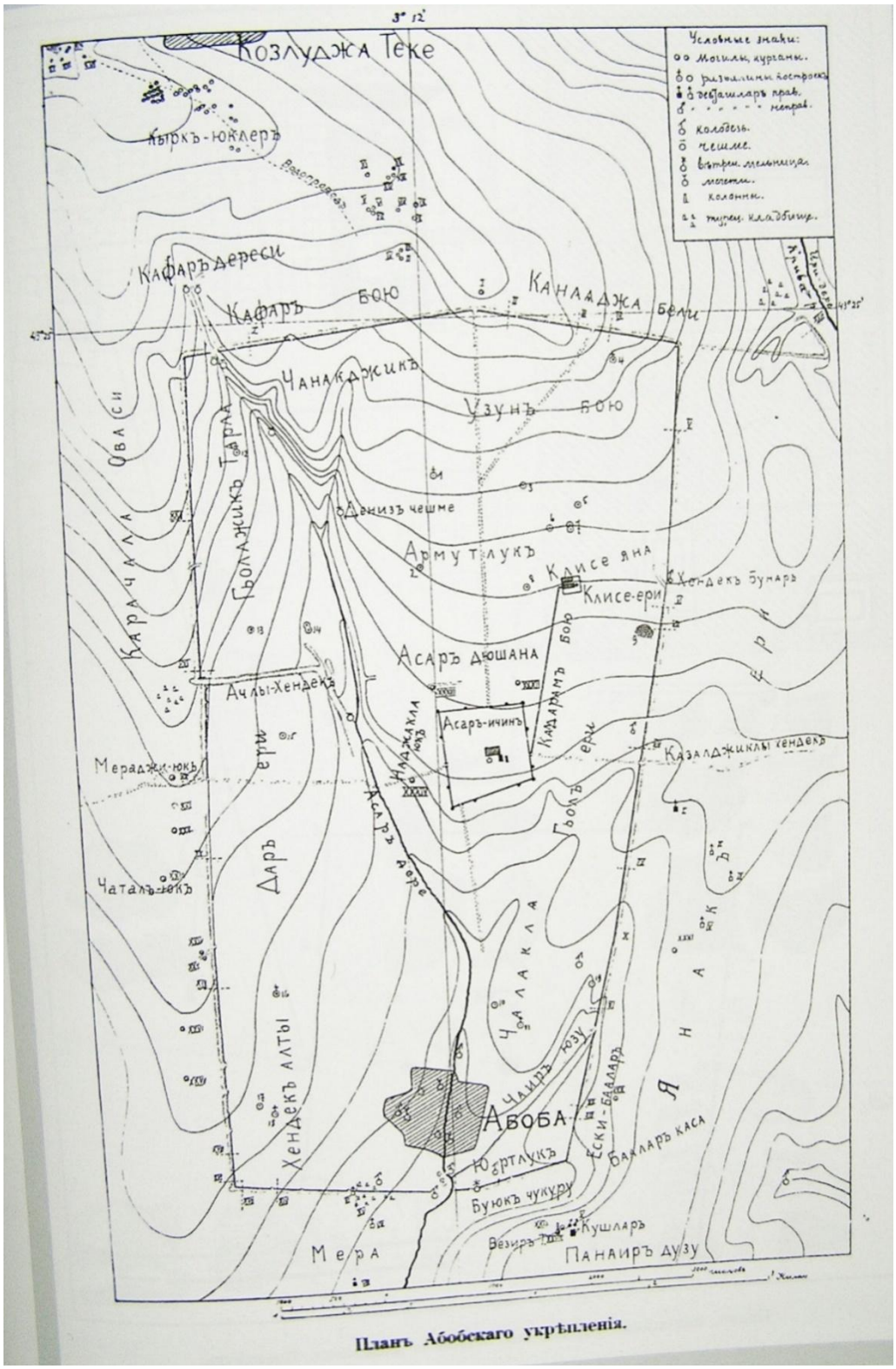

План Абобскаго укрѣпленія.

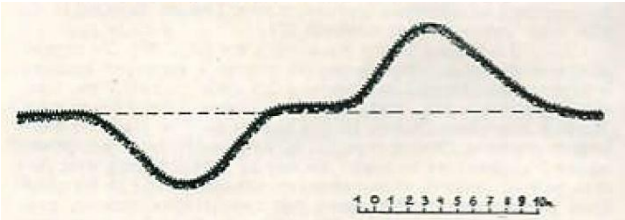

Обр. 32. Плиска. Разрез на вала

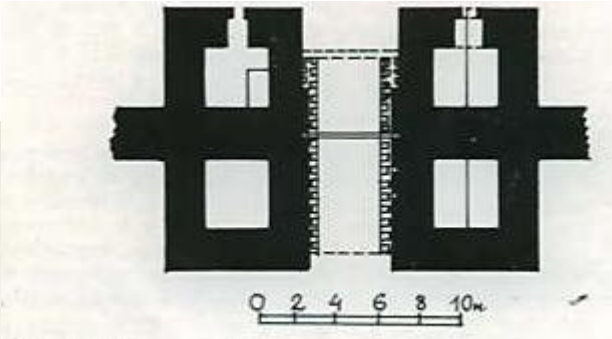

Обр. 36. Плиска. План на източната порта

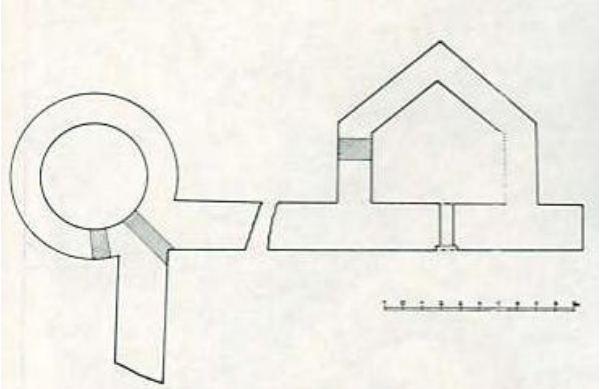

Обр. 33. Плиска. План на петоъгълната и кръглата кула

Обр. 37. Плиска. Източната порта

Към 1975г.

През 30-те години на XXв. археологическите проучвания са съсредоточени върху представителните градежи – Дворцовия център във Вътрешния град и Голямата базилика (Кр.Миятев, Карасимеонов, Моллов).

През втората половина на 40-те и през 50-те години теренните изледвания са насочени към паметниците във Външния град, свързани с живота на обикновеното население. Открити са селища с жилища-полуземлянки – под основите на обект №31, в района на Асар дере. Разкопани са няколко църкви и граждански постройки (Ст.Михайлов, Н.Мавродинов, Атанас Милчев, Ст.Станчев). Всички новооткрити обекти се нанасят върху картата на Шкорпил.

През 60-те и 70-те години на XXв. Вниманието отново се обръща към вътрешния град – предимно към укрепителните съоръжения. Наред с това се проучва и външното землено укрепление (Р.Рашев), т.н.Пазарище (Ат.Милчев), сграда № 32 (Р.Рашев), Голямата Базилика с манастира и архиепископския дворец до нея (Михайлов, Въжарова, Ваклинов, Щерева и др).

През 80-те и 90-те години разкопките водят до откриване на нови обекти и допълване на информацията за известните до момента. Павлина Георгиева прави аерофото заснемане на територията на Външния град. С изследванията през този период са свързани имената на археолозите Станилов, Димитров, Янкулов, Аладжов, Рашо Рашев, Тодор Балабанов, Витлянов и много други.

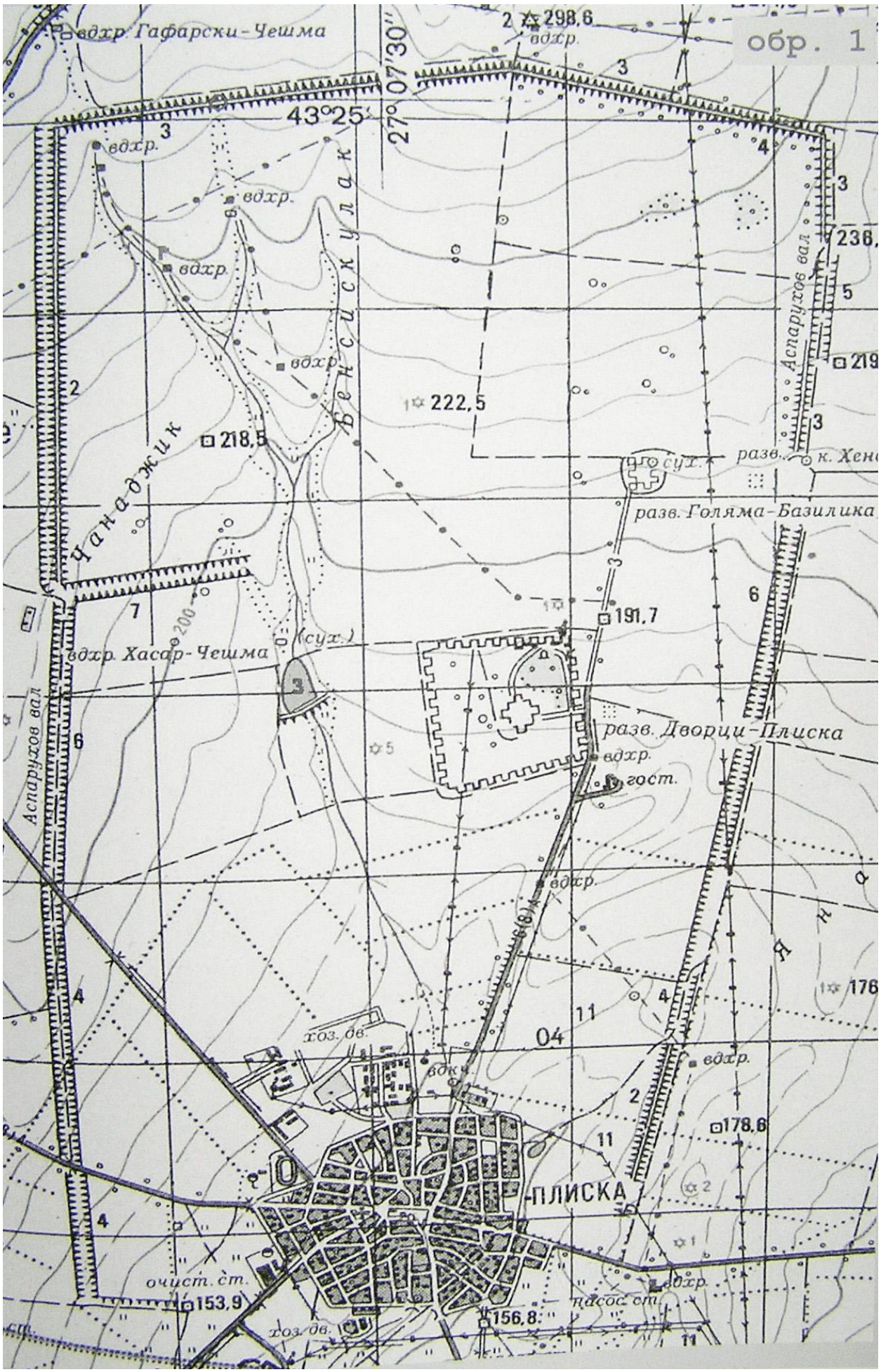
обр. 1
вдхр. Гафарски-Чешма
43°25'
27°07'30"
298,6
вдхр.
Бенсискулак
Чанаджик
222,5
218,5
Аспарухов вал
разв. Голяма-Базилика
191,7
вдхр. Хасар-Чешма
(сух.)
разв. Дворци-Плиска
гост.
хоз. дв.
ПЛИСКА
178,6
очист. ст.
153,9
156,8
пасос. ст.

Последната актуална карта на Плиска е изготвена от Янко Димитров. На базата на цялата налична информация в нея са нанесени над 100 обекта – селища, крепостни стени, болярски имения, църкви, манастири, водопроводи и др.

През 2009г. проектът на НАИМ към БАН "Старите български столици Плиска и Велики Преслав и техните околности" печели конкурс на Фонда за научни изследвания (ФНИ). През 2010г. започва изготвянето на археологическа карта на Плиска. Ръководител на проекта е доц.Маргарита Ваклинова, ръководител на темата Плиска – Павел Георгиев. Финансирането обаче е отложено и работатата е спряна за една година. През това време в Плиска се случва невиждано наводнение (може би най-голямото за последните хиляда години), при което депата на базата и музея са наводнени. Информацията все още не е възстановена напълно. През 2012г. работата по картирането е подновена.

Резултатите от изпълнението на проекта са представени в специалното издание на БАН от 2013г. "Археологическа карта на Плиска". В него е описана методиката на терените проучвания, поместен е каталог на регистрираните обекти през 2010 и 2012г, каталог на находките, приложението на географските информационни системи (ГИС) в археологията, проблемите при проучванията на Външния град.

До момента на територията на Външния град са регистрирани над 200 обекта.

Хронология на актовете за обявяване
и документите за декларираме на археологическите обекти:

- **1927г., в Държавен вестник, бр.69** е публикуван "Списък на народните старини №1", издаден от Народен археологически музей – София: обявяват се за "народни" старини в цялата страна, в т.ч. в Шумен и околността:

.... 2. Всички разкопани и неразкопани постройки в градището при Абоба;

(Указ № 86/обн. 26.03.1925 г. –с. Абоба е преименувано на с.Плисков;
след 1947 г. – името е осъвременено на с. Плиска, без административен акт;
Указ № 2190/обн. 20.10.1981 г. – признава с. Плиска за гр. Плиска)

- **1958г. в "Известия", бр. 70** е обнародвано ПМС № 161 / 05.08.1958г.:

"1. Обявяват се за историко-археологически резервати с национално значение ... територията на Вътрешния град на Плиска, включена в каменната крепостна стена.

2. ... до окончателното им археологическо проучване се определя временен режим за обработване на земята, за застрояване и мелиорации, както следва:

- забранява се засаждането на нови, разширяването и възпроизводството на съществуващи лозя, овощни градини и всякакви други трайни насаждения;

- обработваемите площи в резерватите се засяват с многогодишни трайни фуражни треви;

- задължават се .... при обработването на земята да прилагат плитка оран;

...4. Обявяват се за терени, наблюдавани в историко-археологическо отношение от Българската академия на науките и от Коларовградския окръжен народен съвет:

... – територията на Външния град на Плиска, включена в земленте укрепления, както и самите укрепления (ров и вал), девташларите в землищата на селата Плиска, Върбяне и Златна нива.

... – земленте укрепления в района на ДЗС "Васил Коларов", Коларовградско, и могилите южно от с.Избул, Новопазарско;

В наблюдаваните терени не могат да се предприемат или планират мелиоративни и агротехнически работи или строежи, без да бъде 30 дни по-рано уведомен окръжният народен музей и научната група на АИМ при БАН... "

В постановлението не е посочена площ на резервата, не е определена охранителна зона. Определени са режими за ползване на земите в резервата и наблюдаваните терени.

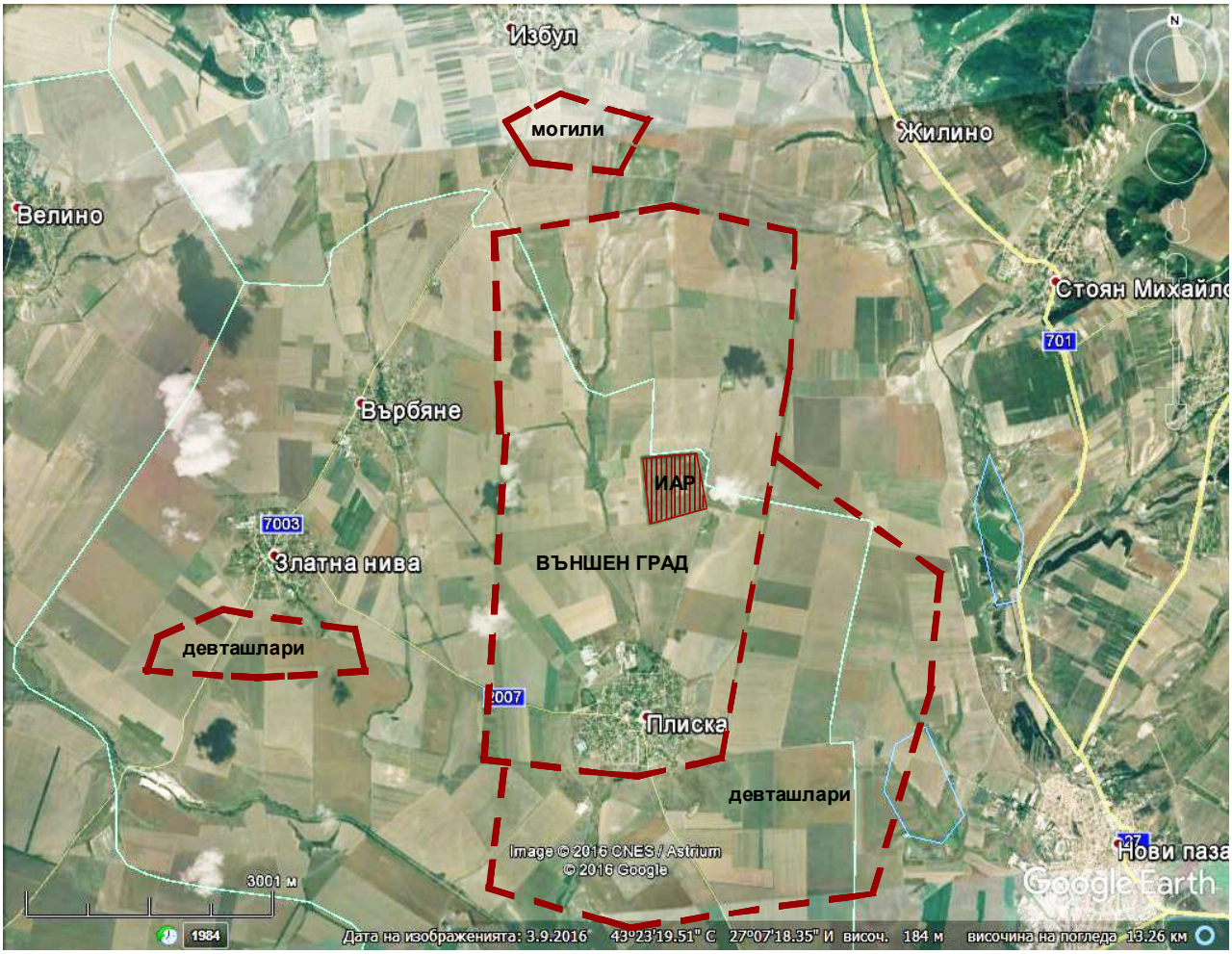

ИАР "Плиска" (Вътрешния град) и наблюдавани терени, съгл.ПМС № 161 / 05.08.1958г.

- **1970г., в ДВ бр.46** е публикуван Списък на археологическите паметници в Шуменски окръг;

Под № 127 в списъка е Национален исторически резерват Плиска, на територията на който са изброени 52 обекта, в т.ч. в община Нови пазар: №1 – землено укрепление, № 17 – Голямата базилика, № 18 – манастирски сгради при Голямата базилика, № 19 – старинен път до Голямата базилика. В списъка има и други 21 археологически обекта, разположени в същата община.

- **1981г., в ДВ, бр.14 / 17.02.1981г.** е публикувана Наредба № 22 на Комитета за култура (КК) и Комитета по архитектура и благоустройство (КАБ) за опазване на историко-археологическите резервати "Плиска", "Преслав" и "Мадара";

"...Чл.2. Границите на резерватите се определят както следва:

... 1.Резерват "Плиска":

а) от изток, запад, север и юг границите следват очертанията на землеото укрепление на външния град

б) за охранителна зона се определя територията с широчина 50м от външния ръб на рова на землеото укрепване от четирите му страни

...Чл.7: С оглед пълноценното опазване на археологическите паметници в резерватите и целесъобразното стопанисване на земята се установява следният режим за нейното ползване:

1. От обработваемия поземлен фонд се изключват площите на Вътрешния град Плиска...

2. Останалите земи, включени в границите на резерватите, се ползват съгл.временния режим, определен в чл.2 на ПМС № 161 ...

...4. Съществуващите лозя се оставят до тяхното амортизиране"

В тези граници резерватът и охранителната му зона обхващат едно населено място – съвременния гр. Плиска, и земеделски земи.

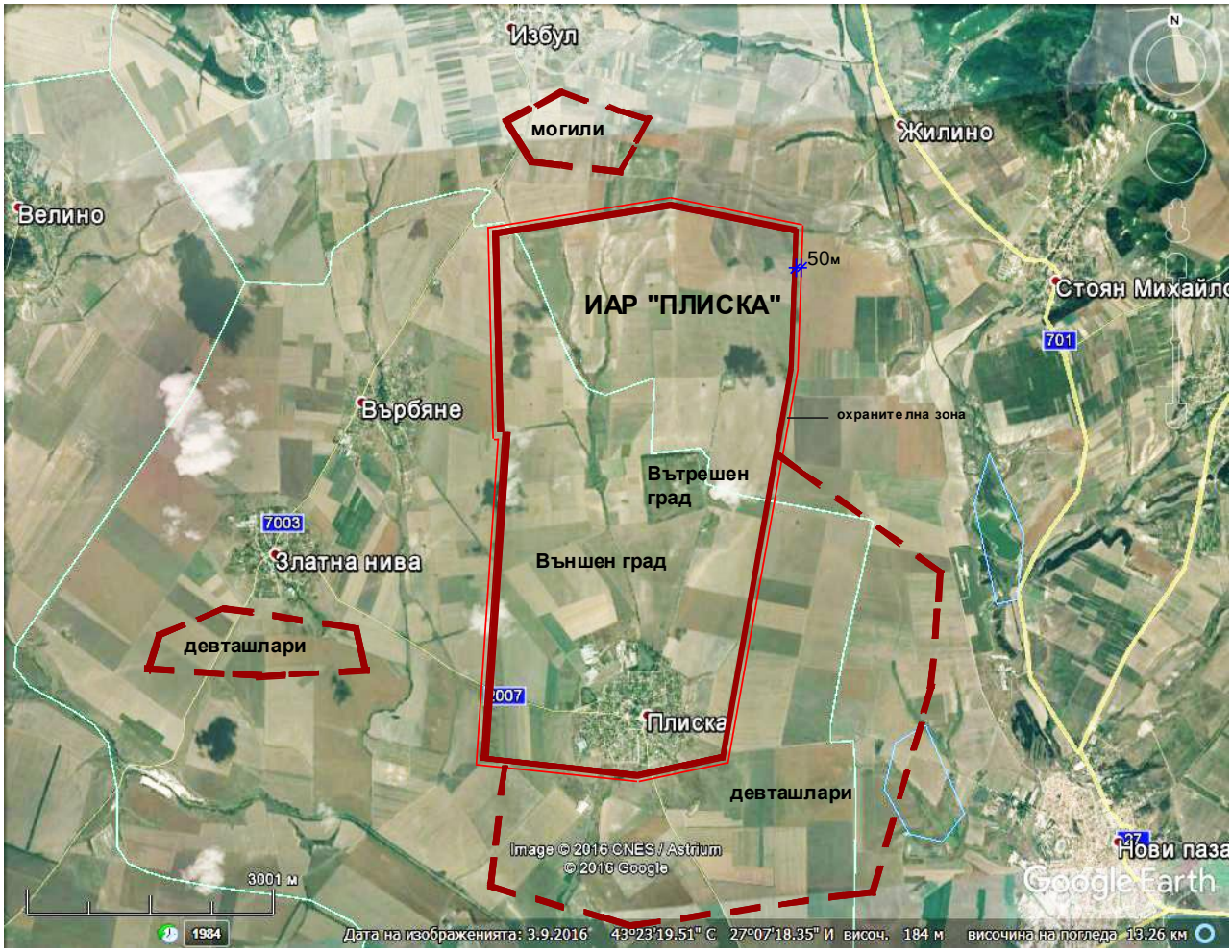

Граници и охранителна зона на ИАР “Плиска”, съгл. Наредба № 22 от 1981г.

През 1997г. са издадени следните актове за собственост на археологическия резерват:

- Акт № 18 / 17.03.1997г., изд.от Министерство на финасите, за изключителна държавна собственост на недвижим имот в гр.Плиска, представляващ Резерват “Плиска”.

Актът се отнася за територията на Вътрешния град, оградена от каменната крепостна стена. Стопанисването и управлението се предоставя на община Каспичан.

- Акт № 1148 за поправка на акт № 18 / 17.03.1997г., с който стопанисването и управлението на резервата с площ 505,34 дка се предоставя на Министерството на културата.

- **2009г.** - Законът за културното наследство е следващият акт за статут на НКЦ, който засяга археологическия резерват в частта му на територията на община Нови пазар.

Съгл. чл.146, ал.3, Голямата базилика има статут на археологическа културна ценност с категория “национално значение”.

- Акт № 1341 / 24.08.2009г. за частна общинска собственост поземлен имот № 000120 от землището на с.Стоян Михайловски, община Нови пазар, с площ 41,513 дка - предоставя се за управление и стопанисване на кмета на община Нови пазар. В имота е разположена археологическата недвижима културна ценност “Голямата базилика”.

- **2011г.,** изменение на ЗКН – в приложение към чл.50, ал.3 е публикуван списък на археологическите резервати, в който под № 3 е включен Археологически резерват "Ранносредновековен град Плиска".

С изменението на закона през 2011г. и включването в списъка-приложение към чл.50 ал.3 на ЗКН, археологическият резерват получава ново наименование и статут с особена територално устройствена защита, съгл.1л.10, ал.2 от ЗУТ. Режимът на опазване (териториален обхват, граници и предписания) не са променени.

АР "Ранносредновековен град Плиска" е разположен в две съседни общини.

По-голямата южна част на Външния град, (в т.ч. и Вътрешния град), се намира в община Каспичан. Североизточната част на Външния град, в която са Манастир "Голямата базилика" и "Средновековен каменен път", се намира в община Нови пазар.

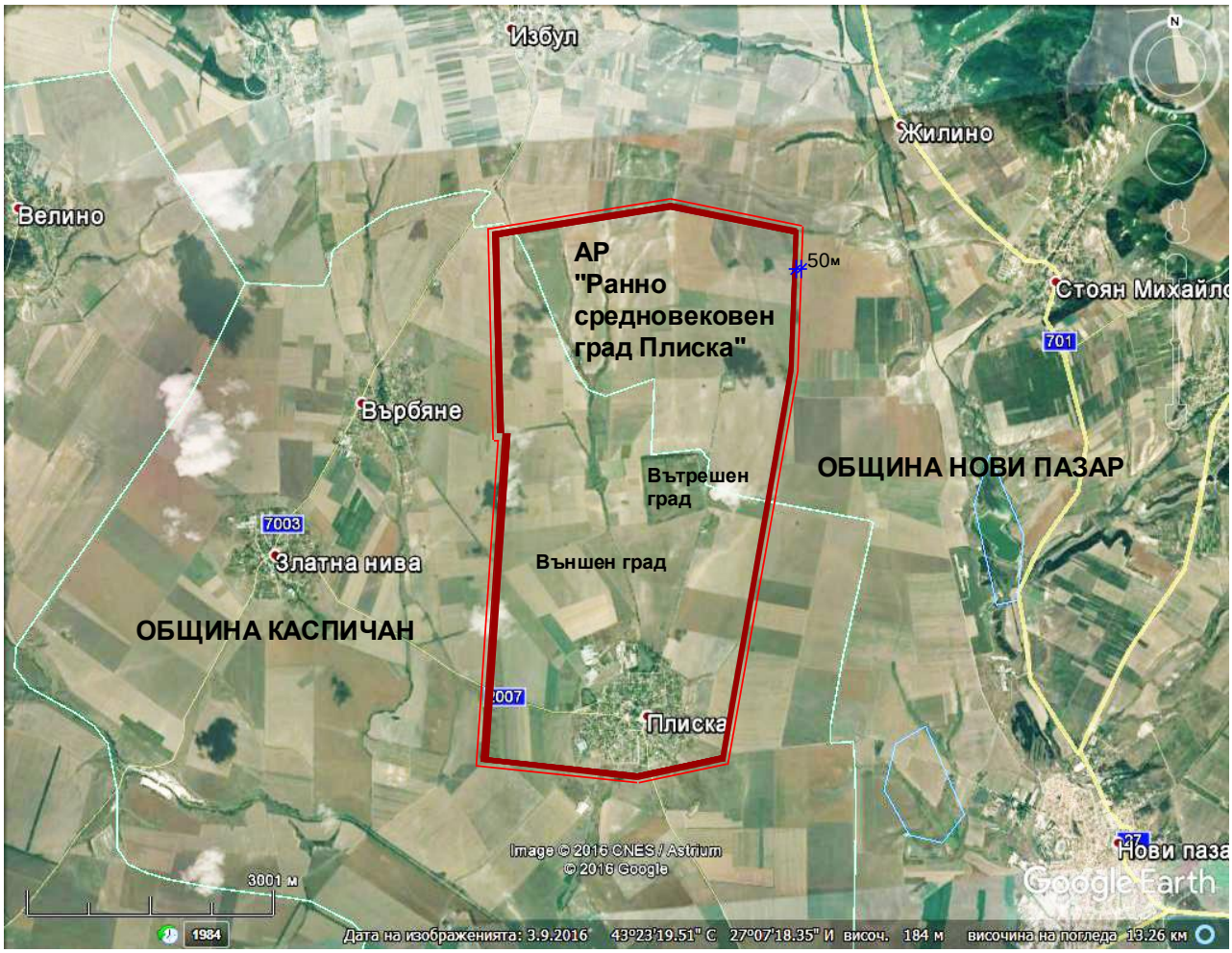

- **29.10.2012г.**– Протокол на междуведомствена комисия, в изпълнение на Заповед № РД9К-192 / 17.10.2012г. на Министъра на културата. Протоколът съдържа *предложение за актуализация на режимите – граници и предписания за опазване на НИАР "Плиска" и предложение за предоставяне на статут на ЕНКЦ "Голямата базилика"* .

Предложенията всъщност са повече и са оформени в 7 точки. Четири от тях засягат обекти на територията на община Нови пазар:

1. Археологически резерват "Ранносредновековен град Плиска"

Вариант А (приет по-късно от СЕСОНКЦ с протокол № 36 / 29.01.2013г.)

а) Териториален обхват – *имоти от землищата на:*

- с.Стоян Михайловски – имоти с номера по КВС: 000120 (Манастир "Голямата базилика"), част от 000024 (селскостопански път), 000194 (селскостопански път), 000122 (асфалтов път и средновековен каменен път).

- гр.Плиска – имоти с номера по КВС: 013001 (Вътрешен град), 000002 (полски път), 000004 (селскостопански път), 000003, 000001, 000017 (селскостопански път), 000018, 000016, 000015, част от 000008 (асфалтов път), 000006 (селскостопански път), 000007, 000010, 000009 (гражданска сграда № 32) и 000031.

Площта на резервата е 702,636 дка.

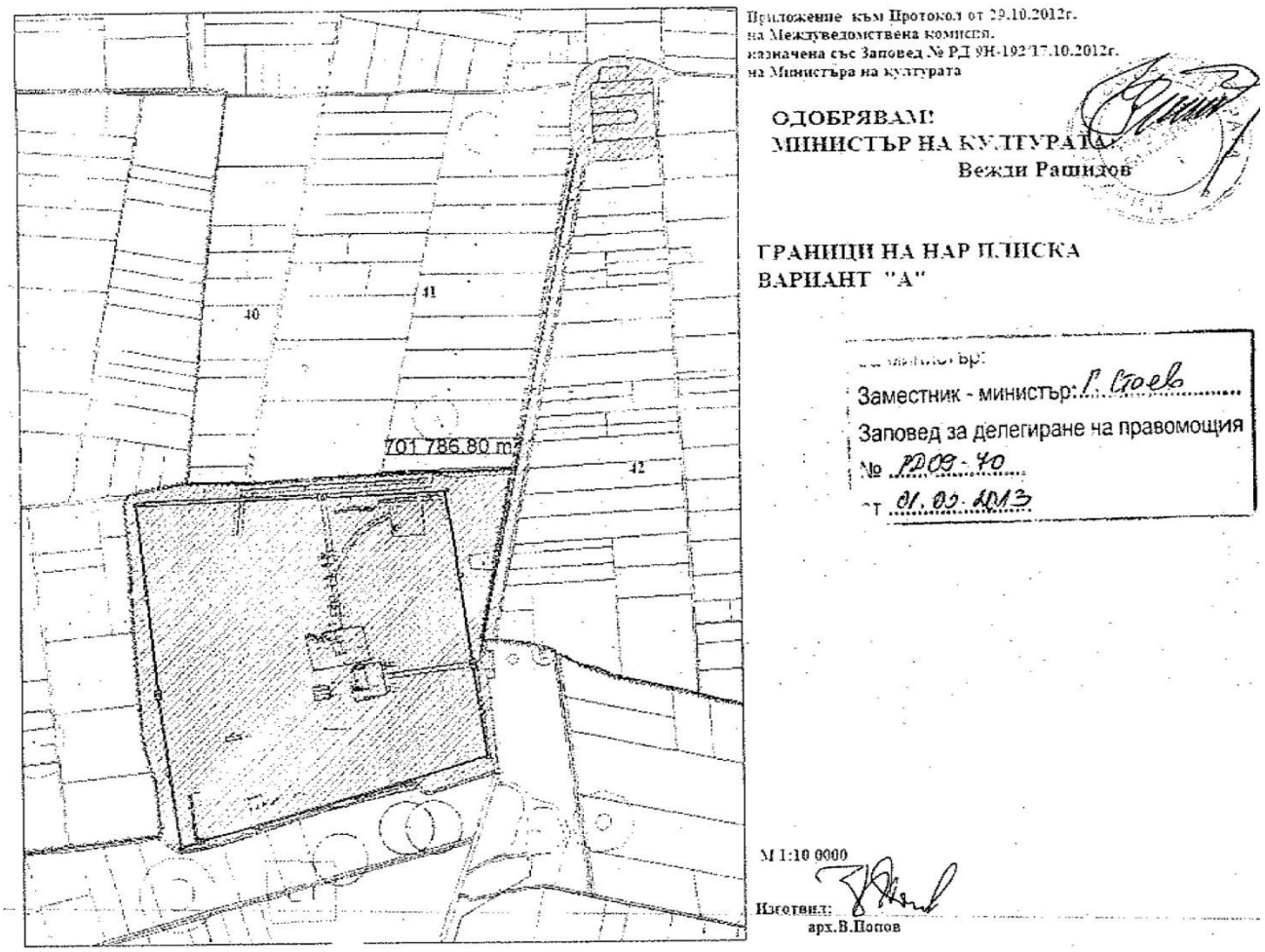

От приложението към протокола се вижда, че става въпрос за вътрешния град и малка част от външния град – около каменната крепостна стена, каменния и асфалтовия път, и Манастира с Голямата базилика.

б) Граници на резервата

*- **от север** – по северната граница на имот 000024, по западната и северната граници на имот 000194 от землището на с.Стоян Михайловски, и по северните граници на имоти 000002, 000004, 000003, 000001 от землището на гр.Плиска;*

*- **от изток** – източната и северната граници на имот 000121 в землището на с.Стоян Михайловски, по границите на имот 000009 и по източната граница на имот 000008 ((асфалтов път) от землището на гр.Плиска;*

*- **от юг** – южните граници на имоти 000017 и 000016 от землището на гр.Плиска;*

*- **от запад** – западната граница на имот 000001 от землището на гр.Плиска;*

в) Предписания за опазване на територията на археологическия резерват

Определя се като територия за археологическо проучване, консервация, реставрация и експониране.

Забранява се обработката на земята и всякакъв вид строителство, несвързано с консервационно-реставрационните работи и социализацията на археологическите недвижими културни ценности, като се допуска такова за осигуряване на достъп и обслужване на посетителите – защитни покрития, алеи, погледни площадки, площадки за почивка, пейки и експозиционни информационни табла. Допуска се ремонт и реконструкция на приемно-информационната сграда пред Източната порта на Плиска. Археологически непроучените терени и тези, засипани след проучване, се затревяват.

Допуска се изхраждане на инфраструктура – електрозахранване, художествено и алейно осветление, водопровод, канал, след провеждане на археологическо проучване на терените, които ще бъдат засегнати.

Цитираните дейности се съгласуват с МК на основание на чл.84 от ЗКН.

2. Определят се следните режими на опазване на охранителната зона на археологическия резерват:

а) Териториален обхват на охранителната зона по КВС

Петдесет метрова ивицапред имотите на валаи рова наГолямото землено укрепление (Аспарухов вал) иимоти и масиви от землищата на:

- с.Стоян Михайловски – имоти с номера 000116 и 000009 (ров и вал) и масиви с номера от 37 до 43 и масив 62;

- с.Исбул – имот с номер 000400 (ров и вал) и масиви от 32 до 39;

- с Върбяне – имоти с номера .... и масиви .....

- гр.Плиска - имоти с номера .... и масиви ....., гр.Плиска в регулационните му граници, както и всички имоти, в които са регистрирани археологически обекти, и които са обособени с отделни номера в КВС към горните землища, и имоти – пътища, дерета, пасища, мери и др. според приложената към настоящия протокол археологическа карта на Външния град на Плиска.

б) Граници на охранителната зона

*- **от север** – права, отстояща на 50м.северно от рова и вала в посока изток-запад, преминаваща през масиви с номера 35 (землище на с.Стоян Михайловски), 28, 29, 30 и 31 (землище на с.Исбул)*

*- **от изток** – по източната граница на имот 040061 (от землище на гр.Плиска), по птрава, отстояша на 50м източно от рова и вала в посока юг-север, преминаваща през масиви 54, 53, 51, 45, 44 (землище на с.Стоян Михайловски).*

*- **от юг** – по южната граница на имоти ..... в землището на гр.Плиска;*

*- **от запад** – права север-юг, отстояща на 50м западно от вала и рова, през масиви .... в землището на с.Върбяни, по западните граници на имоти .... в землището на гр.Плиска.*

в) Предписания за опазване на територията на охранителната зона

Определят се четири режима:

Режим А – селскостопански земи, обособени в имоти и масиви по КВС, в които няма индивидуални или групови недвижими културни ценности, определени с граници и режими за ползване на земята:

Определя се като територия за археологическо проучване и наблюдение. Запазва се начинът на трайно ползване на земята. Забранява се промяна на предназначението на земята , освен при разширение на регулационните граници на гр.Плиска в западна, северна и източна посоки. Обработката на земята се ограничава до 0,30м. Насажденията с дълбока коренова система (овошки и лозя) се запазват до изживяване. Забранява се възстановяването им и засаждането на нови такива. Забранява се извършване на насипни работи.

Допуска се изграждане и ремонт на инфраструктура, като изкопните работи се наблюдават от археолог, определен от РИМ-Шумен, за което Общините уведомяват музея за издадените строителни разрешения. По време на строителните работи стриктно се спазват изискванията на чл.160, ал.2.

За комплекса на съществуващия мотел се допуска ремонт и реконструкция в рамките на застроената площ, при запазване на етажността и плоския покрив.

Забранява се бивакуването и паленето на огньове.

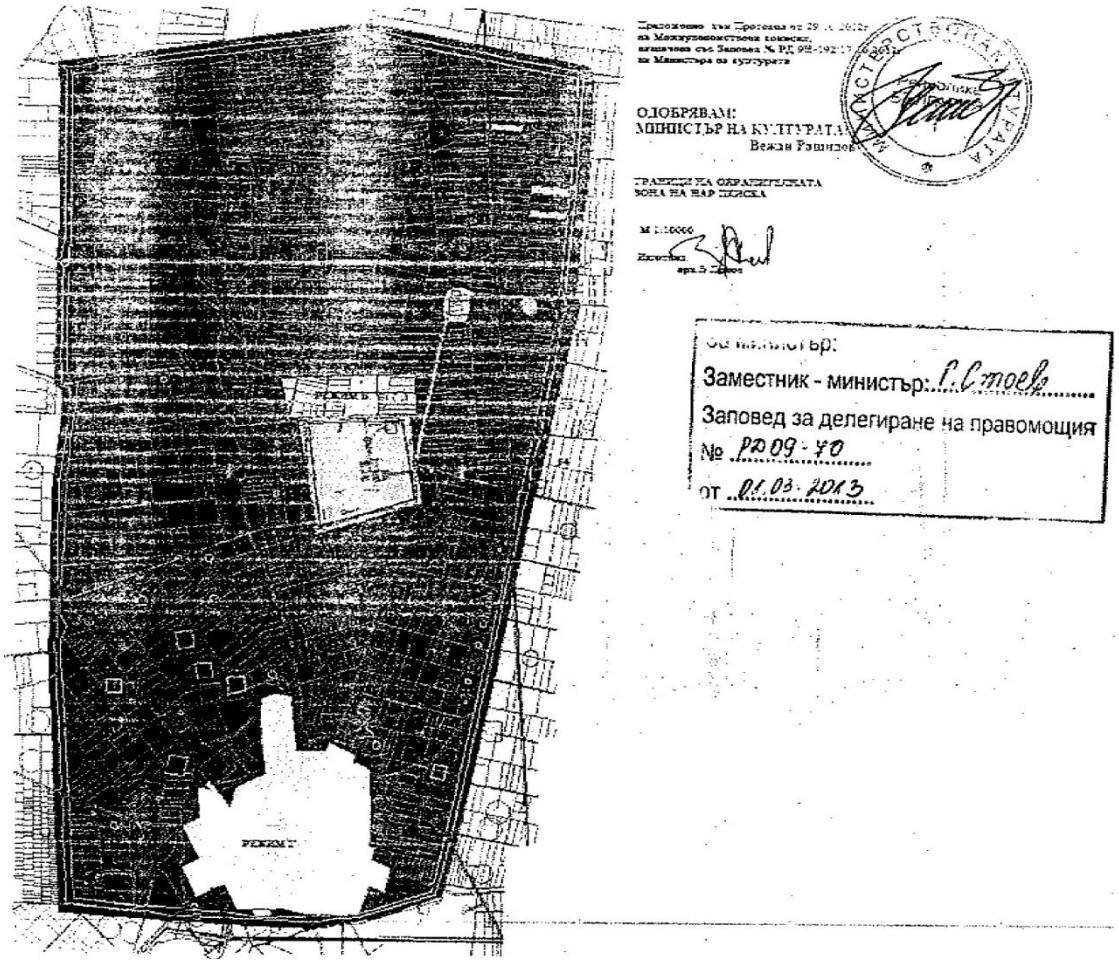

Режим Б – територия на северното разширение на каменната стена на Плиска

Определя се като територия за археологическо проучване и наблюдение. Запазва се начинът на трайно ползване на земята. Забранява се промяна на предназначението на земята. Обработката на земята се ограничава до 0,30м.Забранява се засаждането на насаждения с дълбока коренова система (овошки и лозя). Забранява се извършване на насипни работи.

Допуска се изграждане и ремонт на инфраструктура, като изкопните работи се наблюдават от археолог, определен от РИМ-Шумен, за което Общините уведомяват музея за издадените строителни разрешения. По време на строителните работи стриктно се спазват изискванията на чл.160, ал.2.

Забранява се бивакуването и паленето на огньове.

Режим В – земеделски имоти, в които са регистрирани всички археологически обекти, обособени с отделни номера в КВС на съответните землища, според приложената към настоящия протокол археологическа карта на Външния град на Плиска, както и за имоти 043, 046, 009 от масив 43, землище на с.Стоян Михайловски, община Нови пазар.

Определя се като територия за археологическо проучване, наблюдение, консервационно-реставрационни работи и социализация. Забранява се обработката на земята и имотите до археологическото им проучване могат да се ползват за ливади и пасище. Забранява се промяна на предназначението на земята.

Допуска се изграждане на инфраструктура и трайни защитни покрития, свързани със социализацията на обектите.

Всички дейности се съгласуват с МК съгласно изискванията на чл.84 от ЗКН.

Забранява се бивакуването и паленето на огньове.

Режим Г – урбанизирана територия на гр.Плиска

Определя се като територия за археологическо наблюдение. Всички строителни дейности, свързани с изкопни работи, се извършват под наблюдение на археолог, определен от РИМ-Шумен, за което Община Каспичан уведомява музея за издадените строителни разрешения. По време на строителните работи стриктно се спазват изискванията на чл.160, ал.2.

Допуска се разширение на регулационните граници на гр.Плиска в западна, северна и източна посока.

3. Археологическа недвижима културна ценност "Манастир Голямата базилика"

а) Териториален обхват – *части от имоти с номера 000024, 000194, 000121 (полски пътища) и 000120 ("Манастир Голямата базилика"), семлище на с.Стоян Михайловски, община Нови пазар. Площта на АНКЦ е 46,182 дка.*

б) Граници на АНКЦ:

*- **от север** - северната граница на имот 000024 (полски път)*

*- **от изток** – източната граница на имот 000121*

*- **от юг** – южната граница на имот 000121*

*- **от запад** – северната граница на имот 000122 (асфалтов път и средновековен каменен път) и западната граница на имот 000194.*

в) Предписания за опазване на територията на АНКЦ:

Определя се като територия за археологическо проучване, консервация, реставрация и експониране.

Забраняват се всякакъв вид дейности, несвързани с консервационно-реставрационните работи, като се допускат такива за осигуряване на достъп и обслужване на посетителите - защитни покрития, алеи, погледни площадки, площадки за почивка, пейки и експозиционни информационни табла. Археологически непроучените терени и тези, засипани след проучване, се затревяват.

Допуска се изхраждане на инфраструктура – електрозахранване, художествено и алейно осветление, водопровод, канал, след провеждане на археологическо проучване на терените, които ще бъдат засегнати.

Цитираните дейности се съгласуват с МК на основание на чл.84 от ЗКН.

4. Археологическа недвижима културна ценност "Средновековен каменен път от източната порта до Манастир "Голямата базилика"

а) Териториален обхват – *части от имоти 000194 и 000121 (селскостопански пътища) и имот 000122 (асфалтов път и средновековен каменен път)в землището на с.Стоян Михайловски, община Нови пазар. Площ на АНКЦ – 41,122 дка.*

Забележка: най-южният участък на средновековния каменен път, с дължина около 27м, попада в границата на резерватната територия.

б) Граници на охранителната зона:

- ***от север*** *- северната граница на имот 000122*
- ***от запад*** *–западните граници на имот 000194.*
- ***от юг*** *– южната граница на имот 000122*
- ***от изток*** *– източната граница на имот 000121*

в) Предписания за опазване на територията на АНКЦ:

Определя се като територия за консервация и експониране. Допуска се изграждането на инфраструктура и монтаж на информационни табла, извън габаритите на каменния път. Терените, незаети от асфалтовото трасе и каменния път, се затревяват, а селскостопанските пътища се използват по предназначение. Забранява се пресичането на каменния път от всякакви превозни средства, с изключение на подхода към музея от север. Забранява се преминаването на селскостопанска техника през каменния път и по подхода към музея.

5. Археологическа недвижима културна ценност "Ров и вал на земленото укрепление на Плиска"

а) Териториален обхват –*имоти с номера 000116, 000009 от землището на с.Стоян Михайловски, 000400 от землището на с.Исбул, имоти .... от землището на с.Върбяни, имоти .... от землището на гр.Плиска.*

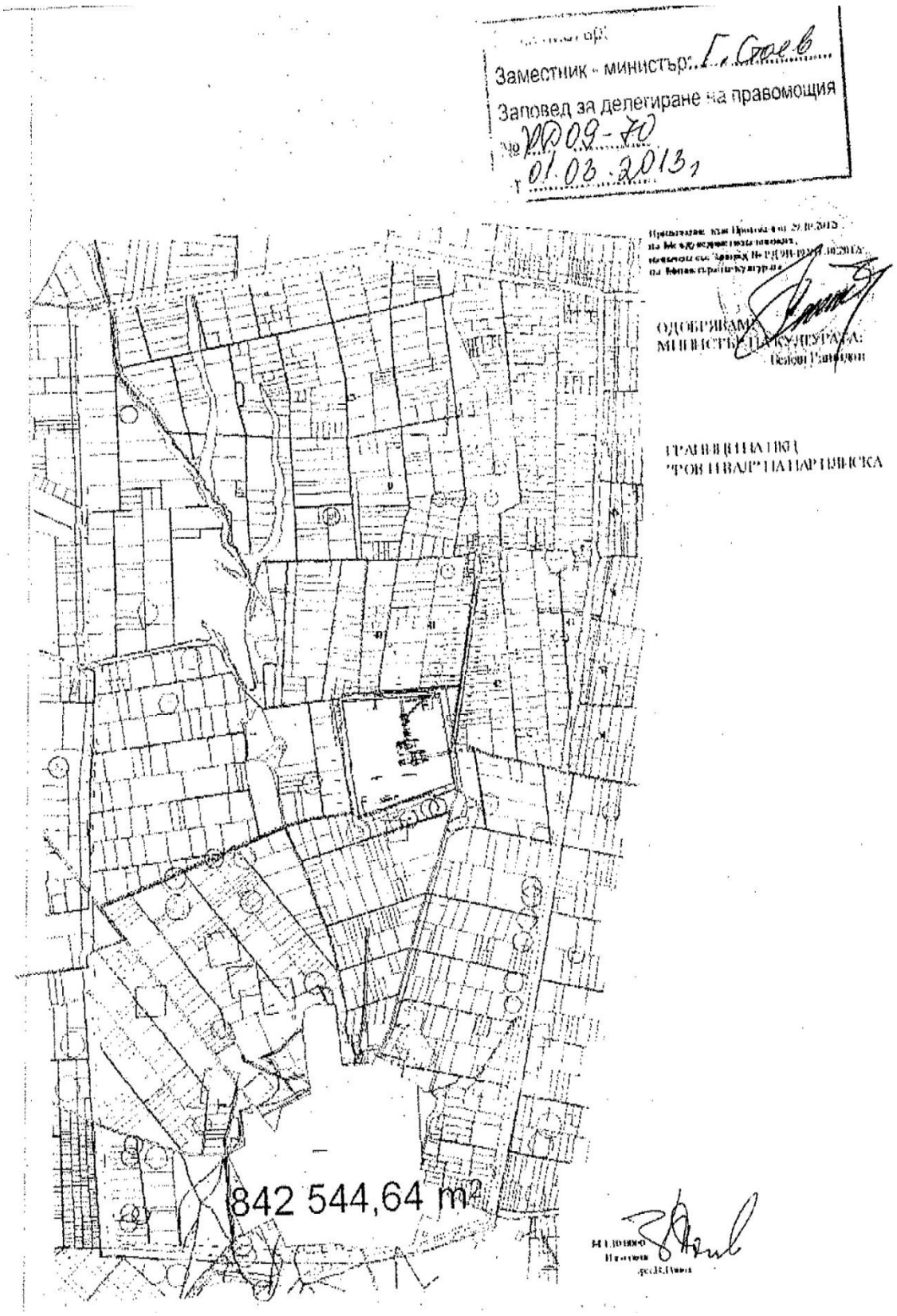

б) Граници на АНКЦ:

*- **от север** - северната граница на имоти 000116, 000009 от землището на с.Стоян Михайловски, северната граница на имот 000400 от землището на с.Исбул, по северната граница на имот 000145 от землището на с.Върбяни;*

*- **от запад** –западните граници на имоти .... от землището на с.Върбяни и имоти .... от землището на гр.Плиска;*

*- **от юг** – южните граници на имоти .... от землището на гр.Плиска;*

*- **от изток** – източните граници на имоти ... от землището на гр.Плиска и имоти ; 000009 и 000116 от землището на с.Стоян Михайловски.*

в) Предписания за опазване на територията на АНКЦ:

Определя се като територия за археологическо проучване, реинтеграция и експониране. Забранява се всякакъв вид строителство, включително и инфраструктура. Забранява се обработването на земята , с изключение на залесяване с дървесни храстови видове по билото на вала и по вътрешната му страна, свързано с експонирането.

Забранява се бивакуването и паленето на огън. Забаняват се всякакви изкопни и насипни работи по рова и вала, несвързани с тяхната реинтеграция, както и депониране на строителни и битови отпадъци.

Всички дейности по реинтеграцията и експонирането на АНКЦ се съгласуват с МК, съгласно изискванията на чл.84 от ЗКН.

6. Археологическа недвижима културна ценност "Гражданска постройка" (обект № 32) пред Източната порта на Плиска - обектът се намира в землището на гр.Плиска.

7. Археологическа недвижима културна ценност "Жилищно-производствен комплекс" (обект № 31)

Обектът е нанесен на археологическата карта, приложена към протокола, заедно сГолямата базилика и каменния път (виж по-горе)

а) Териториален обхват – *съвпада с територията наимот 000117 от землището на с.Стоян Михайловски. Площ на АНКЦ – 12,291 дка.*

б) Граници на АНКЦ – *съвпадат с границите на имот 000117.*

в) Предписания за опазване на територията на АНКЦ:

Определя се като територия за археологическо проучване, консервация, реставрация и експониране.

Забраняват се всякакъв вид дейности, несвързани с консервационно-реставрационните работи, като се допускат такива за осигуряване на достъп и обслужване на посетителите - защитни покрития, алеи, погледни площадки, площадки за почивка, пейки и експозиционни информационни табла. Археологически непроучените терени и тези, засипани след проучване, се затревяват.

Допуска се изхраждане на инфраструктура – електрозахранване, художествено и алейно осветление, водопровод, канал, след провеждане на археологическо проучване на терените, които ще бъдат засегнати.

Цитираните дейности се съгласуват с МК на основание на чл.84 от ЗКН.

8. Определените граници и предписания за опазване на територията на археологическия резерват, охранителната му зона и тези на петте НКЦ, определени в решенията на настоящия протокол, да бъдат отразени в КВС, съгласно изискванията на чл.79, ал.5 от ЗКН, а собствениците на имотите да бъдат уведомени.

Комисията предлага:

НИНКН да изготви предложение до Министъра на културата за регистрация на недвижимите културни ценности (т.т. 3, 4, 5, 6 и 7 от решенията на настоящия протокол) по реда на чл.64 от ЗКН.

- **2015г.** - Заповед № РД9Р-34 / 17.08.2015г. на Министъра на културата.

Към момента това е последният документ, който се отнася за НКЦ в археологическия резерват на територията на община Нови пазар:

.... 1. *В границите на "Ранносредновековен град Плиска", археологически резерват съгласно т.3 от Приложение към чл.50, ал.3 от ЗКН ...предоставям статут на "Вътрешен град Плиска" с Манастир "Голямата базилика" и "Средновековен каменен път" с класификация на групова археологическа недвижима културна ценност, с категория "национално значение" и със следния териториален обхват на частта от резерватната територия, обособяваща недвижимата културна ценност:*

1.1. Териториален обхват:

1.1.1. Граници на недвижимата културна ценност:

*- **от юг** – южните граници на имоти 000017 и 000016 от землището на гр.Плиска*

*- **от север** – по северната граница на имот 000024, по западната и северната граница на имот 000194 от землището на с.Стоян Михайловски и по северните граници на имоти 000002, 000004, 000003 и 000001 от землището на гр.Плиска;*

*- **от изток** – източната и северните граници на имот 000121 от землището на с.Стоян Михайловски, по границите на имот 000009 и по източната граница на имот 000008 (асфалтов път) от землището на гр.Плиска;*

*- **от запад** – западната граница на имот 000001 от землището на гр.Плиска;*

1.1.2. Териториалният обхват, описан в посочените в т.1.1.1. граници, включва имоти от землището на с.Стоян Михайловски, община Нови пазар, и от землището на гр.Плиска, община Каспичан, с площ 702,636 дка, както следва:

- с.Стоян Михайловски – имоти с номера 000120 (Манастир "Голямата базилика"), част от 000024 (селскостопански път), 000194 (селскостопански път), 000122 (асфалтов път и средновековен каменен път) и 000121 (селскостопански път) по КВС.

- гр.Плиска – имоти с номера 013001 (Вътрешен град), 000002 (полски път), 000004 (селскостопански път), 000003, 000001, 000017 (селскостопански път), 000018, 000016, 000015, част от 000008 (асфалтов път), 000006 (селскостопански път), 000007, 000010, 000009 (гражданска сграда № 32) и 000031 по КВС.

1.2. Предписания за опазване на територията на ГАНЦ

Определя се като територия за археологическо проучване, консервация, реставрация и експониране.

Забраняват се обработката на земята и всякакъв вид строителство, несвързано с консервационно-реставрационните работи и социализацията на археологическите недвижими културни ценности, като се допуска такова за осигуряване на достъп и обслужване на посетителите - защитни покрития, алеи, погледни площадки, площадки за почивка, пейки и експозиционни информационни табла. Допуска се ремонт и реконструкция на приемно-информационната сграда пред Източната порта на Плиска. Археологически непроучените терени и тези, засипани след проучване, се затревяват.

Допуска се изграждане на инфраструктура – електрозахранване, художествено и алейно осветление, водопровод, канал, след провеждане на археологическо проучване на терените, които ще бъдат засегнати.

Цитираните дейности се съгласуват с Министерството на културата на основание на чл.84 от ЗКН.

В актуализирания списък – приложение 1 към изх.№ 0800-843 / 17.06.2016г. на НИНКН, срещу Жилищно-производствен комплекс (обект № 31) – имот № 000117 в землището на с.Стоян Михайловски, е вписана актуализация на режимите по силата на горната заповед. Всъщност този обект, който се намира на 500м източно от Голямата базилика, е включен в протокола на междуведомствената комисия от 29.10.2012г. (т.7), но не и в заповедта.

ГАНКЦ “Вътрешен град на Плиска”, Манастир “Голямата базилика” и “Средновековен каменен път” се намира на територията на две общини. На сателитната снимка ясно се виждат границите на Външния град, очертани с ров и вал, както и границата между двете общини.

Най-големият архитектурен комплекс във Външния град е Манастирът с Голямата базилика. Той е бил непосредствено свързан с функциите на централната власт в Първата българска държава. Целият ансамбъл е бил ограден с невисока каменна стена. Най-внушителния обект – Голямата базилика, е била с размери 99 / 29,5м. Тя е трикорабна, триапсидна, с триделен притвор и обширен атриум, ограден с портици. Към сградата са включени баптистерий (на юг) и параклис (на север).

Северно от базиликата се намира архиепископски дворец, иззидан от квадри на хоросан. До него има баня и верижна сграда с килии. На изток от двореца е обособен двор с обслужващи сгради – кухня, трапезария, баня, стопански и жилищни постройки. Край южния ограден зид на комплекса в триделна сграда са разположени дидаскалията (училище) и скрипторият. Около базиликата има два некропола – светски (до апсидите) и монашески (на юг от атриума).

Първите данни за Голямата базилика са от Феликс Каниц – 1878г: “*в края на каменната улица от източната порта на каменната крепост съществуват развалини от няколко сгради с хубав материал, който говори за монументалния им характер*”.

Първите проучвания са направени 20г. по-късно от Карел Шкорпил и Фьодор Успенски.

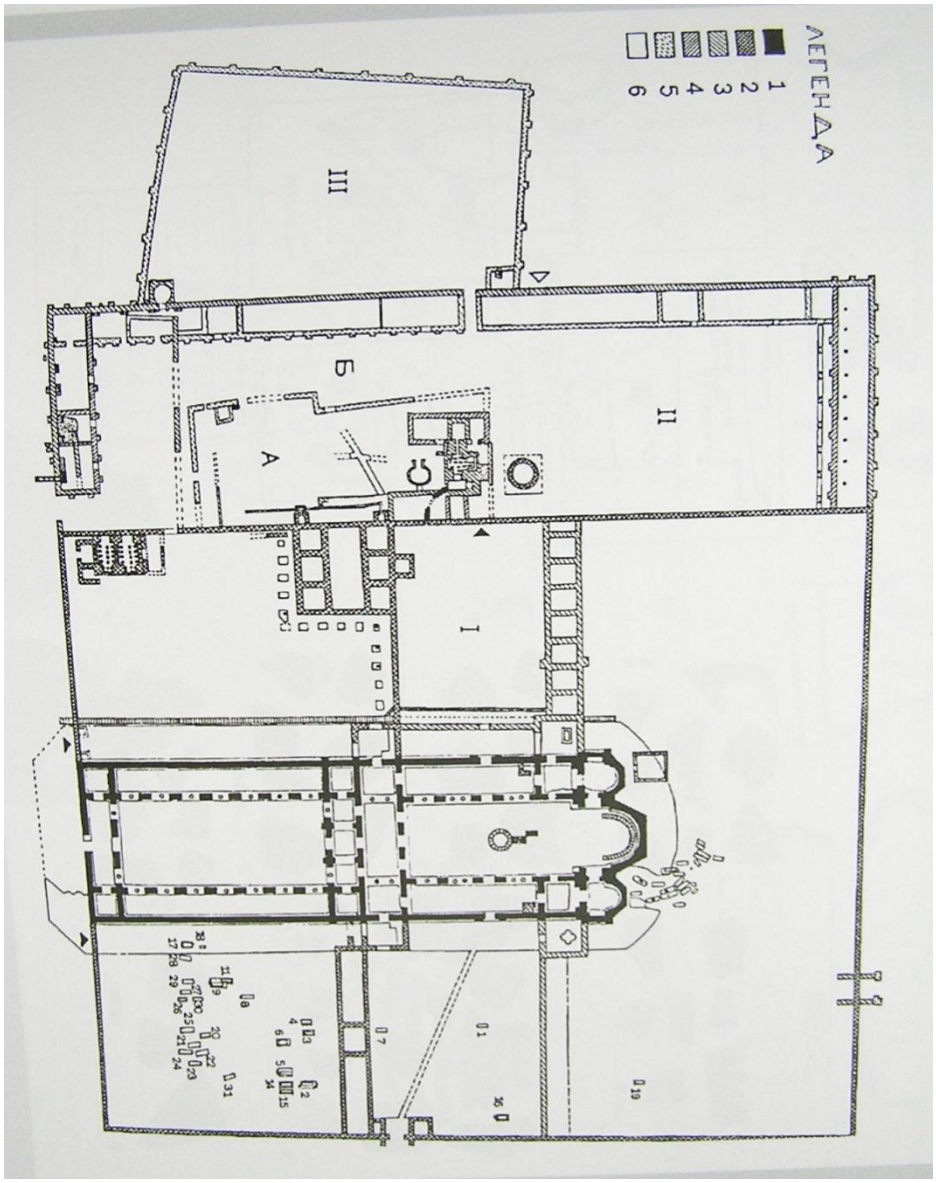

Манастирът с Голямата базилика. към 1975г.

В ход е реконструкция на Голямата базилика, 2016г.

Между източната порта на Вътрешния град и Голямата базилика е открит каменен път - единственият в Плиска. Той е настлан с големи грубо обработени блокове.

От общо 25 археологически НКЦ в списъка на НИНКН изх.№ **0800-843 / 17.06.2016г.,**в АИС – Археологическа карта на България са регистрирани само две:

- Землено укрепление – 2км северно от гр.Нови пазар, рег.карта № 1100243

Укреплението се на висока тераса на десния бряг на Крива река, срещу устието на Памукчийското дере. Описано от Карел Шкорпил в началото на миналия век, датира се към VIII-IXв. Сега е почти напълно унищожено.

- Базилика с манастирски комплекс,рег.карта № 10003263 / 21.11.2016г.

Според данните в картона: площта на обекта е 22 дка, има достъп до него, той е напълно проучен. Връзката с околната среда е конфликтна, социализацията му е задължителна, режим на ползване – А.

Останалите 23 археологически НКЦ в списъка на НИНКН изх.№ 0800-843 / 17.06.2016г., не са пререгистрирани в АКБ. Ето някои от тях:

Антична крепост (Динея) в землището на с.Войвода

Останките от късно-античният град-крепост Динея се намират в местността "Хисаря", на около километър източно от село Войвода. Крепостта датира от първата половина на IV в.Предполага се, че е възникнала като римската пътна станция между Абритус (Разград) и Марцианопол (Девня), която постепенно се разрастнала във важен укрепен пункт, който спирал зачестилите варварски нашествия от север. През VII - IX в.

Поради малкото исторически източници има предположения, че всъщност това е друга крепост, а истинската Динея се е намирала при днешния град Смядово или до град Нови Пазар. Единствено в писания на Йоан Скилица се споменава за **Динея** като за един от превзетите укрепени пунктове при похода на патриция Теодоракан и Никифор Скифия в региона на днешна Североизточна България.

Крепост Динея е имала неправилна петоъгълна форма. По крепостната стена е имало 14 кули, които са били във ветрилообразна и полукръгла форма. Втората крепостна стена е отстояла на разстояние от 3 до 9 метра от северозападната крепостна стена и е била с

дебелина 1.8 метра. Изградена е от средно големи блокове, споени с бял хоросан. Градежът на укреплението е с характерната за късноантичната епоха смесена зидария. Тухлите отвън са оцветени с червена боя за придаване на декоративност. Лицевата част е била от блокове дялан камък, споени с хоросан и счукана керемида.

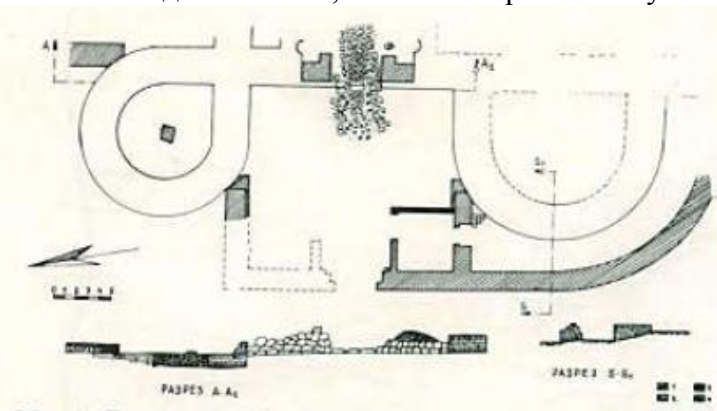

Обр. 4. План на западната крепостна стена на градището при с. Войвода с кули 1 и 2 и портата

Обр. 5. Градището край с. Войвода

В местността са били извършени археологически изследвания, от които се разбира, че в периода III - V в. крепостта е била неколкократно опожарявана и сривана до основи от готи, хуни и славяни. Важното й значение налага нейното възстановяване и укрепяване, поради което е била изградена втора крепостна стена (протейхизма) и е бил изкопан широк и дълбок ров.

Около 1980г. външната крепостна стена е била частично възстановена, като по този начин се е изгубила част от автентичността на крепостта.

В наши дни региона наоколо е обрасъл с храсти, няма указателни табели, а до крепостта се стига по полски път, който е трудно откриваем.

Средновековна крепост в м.”Станата”

Късноантична и средновековна крепост "Станата"/"Стан". Намира се на 3 км. северно по права линия от центъра на село Стан, върху рид на платото Стана. От запад, юг и изток е ограничено от стръмни ридове, а от север е издълбан изкуствен ров. Има неправилна форма с площ над 40 дка. К. Шкорпил отбелязва 4 кули на северната стена и вход в северната част на западната стена. Съществувала е през 5-11 век.Надморска височина: 352 м. GPS координати: 43°22’09” С.Ш. и 27°16’07” И.Д.

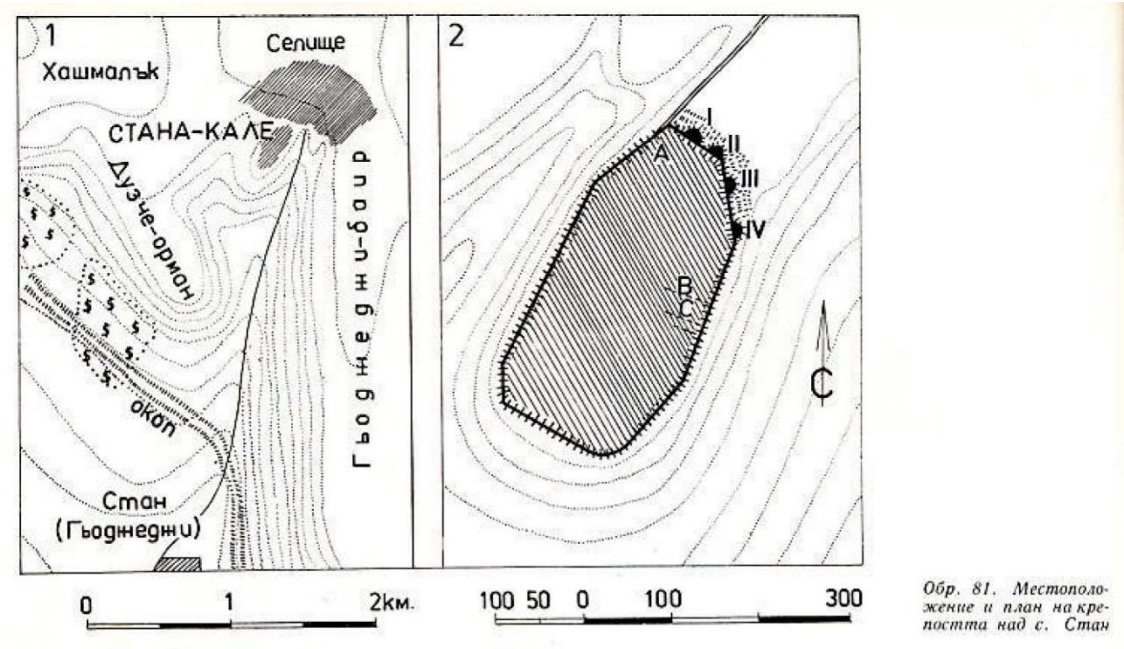

Обр. 81. Местоположение и план на крепостта над с. Стан

Войводската могила

Според списъка на НИНКН, върху могилата има останки от сграда, според списъка на РИМ – това е антично и късноантично укрепление (пост).

Могилата е на около 1км.от центъра на селото, приблизително толкова от крепостта (Динея), на около 4 км от северната граница на АР "Ранносредновековен град Плиска". Тя представлява внушителна гледна от всички посоки, а от върха й се откриват красиви гледки към цялата околност.

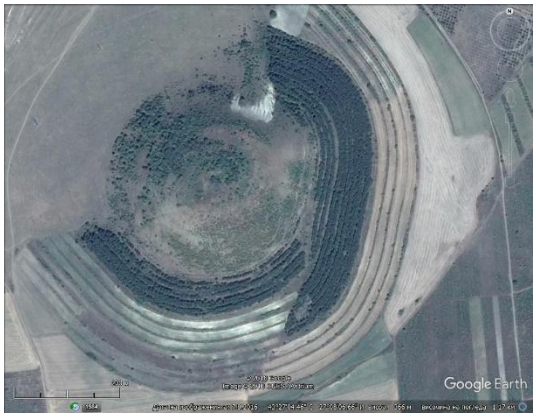

Землен вал при с. Стан

Старобългарския землен вал при село Стан представлява широко отворена дъга, изпъкнала на изток, разположена в подножието на височината „Стана". Североизточната отсечка се намира по двата бряга на р. Капаклъдере и достига до покрайнините на с. Стан. Източната отсечка пресича шосето Шумен- Варна и с южния си край достига до м. Коджамезар, североизточно от с. Зайчино ореше. Южната отсечка е перпендикулярна на източната и се простира от северния склон на Еневското възвишение до м. Птича могила,

североизточно от с. Енево, Шуменско. Общата дължина на вала е 5.2 км., като двата му края опират до брега на р. Капаклъдере. Земленият насип е широк до 15 м. и е висок до 2,5 м. Ровът е с широчина 10 м. и дълбочина 1.2 м. П.Петров. Най- добра точка за наблюдение на 910 метра от отбивката за село Стан, в посока Варна на пътя вдясно. Правата линия на вала си личи през нивата. Спуска се на 1.22 км. в леко югозападна посока на юг от шосето. На същото място трябва да си личи и северно от шосето. (Петров, П. Образуване на българската държава)

Исторически недвижими културни ценности

Това са *"сгради, съоръжения, други структури и паметни места, свързани със забележителни исторически личности и събития"*(ЗКН, чл.47, т.2)

Актуализираната извадка от справочника на недвижимото културно наследство в област Шумен (изпратена с **Писмо изх.№ 0800-843 / 17.06.2016г. от НИНКН),** съдържаща списък на обектите на територията на Община Нови пазар със статут на недвижими паметници на културата по смисъла на чл.12 от ЗПКМ (отм), които съгл.§10,ал.1 и §12, ал.1 от ПЗР на Закона за културното наследство притежават статут на недвижими културни ценности (НКЦ), включва **две единични исторически НКЦ** в населените места и в техните землища.

- Списъкът на военните паметници (**Писмо изх.№ 08-02-21/3 / 31.10.2016г. от Областна администрация-Шумен) включва 10 паметника** на загинали във войните през периода 1885-1945г. Почти всички се намират в центровете на населените места.

Архитектурно-строителни недвижими културни ценности

Това са *"сгради, съоръжения, конструкции, части или съчетания от тях, които имат историческа, естетическа, техническа, културно- и производствено-техническа, пространствена и функционална стойност"*(ЗКН, чл.47, т.3)

Актуализираната извадка от справочника на недвижимото културно наследство в област Шумен (изпратена с **Писмо изх.№ 0800-843 / 17.06.2016г. от НИНКН),** съдържаща списък на обектите на територията на Община Нови пазар със статут на недвижими паметници на културата по смисъла на чл.12 от ЗПКМ (отм), които съгл.§10,ал.1 и §12, ал.1 от ПЗР на Закона за културното наследство притежават статут на недвижими културни ценности (НКЦ), включва **21 бр. единични архитектурно-строителни НКЦ.**

Посочени са следните данни: наименование; местоположение в населеното място; документи за декларираме, обявяване или сваляне от списъка; културна и научна област, към която се отнасят. Не са посочени принадлежност към определен исторически период и категория.

Всички **архитектурно-строителни НКЦ** са в гр. Нови пазар 19 от тях се намират в кв."Възраждане", около църквата "Св.Петка". Действащия регулационен план отначало предвиждал в квартал 111 да се обособи етнографски комплекс, но по-късно това отпаднало.

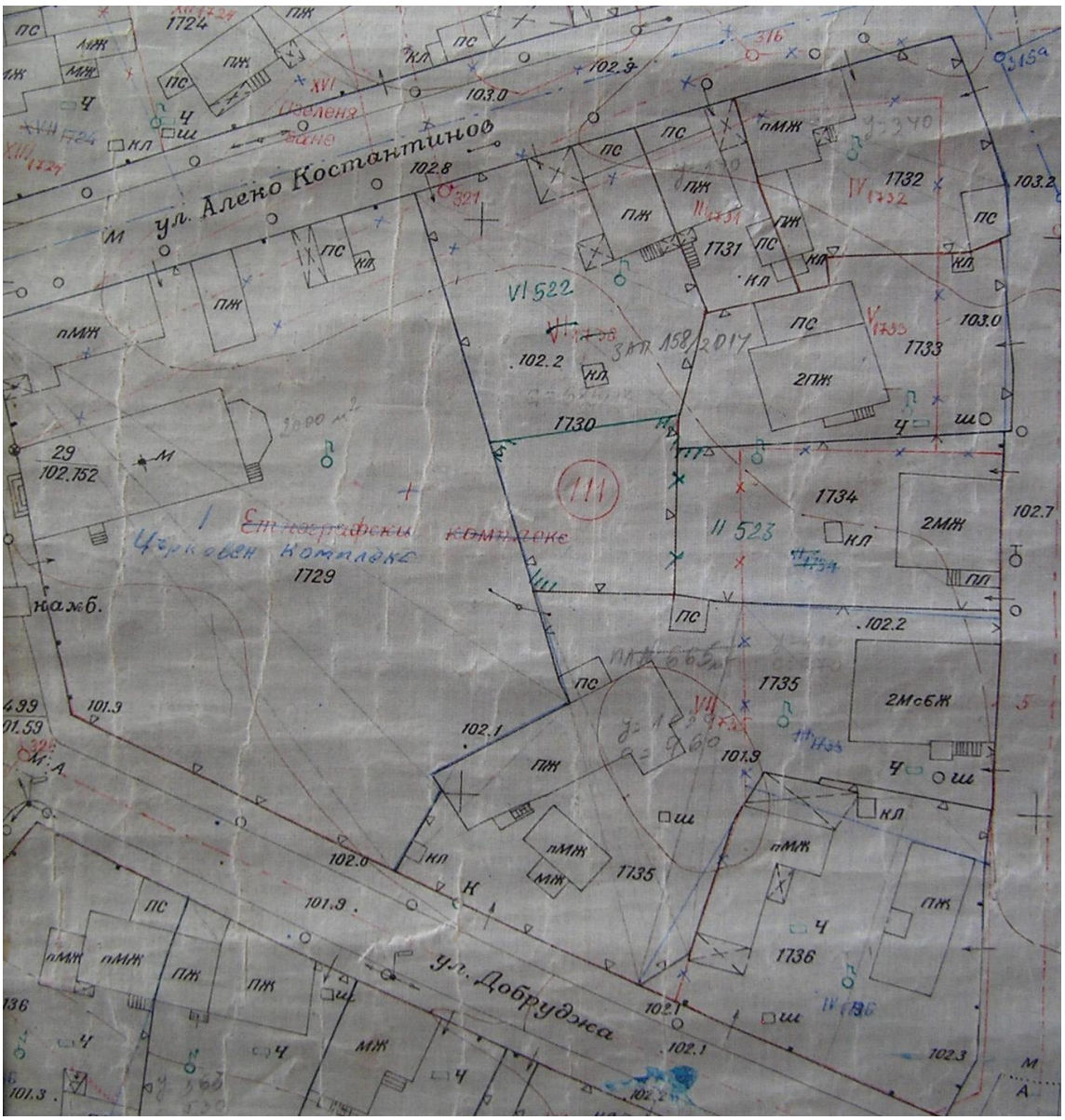

При огледа на архитектурно-строителните недвижими културни ценности в гр.Нови пазар от проектантите изготвили ОУП на община Нови пазар се установи тяхното състояние към момента:

- в добро състояние е само градската часовникова кула - 1
- в лошо състояние - 7
- съборени - 12
- неидентифицирани (на ул.”Ген.Вл.Заимов”3) - 1

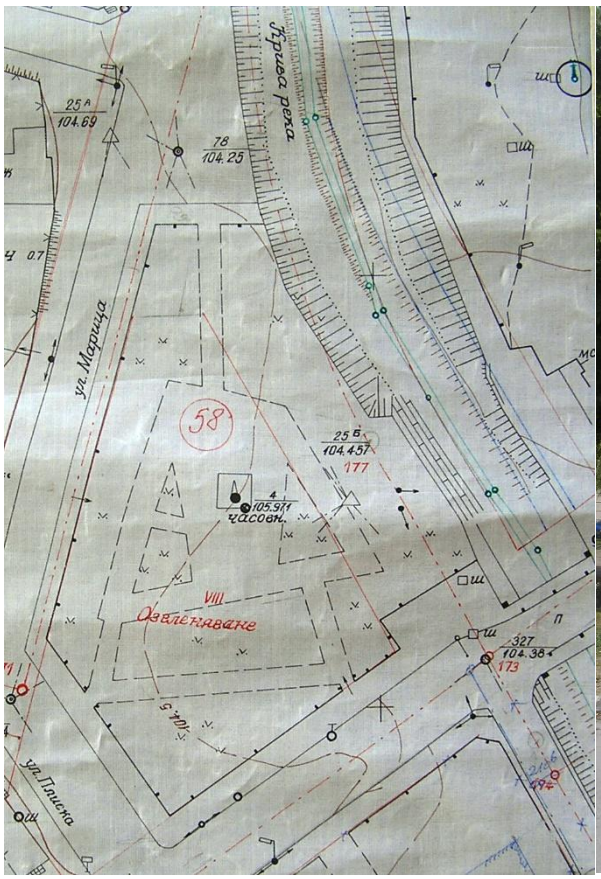

Часовниковата кула

Старата часовникова кула сенамирала на двадесетина метра югозападно от сегашното й местоположение. Строена е през 1826г. Камбаната й е отлята в Габрово, за което свидетелства надписът върху нея, по поръчка на Мемишбей. Има и дата на турски – “1241 сене” и след това “1826 година”. Изградена е от готови каменниблокове от руините на древна Плиска, каквато е практиката тогава в цялата околия.

На сегашното симясто часовниковата кула е пренесена през 1865-1868 година (според каменния надпис над вратата,който може да се разчете, макар и трудно), за да не пречи на градския конак.Височината й е 17.89 м. Още през 1939г. е обявена за ‘народна старина”, а през 1972 г. - за архитектурно-строителен паметник на културата.

Джамия на Ахмед паша – **съборена**

Художествени недвижими културни ценности

Това са *"произведения на изящните и приложните изкуства – неразделни елементи от пространствената среда, в която или за която са създадени"*(ЗКН, чл.47, т.4)

Актуализираната извадка от справочника на недвижимото културно наследство в област Шумен (изпратена с **Писмо изх.№ 0800-843 / 17.06.2016г. от НИНКН),** съдържаща списък на обектите на територията на Община Нови пазар със статут на недвижими паметници на културата по смисъла на чл.12 от ЗПКМ (отм), които съгл.§10,ал.1 и §12, ал.1 от ПЗР на Закона за културното наследство притежават статут на недвижими културни ценности (НКЦ), включва **<u>една</u> единична художествена НКЦ.**

Посочени са следните данни: наименование; документ за декларираме; културна и научна област, към която се отнася; категория - "III група".

с.Войвода, църквата "Св.Неделя" ("Св.Димитър"?)

Урбанистични НКЦ

Съгл.чл.47, т.5 от ЗКН, това са *"обособими части от селищна територия и селищни образувания, чиито елементи са пространствено свързани и могат да се разграничат топографски "*.

Няма данни за декларирани или обявени НКЦ от този вид.

Културен ландшафт

Съгл.чл.47, т.6 от ЗКН, това е *"съвкупностття от пространствено обособени устойчиви културни напластявания, резултат от взаимодействие на човека и природната среда, характеризиращи културната идентичност на дадена територия"*.

На територията на община Нови пазарима места, чиито качества биха покрили критериите за такава културна ценност, но до момента няма декларирани или обявени по реда на ЗКН.

Парково и градинско изкуство

Съгл.чл.47, т.7 от ЗКН, това са *"исторически паркове и градини от значение за развитието на паркоустройственото изкуство и наука"*.

Няма данни за декларирани или обявени НКЦ от този вид.

Етнографски НКЦ

Съгл.чл.47, т.8 от ЗКН, това са *"материални свидетелства за бит, занаяти, умения, обичаи и вярвания, които са свързани с пространствената среда"*.

Няма данни за декларирани или обявени НКЦ от този вид.

Културен маршрут

Този вид недвижима културна ценност е въведен в закона за културното наследство през 2011г: *"съвкупност от историческо трасе на традиционен път с включените към него обекти на недвижимото културно наследство и ландшафти"* (ЗКН, чл.47,т.9.)

В предоставения списък няма включени НКЦ от този вид.

©

Карта: БНК на ИКОМОС, колектив с ръководител проф. д.а.н. арх. Т. Кръстев, 1999 г.

Националната схема на културните маршрути от 1999г. показва, че през гр.Нови пазар не преминават никакви линии на културни маршрути. През общината обаче минава магистрала “Хемус”, което създава реална възможност за включване в националната мрежа както на регионално ниво - към Русе, Силистра, Варна, Шумен и Търговище, така и на национално ниво – към Велико Търново, Бургас и Пловдив.

Според Националната концепция за пространствено развитие, изготвена през 2012г, през територията на България преминават три маршута от наднационално ниво - културни коридори на Югоизточна Европа:

- Източен трансбалкански коридор (Русе - Велико Търново – Стара Загора)
- Дунавски път (Видин – Русе- Силистра)
- Виа понтика (Варна – Бургас)

През Община Нови пазар не преминават културни коридори на Югоизточна Европа. Тя е равноотдалечена и от трите коридора. Отново магистрала “Хемус” е факторът, който дава възможност за връзка на общината с тези коридори.

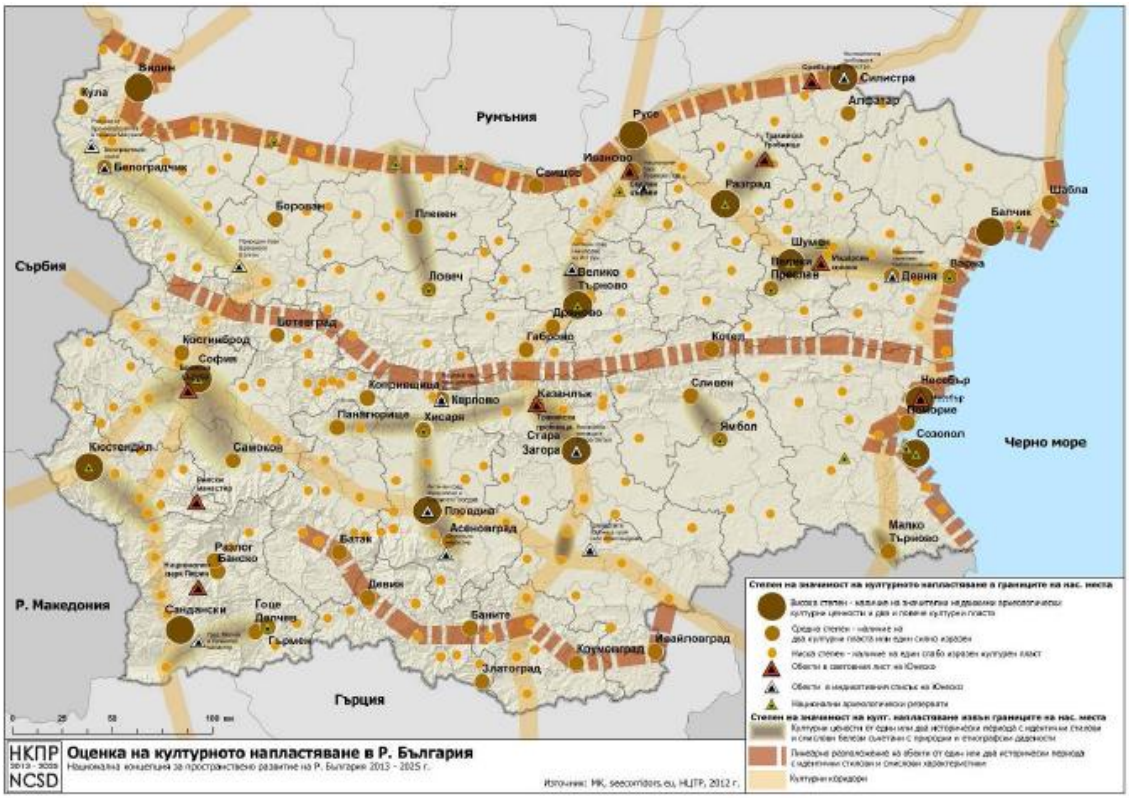

Според схемата – част от Националната концепция за пространствено развитие, в община Нови пазар няма значителни културни напластявания. Непосредствената близост до Шумен, Каспичан и Велики Преслав обаче, както и разположението на част от АР “Ранносредновековен град Плиска” и особено на Манастира с Голямата базилика върху територията на общината, са много добра предпоставка за ефективно използване на недвижимото културно наследство като ресурс за развитие на туризма, и оттам – за активизиране на икономиката на района.

Може да се счита, че практически община Нови пазар е включена към един примерен маршрут на регионално ниво – столиците и градовете на българските царе и патриарси: Велико Търново - Русе - Шумен – Плиска - Мадара - Преслав - Силистра – Провадия – Варна.

Констатациите относно местоположението на община Нови пазар спрямо международни, национални и регионални маршрути са благоприятни и обнадеждаващи.

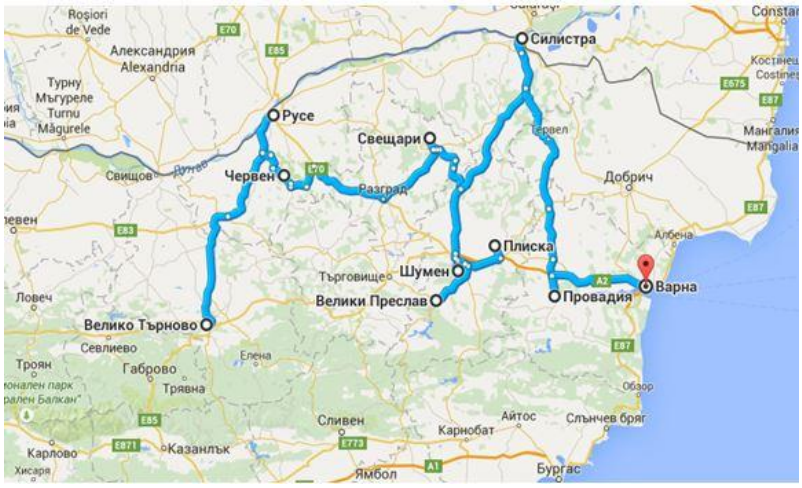

От особено значение е занапред Община Нови пазар да извлече максимална полза от факта, че на нейна територия се намира част от наследството на първата българска столица. Това обстоятелство към момента по никакъв начин не се отразява върху туризма и икономиката като цяло.

Класификация на недвижимите културни ценности според пространствената структура и териториалния обхват (чл.48 от ЗКН)

Таблица 22

НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ от списъка на НИНКН изх.№0800-843 / 17.06.2016г.					
според пространствената структура и териториалния обхват (чл.48 от ЗКН)					
№ по ред	населени места	**НКЦ** общо	в т.ч.		
			единични	групови, в т.ч.	
				резерват	без статут на резерват
		бр.	бр.	бр.	
1	2	3	4	5	6
1.	с.Беджене	**1**	**1**		
2.	с.Войвода	**7**	**7**		
3.	с.Енево				
4.	с.Жилино				
5.	с.Зайчино ореше	**1**	**1**		
6.	с.Избул	**5**	**5**		
7.	с.Мировци	**2**	**2**		
8.	гр.Нови пазар	**23**	**23**		
9.	с.Памукчии				
10.	с.Писарево				
11.	с.Правенци				
12.	с.Преселка	**3**	**3**		
13	с.Сечище				
14	с.Стан	**1**	**1**		
15	с.Стоян Михайловски	**5**	**4**		1
16	с.Тръница	**1**	**1**		
	бр.	**49**	**48**	**0**	**1**
	общо		**49**		

Класификация на недвижимите културни ценности според степента на застрашеност (чл.49 от ЗКН)

По този критерий недвижимите културни ценности от списъка на НИНКН се класифицират в зависимост от следните рискове:

От природни фактори

-Сеизмичност

По отношение на сеизмичната опасност територията на общината попада между двете главни земетръсни огнища в Северна България – Стражица и Шабла. Според сеизмичното райониране на страната от 1997 г. територията на общината се включва в сеизмоопасната зона от 7-а степен. Това трябва да се има предвид при проектирането и строителството на сградите и съоръженията в общината, в т.ч. и при опазването на НКЦ.

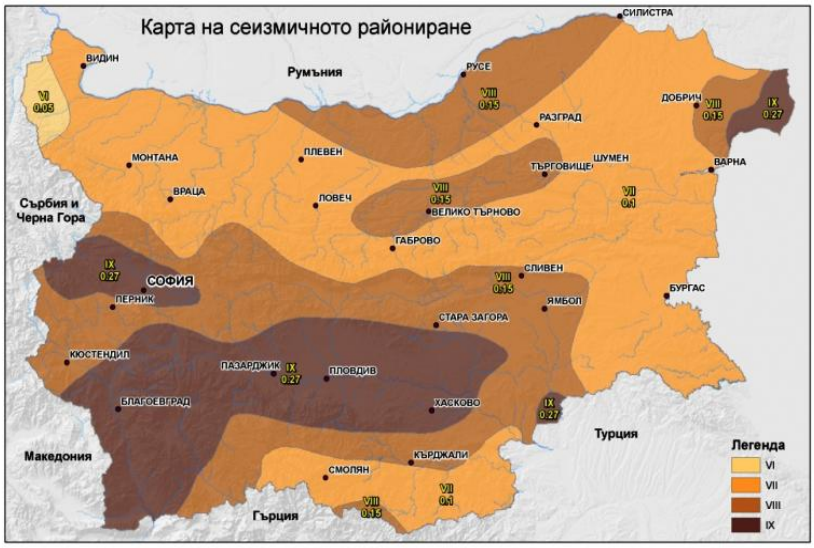

Според областния план за защита при бедствия степента на риск от земетресения в областта е ниска.

-Наводнения

Река Крива, която се влива в Провадийска река, е основен водоприемник на повърхностните води в района. Според областния план за защита при бедствия степента на риск от наводнения в областта е голям.

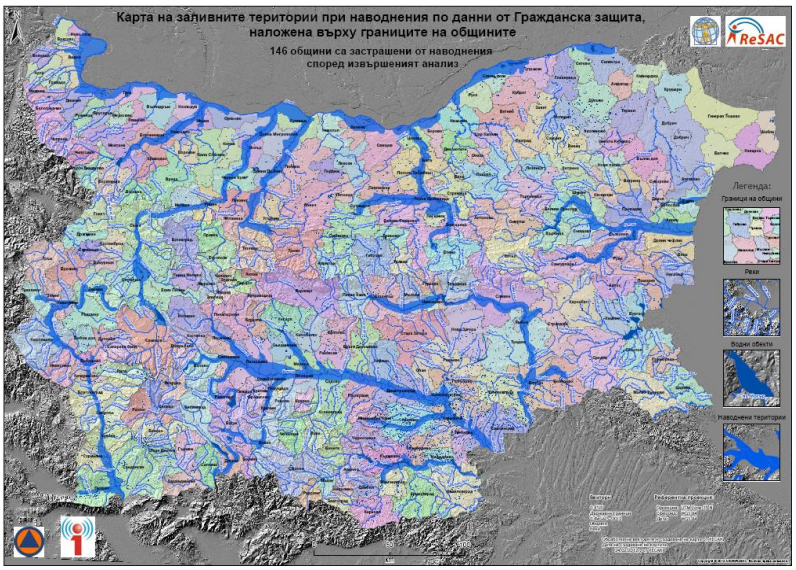

-Свлачища

Областния план за защита при бедствия не третира риска от свлачища в област Шумен.

По данни от Националната програма за защита при бедствия 2014-2020г. на територията на община Нови пазар има 1 свлачище.

Според Главна дирекция Пожарна безопасност и защита на населението рискът е нулев.

-Атмосферни влияния

Този фактор представлява особено голяма опасност за сгради - НКЦ, лишени от редовна поддръжка – занемарени, необитаеми, изоставени. Вследствие на температурни разлики, ветрове и валежи състоянието на всички все още съществуващи сгради - НКЦ (с изключение на часовниковата кула) е трагично.

От човешки фактори

-Устройствени планове

Не самите устройствени планове, а липсата на такива или неприлагането им представлява риск за състоянието на недвижимите културни ценности.

-Инвестиционни проекти

Риск за автентичността и за опазването са неодобрени по законовия ред или одобрени, но неспазени проекти.

-Нерегламентирани строителни дейности

с.Войвода - Църквата “Св.Неделя”

-Липса на поддръжка

Това е най-често срещаната причина за влошеното състояние на недвижимите културни ценности. Комбинирана с влиянието на валежите, вятъра и микрофлората, тя компрометира не само естетическите качества на обектите, но силно ускорява тяхното физическо разрушаване. Това се отнася не само за необитаемите сгради, но и за някои от военните паметници.

Замърсяващи и опасни производства

На територията на община Нови пазар няма рискове от такъв характер.

Техническа инфраструктура

На територията на община Нови пазар няма рискове от такъв характер.

Терористични действия

Според областния план за защита при бедствия степента на риск от терористични действия в област Шумен е среден.

Градски дизайн

Тези рискове не заплашват пряко съществуването на недвижимите културни ценности, но намаляват въздействието им и показват отношението ни към тях.

ОБОБЩЕНИЕ:

Таблица 23

НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ от списъка на НИНКН изх.№0800-843 / 17.06.2016г.								
според степента на застрашеност (чл.49 от ЗКН)								
№ по ред	населени места	**НКЦ**	в риск		застрашени			заб.
			а) от природни фактори	б) от въоръж. конфликт. ..	а) бърз разпад на оригин. субстанция	б) бързо влошаване на съст.	в) видима загуба на автент.вид	не съществуват
		бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	с.Беджене	**1**	1					
2.	с.Войвода	**7**	7			1		
3.	с.Енево							
4.	с.Жилино							
5.	с.Зайчино ореше	**1**	1					
6.	с.Избул	**5**	5					
7.	с.Мировци	**2**	2					
8.	гр.Нови пазар	**23**	23			7		12
9.	с.Памукчии							
10.	с.Писарево							
11.	с.Правенци							
12.	с.Преселка	**3**	3					
13	с.Сечище							
14	с.Стан	**1**	1					
15	с.Стоян Михайловски	**5**	5					
16	с.Тръница	**1**	1					
	бр.	**49**	**49**	**0**	**0**	**8**	**0**	**12**
						8		

Класификация според културната и научната стойност и обществената значимост (чл.50 от ЗКН)

Таблица 24

НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ от списъка на НИНКН изх.№0800-843 / 17.06.2016г.									
според културната и научната стойност и обществената значимост (чл.50 от ЗКН)									
№ по ред	населени места	**НКЦ**							
		общо	в т.ч.		в т.ч.				
			декла-рирани	обя-вени	нац. значе-ние	местно значе-ние	за све-дение	худо-жеств. III гр.	няма данни
		бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	с.Беджене	**1**		1		1			
2.	с.Войвода	**7**	2	5		5		1	1
3.	с.Енево								
4.	с.Жилино								
5.	с.Зайчино ореше	**1**		1		1			
6.	с.Избул	**5**		5	1	4			
7.	с.Мировци	**2**		2		2			
8.	гр.Нови пазар	**23**	20	3	1		1		21
9.	с.Памукчии								
10.	с.Писарево								
11.	с.Правенци								
12.	с.Преселка	**3**		3		3			
13	с.Сечище								
14	с.Стан	**1**		1		1			
15	с.Стоян Михайловски	**5**		5	3	2			
16	с.Тръница	**1**		1		1			
	бр.	**49**	**22**	**27**	**5**	**20**	**1**	**1**	**22**
				49	**49**				

НКЦ от национално значение:

1. с. Избул - Ров и вал на землено укрепление на Плиска – имот №000400
2. гр. Нови пазар - Землено укрепление 2,5 км северно
3. с. Стоян Михайловски - Жилищно-производствен комплекс (обект № 31) - имот № 000117
4. с. Стоян Михайловски - Ров и вал на землено укрепление на Плиска - имоти № 000116, № 000009
5. с. Стоян Михайловски - "Манастир Голямата базилика" - имот № 000120 и "Средновековен каменен път" – имот № 000122, които са в границите на ГАНКЦ, заедно с "Вътрешен град на Плиска"

НКЦ от национално значение в действителност са четири, защото "Ров и вал на землено укрепление на Плиска" е отчетено поотделно в землищата на двете села, в които попада.

ОБЩИНСКИ ПЛАНОВЕ, ПРОГРАМИ, ПРОЕКТИ

Действащите подробни устройствени планове на селищата в Община Нови пазар са одобрени, както следва:

	ул. регулация - зап./дата	дв.регулация - зап./дата
1. гр.Нови пазар	262 / 1985г.	262/ 1985г.
2. по КК	РД 18-20 / 28.08.2005г.	АГКК
3. по КК	РД 18-18 / 25.03.2010г.	АГКК
4. с.Беджене	449 / 1929г.	2985 / 1929г.
5. с.Войвода	237 / 1927г.	1621 / 1927г.
6. с.Енево	38 / 1934г.	1055 / 1934г.
7. по КК	РД 18-20 / 28.08.2005г.	АГКК
8. с.Жилино	1735 / 1935г.	1735 / 1935г.
9. с.Зайчино ореше	18 / 1934г.	1060 / 1934г.
10.с.Избул	473 / 1929г.	3205 / 1929г.
11.с.Мировци	1386 / 1969г.	1386 / 1969г.
12.с.Памукчии	32 / 1982г.	32 / 1982г.
13.с.Писарево	386 / 1927г.	2592 / 1927 г.
14.с.Правенци	3268 / 1934г.	3253 / 1934г.
15.с.Преселка	47 / 1928	342 / 1928г.
16.с. Сечище	507 / 1935г.	508 / 1935г.
17.с.Стан	63 / 1932г.	1098 / 1932г.
18.с.Стоян Михайловски	251 / 1990г.	251 / 1990г.
19.с.Тръница	4072 / 1934г.	4073 / 1934г.
20. Промишлена зона Нови пазар	401 / 1988 г.	401 / 1988г.
21. Централна част Нови пазар	10 / 1999г.	10 / 1999г.
22. ул.”Хр.Смирненски”	Решение 65-6 /2002г.	Решение 65-6 /2002г.
23. Китка	115 / 2000г.	115 / 2000г.
24. Лозя §4	49 / 2000г.	09.03.2000г.
25. Енево §4	373 / 2000г.	31.05.2000г.
26. кв.117, УПИ VI	350 / 1988g.	

ИЗВОДИ
КУЛТУРНИ НАПЛАСТЯВАНИЯ

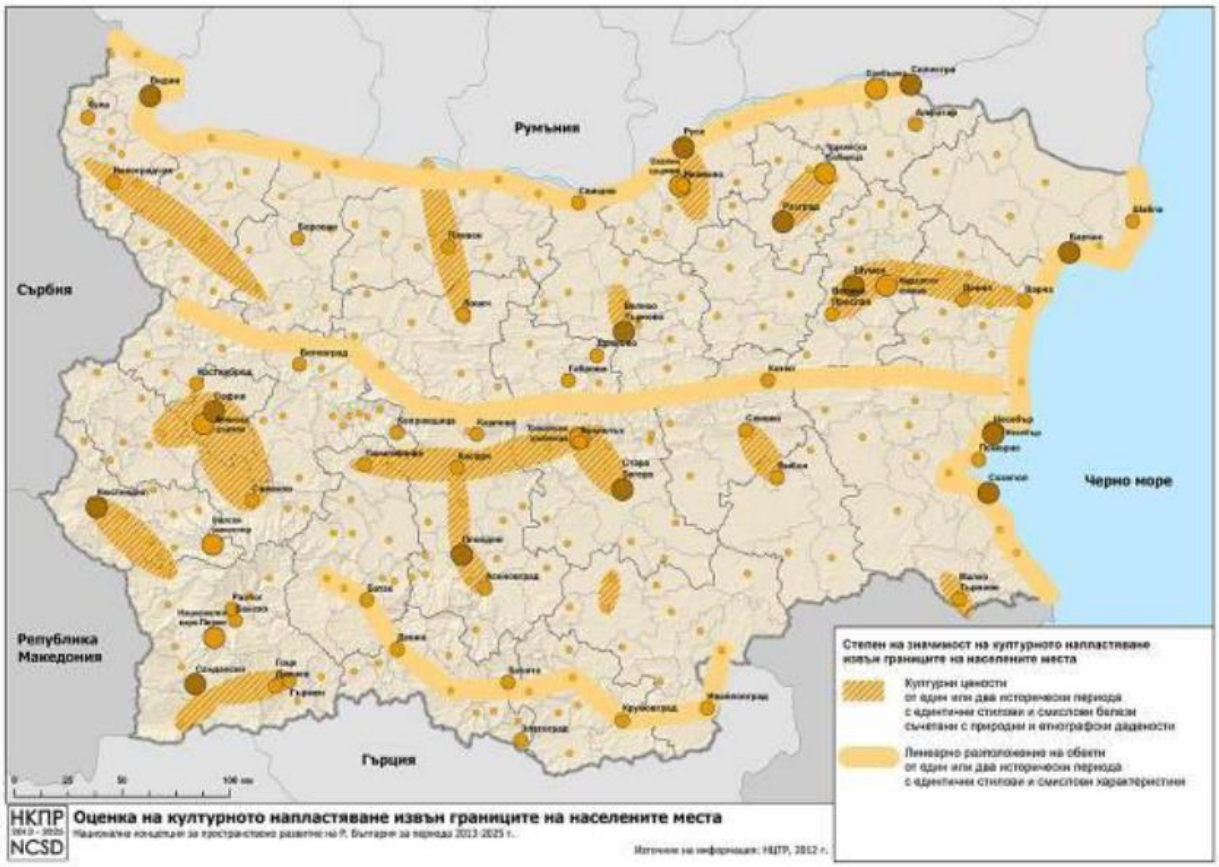

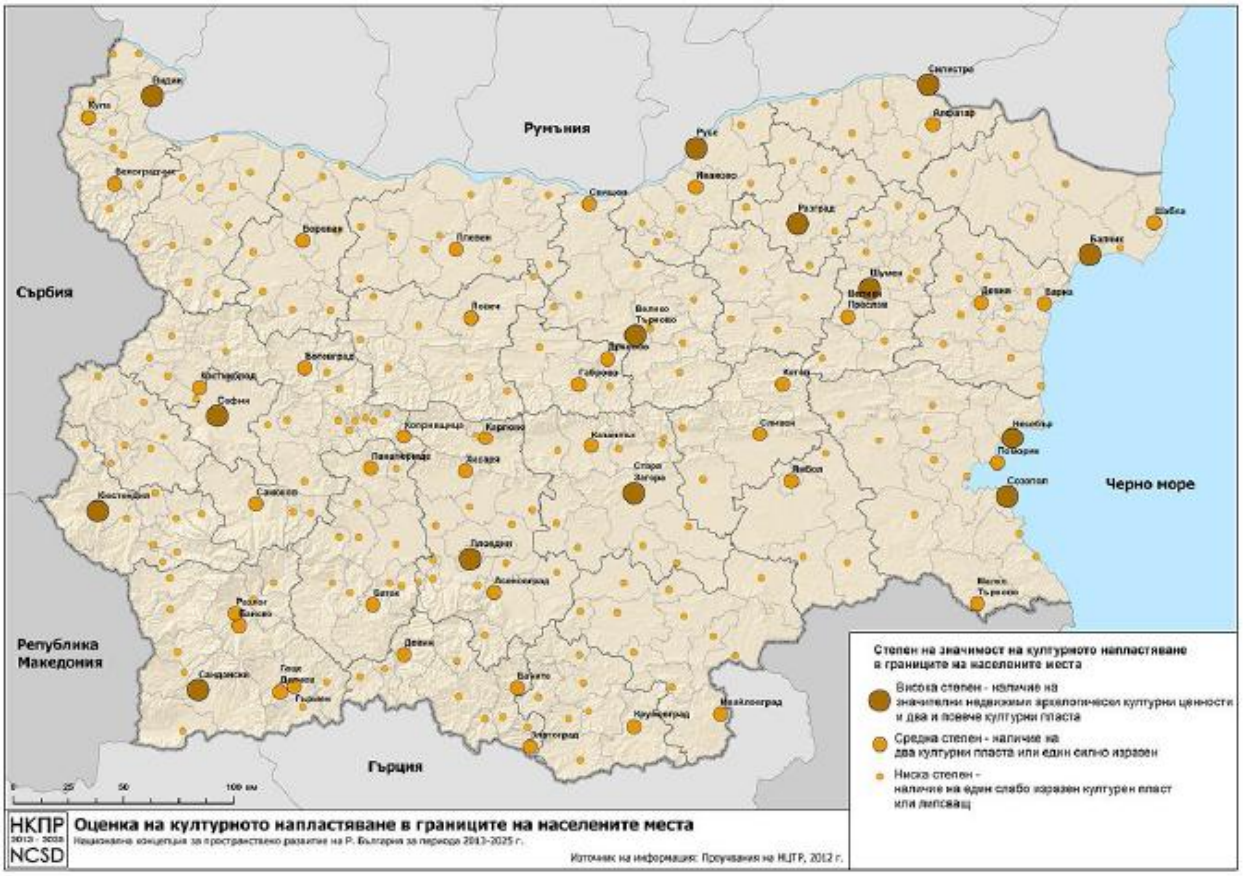

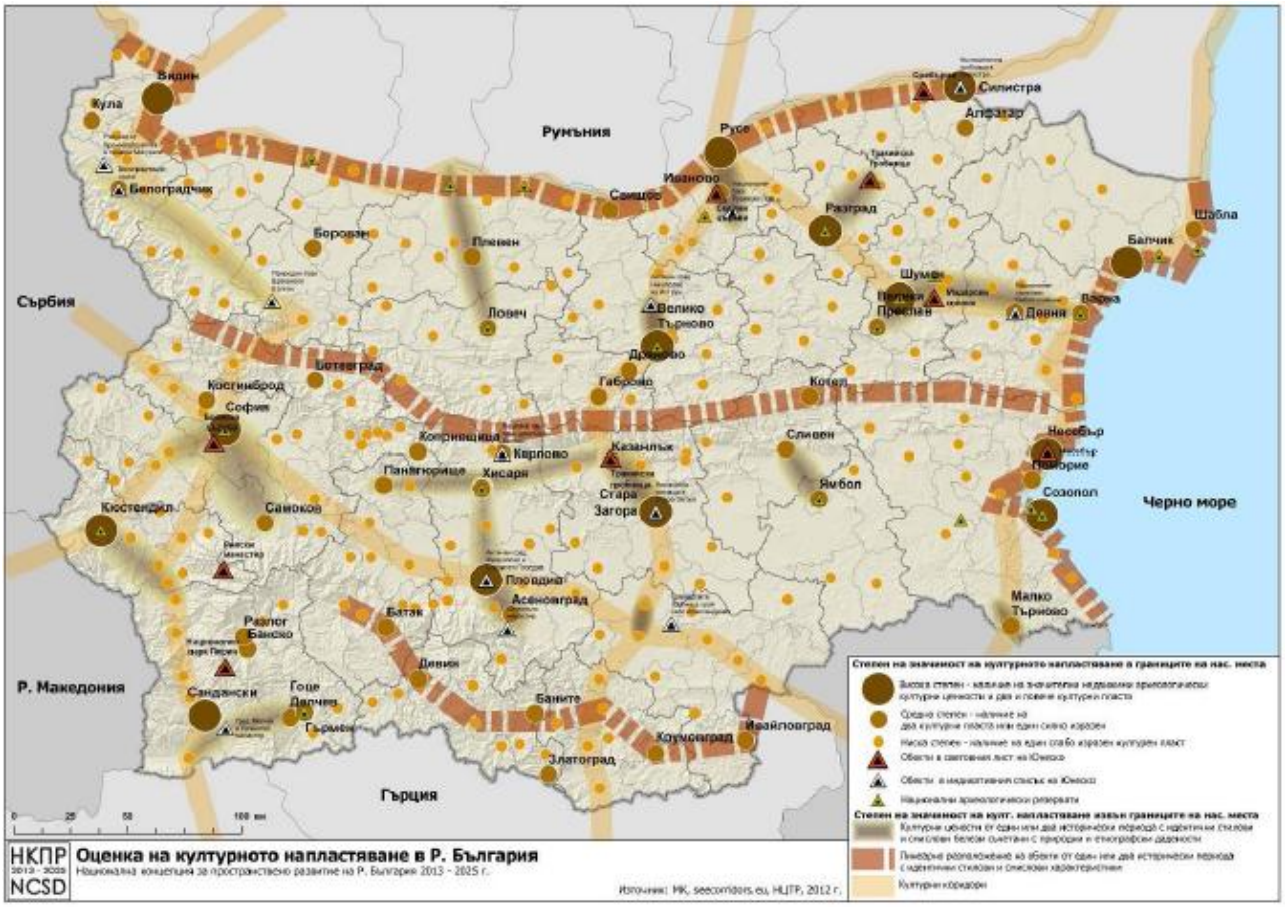
Видин
Кула
Белоградчик
Румъния
Русе
Силистра
Алфатар
Иваново
Свищов
Разград
Шабла
Балчик
Борован
Плевен
Сърбия
Ловеч
Велико Търново
Шумен
Велики Преслав
Девня
Варна
Дряново
Ботевград
Габрово
Котел
Костинброд
София
Копривщица
Карлово
Казанлък
Сливен
Несебър
Панагюрище
Хисаря
Стара Загора
Ямбол
Созопол
Черно море
Кюстендил
Самоков
Пловдив
Асеновград
Малко Търново
Разлог
Банско
Батак
Девин
Р. Македония
Сандански
Гоце Делчев
Гърмен
Баните
Ивайловград
Хоумовград
Златоград
Гърция
Степен на значимост на културното напластяване в границите на нас. места
Степен на значимост на култ. напластяване извън границите на нас. места
Културни коридори
НКПР 2013 - 2025 NCSD
Оценка на културното напластяване в Р. България
Национална концепция за пространствено развитие на Р. България 2013 - 2025 г.
Източник: МК, seecorridors.eu, НЦТР, 2012 г.

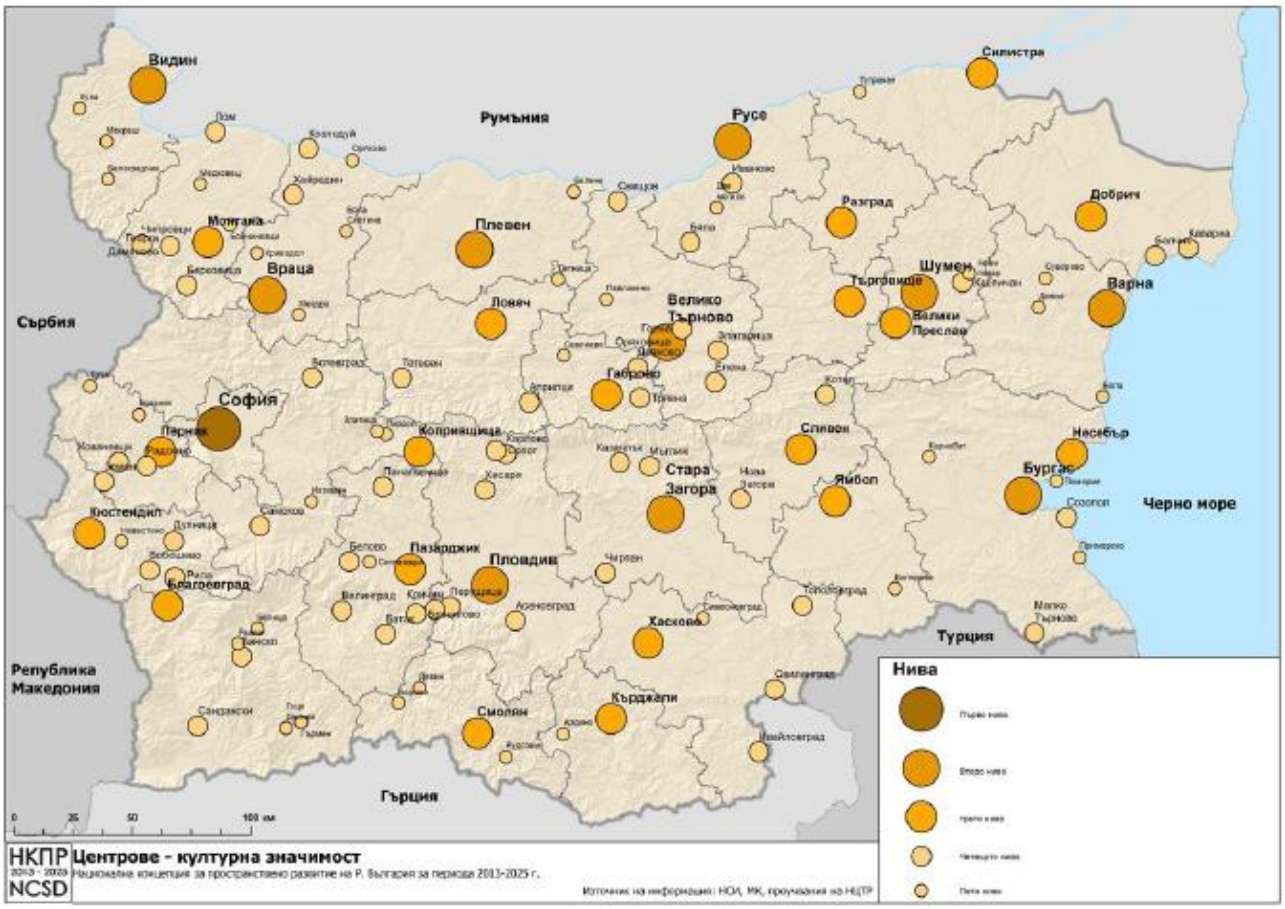
Видин
Силистра
Румъния
Русе
Разград
Добрич
Монтана
Плевен
Враца
Шумен
Търговище
Варна
Сърбия
Ловеч
Велико Търново
Велики Преслав
Габрово
София
Перник
Копривщица
Сливен
Несебър
Стара Загора
Ямбол
Бургас
Черно море
Кюстендил
Пазарджик
Пловдив
Благоевград
Хасково
Турция
Република Македония
Кърджали
Смолян
Гърция
Нива
НКПР 2013 - 2025 NCSD
Центрове - културна значимост
Национална концепция за пространствено развитие на Р. България за периода 2013-2025 г.
Източник на информация: НОИ, МК, проучвания на НЦТР

Представените тук схеми от Националната концепция за пространствено развитие показват, че в община Нови пазар няма голяма концентрация на културни ценности, в сравнение с общините Шумен, Каспичан и Велики Преслав.

2.8. ДЕМОГРАФСКИ УСЛОВИЯ, ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ. СОЦИАЛНА СТРУКТУРА

Демографско развитие

Брой и динамика на населението

Развитието на населението в демографски аспект е повлияно от икономическата и социална ситуация. Демографската структура на населението е подчинена на установилите се през последните години общи тенденции за страната – намаляване на броя на населението, застаряване, ниска раждаемост, намаляване броя на сключените бракове, отрицателен естествен прираст и засилени миграционни процеси.

Населението на община Нови пазар по официални статистически данни от последното преброяване към 01.02.2011 г. възлиза на 16 879 души, което е около 9,35% /180 528/ от населението на област Шумен и 1,71% /982 559/ от населението на Североизточен район за планиране. Броят на мъжете е8 268 и е приблизителен с този на жените 8 611. Градското население превишава селското с 2,24 пъти: 12 000 градско и 4 879 селско.

Най-населен е гр. Нови пазар (71%), следван от селата Памукчии (7%) и Стоян Михайловски (5%).

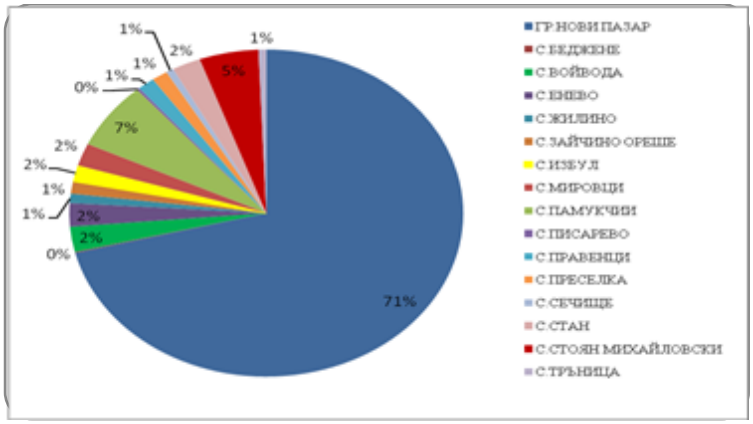

Население на община Нови пазар по населени места за 2011г.[1]

Съотношението на населението по признака пол е 48,4 на сто мъже към 51,6% жени. Данните от 2011 г. сочат, че мъжете в община Нови пазар са с 343 по-малко от жените (вж. табл. 13). Наблюдават се негативни тенденции по отношение динамиката на броя население и неговата възрастова структура. Това се дължи както на отрицателните стойности на естествения прираст, така и на миграцията, най-често на хора в активна, трудоспособна възраст към други икономически по-силно развити региони или страни. Основните причини за това са понижения жизнен статус на населението през последните 20 години, както и въздействието на икономическата и финансова криза.

Ясно очертана е и тенденцията на застаряване на населението. Към 01.02.2011 г. подтрудоспособна възраст е около 15% от населението на община Нови пазар. Възрастните хора надтрудоспособна възраст са 3 114 души, или 18,45% от населението. Около 66,55% е делът на населението в трудоспособна възраст – на 15 и повече години. Населението в трудоспособна възраст към последното преброяване е 11 245 души. В сравнение с годината на разработване на ОПР тази категория населениее намаляла с 346 души, или с около 3%. Намалява населението и в останалите двевъзрастови групи. Населението в надтрудоспособна

[1] Източник: Национален статистически институт

възраст към 01.02.2011 г. е 2 520 души.Спрямо 2005 година то е намаляло с 1 014 души. Подобна е ситуацията и по отношение нанаселението в подтрудоспособна възраст от 4 217 през 2005 г. е намаляло на 3 114 души. Настъпилите промени са представени в таблици 25 и 26.

Население по пол и възраст към 2011 г.

Таблица 25

Възраст	Общо			В града			В селата		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Общо	**16 879**	**8 268**	**8 611**	**12 000**	**5 828**	**6 172**	**4 879**	**2 440**	**2 439**
0-4	766	385	381	550	288	262	216	97	119
5-9	876	441	435	636	331	305	240	110	130
10-14	878	444	434	625	318	307	253	126	127
15-19	990	516	474	696	356	340	294	160	134
20-24	1 011	550	461	761	406	355	250	144	106
25-29	1 015	531	484	787	409	378	228	122	106
30-34	1 056	540	516	790	394	396	266	146	120
35-39	1 253	643	610	936	476	460	317	167	150
40-44	1 196	627	569	911	458	453	285	169	116
45-49	1 134	584	550	837	421	416	297	163	134
50-54	1 181	599	582	867	434	433	314	165	149
55-59	1 115	538	577	774	379	395	341	159	182
60-64	1 294	604	690	872	393	479	422	211	211
65-69	1 050	477	573	638	277	361	412	200	212
70-74	777	324	453	505	206	299	272	118	154
75-79	679	263	416	426	168	258	253	95	158
80-84	390	138	252	256	82	174	134	56	78
85+	218	64	154	133	32	101	85	32	53

Източник: Национален статистически институт

Активно население по данни към 01.02.2011 г.

Таблица 26

		Трудоспособна възраст		
Населени места	**Общо**	**Под**	**В**	**Над**
Общо:	**16 879**	**2 520**	**11 245**	**3 114**
гр. Нови пазар	12 000	1 811	8 231	1 958
с. Беджене	14	0	7	7
с. Войвода	421	51	275	95
с. Енево	390	54	250	86

с. Жилино	157	40	92	25
с. Зайчино ореше	205	11	103	91
с. Избул	269	30	167	72
с. Мировци	375	90	209	76
с. Памукчии	1 124	151	728	245
с. Писарево	39	0	13	26
с. Правенци	237	27	167	43
с. Преселка	220	47	119	54
с. Сечище	105	7	64	34
с. Стан	398	40	236	122
с. Стоян Михайловски	818	151	518	149
с. Тръница	107	10	66	31

Източник: Национален статистически институт

Посочените съотношения са сериозни, с оглед масовия миграционен поток на млади хора към по-големите градове на страната и чужбина. Процесът на застаряване е по-типичен за селското население. Специфичен за общината е големият брой самотно живеещи в отдалечени от града населени места.

Гъстота на населението

Степента на населеност на отделните територии е свързана с природните условия, с характера на стопанството в тях и с икономическата активност на населението. Различията в териториалното разпределение на населението се изразяват чрез неговата географска ***гъстота***. Промените в броя на населението на България са придружени с изменения на неговата гъстота. Така от 39 д/кв. км. през 1900 г. гъстотата достига 81 д/кв. км. в края на 1989 г. и намалява на 69,5 д/кв. км. в края на 2005 г. Характерни са големите вътрешно териториални различия. Гъсто заселените в миналото равнинни части на страната с развито растениевъдство днес са с много по-малка гъстота. За сметка на тях силно се увеличи гъстотата на населението в общините на големите и средните градове. Средната ***гъстота на населението*** в област Шумен е 53.3 д./кв. км. и е по-ниска от средната за страната (66.34 д./кв. км.). Гъстотата на населението в рамките на областта варира значително, като тя е най-висока в община Шумен – 143.6 д./кв. км, следвана от община Нови пазар – 53.1 д./кв. км.

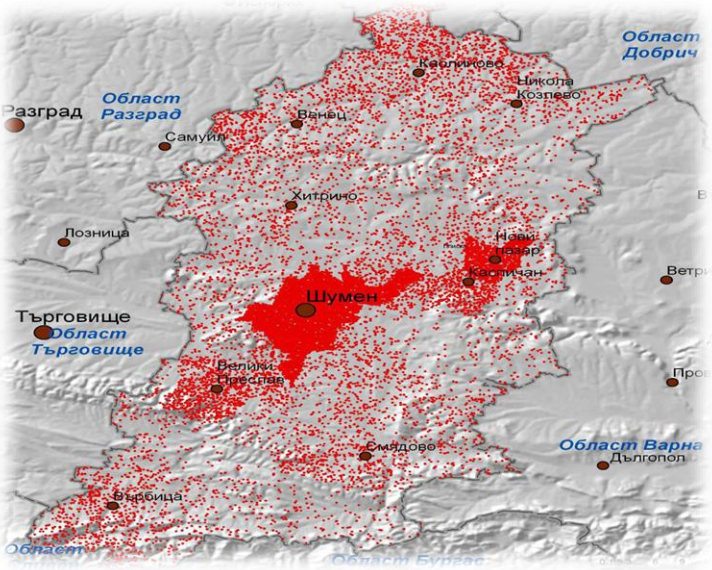

Карта Концентрация на населението в област Шумен[2]

Естествен прираст на населението в общината

Естественото движение (възпроизводството) е процес на непрекъсната смяна на поколенията. В основата си този процес е биологичен, но решаващо влияние върху него оказват социалните и икономическите условия на живот на населението.

*Раждаемостта*е най-важният показател за характеризиране на естественото движение на населението и за разкриване на неговите географски различия. През 1997 г. тя достига най-ниските си стойности в историята на демографското развитие на България – 7,7%. През 2005 г. е по-висока — 9,2 %, но остава една от най-ниските в Европа. В област Шумен през 2007 г. са родени 2 081 деца (10.6 %), а през 2011 г. 1 832 деца (10.2 %). Коефициентът на раждаемостта в страната през 2007 г. е (9.8 %) и 2011 г. (9.6 %), следователно по този показател областта има по-благоприятни позиции от средните за страната с 0.6 п. п.

*Смъртността*на населението зависи от редица фактори, сред които с най-голямо значение са социално-икономическите - равнище на материална осигуреност, възможности за здравословно, рационално хранене, организация на здравеопазването и условия за труд и почивка. Влошената екологична обстановка и кризата, в която изпадна нашето общество напоследък, нареждат България на първо място в Европа по смъртност, причинена от сърдечно-съдови заболявания. Раковите заболявания се увеличават и заемат второ място като причина за смъртност у нас. *Смъртността* на територията на област Шумене със значително по-високи стойности от раждаемостта.През 2007 г. в областта са умрели 2 849 д. (14.5%), а през 2011 г. са умрели 2 649 д. (15.0%). Аналогична е ситуацията и в община Нови пазар, където за 2012 г. умрелите надвишават броя на живородените.

[2] Източник: Областна стратегия за развитие на област Шумен 2014-2020 г.

Естествен прираст на населението на община Нови пазар

Таблица 27

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2010	194	102	92	275	134	141	-81	-32	-49
2011	179	93	86	308	169	139	-129	-76	-53
2012	164	86	78	306	168	138	-142	-82	-60

Източник: Национален статистически институт

Естественият прираст на населението на област Шумен за периода 2007-2011 г. е отрицателен, както във всяка друга област в страната (особено в периода 2010-2011 г.). С високи отрицателни стойности за изследвания период се отличава и община Нови пазар (-142).

Миграция на населението

Миграционните процеси, представени от механичното движение на населението в община Нови пазар се характеризират със задържане равнището на миграционния оборот. Това до голяма степен се дължи на слабите финансови възможности на местното население. Отрицателната миграция е продиктувана от икономически причини и най-вече търсене на работни места. Миграцията засяга предимно хора в активна възраст и процесът е свързан с все по-интензивното преразпределение на населението и най-вече струпването му в големите градове за сметка на малките и средни селища. В резултат на механичното изселване допълнително се влошава възрастовата структура на населението във всички общини, което дава негативно отражение върху социално-икономическото развитие на областта.

Заселени, изселени и механичен прираст

Таблица 28

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2010	397	171	226	461	217	244	-64	-46	-18
2011	260	119	141	243	106	137	17	13	4
2012	251	122	129	232	120	112	19	2	17

Източник: Национален статистически институт

Видно от таблицата механичният прираст в община Нови пазар през анализирания период (2010-2012 г.) е положителен и бележи тенденция на подобрение. Въпреки това, изселените жители през целия период надвишават заселените.

Може да се направи констатацията, че се утвърждават негативните тенденции в естественото развитие на населението, изразяващи се в ниската раждаемост на населението и относително високата смъртност. Към тези фактори следва да се добави и въздействието на външната миграция, която пряко и косвено, също допринася за влошаване на демографската ситуация.

Образователната структура на населението

Една от водещите цели на общоевропейската стратегия „Европа 2020” е подобряване на образователното равнище на населението, по-специално намаляване дела на преждевременно напусналите училище и увеличаване делът на населението с висше или еквивалентно на висше образование.

Към 01.02.2011 година лицата с висше образование в област Шумен са 24 538 (14.5 %), като по този показател областта заема средно положение в страната. Лицата завършили средно образование, към момента на преброяването са 64 319 (38,1 %).

Образователната структура на населението за 2011 г.

Таблица 29

	Общо	Висше	Средно	Основно	Начално	Незавършено начално	Никога не посещавали училище	Дете (до 7 години вкл., което още не посещава училище)
Общо за страната	6 891 177	1 348 650	2 990 424	1 591 348	536 686	328 803	80 963	14 303
Област Шумен	168 791	24 538	64 319	49 475	18 678	9 372	2 071	338
Община Нови пазар	15 808	1 633	6 297	4 673	1 909	1 024	229	43

Източник: Национален статистически институт

Образователната структура на населениетов община Нови пазар за периода между последните две преброявания се изменя в посока на нарастване на населението с висше, висше колежанско и средно образование и намаляване на лицата с основно и по-ниско образование. Тази тенденция е характерна за всички райони в страната. Делът на населението с висше университетско образование (от лицата на 7 и повече години) в общината е висок (10,3%), сравнително близък до този на областта (14,5%). Относителният дял на лицата със средно образование е 39,8% (средно за страната 37,9%). Сравненията с ЕС показват по-високи стойности на относителния дял на населението със средно и по-високо образование. Тази статистика е благоприятна предпоставка за повишаване конкурентоспособността на местната икономика.

Етно-демографска характеристика на населението.

Лицата, които са се възползвали от правото на доброволен отговор на въпроса за етническо самоопределение към 01.02.2011 г. в община Нови пазар са 93.0% от населението (15 704 д.).

Етническа структура на община Нови пазар

Таблица 30

	Лица, отговорили на доброволния въпрос	Етническа група				Не се самоопределям
		Българска	Турска	Ромска	Друга	
Общо за страната	6 680 980	5 664 624	588 318	325 343	49 304	53 391
Шумен	167 952	99 446	50 878	13 847	2 093	1 688
Нови пазар	15 704	9 872	3 941	1 720	59	112

Източник: Национален статистически институт

Българската етническа група обхваща 9 872 лица, или 62.8% от лицата, доброволно декларирали етническото си самоопределение, при 84.8% средно за страната. Делът на българската етническа група в сравнение с данните за страната е по-малък с 22.0%.

Турската етническа група е втората по численост, като към 01.02.2011 г. 3 941 лица са се самоопределили като етнически турци. *Ромският етнос* е третият по численост, като към 01.02.2011 г. наброява 1 720 души (според самоопределянето на лицата), с относителен дял от 1.2% за областта. Към *други етнически групи* са се самоопределили само 59 лица, или 0.3%. Лицата, които не са се самоопределили са 112, или 0,7%.

Прогноза за броя на населението до 2035 г.

Населението на България до 2035 г. ще намалее с един милион души. Такава прогноза за развитието на демографската ситуация в страната правят специалисти от Националния статистически институт на страната. Според прогнозата, броят на нетрудоспособното население ще се увеличи до 25%, а сега този показател е 17%.Демографският проблем най-общо се изразява в сравнително ниска раждаемост, която не е достатъчна да осигури възпроизводството на населението. В същото време, напредъкът в здравеопазването води до рязко нарастване на очакваната продължителност на живота. Резултатът от тези процеси е двоен – от една страна, общата численост на населението намалява, а от друга страна неговата структура се променя, като делът на възрастните хора се увеличава за сметка на младите хора и хората в работна възраст.

Прогноза за населението на община Нови пазар 2014-2035 г.

Таблица 31

	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2025 г.	2030 г.	2035 г.
Община	16 700	16 605	16 539	16 464	16 393	16 304	16 229	15 852	15 460	15 034
Мъже	8 280	8 259	8 256	8 239	8 219	8 187	8 173	8 040	7 893	7 718
Жени	8 420	8 346	8 283	8 225	8 174	8 117	8 056	7 812	7 567	7 316
Град	11 873	11 833	11 791	11 755	11 712	11 667	11 626	11 403	11 146	10 847
Мъже	5 838	5 834	5 831	5 829	5 820	5 810	5 805	5 743	5 655	5 528
Жени	6 035	5 999	5 960	5 926	5 892	5 857	5 821	5 660	5 491	5 319

Източник: Национален статистически институт

Аналогична е ситуацията и в община Нови пазар. Населението в общината прогресивно ще намалява, като през 2035 г. жителите на общината ще са 15 034 или с 1 666 броя по-малко от населението в момента. Това сочи реалистична прогноза на Националния статистически институт (НСИ), съобразена с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално-икономическото развитие.

Тази негативна демографска тенденция е възможно съществено да се ограничи с оптимални, неотложни, субективни, управленчески действия на общинското ръководство, които да осигурят ускоряване на обективно действащите урбанистични и агломерационни процеси, които ще се развиват и насочват механичен демографски поток от периферията на микро-агломерационния център Нови пазар – Каспичан, който в модела на пространственото развитие „Развит полицентризъм” е в процес на формиране от IV-то към III-то ниво.

Икономическа активност на населението и пазар на труда

Икономическата активност е една от основните характеристики на населението. Съвкупността от всички заети и безработни лица формира икономически активното население на дадена територия. По данни на ТСБ – Шумен от последното преброяване на

населението и жилищния фонд, проведено у нас към 1.02.2011 г., в област Шумен има 77 092 икономически активни лица, или 49.7% от населението на възраст 15 и повече навършени години. От всички икономически активни лица 41 386 са мъже (53.7%), а 35 706 са жени (46.3%). За сравнение икономически активните лица на територията на община Нови пазар са 6 967 или48,5% от общото население на общината, което я нарежда на второ място в областта след община Шумен.

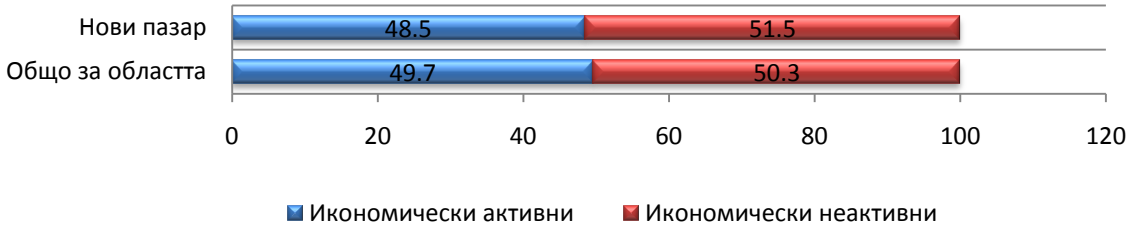

Структура на населението на 15 и повече навършени години по икономическа активност.[3]

Икономически неактивните лица на територията на област Шумен на 15 и повече навършени години са 78 153, от които 33 895 са мъже (43.4%), а 44 258 - жени (56.6%). Икономически неактивните лица на територията на община Нови пазар видно от фигура 5 са 25% от общото население на общината, от които най-голямата група 63,1% са пенсионери, следвани от 12,5% учащи, 12,3% други неактивни и 12,1% лица, ангажирани само с домашни задължения.

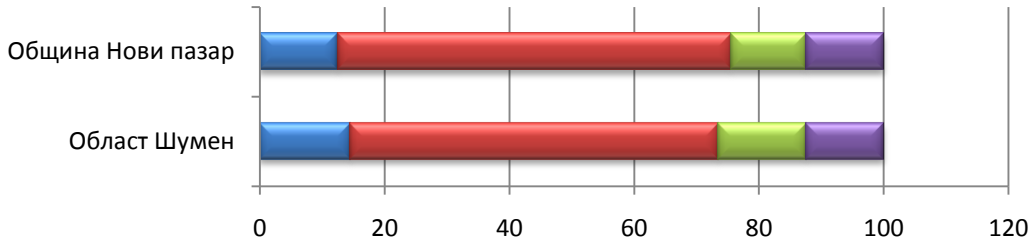

	Област Шумен	Община Нови пазар
Учащи	14.5	12.5
Пенсионери	59	63.1
Лица, ангажирани само с домашни задължения	14.1	12.1
Други неактивни	12.4	12.3

Структура на икономически неактивните лица на възраст 15 и повече навършени години.[4]

[3]Източник: Национален статистически институт

[4] Източник: Национален статистически институт

Видно от таблицата икономически неактивното население на територията на община Нови пазар е 7 392 и превишава с 425 активното население, което е 6 967 от които 3 726 са мъже и 3 241 жени, като съотношението е в превес на мъжете за разлика от икономически неактивните, където жените са с 848 повече.

Население на 15 и повече навършени години по икономическа активност и пол

Таблица 32

	ОБЩО	ИКОНОМИЧЕСКИ АКТИВНИ			ИКОНОМИЧЕСКИ НЕАКТИВНИ		
		Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Област Шумен	**155 245**	77 092	41 386	35 706	78 153	33 895	44 258
Община Нови пазар	**14 359**	6 967	3 726	3 241	7 392	3 272	4 120

Източник: Национален статистически институт

Пазарът на труда включва два основни компонента: трудова заетост и безработица, които са важни индикатори за икономическото развитие, тъй като човешкият фактор е свързващо звено между останалите фактори на производството и от него зависи тяхното пълноценно използване.

Към 1.02.2011 г. *коефициентът на заетост* на територията на община Нови пазар изчисленкато отношение на броя на заетите лица към населениетовъв възрастовата група 15-64 навършени години, е 46.2%.Коефициентътна заетост при мъжете е по-висок от тозипри жените - съответно 47.6% и 44.6%.

Коефициентът на безработица, изчислен като отношение на броя на безработните лица към икономически активното население във възрастовата група 15-64 навършени години, е 24.5% общо за община Нови пазар, съответно 25.6% за мъжете и 23.2% за жените.

Икономически активни лица на 15-64 навършени години по пол

Таблица 33

	ОБЩО	ЗАЕТИ			БЕЗРАБОТНИ		
		Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Област Шумен	**76 138**	60 693	32144	28 549	15 445	8 620	6 825
Община Нови пазар	**6 898**	5 189	2730	2 459	1 709	956	753

Източник: Национален статистически институт

При сравнения и анализ на пазара на труда най-често се изчисляват показатели за възрастовата група 15-64 навършени години. Към 1.02.2011 г. в община Нови пазар има 6 898 икономически активни лица на възраст между 15 и 64 години. Относителна мярка за степента на участие на населението в пазара на труда е коефициентът на икономическа активност, изчислен като отношение на броя на икономически активните лица към населението във възрастовата група 15-64 навършени години. Общо за общината коефициентът на икономическа активност е 61.3% (65.0% за мъжете и 58.8% за жените).

От общия брой на икономически активните лица на възраст 15-64 навършени години към 1.02.2011 г. 5 189 са заети, а 1 709 - безработни. От всички заети лица 2 730са мъже (52.6%), а 2 459 - жени (47.4%). От всички безработни лица в края на януари 2011 г. мъжете са 55.9%, а жените - 44.0%.

Доходите на населението в община Нови пазар за 2011 г. са под средните за страната, като за едно лице средният годишен доход за областта е 3 208 лв., при среден доход за страната 3 693 лв., или с 440 лв. (12.1%) по-малко. Доходите на лице от домакинството от работна заплата за 2011 г. съставляват най-голям относителен дял - 47.1% от общия доход, следвани от доходите от пенсии - 30.2% и доходите от самостоятелна заетост – 3.9%.

Средногодишна работна заплата в община Нови пазар 2007-2011 г.

Таблица 34

	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.
Р България	4 402	5 479	6 172	6 540	6 727
Североизточен район	4 739	5 937	6 534	6 890	7 350
Област Шумен	4 251	5 357	5 803	6 214	6 499
Община Нови пазар	3 758	4 777	4 430	5 569	5 900

Източник: Национален статистически институт

Работната заплата продължава да бъде основен източник за доходите на домакинствата с над 47.0% от общия доход. Средната годишна работна заплата в общината през 2011 г. е 5 900 лв.и е под средногодишната заплата в областта, като увеличението на работната заплата за 2011 г. в сравнение с 2010 г. е с 5.9%.

Образование

Предучилищното образование на територията на община Нови пазар се осъществява в 9 общински целодневни детски градини с педагогически персонал 48 лица и непедагогически 44 лица. Децата, обхванати в детските градини са 559 за учебната 2013/2014 г., разпределени в 22 групи на възраст от 3-6 години.

Детски градини в община Нови пазар

Таблица 35

Населено място	Детски градини	Деца	Детски групи	Педагогически персонал	Непедагогически персонал
Град Нови пазар	"Калина Малина"	138	5	11	10,75
Град Нови пазар	"Зорница"	107	4	9	8,75
Град Нови пазар	"Пролет"	115	4	9	8,5
Град Нови пазар	"Китка"	110	4	9	8,25
Село Войвода	"Здравец"	30	1	2	2
Село Избул	"Горска Теменужка"	19	1	2	1
Село Стоян Михайловски	"Синчец"	30	1	2	2
Село Памукчии	"Слънчо"	32	1	2	2
Село Мировци	"Радост"	18	1	2	1

Източник: Общинска администрация Нови пазар

В областта на предучилищното образование се наблюдават положителни промени - повишава се достъпът до услугата и ефективността на функциониране на заведенията. По-нататъшните усилия трябва да се насочат към поддържане на съществуващите положителни тенденции, като приоритетно се решат проблемите с достъпа до заведенията, разположени в общинския център и тези в малките, периферни села.

Общообразователното и професионално обучение в община Нови пазар е организирано в 9 учебни заведения, от които 8 са общински и 1 държавно, 5 от тях обхващат задължителното начално и основно училищно образование от I-VIII клас, 2 са средно общообразователни училища и обхващат учениците от I-XII клас и 2 Професионални гимназии, по селско стопанство и химични технологии и дизайн. Формата на обучение в учебните заведения е организирана в една смяна – сутрин. На територията на община Нови пазар функционира Помощно училище, което обхваща деца с умствена изостаналост, формата на обучение е целодневна.

На територията на община Нови пазар успешно развива своята дейност и Общински детски комплекс, които е извънучилищно педагогическо заведение, насочено към насърчаване на заетостта сред младите хора по интереси във времето свободно от учебни занимания.

Учебни заведение в община Нови пазар 2013-2014 г.

Таблица 36

Населено място	Учебно заведение	Брой ученици
Град Нови пазар	Основно училище "Никола Йонков Вапцаров"	296
Село Стоян Михайловски	Основно училище "Свети Климент Охридски"	126
Село Памукчии	Основно училище "Христо Ботев"	110
Село Мировци	Основно училище "Васил Левски"	57
Град Нови пазар	Средно Общообразователно Училище "Васил Левски"	662
Град Нови пазар	Средно Общообразователно Училище "Хан Исперих"	424
Град Нови пазар	Професионална Гимназия по Селско Стопанство	124
Град Нови пазар	Професионална Гимназия по Химични Технологии и Дизайн "Проф. Д-Р Асен Златаров"	150
Град Нови пазар	Помощно Училище "Станата"	67

Източник: Общинска администрация Нови пазар

Понастоящем в учебните заведения са спазени държавните образователни изисквания. Налице е много добър училищен сграден фонд, който подпомага учебния процес. Базата на образованието е разположена в общо 4 селища в общината. Подобряването на условията и материалната база е основен фактор за подобряване обучението на учениците в общината. В тази връзка през изминалия период са предприети редица ремонтни дейности, модернизация и обновяване на ЦДГ и училища. Осигурен е специализиран превоз за всички пътуващи ученици, които са на възраст до 16 години и подлежат на задължително обучение.

Здравеопазване

Жителите на община Нови пазар и околността разполагат с база за качествено медицинско обслужване. То се осъществява в ***Многопрофилна болница за активно лечение*** (МБАЛ) „Д-Р ДОБРИ БЕРОВ” ЕООД, която обслужва освен тях и общините Никола Козлево, Каспичан и Каолиново. Лечебното заведение има 66 легла и разполага с нова

материално-техническа база и апаратура на съвременно ниво. Има договор с РЗОК - гр. Шумен за работа по клинични пътеки. Лечебното заведение е изградено от: *Диагностично-консултативен блок*, който включва: Приемно-консултативни кабинети по основните медицински специалности, Медико-диагностична лаборатория, Микробиологична лаборатория, Отделение за функционална и образна диагностика; *Стационарен блок,* включващ Вътрешно, Детско, по Физикална и рехабилитационна медицина, Хирургично, Неврологично отделения и Отделение за анестезия и активно лечение. Към болницата функционира и *болнична аптека* и е сформирана и *Трудово-експертна лекарска комисия* - ТЕЛК, която обслужва изброените общини и Венец, Велики Преслав и Хитрино. Бившата поликлиника сега функционира като ***Медицински център***. Има и филиал за Спешна медицинска помощ.

Извънболничната помощ на територията на община Нови Пазар е представена от 9 и 12 специалиста извънболнична помощ, 1 медицински център, 1 медикодиагностична лаборатория и 4 медико-технически лаборатории. ***Първичната дентална помощ*** е представена от 10 индивидуални практики. В Нови пазар аптеките са 5.

Независимо от заявените принципи на достъпност и равнопоставеност на здравноосигурените лица при получаване на медицинска помощ и наличието на утвърдена здравна карта, населението на малките и особено на отдалечените населени места среща сериозни трудности при осигуряването й. Основната част от лечебните заведения за извънболнична и болнична медицинска помощ и лечебните заведения за дентална помощ работят на територията на град Нови пазар, единствено в с. Войвода, с. Памукчии и с. Мировци са застъпени от съществуващата мрежа от общопрактикуващи семейни лекари.

Съществуват проблеми, свързани с достъпа до медицинска помощ в малките населени места,особено в трудно достъпните райони и районите със смесено население. Проблемите се дължат както на организацията на медицинското обслужване, така и на намаляващия брой медицински специалисти през последните години.

Тревожни са следните факти, касаещи първичната медицинска помощ в община Нови пазар: намаляващ брой общопрактикуващи лекари; наличие на населени места с възрастно население без медицинско обслужване; голям брой пациенти на една медицинска практика.

Социални услуги

Променящата се социално-икономическа среда в България оказванеминуемо влияние върху стандарта на живот и социалния статус наразлични групи население. Структурните промени в икономиката, динамикатана безработица, негативните демографски тенденции са обективнипредпоставки, за социална изолация и затруднена адаптация към новитежитейски реалности за определени групи от населението.

Адекватно на променената социална ситуация, като основенприоритет в местната социална политика е изведен създаването иприлагането на по-добър модел на грижа и подкрепа за хората внеравностойно социално положение – както в специализираните институции,така и живеещите в общността.

Ангажиментът на Общината, в качеството и на доставчик на социалниуслуги, е да мобилизира всички ресурси - материални и човешки, с основнатацел: да осигури достойни условия на живот и възможности за социалновключване на групите в социален риск, при гарантиране високото ниво напредоставяните услуги, съобразно утвърдените държавни стандарти икритерии.

На територията на община Нови пазар се предоставят следните социални услуги:

- ***Дом за стари хора*** с капацитет 45 души и отделение за лежащо болни с капацитет 20 души. За настанените лица се осигурява денонощна грижа – медицинско обслужване, хранене, организиране на свободното време чрез трудотерапевтични занимания и социална работа.

- ***Център за обществена подкрепа*** с капацитет 63 лица с възможност за надвишаване според клиентите и работата с тях. Ежемесечно има индивидуална и групова супер визия на специалистите, която се осъществява от ИСДП гр. София. Екипът на ЦОП е специализиран за обучение на приемни семейства, които са насочени от отдел „Закрила на детето". Освен индивидуалната работа се осъществява и групова с деца (обхванати са 91 деца от община Нови пазар) с ниска степен на риск по разработени програми за изграждане на социални и житейски умения.
- ***Домашен социален патронаж.*** Това е първата развита в общината социална услуга, с достигнат капацитет 217 потребители. Предлага пакет от услуги – доставяне на храна, съдействие за социални контакти, здравни грижи, помощ в бита – почистване на домовете, пране и др. Ползватели на услугата са лица на възраст над 60 години, хора с намалена работоспособност от 50 до 100% и деца инвалиди.
- ***Домашни помощници.*** Услугата се предоставя на възрастни и/или самотни лица, със затруднено самообслужване. Обхванати са 120 лица в гр. Нови пазар и всички прилежащи села.
- ***Социални асистенти.*** Услугата се ползва от 55 лица на територията на общината. Доставчик на услугата е община Нови пазар и се финансира от МТСП и съфинансира от общинския бюджет. Целите на услугата са подобряване качеството на живот на хората с увреждания и осигуряване на заетост на безработни лица. Ползватели на услугата са лица с над 90% инвалидност с чужда помощ.
- ***Лични асистенти*** по НП АХУ към ДСП Нови пазар. Услугата се ползва от 30 лица – в цялата община.

Последните две услуги са насочени към лица с увреждания, предимно инвалиди първа група, с определена чужда помощ.

Считано от 01.02.2013г. е открит ***Дневен център за деца с увреждания*** с капацитет 24 потребители. Този център предлага следните услуги:

- Ранна интервенция за деца с увреждания от 0 до 3 години;
- Индивидуална програма за развитие за всеки потребител;
- Ежедневна и почасова грижа за деца с увреждания;
- Рехабилитация;
- Психомоторика;
- Логопедична ревалидация;
- Сензорна и игрова терапия;
- Арт и трудотерапия;
- Пекс терапия и др.

Дневният център за деца с увреждания предлага комплекс от социални услуги за цялостно обслужване на децата през деня, които са свързани с предоставянето храна, задоволяване на ежедневните, здравните, рехабилитационни потребности, организация на свободното време и личните контакти.

Във връзка с изпълнение на Проект „Семейство за всяко дете" на 28.03.2012 г. бе открит Семейно-консултативен център за деца и родители (СКЦ). Центърът е изграден със съвместните усилия на община Нови пазар и УНИЦЕФ, за да може всяко дете да расте в семейна среда. Създаването на този център е изключително важна крачка в процеса на деинституционализацията на децата от домовете за медико-социални грижи.

Семейно-консултативният център е иновативна услуга, която обединява интегрирани социални, здравни, образователни услуги. Той предлага консултации, индивидуална и групова подкрепа на семейства с малки деца в риск. Центърът подготвя подрастващи и

млади хора за семеен живот с консултации по семейно планиране и превенция на нежелана бременност.

С помощта на СКЦ ще се постигне ограничаване на изоставянето на деца, а за тях да се грижат собствените им родители, приемни семейства или роднини. Основен фокус в дейността му е работата по превенция на изоставянето на деца и настаняването им в институции. Мобилни екипи от специалисти ще идентифицират семейства с деца в риск от изоставяне, ще следят и насочват бременни жени в риск към системата на здравеопазване за консултация и подкрепа, ще повишават здравната грамотност в рисковите общности. Екипът на СКЦ работи за идентифициране на проблемите в общността, развива дейности за всеки един от включените случаи в работата на СКЦ, текущи дейности по информиране, насочване, придружаване, посредничество, консултиране, техническа помощ за попълване на документи и др. В Семейно-консултативния център в Нови пазар работят 9 души – психолог, медицинска сестра, социални работници, а социалните сътрудници са предимно хора от общността, към която ще бъдат насочени дейностите на центъра.

Община Нови пазар кандидатства и е подписала договор по проект на ДАЗД към МРРБ по ОПРР Приоритетна ос 1: ”Устойчиво и интегрирано градско развитие” Операция 1.1: ”Социална инфраструктура”, Схема за безвъзмездна финансова помощ: BG 161PO001/1.1-12/2011 ”Подкрепа за деинституционализация на социалните институции, предлагащи услуги за деца в риск”. Общината създаде съответните социални услуги - 2 ЦНСТ с капацитет 12+2, 1 Защитено жилище с капацитет 8 броя потребители за настаняване на младежи с увреждания, напуснали закриващи се социални институции. Център за настаняване от семеен тип (ЦНСТ) е социална услуга от резидентен тип, която предоставя жизнена среда за пълноценното израстване и развитие на деца, лишени от родителска грижа, за които към момента на настаняване в него са изчерпани възможностите за връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство. В центъра функционира среда, близка до семейната, при която децата получават необходимата им индивидуална грижа и подкрепа за личностно съзряване и изграждане на умения за самостоятелен и независим живот. Защитеното жилище е за лица с лека и умерена умствена изостаналост. Услугата цели предоставяне на подслон и ежедневни грижи за младежи и възрастни с интелектуални затруднения. Стойността на проекта е 1 743 890,85 лв. По Компонент 2 „Да не изоставим нито едно дете” е финансирано проектно предложение за предоставянето на самите социални услуги в тези институции, където ще бъде назначен персонал от около 30 специалисти.

Във връзка с изпълнение на Проект „И аз имам семейство” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2007-2013 г., схема за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG 051PO001-5.2.11-0001-C0001 - „Приеми ме” се сключи партньорско споразумение между Община Нови пазар и АСП. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на ОП ” Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз. Стойността на проекта към този момент възлиза на 87 661,40 лв.

82 общини в страната са одобрени да работят по този проект, като в нашата област това са община Шумен и община Нови пазар. По проекта бенефициент е АСП. Целта е до края на 2013 г. 500 деца в цялата страна, предимно от институции, да бъдат настанени в приемни семейства. В нашия регион предвиждаме 100 деца да бъдат настанени в приемни семейства, а останалите 400 деца в останалата част на България. Област Шумен е водеща по отношение на приемната грижа в България. Община Нови пазар е на едно от първите места сред общините по брой на приемни семейства. От стартирането на проекта до сега са утвърдени 20 приемни семейства с настанени 22 деца в тях. В Общината се създаде ЕПГ (екип за приемна грижа) -специалисти, които осъществяват дейности по предоставяне на социалната услуга „приемна грижа”. Броят на членовете на ЕПГ е от трима социални работници и ще се увеличава с увеличаването на броят на приемните семейства.

Основните предизвикателства в областта на социалните услуги са свързани с развитието на инфраструктурата, създаването на публично-частни партньорства, както и подкрепата за предоставяне на услуги от неправителствения сектор. Осигуряването на устойчивост на предлаганите социални услуги е важна задача, която стои на дневен ред пред общината в следващия програмен период.

Благосъстояние на населението

За благосъстоянието и жизненият стандарт на населението може да се съди от доходите на домакинствата, разходите на домакинствата, структурата на разходите, от осигуреност на населението с жилища, здравния статус и здравния риск на населението и средната работна заплата.

Структурата на доходите на домакинствата в общината се формира от работните заплати, пенсиите и домашните стопанства. Твърде голямата разлика в участието на домашното стопанство в общите и в паричните доходи на домакинствата от селата се предопределя от неговия натурален характер и развитието му преди всичко за вътрешно потребление и самозадоволяване.

Различие в равнището на доходите има и между отделните селища в Община Нови пазар. Причините са свързани със състоянието на производството и неговата структура. Ниското равнище на доходите се обуславя и от това, че в общината населението е застаряващо. Доходите на домакинствата определят равнището и структурата на разходите, а с това и жизненият им стандарт, възможностите за инвестиции и развитие на предприемачеството. Икономиката на селските домакинства се основава на натурално стопанство, което осигурява прехраната им, без да създава условия и възможности за пълно задоволяване на потребностите от здравеопазване, култура и образование. Размерът на получаваните доходи не създава условия за натрупване на инвестиции. Постигнатото социално разслоение и поляризация на населението по доход в отделните селища от община Нови пазар не стимулира развитието на предприемачеството и механизирането на производството, а изолира голяма част от населението от обществения живот.

За повишаване на здравния статус на населението и повишаване на качеството на здравното обслужване на населението, е важно да се повишава здравната култура на населението, а именно извършване на профилактични годишни прегледи и култивиране на отговорно отношение към собственото здраве и здравето на децата.

Основните показатели за жилищния фонд в община Нови пазар са представени на таблица 37.

Основните показатели за жилищния фонд

Таблица 37

Показател	Мерна единица	2010	2011	2012
Жилищни сгради	Брой	5 983	5 667	5 669
По материал на външните стени на сградата				
стоманобетонни и панелни	Брой	153	96	96
тухлени	Брой	3 535	3 862	3 864
други	Брой	2 295	1 709	1 709
Жилища	Брой	8 926	8 478	8 480
По брой на стаите				
едностайни	Брой	921	665	665
двустайни	Брой	2 555	2 273	2 273
тристайни	Брой	2 835	2 753	2 753
четиристайни	Брой	1 933	2 046	2 046
петстайни	Брой	459	466	468

с шест и повече стаи	Брой	223	275	275
Полезна площ	кв. м.	549 233	613 613	613 913
жилищна	кв. м.	361 411	474 843	475 017
спомагателна	кв. м.	119 713	89 430	89 546
площ на кухни	кв. м.	68 109	49 340	49 350
Въведени в експлоатация новопостроени жилищни сгради и жилища				
Сгради	Брой	1	5	2
Жилища	Брой	1	7	5
Полезна площ	кв. м.	63	689	300
в т.ч. жилищна	кв. м.	38	445	174

Източник: Национален статистически институт

За изследвания период значително намалява броя на жилищните сгради за 2011 г. спрямо 2010 г., но за 2012 г. е видно стабилизиране и слабо увеличение спрямо 2011 г. Полезната площ значително се увеличава. През 2011 г. са въведени в експлоатация 5 сгради и съответно 7 жилища.

За периода 2010-2011 г. средната годишна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение община Нови пазар се увеличава от 5 569 лв. на 5 900 лв., каквато е и областната, районната и националната тенденция, но остава по-ниска от средната заплата за областта за 2011 г. – 6 499 лв. Най-голямо повишение е отбелязано в икономическите дейности - Преработваща промишленост и Хуманно здравеопазване и социална работа.

Средна годишна работна заплата по икономически дейности (в лв.)

Таблица 38

Икономически дейности	2010 г.	2011 г.
Общо	**5 569**	**5 900**
Селско, горско и рибно стопанство	5 002	4 205
Добивна промишленост	..	..
Преработваща промишленост	5 375	6 264
Производство и разпределение на топлинна енергия и на газообразни горива	..	..
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	-	-
Строителство	5 773	5 928
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	4 094	4 345
Транспорт, складиране и пощи	4 338	4 381
Хотелиерство и ресторантьорство	3 335	3 789
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	3 954	4 327
Финансови и застрахователни дейности	7 101	6 030
Операции с недвижими имоти	..	7 440
Професионални дейности и научни изследвания	3 149	2 764
Административни и спомагателни дейности	..	..
Държавно управление	8 456	8 525
Образование	7 404	7 465

Хуманно здравеопазване и социална работа	5 982	6 687
Култура, спорт и развлечения	3 812	3 731
Други дейности	5 218	5 215

Източник: Национален статистически институт

ИЗВОДИ

Потенциали

- Благоприятна за естественото възпроизводство полова структура;
- Увеличаване на предлаганите социални услуги;
- Осигуряване на устойчивост на постигнатите резултати и реализираните проекти;
- Разработване на механизми за ефективно управление на социалните услуги и повишаване на качеството на предоставяните услуги;
- Ранно откриване на рискове сред деца и семейства в процеса на отглеждане, възпитание, образование и организация на свободното време на децата;
- Разширяване на партньорствата със здравните и лечебните заведения за предоставяне на медико-социални услуги;
- Задържане на населението в селата и ограничаване на обезлюдяването и подобряване на достъпа до заетост, намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване чрез местни инициативи и проекти;
- Осигуряване на по-добри възможности за реализация на лицата от различните етнически групи и интегрирането им, особено на ромската, чрез пълноценно използване на алтернативни европейски средства;
- Подобряване на образованието чрез инициативи и мероприятия в посока намаляване на отпадналите ученици, редуциране броя и дела на населението с основно и по-ниско образование и активно социално приобщаване;
- Реализиране на проекти за популяризиране на културните традиции и превръщането им в конкурентноспособен туристически продукт;
- Внедряването на добри практики в сферата на социалните услуги и образованието чрез транснационално сътрудничество и между общинско партньорство;
- Приобщаването на по-широки слоеве от населението и особено на децата и младежите към активен двигателен режим и здравословен начин на живот;
- Внедряване на добри практики в сферата на социалните услуги и образованието чрез транснационално сътрудничество и между общинско партньорство;
- Развитие на нови и алтернативни форми на заетост.

Проблеми

- Изключително неблагоприятна демографската ситуация;
- По-високият темп на намаляване на населението от средния за областта, ниската гъстота и влошаващата се възрастова структура, са пречка за развитие на пазара на труда;
- Неадекватно образователно-квалификационно ниво на свободните човешки ресурси спрямо потребностите на работодателите и слаба професионална адаптивност на заетите при въвеждането на нови технологии;
- Ниската средна работна заплата - предпоставка за влошаване на социалните и икономически показатели;
- Високи нива на безработица и ограничени възможности за трудова реализация;
- Наличие на неравнопоставени групи на пазара на труда;
- Наличие на нерегламентирана сезонна заетост и ограничено търсене на труд;

- Липса на алтернативни форми и условия за изява на младите хора в свободното време;
- Слаба инициативност на населението и в частност на младото поколение;
- Липса на възможности за ресоциализация на хората с увреждания, достъп до сгради, центрове за рехабилитация и други.

2.9. РИСКОВИ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ - ШУМ, ВИБРАЦИИ, ЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ

Шумът и вибрациите по своето хигиенно значение са на едно от първите места сред неблагоприятно действащите фактори в работната и околна среда. Граничите стойности на нивата на шум за различните територии и урбанизирани зони в зависимост от предназначението им за дневен, вечерен и нощен период, са регламентирани в Наредба No.6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите по показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (ДВ 58/2006 г.). Представяме ги следната Таблица:

Територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях	**Еквивалентно ниво на шум (dBA)**		
	ден	**вечер**	**нощ**
Жилищни територии и зони	55	50	45
Централни градски части	60	55	50
Територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик	60	55	50
Територии, подложени на въздействието на железопътен и трамваен трафик	65	60	55
Територии, подложени на въздействието на авиационен шум	65	65	55
Производствено-складови територии и зони	70	70	70
Зони за обществен и индивидуален отдих	45	40	35
Зони за лечебни заведения и санаториуми	45	35	35
Зони за научно-изследователска и учебна дейност	45	40	35
Тихи зони извън агломерациите	40	35	35

Общината не е определена като критичен район в акустично отношение, поради което не са предприемани мерки за борба с шумовото натоварване. Основните фактори, влияещи върху акустичното състояние на населените места в общината: транспортен и промишлен шуми шум от търговски и подобни на тях дейности са слабо изразени. По-големите промишлени предприятия на територията на Община Нови пазар се намират извън жилищните зони.

Във връзка с редуцирането на нивото на шум на територията на община Нови пазар е коригирана Наредба №1в частта, която регламентира употребата на озвучителна техника по различни поводи. Въпреки че са постигнати известни резултати в тази насока, контролът по прилагане на Наредбата е все още недостатъчен и неефективен.

В изпълнение на утвърдения график на РИОСВ Шумен през 2014 г. не са извършени измервания на показателите на шум излъчван от промишлени източници в община Нови пазар.

В изпълнение на утвърдения график през 2015 г. са извършени измервания на показателите на шум излъчван от промишлени източници собственост на следните фирми:

1. „Солвекс Мира фрукт" АД, гр. Нови пазар, предприятие за консерви.

Измерванията са извършени в съответствие с Методика за определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне на нивото на шума в мястото на въздействие, утвърдена със Заповед № РД – 613/08.08.2012 г. на министъра на околната среда и водите.

В изпълнение на условия от издадени комплексни разрешителни, оператори на инсталации попадащи в обхвата на Приложение № 4 към чл. 117 от Закона за опазване на околната среда провеждат собствен мониторинг и предоставят информация на РИОСВ за излъчвания от тях шум в околната среда. Експерти от направлението са взели участие през годината в 24 проверки във връзка с изпълнение на Условие 12 от издадени Комплексни разрешителни. Не е установено неизпълнение на условия

Проведените изследвания не съдържат данни за наличие на радиоактивно замърсяване на почвите и водите. Липсват и източници на **йонизиращи лъчения**. Естественият радиационен фон с не е повлиян от човешка дейност.

2.10. Характеристика на околната среда без прилагане на плана.

По-нататъшното развитие на територията на общината без Общински общ устройствен план,освен, че би представлявало нарушение на Закона за устройство на територията, ще означава,че ще продължат да съществуват, а вероятно и да се задълбочават установените териториални диспропорции в демографското и социално-икономическото развитието. Ще продължи поединичната промяна на предназначението на ценни земеделски и горски имоти. Няма да бъдат създадени условия за развитие на туризма и диверсификация на формите му. Ще продължи да се влошава нивото на благоустройство на населените места. Няма да се създадат устройствени условия, при които чрез определяне на подходящи локализации за инвестиции в индустрията и логистиката се стимулира икономическото развитие на общината. Богатството на културното и природното наследство на общината би останало неоползотворено.

Анализът на съществуващото състояние дава основание за синтезиране на резултатите и оценка на развитието и взаимовръзката на аспектите и факторите на околната среда без прилагането на плана, както следва:

Оценка на развитието на компонентите и факторите на околната среда без прилагането на плана

Таблица 39

Аспекти	Очаквано развитие на компонентите без прилагане на плана
Климат	Евентуално проявление на отрицателни характеристики поради неблагоприятни съседства между несъвместими функции напр. обитаване/транспорт; обитаване/промишленост/, липса на конкретни устройствени изисквания за управлението им, опасност от загуба на свободни пространства и зелени площи, ограничаване на условията за естествена вентилация на територията и др.
Атмосферен въздух	Възможно влошаване на общото ниво на замърсяване на въздуха с фини прахови частици основно от транспортната дейност; възможно влошаване на КАВ от развитие на производствени функции без необходимата устройствена мотивация

Повърхностни води	При продължаващо развитие на общината без прилагане на плана се очакват следните негативни въздействия върху компонент **„повърхностни води":** влошаване качеството на водите и санитарно-хигиенните условия в селата, поради липса на канализация и системи за събиране и пречистване на отпадъчните води; влошаване състоянието на водоснабдяването, поради недоизградена водоснабдителна инфраструктура и лошо състояние на съществуващата; западане на поливното земеделие и промяна на структурата на отглежданите
	култури, поради неподдържане и лошо състояние на инфраструктурата за напояване; влошаване на ландшафтните характеристики на подходящите за отдих и туризъм райони, намаляване привлекателността им за туризъм, вкл. и вследствие влошаване състоянието на повърхностните водни тела; риск от наводнения при неизправност на язовирните стени и прилежащите съоръжения; увеличаване на наносния отток в резултат на водна ерозия и затлачване на микроязовирите
Геоложка основа, подземни води	Продължаващо инфилтриране на замърсени отпадъчни води от съществуващи изгребни и попивни ями и замърсяването с битови и други отпадъци
	Вероятно отнемане на разполагаеми ресурси от подземни водни тела при експлоатацията на съществуващите водовземни съоръжения и системи и евентуално предстоящи за изграждане нови съоръжения от подземни води
	Продължаващо развитие на ерозионно-акумулационните процеси.
Земи и почви, земеползване	Поради липса на устройствено планиране ще намалява относителния дял на земите като ценен природен ресурс
	Продължаващо развитието на ерозионни процеси
Зелени площи, спорт и отдих, биоразнообразие	Респектирането на ролята и значението на защитената зона и отношението към тях ще остане без конкретен устройствен регламент
Ландшафт	Възможно намаляване относителния дял на ландшафтите с естествена устойчивост
Отпадъци, опасни вещества	Не се очаква промяна на съществуващото състояние
Шум	Транспортната инфраструктура и свързаните с нея въздействия ще продължи да се развива без прилагане на пространствени вариантни решения
Други вредни физични фактори	Не са регистрирани отклонения от обичайно измерваните стойности за радиационното състояние спрямо предходни години в наблюдаваните пунктове и те са по-ниски от фоновите за страната; тенденцията ще се запази
	Нейонизиращите лъчения имат локално въздействие и са свързани с развитието на предавателната мрежа на мобилните оператори, кабелните телевизии с техните ретранслатори и частично от някои радиостанции; не са установени вредни въздействия върху хората

Културно наследство	Не е реализиран в достатъчна степен потенциала на археологическото наследство като обект на познавателния туризъм
Устройствени параметри	Липсата на териториално-устройствен инструментариум е възможно да се наруши сравнително добрата устойчивост на компонентите на околната среда
Човешко здраве	Състоянието на водопроводната и канализационна системи ще влияят неблагоприятно върху качествата на питейните водоизточници увеличават рискът за човешкото здраве
	Етернитовите водопроводи и недоизградените системи за водоснабдяване, както и липсата на канализация и пречиствателни съоръжения ще доведат до влошаване качествата на питейните водоизточници и увеличат рискът за човешкото здраве

3. Характеристика на околната среда на територии, които могат значително да бъдат засегнати.

Предварителният проект на ОУПО съдържа картен материал, който представя пространственото разположение на предвижданията на плана, както и районите, в които тезипредвиждания са насочени. По-долу е направен кратък анализ на характеристиките на някоикомпоненти на околната среда, които могат да бъдат подложени на въздействие и в частностподземните води и земните недра.

Планът обхваща територията в административните граници на община Нови пазар. Предвижданията на настоящия ОУПО ще наложат изменение на устройствения режим за отделни територии в обхвата на ОУП на града, което следва да бъде изпълнено по установения процедурен ред след окончателното влизане в сила на ОУПО.

3.1.Територии за добив на подземни богатства

На територията на община Нови пазар няма действащи кериери. В ОУП не се предвиждат площи за кариери.

3.2.Локални територии, поразени от гравитационни процеси

Това са идентифицираните на територията на общината свлачища. Те периодично се активизират под въздействие на естествени антропогенни фактори. Разположени са по цялата територия, предимно по пътни участъци. Част от тях са в границите на населени места, като застрашават жилищни и стопански сгради и съоръжения на инженерната инфраструктура. При наличието на инвестиционни намерения в свлачищните райони в общината се прилагат изискванията на и Наредба № 12/03.07.2001 г за проектиране на геозащитни строежи, сгради и съоръжения в свлачищни райони и Закона за устройство на територията.

3.3.Територии, обявени за извличане на вода, предназначена за човешка консумация

В изпълнение на изискванията от Директива 2000/60/ЕС и Директива 98/83/ЕС за качеството на водите, предназначени за консумация от човека, транспортирани в Закона за водите:

- всички подземните водни тела, части от които попадат на територията на община Нови пазар, са определени като зони за защита на водите, от които се извлича вода за консумация от човека със средно денонощен дебит над 10 ш^3 или служат за водоснабдяване на повече от 50 човека, съгласно чл. 7, т. 1 на Директива 2000/60ЕС и чл. 119а, ал. 1, т. 1 от Закона за водите;
- учредените и предстоящи за учредяване санитарно-охранители зони около водовземните съоръжения от подемни води за питейно-битово водоснабдяване и от

водоизточниците на минерални води, в които нормативно са въведени ограничения и забрани за опазването им, съгласно чл. 119, ал. 4, т. 2 и ал. 5 от Закона за водите.

В ОУПО са отразени изградените санитарно-охранителните зони. Необходимо е осъществяване на процедури за учредяване на СОЗ за всички водоизточници съгласно изискванията понастоящем в Наредба № 3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване, и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди, впоследствие в Наредба за зоните за защита на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и на минералните води по чл. 135, ал. 1, т. 6, изготвянето на която е предстоящо.

3.4. Води, които са замърсени или застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвими зони

Съгласно Заповед № РД-930/25.10.2010 г. на Министъра на околната среда и водите в обхвата на община Нови пазар като замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източвици са определени подземните водни тела:

Водно тяло с код BG2G000000Q003 – 52,4% - Порови води в кватернера на р. Провадийска;

ПВТ с код BG2G000000Q003 - Порови води в кватернера на р. Провадийска – нитрати в пункт с код BG2G000000QMP007- ТК при ПС Провадия се наблюдава понижаване на концентрацията на нитрати в подземните води под ПС.

ПВТ с код BG2G00000PG027 - Порови води в палеоген - еоцен, олигоцен Провадия – нитрати.

Като уявима зона за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници е определена цялата територия на община Нови пазар. Всички предвиждани дейности следва да се съобразяват с изискванията в „Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването на водите с нитрати от земеделски източници", утвърдена със Заповед № РД-141/07.03.2011 г на министъра на земеделието и храните и Заповед № РД 09-189/24.03.2011 г на Министъра на околната среда и водите и „Програмата за мониторинг на нитратите в подземните води", утвърдена със Заповед № РД- 635/13.08.2013 г на министъра на околната среда и водите.

4. Съществуващи екологични проблеми установени на различно ниво имащи отношение към ОУП, включително отнасящи се до райони с особено екологично значение, като ЗЗ

Анализът на съществуващите екологични проблеми показа следното:

- **По отношение на повърхностните води,** формиращи се на или преминаващи през територията на община Нови пазар засега не са установени значими негативни въздействия;
- **По отношение на водоснабдяването —**

- Независимо от високата степен на изграденост на водоснабдителната мрежа не е достигнато максимално задоволяване на нуждите от питейна вода;
- Недостатъчна е водообезпечеността на водоснабдителните системи;
- Недостиг на питейна вода за някои села през летните месеци.
- Експоатационния период на водопроводите отдавна е изтекъл
- Екслоатационната възраст на водопроводите е около 40-70г.
- На лице са големи загуби, намалена проводимост, чести аварии и влошено качество на питейната вода.

- **По отношение на канализацията**

- Много висок екологичен риск създава липсата на канализационна мрежа в населените места в общината, което води до замърсяване с битово-фекални води. Необходимо е изграждане на канализационна мрежа за отпадни води, първо в по-големите населени места ,а след това и в останалите;.

- **По отношение на пречиствателните станции,** такива в района няма, с изключение на ПСОВ Нови пазар ;**Градска пречиствателна станция за отпадъчни води (ГПСОВ)**

ГПСОВ се намира в имот № 000474, гр. Нови пазар, общ. Нови пазар, обл. Шумен. С ПУП – ПРЗ е направена промяна на предназначението на имота в „за пречиствателна станция". Площта на имота е 34 547 кв. м. Пречиствателната станция е проектирана като двустъпална – механично и биологично стъпало.Въведена е в експлоатация през 2015 г.

- **По отношение на подземните води** - съществуващите екологични проблеми произтичат от обстоятелството, че приповърхностния слой на подземните водни тела не е защитен от антропогенни въздействия, които влияят върху количественото и химичното им състояние. Основни всред тях са:

- заустване на отпадъчните води от населените места без изградена канализация и пречиствателни съоръжения;
- земеделски дейности и животновъдство, свързани с прилагане на торове и препарати за растителна защита;
- инфилтрация на замърсители от съществуващите депа за твърди битови отпадъци без изградени изолационни екрани, от нерегламентирани депа за твърди битови отпадъци и от попивни и изгребни ями;
- нерегламентирано водовземане от подземни води за питейно-битово водоснабдяване;
- състоянието на водовземането: сезонен недостиг на питейна вода в някои населени места, големи загуби на питейна вода преди достигане до потребителите; използване на питейна вода за промишлени нужди и напояване.

- **По отношение на земните недра** - съществуващите екологични проблеми произтичат от обстоятелството, че земните недра са подложени както на естествени, така и на антропогенни въздействия, включващи механично нарушаване на приповърхностния слой от физико-геоложки процеси и явления (ерозия, свлачища, срутища и др.), изкопни и насипни работи за жилищна, комунална, транспортна и друга строителна дейност, замърсяване с отпадъчни води от утечки в канализационната мрежа и утечки от септични ями, с нефтопродукти и други опасни вещества при пътно-транспортни произшествия и пр.

- **По отношение на отпадъците** - Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища. Въпреки наличието на определени места за извозване и депониране, често населението неконтролирано изхвърля строителни отпадъци на незаконни сметища главно на входовете и изходите на населените места, както и замърсява зелените площи в самите населени места. За строителните отпадъци, от обичайните ремонти на жилищата, няма форма, по която да бъдат контролирани. Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

- Все още не е въведено ефективно разделно събиране на отпадъците.

- **По отношение на биоразнообразието и ЗЗ** - ЗЗ няма в община Нови пазар

5. ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА.

На Конференцията на Обединените Нации за околна среда и развитие (UNCED) в Рио де Жанейро през 1992 г. саформулирани няколко фундаментални и дългосрочни решения, ангажиращи международната общност със следните ключови принципи на екологичната политика:

- Принципът на превантивните мерки, основаващи се на най-добрите съществуващи научно-технически постижения, с цел да се намалят рисковете за хората и околната среда.
- Принципът "Замърсителят плаща", който означава, че на всички нива разходите по предотвратяването и отстраняването на екологичното замърсяване се носят от отговорните за причиняването им.
- Принципът, че защитата на околната среда е обща задача за правителствата, гражданите и промишлеността, осъществявана чрез сътрудничество между тях.
- Принципът на интегрирането, който означава, че опазването на околната среда е въпрос, който не трябва да се обсъжда самостоятелно и че екологичните аспекти трябва винаги да се вземат предвид при оформянето и прилагането на политиките в много други области, като транспорта, енергетиката, промишленост, селското стопанство и др.

На базата на тези принципи в приетата Национална стратегия за околна среда и Национален план за действие (http://www.moew.government.bg) е определена дългосрочната стратегическа цел - «Подобряване на качеството на живот на населението в страната и осигуряване на здравословна и благоприятна среда и запазване на богатото природно наследство на основата на устойчиво управление на околната среда" и са формулирани целите на опазването на околната среда. На основата на извършения анализ на силните и слаби страни, възможностите и заплахите, в стратегията са изведени национални цели и подцели, които отразяват тенденциите и изискванията в международен аспект.

***<u>Цели и подцели</u>*:**

- **Осигуряване на достатъчно количество и качество вода за населението и икономиката на страната.**
  - Преодоляване на кризите във водоснабдяването.
  - Осигуряване на вода за напояване.
  - Формиране на съзнание и интерес за икономии на водни ресурси.
  - Запазване и подобряване качеството на подземните и повърхностните води.
- **Достигане на нормите за качество на атмосферния въздух в населените места „горещи" точки.**
  - Намаляване концентрациите на вредни вещества.
  - Недопускане на трансграничното замърсяване.
- **Запазване и разширяване на териториите с добро качество на околната среда**
  - Прилагане на превантивните инструменти за недопускане на замърсяване и увреждане на околната среда, включително и загуби на земи и почви /ОВОС, Разрешителни режими, ISO 14000 и др./.
  - Разработване и прилагане на регионални политики за постепенно разширяване обхвата на териториите с добро състояние на околната среда
- **По-тясно интегриране на политиката по околна среда в политиките на развитие на стопанските отрасли.**
  - Развитие и прилагане на стратегическата ОВОС за инвестиционните планове и програми за развитие на национално и регионално ниво; инвестиционните планове и програми в областите от транспорт , енергетика, управление на отпадъците, управление на водните ресурси, промишленост, включително добив на минерални суровини, далекосъобщения, туризъм и земеползване, при

осъществяването на които се предполагат значителни въздействия върху околната среда.
- Отчитане на екологичните изисквания при преструктурирането и развитието на енергетиката, минно-добивната промишленост, индустрията и транспорта.
- Развитие на: екологично чисто, органично земеделие; животновъдство.
- Запазване на околната среда в силно натоварените туристически райони.

❖ **Опазване и подържане на богатото биологичното разнообразие.**
- Съхраняване, укрепване и възстановяване на ключови екосистеми, местообитания, видове и на генетичните им ресурси.
- Осигуряване на условия за устойчиво ползване на биологичните ресурси.
- Подобряване състоянието на горите.

❖ **Създаване на условия за прилагане на европейското екологично законодателство и международни конвенции в областта на околната среда.**
- Подобряване административния капацитет на институциите по прилагане на европейското екологично законодателство и международните конвенции.
- Завършване хармонизацията на българското законодателство с правото на ЕС в областта на околната среда.
- Обезпечаване финансиране на мерките по прилагане на европейското законодателство и международните конвенции.

❖ **Подобряване управлението на отпадъците.**
- Изграждане на интегрирана система от съоръжения за третиране на отпадъци.
- Създаване на механизми за функциониране на системата за разделно събиране, рециклиране и повторна употреба на отпадъци.
- Значително подобряване чистотата на населените места в България.

❖ **Намаляване шумовото замърсяване.**
- Намаляване шумовото замърсяване в населените места от стопански обекти.
- Намаляване шумовото замърсяване предизвикано от транспорта.

❖ **По широко участие на обществеността в решаване на проблемите на околната среда.**
- Повишаване на обществената култура и съзнание по проблемите на околната среда.
- Привличане на обществеността в процеса на вземане на решения.

Изготвеният ОУП е съобразен с поставените цели и подцели, актуални за района:

Таблица 40

Национална цел	Приоритети и мерки в ОУП
Осигуряване на достатъчно количество и качество вода за населението и икономиката на страната.	Развитие на водоснабдителните системи за намаляване на загубите във водопроводната мрежа, и се осъществи поетапно ликвидиране на точковите и дифузните източници на замърсяване, с което ще се подобрят качествата на повърхностните и подземните води. Предвиденото в ОУП развитие на ВиК мрежите и съоръженията към тях и ПСОВ има за цел опазването на водите, като природен ресурс с огромно значение за бита на населението и икономиката на града.
Запазване и разширяване на териториите с добро качество на околната среда	Новото жилищно строителство и комплексните благоустройствени мероприятия, както и прилагането на йерархията в управлението на отпадъците ще съдействат за реализиране на тази цел.
По-тясно интегриране на	Заложеното развитие на функционалната структура на

политиката по околна среда в политиките на развитие на стопанските отрасли.	града, щадящото отношение към използването на природните ресурси на територията и търсеният баланс между развитие на урбанизацията и съхраняване във възможната степен на цялостността на природната среда са адекватни с тази цел
Опазване и подържане на богатото биологичното разнообразие	Да се създават условия за развитие на месната екологична мрежа.
Създаване на условия за прилагане на европейското екологично законодателство и международни конвенции в областта на околната среда.	Усъвършенстванията на комуникацинно-транспортната система допринасят за намаляване концентрациите на емисии с парников ефект и трансгранично замърсяване. Създават се условия за използване на алтернативни източници на енергия. Предвидените мерки в областта на всички компоненти и фактори на околната среда отговарят на Директивитите на Европейския съюз и международните конвенции, по които Република България е страна.
Подобряване управлението на отпадъците	Утвърждава се системата за разделно сметосъбиране и извозване. Всички дейности са в съответствие с изискванията на ЗУО и Националната програма за управление на отпадъците.
Намаляване шумовото замърсяване	Планирани са адекватни устройствени решения за зоните около централна градска част.
По широко участие на обществеността в решаване на проблемите на околната среда.	ОУП, както и всички процедури по ЗУТ, се подлагат на законоустановените и отговарящи на съвременните изисквания форми на обществен достъп и контрол, като постъпилите мнения, съображения, жалби и сигнали се вземат предвид при окончателните устройствени решения.

Проектът за ОУП на град Нови пазар е съобразен и с целите на други стратегии и програми на национално ниво:

- Национална стратегическа реферетна рамка (2007-2013), където основната цел е "...към 2015 България да стане конкурентно способна страна – членка на ЕС с високи качество на живот, доходи и социална чувствителност на обществото." Предвижда се развитие на устойчиви териториални общности чрез Оперативните програми - „Регионално развитие", „Околна среда", „Транспорт".
- Национална стратегия за развитие на инфраструктурата на Република България и план за действия за периода 2006-2015 г. – цели се развитие на устойчива транспортна чрез оптимизиране на капацитета и ефективността на съществуващата инфраструктура и развитие на републиканската пътна инфраструктура и интегрирането й към тази на страните на Европейския съюз.
- Национална стратегия за регионално развитие на Република България в периода 2005-2015 г., където поставената цел е «...постигане на устойчиво и балансирано развитие на районите ..».
- Национална стратегия за развитие и управление на водния сектор до 2015 г.
- Стратегия за управление и развитие на водоснабдяването и канализацията в Република България, МРРБ, февруари 2004 г. – цели се подобряване на управлението на сектора водоснабдяване и канализация и повишаване качеството на ВиК услугите като се предложат комплексни мерки за постигането им.

- Национални програми, свързани с водния сектор, опазването и управлението на водите - Национална програма за приоритетно изграждане на ГПСОВ за населени места с над 10 000 екв. жители (1999 г.),
- Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в Р България 2009-2013 г. и други.
- На база анализа на съществуващото състояние на компонентите на околната среда са изведени целите и приоритетите на ОУП за развитие на територията:
  - Обвързване развитието на града с факторите от регионално, национално и над национално ниво.
  - Оптимизиране на функционалната структура на града спрямо съвременните социално-икономически и демографски процеси.
  - Оптимизиране на начините и режимите на земеползване в градската и крайградската територия.
  - Оптимизиране на пространственото и функционално развитие на различните подсистеми на градския организъм и взаимодействието между тях.
  - Създаване на предпоставки и условия за ефективно управление на градското развитие.

6. ВЕРОЯТНИ ЗНАЧИТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ВРЪЗКИТЕ ВЪРХУ ТЯХ

6.1. Възможни въздействия от прилагане на ОУП

Основни принципи на устройствената политика

Разработването на ОУПОВП е съобразено със следните принципи, на които се основава съвременната общинска политика по устройство на територията:

- устойчивост;
- приемственост;
- реализъм;
- солидарност;
- партньорство.

Принципът на устойчивостта означава преди всичко изискване за екологосъобразност на общите устройствени концепции и на всяко от конкретните устройствени решения. Той включва икономично разходване на всички природни ресурси при организиране на територията, особено на невъзобновимите и на първо място на поземления ресурс. Важен елемент на този принцип е създаването на устройствени условия за поддържането на многоотраслова структура на стопанската дейност, в която особено голямо е значението на малките и средните предприятия, базирани на местни ресурси, както и осигуряването на разнообразна жилищна среда. Съществено изискване на този принцип е предпазването от кризисни ситуации, възникващи в резултат на физико-геоложки процеси на земната основа, производствени аварии и природни бедствия.

Приемствеността означава насърчаване на онези устройствени решения, които прибавят нови положителни качества към вече създаденото, а не го отричат и разрушават. И територията и селищата ни имат многовековно съществуване и създаденото през миналото следва да се цени не само в случаите, когато им е определен статут на културни ценности, но и по силата на самото му съществуване, като резултат от съзидателни усилия и жизнени традиции.

Принципът на реализма изисква да се формулират постижими цели, инвестиционните и организационните усилия, необходими за чиято реализация, да са съизмерими с мащаба на ресурсите, които могат реално да бъдат осигурявани общо от публичния и частния сектори.

Принципът на солидарност означава баланс между индивидуалните и групови интереси от една страна и интересите на териториалната общност в цялост от друга страна, като се отчита, че в своята същност те не могат да бъдат конфликтни, тъй като и общностните интереси са сбор от определен тип индивидуални интереси (за здраве, за чист въздух и зелени площи, за образование и т.н.). Той означава още баланс между интересите на различните социални категории, в т.ч. специална грижа за уязвимите групи, каквито са например децата, и за онеправданите категории от населението – семействата с ниски доходи, хората в неравностойно положение, старите хора.

Партньорството е от изключително значение, както за постигане на надеждни и стабилни устройствени решения, така и за увеличаване на ресурсовия потенциал за реализирането им. То означава активно партниране с представителните структури на бизнеса, с гражданските сдружения и движения. То означава още взаимодействие и координиране на усилията с централните ведомства, реализиране на междуобщински инициативи.

Приоритети на методическия подход

Методическият подход, приложен при изработването на ПЛАНА, се основава на следните приоритети:

- **Формиране на комплекс от устройствени мерки, създаващи условия за преодоляване на диспорпорциите в развитието на отделните части на общинската територия.** Това е изведено като приоритет, тъй като е условие за балансирано и устойчиво развитие на средовите и функционалните системи върху цялата планирана територия, за преодоляване, съответно превенция срещу налични или назряващи проблеми при продължаващата „концентрирана урбанизация".
- **Отразяване и доразвиване на положителните идеи и тенденции, заложени в предходни устройствени планове и проучвания** за територията на общината, нейни части или населени места.
- **Съблюдаване предвижданията на действащите документи, определящи стратегията на регионалното развитие** - Регионалния план за развитие, Областната стратегия и Общинския план за развитие на община Нови пазар (2014-2020), по отношение икономическото развитие и устройството на територията, опазването и развитието на природните и антропогенни териториални ресурси, при отчитане и на факторите, респ. очакваните ефекти с надлокално значение.
- **Отчитане външните връзки на общината като стимулатор за развитие**, предвид разположението на територията, стопанските и културни традиции, както и актуалните тенденции и проекти на наднационално и национално нива. Отчитане на спецификата и тенденциите в икономическото развитие и устройствените процеси в прилежащите общини и извеждане на приоритетите за бъдещи съвместни действия в сферата на устройствената политика.
- **Определяне перспективното развитие на населените места** не на база демографска прогноза, а на базата на капацитета и спецификата на ресурсите в отделните територии, при спазване на оразмерителните параметри за отделните устройствени зони и територии, съгласнодействащата нормативна уредба и ЗАДАНИЕТО.Така се определят устройствен статут и условия, осигуряващи бъдещия живот и развитие на малките населени места, като се стимулират вече появили се спонтанни тенденции към ревитализация на такива населени места и се осигурява планова основа за създаване на равностойни условия за реализация на жизнедейностите и за преодоляване на диспропорциите.
- **Съобразяване на устройството с природоохранителните режими**,
- **Опазване и пълноценна реализация на екологическия, стопански и естетико-емоционален потенциали на природо-географските дадености** чрез недопускане на непрекъсната урбанизация по протежение на основните пътни артерии,

крайбрежия или предпланински територии, с оглед съхраняване „пространствената цялост” на естествената среда.

- **<u>Създаване на устройствени възможности за оптимално използване на природния и антропогенния (в т.ч. културно-историческия) ресурс за развитие на туризма и отдиха</u>.**
- **<u>Свеждане до минимум отнемането на ценни земеделски земи за нуждите на урбанизацията и друго строително усвояване.</u>**
- **<u>Създаване на условия за вариабилност чрез дублиращи локализации:</u>** осигуряването на различни възможности за териториално насочване на инвестиционните инициативи при отчитане на общностния интерес, както и на конкретните условия и ограничители, е условие за дълготрайна приложимост на плана и гаранция за устойчивост в развитието на функционалните системи, без при това да се компрометира инвестиционната привлекателност на територията.
- **<u>Осигуряване на възможности за етапност в реализацията на устройствени мероприятия</u>** - общинско задължение,като условие за реалистичност на предвижданията и за постигане на оптимален социален и икономически ефект от реализацията на плана. Спазването му ще осигури основа за прилагане на съвременни методики в управлението на устройствения процес, включващи мониторинг и оценка на ефекта във всеки етап от реализацията, респ. внасяне на корекции и/или адаптиране на плановите предвиждания към променящите се обективни условия.
- **<u>Създаване на условия за целесъобразна реализация на общинската поземлена собственост</u>** за развитие на социалната, техническата и зелената инфраструктура и за изграждане на структурообразуващи обекти чрез формулиране на конкретни изисквания към прилагането на плана чрез последващите нива на планиране.

6.1.1. Атмосферен въздух.

Общо предвижданията на плана по отношение устройството и локацията на производствените дейности, съсредоточията на селскостопанската инфраструктура, зоните за туристическа и рекреативна дейност, за търговско и друг вид обществено обслужване не водят до влошаване качествата на атмосферния въздух. Територията притежава не малък естествен потенциал и условия за самопречистване и самовъзстановявване.

Предвижда се значително увеличаване на зелените площи за широко обществено ползване. Към тях спадат общоградските паркове, кварталните градини и скверове, транспортното озеленяване, защитни зелени пояси около водните обекти, озеленяване на сервитутните ивици на линейните съоръжения на техническата инфраструктура и др.

Това в съчетание с някои тенденции - усъвършенстване на системата за сметосъбиране и извозванте, подобряване на уличните настилки, оптимизиране на автотранспортната схема, възстановяване ролята на железопътния трънспорт след изграждането на скоростната линия, намаляне на делът на използване на въглища и брикети от нискокалорични въглища в битовия сектор, промяна в структурата на промишлеността води до извода, че неблагоприятни въздействия от реализирането на плана върху компонента атмосферен въздух не се очакват.

- **По отношение опазване качеството на атмосферния въздух:** изискване към последващите ПУП, гъстотата на разположението на предвижданото ново застрояване да осигурява достатъчни свободни пространства, с цел осигуряване на проветряване, разсейване на вредни потоци замърсен атмосферен въздух от автомобилния трафик, производства, строителни дейности и др. Към опазване качеството на атмосферния въздух са насочени още и предвижданията на ОУПО за:

- газификация за производствени и битови нужди;
- извеждане на транзитния автомобилен (основно - товарен) трафик извън НМ;
- повишаване дела на жп превозите

Матрица на въздействие върху атмосферен въздух

Степен на въздействие	ниска
Обхват на въздействието	цялата община
Времетраене на въздействието	дълготрайно
Обратимост на въздействието	необратимо
Въздействие върху количеството на компонентите и факторите на ОС	увеличават се праховите емисии и емисии от стр.техника
Въздействие върху качеството на компонентите и факторите на ОС	влошава се качеството на АВ
Кумулативност на въздействието	не се очаква
Трансграничен ефект	не се очаква

6.1.2. Повърхностни и подземни води.

Приоритетите в областта на опзването на повърхностните и подземни води бяха представени в изложението по-горе. ОУП е съобразен с тях, като общината е предприела дългосрочни и ефективни мерки за поетапно решаване на изяснените вече проблеми и постигане на поставените цели.

Разчетите на РГП и съответно предвидените мерки за подобряване на водоснабдителната система на общината ще обезпечат в голяма степен предвижданията на ОУП през прогнозния период на действието му.

РГП предвижда чувствително намаляване на загубите, което е възможно да се постигне чрез цялостна или частична реконструкция, както на амортизираните довеждащи водопроводи и съоръжения, така и реконструкция и доизграждане на вътрешната мрежа в населените места.

Проектът за ОУП респектира залегналите в РГП основни предвиждания. В таблицата в т.води са дадени конкретните предложения за подобряването и доразвиването на водопроводната мрежа в община Нови пазар.

По отношение на предвидените за урбанизация нови територии, проектът предвижда следното:

- териториите около гр. Нови пазар, определени с ОУП като «Предимно производствени зони», както и зоните с друг вид предназначение, ще се захранят с вода от водоснабдителната мрежа на града;
- предвидените нови територии около селата ще се захранят с вода от съществуващата в съответните селища водопроводна мрежа;.

Относно канализационната система :

Разчетите на РГП и съответно предвидените мерки за подобряване на канализационната система на общината ще обезпечат в известна степен предвижданията на ОУП през прогнозния период на действието му.

Съгласно РГП се предвижда рехабилитация и доизграждане на канализационната система в гр. Нови пазар и въвеждането в експлоатация на ГПСОВ, което вече е направено (въведени са в експлоатация през 2015 г.).

За останалите селища в община Нови пазар с ОУП се предвижда в дългосрочен план изграждането на канализационни мрежи и ЛПСОВ, които са показани ориентировъчно на схемата.

За урбанизираните територии извън населените места също се предвижда изграждане на разделна канализация за атмосферните и отпадъчните води и отвеждане на последните в ЛПСОВ. До изграждане на канализационната мрежа и пречиствателните съоръжения, отпадъчните води да се заустват в индивидуални съоръжения за отвеждане и пречистване на

водите (водоплътни изгребни ями), които отговарят на техническите и санитарно-хигиенните изисквания.

С цел оптималното ползване на питейните води в общината се препоръчва минималното им ползване в промишлеността за сметка на увеличаване ползването на условно чисти води за промишлени нужди (затворени оборотни системи). Това предполага проектирането на ЛПСОВ в съответствие с конкретното промишлено производство.

Предвидените промени ще имат положително въздействие върху околната среда. Очаква се да се осигури нормално водоснабдяване с питейна вода на всички зони в общината. Пълното им канализиране ще ликвидира риска от инфилтрации и замърсяване на подземни води. Ще се намалят загубите на питейна вода, с което ще се увеличи количеството на подаваната вода за водопотребление.

В резултат на реализацията на ОУП и описаните проекти, както и новите мерки, които ще бъдат предприети в рамките на действието му, ще съдействат за постигане целите за повърхностните и подземли водни тела в района.

Матрица на въздействие върху водите

Степен на въздействие	средна
Обхват на въздействието	върху цялата община
Времетраене на въздействието	дълготрайно
Обратимост на въздействието	обратимо
Въздействие върху количеството на компонентите и факторите на ОС	минимално
Въздействие върху качеството на компонентите и факторите на ОС	минимално
Кумулативност на въздействието	не се очаква
Трансграничен ефект	не се очаква

6.1.3.Почви, земни недра, минерално разнообразие.

С ОУП се осигуряват условия за по-добра жилищна среда.Това засяга в някаква степен свободни от застрояване земи и е за сметка на земеделските територии,като голяма част от тях са необработвами. Всички новоурбанизиращи се терени са вече до накакава степен приобщени към градската територия като прилежащи и обект на антропогенно въздействие.

Комплексът от други действия, чието предприемане се осигурява с ОУП, обаче ще доведат до подобряване състоянието на земите в града и землището му. Той включва подобрената организация и структура на дейностите отпадъците, управлението, полрзването и пречистването на водите, зелената система.

Не се предвиждат земи за добив на полезни изкопаеми, увреждщи почвите или предизвикаващи промени в минералното разнообразие.

С развитието на зелената система ще се намалят макар и малките по степен в момента площи с ветрова ерозия. С възстановяването на каналната мрежа се очаква и възстановяване на поливния характер на земите и възраждане на зеленчукопроизводството ,което ще подобри структурата за сектор растениевъдство и въобще на земеползването и ще осигури макар и минална нова заетост.

- **По отношение експлоатацията на земните недра и извозването на добитите материали**

Извозването на добитите материали да става по обходи на населените места, основно по съществуващи пътища. За част от населените места се предвижда изграждане на обходни пътища. При липса на друга възможност, за целта се използват полски пътища, като

необходимото благоустрояване се извършва от концесионера за негова сметка, като част от концесионното задължение. Горното е в съответствие с Мерките за снижаване на въздействието върху околната при прилагането на ОУПО.

Матрица на въздействие върху Почви, земни недра, минерално разнообразие

Степен на въздействие	средна
Обхват на въздействието	върху 50-60%
Времетраене на въздействието	дълготрайно
Обратимост на въздействието	необратимо
Въздействие върху количеството на компонентите и факторите на ОС	минимално
Въздействие върху качеството на компонентите и факторите на ОС	минимално
Кумулативност на въздействието	не се очаква
Трансграничен ефект	не се очаква

6.1.4.Биологичното разнообразие, защитени природни територии и зони.

Смъртност на индивиди (унищожаване на видове).

При реализацията на проекта за ОУП не се очаква да бъдат пряко физически унищожени растителни и животински видове включени в Приложените № 2 на ЗБР и Директива 92/43 ЕИО за хабитатите. Всички територии, попадащи в плана, ще продължат да се ползват, както досега и по отношение на рискът се очаква да се запази близо да настоящето си равнище.

Безпокойство на животински видове - прогонване на индивиди от ЗЗ.

Като цяло не се очаква силно проявено безпокойство върху видовете, тъй като такъв ефект тук съществува и в момента.

Промяна на видовия състав.

Има вероятност от нарушаване на видовия състав в района, което е свързано основно с риск от инвазия на чужди и нетипични агресивни видове в резултат от интродуциране на такива при масово озеленяване, най–вече на по-големите комплекси в границите на ОУП. В тази връзка към предвидените проекти, които по – нататък ще се изготвят за отделните устройствени зони и територии на ОУП, е необходимо да бъде разработена и реализирана проектна част „Озеленяване”, като в нея бъде заложено такова да се извършва само с представители на характерните за страната или геоботаническия район дървесни и храстови видове, с оглед недопускането на инвазия на чуждоземни и/или нехарактерни за района храсти и дървета.

Непреки въздействия.

Повишена опасност от пожари.

Опасността от пожари съществува най–вече през сухите и топли периоди на годината, като резултат нерегламентирано изхвърляне на незагасени фасове, при работа с необезопасени ел. уреди и др. Разпространението на така възникнали пожари може да застраши бозайници (среден хомяк, пъстър пор) . Този риск е налице и в момента от жизнената дейност в гр. В. Преслав и близките села. Тук е необходимо да се отбележи, че рискът за разпространение на това въздействие е нисък, т.к. при проявата му подлежи на бързо неутрализиране от отговорната служба. При това положение не се очаква опасността от пожари в резултат на реализацията на ОУП да се повиши значително над съществуващия и в момента риск.

- **По отношение биоразнообразието**

Забраните, ограниченията и изискванията по отношение устройствената и строителна намеса са определени в правилата и нормативите за разновидностите на устройствените зони в обхвата на Натура 2000, както и такива, свързани със земеползването в други устройствени зони и територии.

Матрица на въздействие върху Биологичното разнообразие,

Степен на въздействие	ниска
Обхват на въздействието	Върху растителен и животински свят
Времетраене на въздействието	дълготрайно
Обратимост на въздействието	необратимо
Въздействие върху количеството на компонентите и факторите на ОС	минимално
Въздействие върху качеството на компонентите и факторите на ОС	минимално
Кумулативност на въздействието	не се очаква
Трансграничен ефект	не се очаква

6.1.5. Ландшафт

Новото устройствено планиране не въвежда изразени промени в съществуващия ландшафт. Предвижда се антропогенизиране на новоурбанизиращи се терени –което е разликата между сегашната територия, включена в регулационните граници на града и предвижданата в периода на плана. Положително върху характеристиките на ландшафта ще повлияят развитието на зелената система в селищна и извънселищна среда. Ще се тушират отрицателните промени, възникнали след мащабното пътно и железопътно строителство с развитието на зелените пояси около тези транспортни артерии.

<u>Обща структура на територията</u>

В следващата таблица са представени данни за структурата на територията, съобразно преобладаващото предназначение на съставните и структурните й части, като съществуващо положение и като проектни преддвиждания (прогнози):

<u>СРАВНИТЕЛЕН БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА ЗА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР</u>

Таблица 41

ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ	**ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР**							
	ОПОРЕН ПЛАН		ОУПО		УВЕЛИЧЕН		НАМАЛЕНИ	
	Дка	%	дка	%	дка	%	дка	%
УРБАНИЗИРАНИ ТЕРИТОРИИ	**14516,70**	4.74	**15901,864**	5.19	1385,164	0.45	***	***
ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ	**225814,695**	73.70	**224446,519**	73.25	***	***	1368,176	0.45
ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ	**61337,42**	20.02	**60797,528**	19.84	***	***	539,892	0.18
ВОДНИ ПЛОЩИ	**2833,64**	0.92	**2804,532**	0.91	***	***	29,108	0.01
ТЕРИТОРИИ НА	**1672,26**	0.54	**2224,272**	0.73	552,012	0.19	***	***

ТРАНСПОРТА								
ДОБИВ ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ	**231,810**	0.08	**231,810**	0.08	***	***	***	***
ОБЩО	**306406,525**	**100**	**306406,525**	**100**	1937,176	0.64	1937,176	0.64

Количество на жилищния фонд

Жилищният фонд в общината към 2012 г. наброява 5669 жилища.

Значително намалява броя на жилищните сгради за 2011 г. спрямо 2010 г., но за 2012 г. е видно стабилизиране и слабо увеличение спрямо 2011 г. Полезната площ значително се увеличава. През 2011 г. са въведени в експлоатация 5 сгради и съответно 7 жилища.

Структура на жилищния фонд по конструкция

Към 2012 г. в общината има 96 (1.6%) жилища в стоманобетонни сгради, 3864 (68%) в масивни и 1709 (30.4%) в други сгради. Най-голям относителен дял - 68%, се пада на жилищата в тухлени сгради.

ПОКАЗАТЕЛИ	**МЕРНА ЕДИНИЦА**	**2010 г.**	**2011 г.**	**2012 г.**
Жилищни сгради	Брой	5 983	5 667	5 669
По материал на външните стени				
Стоманобетонни и панели	Брой	153	96	96
Тухлени	Брой	3 535	3 862	3 864
Други	Брой	2 295	1 709	1 709

Източник: Национален статистически институт

Панелният жилищен фонд в Общината представлява 1.1% от жилищния фонд. Панелното строителство в града е по-ново (началото е от средата на 70-те години). Най-голям дял имат тухлените сгради.

ПОКАЗАТЕЛИ	**МЕРНА ЕДИНИЦА**	**2010 г.**	**2011 г.**	**2012 г.**
Жилищни сгради	Брой	5 983	5 667	5 669
По брой стаи				
Едностайни	Брой	921	665	665
Двустайни	Брой	2 555	2 273	2 273
Тристайни	Брой	2 835	2 753	2 753
Четиристайни	Брой	1 933	2 046	2 046
Петстайни	Брой	459	466	468
С шест и повече стаи	Брой	223	275	275

Източник: Национален статистически институт

Наблюдава се значителен спад на строителството от 2010-2012 г. Макар, че през 2012 г. има два пъти повече сгради въведени в експлоатация в сравнение с предходните две години. Прави впечатление, че се увеличила и полезната площ на жилищните сгради през 2012 г.

ПОКАЗАТЕЛИ	**МЕРНА ЕДИНИЦА**	**2010 г.**	**2011 г.**	**2012 г.**
Жилищни сгради	Брой	5 983	5 667	5 669
ВЪВЕДЕНИ В ЕКСПЛОАТАЦИЯ НОВОПОСТРОЕНИ ЖИЛИЩНИ СГРАДИ И ЖИЛИЩА				

СГРАДИ	Брой	1	5	2
Жилища	Брой	1	7	5
Полезна площ	Кв.м	63	689	300
В т.ч жилищна	Кв.м	38	445	174

Източник: Национален статистически институт

Предвиждания за активно прилагане на ландшафтно-устройствени мероприятия и естетическо оформяне на територията

Предвижданията на ОУПО за прилагане на активни ландшафтно-устройствени мероприятия, насочени към запазване на ценните елементи и характеристики на естествените ландшафти и осигуряване на условия за управление и контрол върху процеса на антропогенизиране включват:

- опазване в максимална степен на горските територии и на първо място на защитните и специалните гори, както и оформянията на окрайнините на горите и ландшафтно-ус-тройственото третиране на пътищата, преминаващи през и покрай горски участъци;
- планиране на „прекъсната урбанизация", осигуряваща свързаност на природните ареали и по-хармонично вписване на антропогенните елементи като водещ принцип на всички конкретни устройствени решения;
- запазването на характера на селищните ландшафти чрез изисквания към по-следващите подробни планове за съхраняване на традиционната за населеното място градоустройствена структура и начин и мащаб на застрояване;
- провеждане на новите пътища и други линейни обекти на техническата инфраструктура по начини, нарушаващи във възможно най-малка степен ценните и характерни елементи на ландшафта.

Като активни ландшафтно-устройствени мероприятия следва да се третират и крайпътното озеленяване и озеленените територии около водните обекти.

Като цяло, заложените в ОУПО ландшафтно-устройствени мероприятия ще имат безспорно положително въздействие върху околната среда.

Рекултивация и земеползване на нарушените територии ОУПО предвижда техническа и биологическа рекултивация на:

- строителните площадки на точкови и линейни обекти (след приключване на строителството);
- земите с нарушен почвен профил;
- изоставените бивши кариери или освободени площи от кариери, както и площите на всички кариери след приключване на експлоатацията им.

Матрица на въздействие върху ландшафта

Степен на въздействие	средна
Обхват на въздействието	значително, позитивно
Времетраене на въздействието	дълготрайно
Обратимост на въздействието	обратимо
Въздействие върху количеството на компонентите и факторите на ОС	минимално
Въздействие върху качеството на компонентите и факторите на ОС	минимално

Кумулативност на въздействието	не се очаква
Трансграничен ефект	не се очаква

6.1.6.Отпадъци,опаснивещества

Битови отпадъци

Делът на населението в община Нови Пазар, обхванато от системите за организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци, нараства постоянно и през 2015 г. достига 100%, като броят на обслужваните населени места е нараснал трикратно за периода 2003 - 2014 г.

В община Нови Пазар битовите отпадъци се обезвреждат единствено чрез депонирането им. На територията на общината не се прилагат компостиране и изгаряне на битови отпадъци. **В момента общината има одобрение в РИОСВ Шумен инвестиционно намерение за компостираща инсталация.**

Над 50% от битовите отпадъци са биоразградими, като според големината на населеното място морфологията е различна и включва градински отпадъци, хартия, картон и други биоразградими отпадъци.

Като се изхожда от административно - териториалната и социално - икономическа характеристика на община Нови Пазар, основните източници на твърдите битови отпадъци - ТБО се явяват:

- Домакинствата;
- Търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти.

Информацията за количество генерирани битови отпадъци по населени места в общината се предоставят от сметосъбиращата фирма и от частни фирми. Основните източници на битови отпадъци, приблизително 80% е населението и около 20% - от търговски, административни, учебни, фирмени и други подобни обекти.

В резултат на разработването на Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъците 2014 - 2020 г. и прилагане на мерките, предвидени в нея, може да бъде прогнозирано стабилизиране на количеството образувани битови отпадъци.

Тенденциите в този показател са точен измерител за предотвратяването на образуването на отпадъци като най - високо ниво в йерархията на управление на отпадъците. По - чувствително намаляване на отпадъците за депониране може да се очаква след 2016 г. - 2017 г., чрез насочване на биоразградимите отпадъци към съоръжения за компостиране. През 2013 г. няма поставена национална цел за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци. Такава цел има заложена в следващите години, а именно до 31.12.2016 г. не по – малко от 25% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г. да са разделно събрани и предадени за оползотворяване, а през 2020 г. този процент да е 50%. В посока на бързо намаляване на депонираните битови отпадъци за сметка на оползотворените е и въведената екотакса за депониране на битовите отпадъци, която нараства значително в годините. При оразмеряване на системата за сметосъбиране трябва да се отчете евентуалното намаление на количеството на отпадъците вследствие организиране на разделно събиране на рециклируеми отпадъци. Опитът на страните от ЕС показва, че реални резултати се постигат след минимум пет години работа с обществеността.

Приоритет в политиката за управление на отпадъците в България и в частност в община Нови Пазар е предотвратяването на образуването на отпадъци, което ще доведе до намаляване на количеството отпадъци за депониране, а като следствие - и намаляване на емисиите парникови газове.

Достъпността на електрическите уреди, заедно с техническия напредък, е ключов фактор за съкращаване на „живота“ на този тип продукти. Затова спадът на цените на продукти задвижва едновременно обема на закупена стока и скоростта, с която тя се включва в потока отпадъци.

Не на последно място, значение за възможността за оползотворяване на отпадъците има и изкупната цена на вторичните материали.

Целта на анализа е да се установи как Общината е организирала управлението на образуваните отпадъци на територията й, има ли и какви са основните проблеми при организиране на дейностите, необходимост от промяна на организация, необходимост от допълнителна информация за образуваните отпадъците и др.

Изводите от анализа са:

- Общината организира дейностите по събиране на отпадъците от 2010 година
- Фирмата, извършваща сметосъбирането и сметоизвозването на отпадъците е „ДЕКРА-СРОЙ" ЕООД въз основа на сключен договор №1/05.01.2015г. за срок от 5 год.
- Честотата на извозване на отпадъците не се е променяла от години, поради все по- нарастващите разходи, необходими за извършване на дейността.
- В малките населени места това е проблем, особено през летния сезон, който е трудно преодолим поради ниските такси за дейността и ниската събираемост.
- Общината разполага с точна и конкретна информация за отпадъците, за които предлага услугата по сметосъбиране и сметоизвозване;
- Общината разполага с информация от Ооп за разделно събираните отпадъци от опаковни, образувани и събрани на територията й.

Утайки от ПСОВ

С Националният стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България за периода 2014-2020 г. са определени възможностите и начините за третиране на утайки от ГПСОВ.

По приоритетна ос1: Води на Оперативна програма "Околна среда 2007-2013" е реализиран проект за „Изграждане на частична канализационна мрежа, ПСОВ и реконструкция на водопроводна мрежа на гр.Нови Пазар"

Към настоящият момент е изградена Пречиствателна станция за отпадни води (ПСОВ) Нови пазар. Издадено е разрешение за ползване № СТ-05-1476/04.09.2015г. и същата е предадена за експлоатация на „ВиК" ООД гр.Шумен.

Разработена е Програма за управление на утайките, в която са разгледани възможностите и начините за третиране на утайки от ГПСОВ. Общината и оператора на ПСОВ трябва да направят оценка на предлаганите методи, които да приложат на местно ниво.

Анализ на строителните отпадъци

Към момента на територията на общината няма действащо депо за строителни отпадъци или такова което които да се намира в процес на изграждане. В тази връзка е в ход процедура посключване на договор между община Нови Пазар и фирма "ГОЛДЪН ФИЙЛД" ООД- кариера Златна нива. Предмет на договора е входящ контрол и временно съхранение на строителни отпадъци извозени от територията на община Нови Пазар.

Пазарът за рециклирани строителни отпадъци в България не е достатъчно развит и използването на рециклирани строителни материали в строителството е слабо разпространено. Не се прилагат административни и икономически стимули за насърчаване на рециклирането на отпадъците от строителство и разрушаване. Това в голяма степен допринася за ниските нива на оползотворяване и рециклиране, които се наблюдават в страната през този период.

Община Нови Пазар стриктно ще следи за спазване на разпоредбите на *НАРЕДБА за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали*.

При започване на СМР и/или премахване на строеж на територията на общината, от Възложителите ще се изисква План за управление на СО, без който няма да се издават съответните документи по реда на ЗУТ за разрешаване на строителните дейности.

Няма достоверни данни за генерираните годишни количества строителни отпадъци, както и данни за постоянно генерирано количество. Този факт, както и неголямото население на общината, отхвърля алтернативата за изграждане на самостоятелно общинско съоръжение за рециклиране на строителни отпадъци. Необходимо е въвеждане в общинските нормативни актове ясни текстове относно нормативните задължения на кандидатите за издаване на строително разрешение:

В случаите, когато кмета на община е възложител на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложител на премахване на строежи, следва да изготви план за управление на строителните отпадъци. Съдържанието и изискванията към плана са определят в Наредба за управление на строителните отпадъци.

Изводите, които могат да се направят от този анализ са, че е въведена изцяло нова нормативна уредба в областта на управлението на строителните отпадъци за изпълнението на която са необходими големи средства и по-дълъг период от време за изпълнение.

Към момента изискванията по отношение на третирането на строителните отпадъци почти не се спазват, поради липсващата инфраструктура за това. Общината няма собствени финансови средства за предприемане на такава стъпка, а разчита единствено на привличането на частна инвестиция. Това усложнява допълнително процеса на прилагане на нормативната уредба на местно ниво.

Опасни вещества

Предвижданията на предварителния проект на ОУПО няма да променят съществено съществуващата ситуация по отношение на опасните вещества.

ОУПО създава условия за реализиране на нови пътни трасета като препоръчва това да стане в сравнително краткосрочен план, което от своя страна ще доведе до увеличаване употребата на асфалт, категоризиран като „токсичен" съгласно Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси.

Също така ОУПО определя устройствени зони с производствено предназначение от разновидност „Предимно производствена" - Пп в землищата на почти всички населени места, включвайки терените на бившите стопански дворове и други терени, използвани за сходни функции. Край опорните центрове и други села с подходящо разположение в тези устройствени зони са обхванати и допълнителни терени общинска и частна собственост. „Предимно производствените зони" поемат и основната част от инфраструктурата, обслужваща селскостопанските и горскостопанските дейности - складиране, претоварване, първична обработка на селскостопанската продукция, складове и съоръжения на растителната защита.

Тъй като съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията (чл.103, ал.2) общите устройствени планове определят преобладаващото предназначение и начин на устройство на отделните структурни части на териториите, обхванати от плана, конкретното предназначение и начин на устройство на отделните поземлени имоти в обхвата на ОУП се определя от подробни устройствени планове. На тази база, в проекта на ОУП не може да се предвиди конкретна реализация (изграждане) на ново предприятие и/или съоръжение с нисък или висок рисков потенциал, както и да се предвидят данни за количествата на опасните вещества по Приложение №3 на ЗООС, които ще бъдат налични в предприятието/съоръжението. Такива предприятия и съоръжения могат да бъдат предвиждани в следващите нива и етапи на проектиране и при условие, че се прояви такава инвестиционна инициатива, се предприемат съответните действия по реда на ЗООС.

Строителните дейности са свързани с използването на гориво и гориво-смазочни материали за строителната механизация, цимент, бои, изолации, смоли и др. които се

характеризират с различен клас на опасност, но използването на които е неизбежно и присъщо.

Матрица на въздействие върху отпадъците и опасните химични вещества

Степен на въздействие	ниска
Обхват на въздействието	значителен
Времетраене на въздействието	дълготрайно
Обратимост на въздействието	обратимо
Въздействие върху количеството на компонентите и факторите на ОС	увеличават се отпадъци
Въздействие върху качеството на компонентите и факторите на ОС	нарушава се качеството на компонентите на ОС при неспазване на мерките
Кумулативност на въздействието	не се очаква
Трансграничен ефект	не се очаква

6.1.7.Културно историческо наследство

Анализът, направен на базата на изходните данни, води до извода, че:

- културните ценности на територията на община Нови пазар, създадени от човека, са многообразни, в различни сфери на материалното и нематериалното наследство, като в сферата на недвижимото културно наследство преобладават археологическите обекти;
- община Нови пазар има привилегията да притежава на своя територия недвижими културни ценности с висока стойност – материалните следи от първата средновековна българска столица, съсредоточени в Археологическия резерват "Ранносредновековен град Плиска", и уникалната Голяма базилика, заедно с манастирския комплекс – един от центровете на Плисковско-преславската книжовна школа.
- близостта на Община Нови пазар до общините Шумен, Преслав и Каспичан, на чиято територия има значими и с голяма притегателна сила обекти, е предпоставка за координация в стратегиите, плановете и програмите по опазване на културното наследство;
- културните ценности, създадени от човека, са съчетани с неповторими природни дадености – релеф, гори, води, флора и фауна;
- местоположението на общината - встрани от натоварени транспортни коридори и големи предприятия и комплекси със замърсяващи въздуха и опасни производства, е предимство в смисъл, че тя не е заплашена от прекомерна урбанизация и екологични катаклизми;
- равноотдалечеността от трите културни коридора в Югоизточна Европа може да се разглежда като многовариантност за включване към тях;

В същото време:

- на територията на община Нови пазар има много непроучени археологически обекти;
- няма реално сътрудничество между община Нови пазар и община Каспичан при опазването на АР "Ранносредновековен град Плиска"
- липва подробен устройствени план за АР "Ранносредновековен град Плиска", както и план за неговото управление и опазване, което затруднява дейността на общината в това направление;
- няма достъп до НКЦ, (крепостите "Динея" и "Станата"), което препятства тяхното опазване и популяризиране;

- пренебрегва се кумулативния ефект на неповторимите природни дадености и специфичните материални и нематериални ценности, сътворени от местното население през различните исторически периоди, за привличане на повече туристи;

- не е реализиран подробният устройствен план за етнографския комплекс в гр.Нови пазар, а след изменение на плана комплексът е отпаднал;

- половината (12 бр.) архитектурно-строителни НКЦ в гр.Нови пазар са унищожени, други шест, както и единствената художествена НКЦ (църквата в с.Войвода), са в трагично състояние.

- при явен недостиг на собствени средства на общината за проекти, свързани с опазване на недвижимото културно наследство, не се използват пълноценно възможностите за външно финансиране – от фондове, програми, отделни лица;

- общината няма добри практики в дейността по опазване на недвижимото културно наследство

ПРОБЛЕМИ ПО ОПАЗВАНЕТО НА НЕДВИЖИМОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

От направените изводи се очертават следните проблеми в община Нови пазар:

Информационната база

Списъкът с недвижимите културни ценности (независимо от добавките през 2016г, които се отнасят само за обекти в границите на архитектурния резерват) не е актуален като брой на реално съществуващите обекти, и неточен като местоположение на голяма част от тях, а и като категория.

Статут по ЗКН имат само:

- Археологическият резерват "Ранносредновековен град Плиска", на осн. Приложение към чл.50, ал.3 от ЗКН; има протокол от 29.10.2012г. на междуведомствена комисия с предложение за актуализация на режимите за опазване, но заповед от министъра на културата има само по т.1, вариант А.

- Груповата археологическа недвижима културна ценност "Вътрешен град Плиска" с Манастир "Голямата базилика" и "Средновековен каменен път" с класификация на групова археологическа недвижима културна ценност, с категория "национално значение", въз основа на Заповед № РД9Р-34 / 17.08.2015г. (т.1, вариант А от протокола на междуведомствената комисия) .

Собствеността

Според чл. 24.(4) на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи:

"Не се възстановява правото на собственост върху земеделски земи, включени в паркове с национално значение и природни резервати - изключителна държавна собственост, определени по реда на Закона за защитените територии, както и върху земите, под и върху които се намират неотделими от тях археологически обекти."

Устройственото планиране

Липсата на актуални подробни устройствени планове със специфични правила и нормативи за защитените територии за опазване на НКН от една страна е препятствие при осъществяването на инвестиционни инициативи, свързани с тези територии, от друга страна представлява риск за осъщестествяване на намеси, които да накърнят качествата на териториите и да ликвидират разположените върху тях защитени обекти.

В гр.Нови пазар е допуснато застрояване, при което не са запазени сгради - декларирани по ЗКПМ като паметници на културата.

Плановете за опазване и управление

Липват задължителният план за опазване и управление (ПОУ) на Археологическия резерват "Ранносредновековен град Плиска".

Инвестиционното проектиране

Инвестиционите проекти не са съобразени с изискванията за максимално съхраняване на автентичността на защитените територии и недвижими културни ценности.

Строителството

Недвижимите културни ценности се компрометират и дори унищожават при нерегламентирани и некачествени строителни работи.

Техническата поддръжка

Най-често срещаното оправдание е липса на средства, но безотговорността и нехайството на собствениците, които не съзнават ценността на своите имоти, струва много по-скъпо.

Охраната

Неохраняваните обекти могат да бъдат обект на посегателства, които да ги унищожат.

Достъпността

Недостъпните обекти са непознати за любителите, но не и за иманярите.

Социализацията

Освен тези в археологическия резерват, останалите проучени недвижими НКЦ са изолирани и лишени от социална функция.

Информацията за НКЦ

Недостатъчна, незабележима, стандартна, слабо въздействаща;

Туристическата инфраструктура

Крайно недостатъчна. В общината няма нито един центъра за туристическа информация.

Финансирането

С изключение на Голямата базилика – почти никакво, но възможностите съвсем не са изчерпани.

ПОТЕНЦИАЛ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА

Потенциалът има, но не е оползотворен. Заложен е в комплекс от дадености с характерни особености и високо качество:

Природата:

- съчетанието на равнинен и хълмист релеф ;
- водите на Крива река, язовирите “Мировци”, “Избул”,”Сечище”,”Писарево”., “Преселка”, “Тръница”;
- флората: дъб, бряст, ясен, липа, клен, люляк, глог, леска, бъз, смрадлика и различни други билки;
- фауната – благороден елен, дива свиня, заек, таралеж, лалугер, сива яребица, пъдпъдък, малка дропла;
- красивите гледки на планинските хълмове и селцата в подножията им;

Свидетелствата (материални и нематериални) за влиянието на човека върху формирането на елементите и характеристиките на околната среда:

- в археологията – крепости, църкви, антични селища, некрополи, могили, и най-значимата ценност - Голямата базилика (ако не бъде обезценена вследствие на реконструкцията)
- в историята – с паметниците на загиналите за Отечеството;
- в строителството - с възрожденските къщи, който трябва да се възстановят, а и да се издирят нови;

- в етнографията – с лозарството, винарството, занаятите, народните празници, народните обичаи, песни, танци и предания;

Усвояване на потенциала

- Наличният потенциал първо трябва да бъде осъзнат и използван от хората, които сега живеят и работят в общината, за самите тях, и да бъде приложен в системите на:
- обитаване: да се запазят характеристиките на малкоетажното застрояване с ниска плътност и висок процент озеленяване; да се заздрави връзката на жилищата с околната среда, да има условия за полагане на труд в двора и градината, за отглеждане на домашни животни и прозводство на продукция за собствена консумация; да се прилагат традиционни функционални и фасадни решения, съобразени със съвременните изисквания за комфорт; да се влагат естествени строителни материали;
- труд: трябва да се създадат работни места в сферата на образованието, услугите, търговията и туризма; да се развият традиционните селскостопански дейности, занаяти и производства; събиране и отглеждане на билки; отглеждане на пчели; привлекателно може да се окаже възраждането на занаяти, свързани с изработването на предмети по образци от археологическите разкопки - метални, кожени и текстилни изделия, бижута и др.;
- отдих: съчетанието на обекти на културното наследство и природните забележителности гарантира пълноценно и смислено прекарване на свободното време; необходими са естествено формирани или целенасочено създадени пространства – в границите на селищата или извън тях, достъпност – по път, алея или пътека, информационно обслужване (предварително и на място), търговско обслужване, условия за развлечения;
- образование и култура - училища, читалища, музеи, галерии, които да формират подготвени ценители на наследството;
- транспорт – да се ремонтират или прокарат нови атомобилни пътища, велоалеи и екопътеки до експонираните обекти на наследството;
- техническа инфраструктура – да осигурява нормално съвременно функциониране на социализираните обекти на наследството;

В резултат на това - местните хора ще имат по-качествена жизнена среда, по-високи доходи, по-висока обща култура, по-високо самочувствие.

В резултат на това – ще се подобри и демографската картина.

Наличният потенциал на културното наследство, реализиран в полза на местното население, ще привлече повече туристи (а може би – и нови постоянни жители).

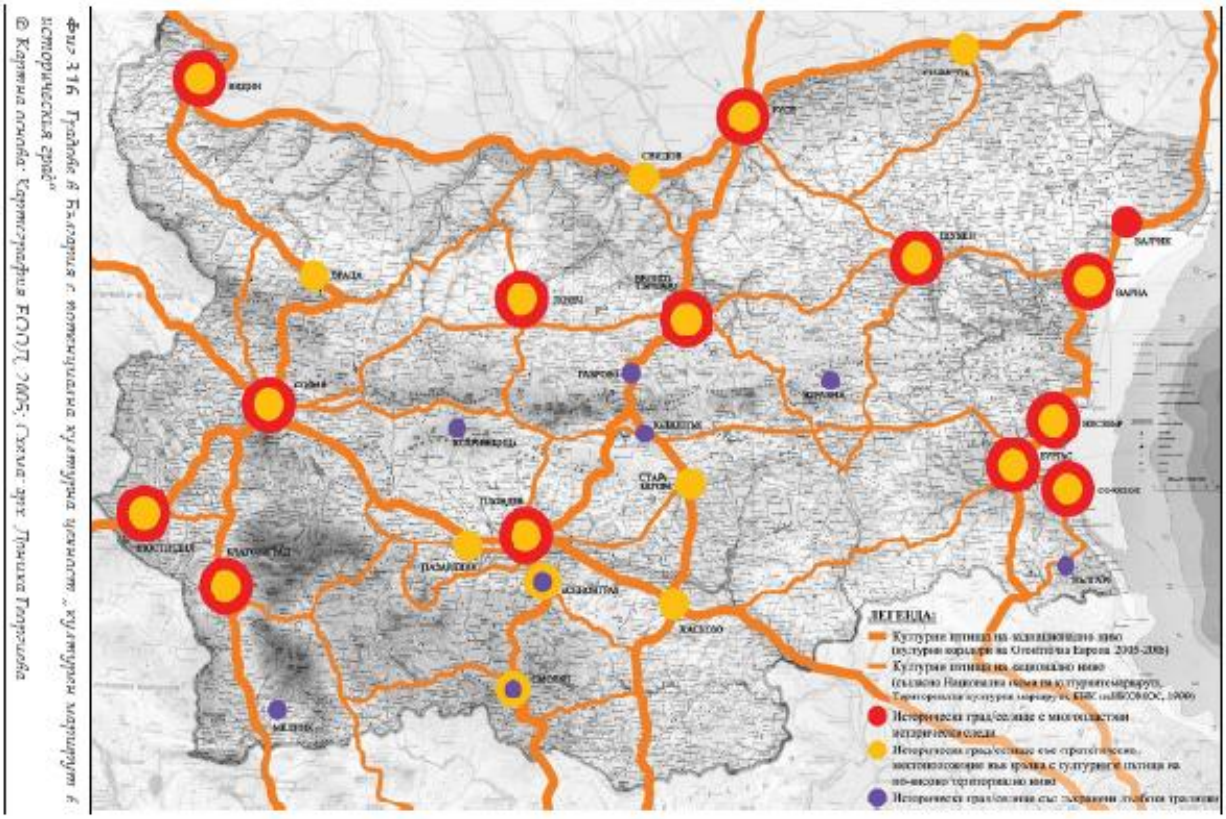

Фиг. 316 Градове в България с потенциална културна ценност „културен маршрут в историческия град"
© Картна основа: Картография ЕООД, 2005; Схема: арх. Луника Георгиева

Областният град Шумен е изявен културен център от национален мащаб. За да бъде такъв, заслуга имат и съставните му общини. Това трябва да се знае и да се пропагандира. Културното наследство в Нови пазар трябва да бъде изявено и да привлича постоянен поток от българи и чужденци. Не само Голямата базилика, не само музикалните конкурси, но и нови интересни и притегателни места и събития трябва да създадат условия за равитие на различни видове туризъм:

- културно-познавателен – изучаване на историческите събития и посещения на културно-исторически паметници, запознаване с традициите в бита, обичаите, фолклора,
- недвижимото и движимото културно наследство;
- екологичен туризъм – рекреативен или оздравителен;
- ловен и риболовен туризъм;
- развлекателен туризъм – кулинарен и винен;
- религиозно-култов туризъм – посещение на действащи молитвени домове с архитектурна или художествена стойност;

Към условията, създадени за местното население, трябва да се добавят условия за обслужване на туристите, в т.ч. - хранене и настаняване. Това ще стимулира малкия бизнес, ще увеличи работните места, ще рефлектира допълнително върху върху доходите на хората, ще засили мотивацията за повишаване на качеството на услугите. И когато гостите бъдат посрещнати в обстановка, създадена в духа на традицията, и въвлечени непосредствено в занаятчийските и стопанските дейности на домакините, усещането за приемственост ще бъде по-силно и по-трайно.

В резултат на това - броят на туристите ще се увеличи.

В резултат на това – населението и Общината ще просперират.

Следователно: като насочва вниманието си преди всичко към своите жители, към техните реални потребности, а не към временни "атракции", Общината ще създаде по-добри условия за посрещане и обслужване на повече външни туристи, на които да покаже истинските ценности, които притежава.

ПРОГНОЗА ЗА РАЗВИТИЕ И ОПАЗВАНЕ НА НЕДВИЖИМОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО В ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР

КОНЦЕПЦИИ, СТРАТЕГИИ, ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ НА НАЦИОНАЛНО, РЕГИОНАЛНО, ОБЛАСТНО И ОБЩИНСКО НИВО

Водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите и политиките за развитие на страната до 2020г., е **Националната програма за развитие България 2020.**

Документи за регионалното развитие

Според Закона за регионално развитие, чл.3.(1):*"Планирането на пространственото развитие на територията обхваща система от нормативно регламентирани документи, които целят:*

1. *интегриране в европейското пространство;*
2. *развитие на балансирана полицентрична мрежа и интегрирано градско възстановяване и развитие;*
3. *териториална свързаност и достъп до обществени и частни услуги;*
4. *устойчиво развитие и съхранено природно и културно наследство;"*

Целта в последната точка 4 се пренася във всички следващи след закона документи за планиране:

Национална стратегия за регионално развитие 2012 – 2022г.

Тя определя следната визия: *Българските райони – привлекателни за живеене, ефективно използващи своя потенциал за постигане на устойчив растеж, създаване на нови работни места, бизнес и туризъм, със съхранено природно и културно наследство".*

Главната стратегическа цел е: *"Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие, базирано на използване на местния потенциал и сближаване на районите в икономически, социален и териториален аспект."*

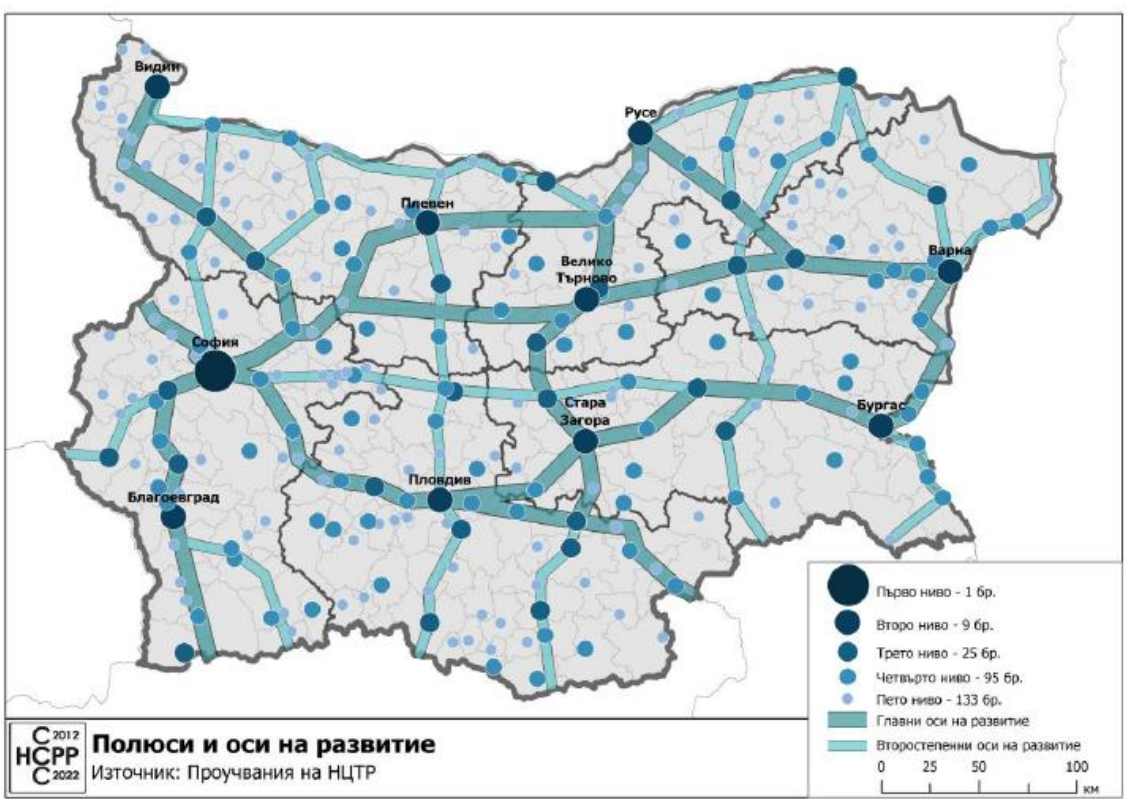

Стратегическа цел 1... Приоритет 1.2... Специфична цел 1: "*Стимулиране на специфични за отделните райони видове туризъм, базирани на природо-ландшафтни и културни ценности и прояви";* Специфична цел 2: *"Опазване, валоризация, цифровизация, представяне на движими, недвижими и нематериални културни ценности";* Специфична цел 3: *"Разработване на регионален маркетинг и реклама на регионални туристически продукти, основани на местния потенциал"*

Регионален план за развитие на СИР за периода 2014-2020г.

Той определя следната визия*: "Североизточния район на България – отворена към Черно море и света българска територия, съхранила богата история и материална култура, плодородна земя, човешки капитал, развита инфраструктура, туристически имидж и насочила своя специфичен потенциал за постигане на общ икономически напредък и подобрено качество на живота"*

Стратегическа цел 1... Приоритет 1.4. *Разнобразяване на регионалния туристически продукт и активно включване на природното и културно богатство на хинтерланда";* Специфична цел 1.4.1. *"Стимулиране на специфични форми на туризъм, базирани на природо-ландшафтни и културни ценности и прояви"* ; Специфична цел 1.4.2. *"Обвързване на крайбрежната територия и хинтерланда на района в единна туристическа система"*

КЛЮЧОВИ ПРОЕКТИ

Област Туризъм: **В област Шумен:**

- Разработване на регионални туристически продукти, отразяващи специфичните природни и културни потенциали в регионален план	2014-2020
- Възстановяване, реставрация, консервация и социализация на културни паметници	2014-2020
- Реклама на регионални туристически продукти	2014-2020
В община Нови пазар:	
- Изграждане на туристическа инфраструктура в местността "Станата"	2015-2020
- Изграждане на инфраструктура до късноантичната крепост при с.Войвода и възобновяване на археологическите разкопки	2014-2020
- Реконструкция и обновяване на общинската художествена галерия и музей	2014-2015

Областна стратегия на развитие на Област Шумен 2014-2020г.

Визия: *"Област Шумен – със стабилна и устойчива социална и икономическа жизненост, достойно подкрепяща развитието на СИ Район и България"*

Стратегическа цел 1... Приоритет 1.2.... Специфична цел 1: *"Включване на богатото природно и културно наследство на областта като "допълващ тил" на традиционния морски туризъм в СИ Район"*

Стратегическа цел 2... Приоритет 2.1.... Специфична цел 3: *"Подкрепа на културни и творчески дейности, достъп до културното наследство",* с проекти:

...Интегрирани планове за възстановяване и развитие, вкл. ПУП за Историко-археологически резервати "Плиска" и "Мадара"

ПРОЕКТИ ЗА ПЕРИОДА 2014-2020г.

Област Култура:

- Международен фестивал на аматьорските театри в гр,Нови пазар	2014-2020
- Основни ремонти и модернизация на читалища в гр.Нови пазар, с. Памукчии, с.Стоян Михайловски, с.Енево, с.Стан, с.Мировци	2014-2016

Област Туризъм:

- Разработване на регионални туристически продукти, отразяващи специфичните природни и културни потенциали в регионален план	2014-2020
- Възстановяване, реставрация, консервация и социализация на културни паметници	2014-2020
- Реклама на регионални туристически продукти	2014-2020
В община Нови пазар:	
- Изграждане на туристическа инфраструктура в местността "Станата"	2015-2020

- Изграждане на инфраструктура до късноантичната крепост при с.Войвода и възобновяване на археологическите разкопки 2014-2020
- Реконструкция и обновяване на общинската художествена галерия и музей 2014-2015

План за развитие на Община Нови пазар за периода 2014-2020г.

Визия: *„Община Нови пазар – утвърждаващ се конкурентноспособен промишлен и аграрен център, с устойчив растеж и висок жизнен стандарт, на основата на високо квалифициран човешки ресурс, развита и модернизирана инфраструктура, качествени социални и здравни услуги, привлекателно място за живот, инвестиции, туризъм и култура."*

Общата цел за развитие в периода 2014-2020 г. е *утвърждаване на облика и привлекателността на община Нови пазар за живот с повишен стандарт, конкурентна икономика, повишена заетост и потенциал на човешките ресурси, с достъпна и изградена среда в града и селото.*

Стратегическа цел 1. Стимулиране на местната икономика и открояване на конкурентен местен потенциал;

Стратегическа цел 2. Осигуряване на равни възможности за качествено образование, устойчива заетост, здравеопазване, богат културен живот и личностна изява;

Стратегическа цел 3. Балансирано и устойчиво развитие на територията и населените места.

ПРИОРИТЕТИ:

Приоритет 1 – Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика на основата на местния потенциал;

....Туризмът *да се утвърди като един от основните компенсатори на негативните предизвикателства на продължаващата финансово-икономическа криза, обезлюдяването на малките населени места и деградацията на местните общности. На територията на общината има богати и разнообразни природни и <u>антропогенни туристически ресурси</u>, които предопределят развитието на ефективни видове и форми туристически дейности с висока добавена стойност. Развитието на сектора ще създаде привлекателни работни места за младите хора и е средство за преодоляване на повсеместния проблем с младежката безработица.....*

..... Специфична цел 1.2. *Балансирано и устойчиво развитие на **туризма**;*

Мярка 1.2.1. Развитие на устойчиви форми на туризъм.

Туризмът е отрасъл без сериозни традиции в общината, но <u>с културно-исторически предпоставки</u> е предмет на специално, преференциално третиране и подпомагане от страна на местната власт.

Приоритет 2 – Развитие на социалната сфера и подобряване на заетостта;

Приоритет 3 – Интегрирано пространствено и териториално развитие и опазване на околната среда;

Приоритет 4 - Добро управление в полза на местната общност и бизнеса.

Без да се споменава "културно наследство" става ясно, че в целите, приоритетите и мерките на общинския план за развитие 2014-2020г. то е обект на внимание в **Приоритет 1,** като *<u>антропогенен туристически ресурс</u>*или като *<u>културно-историческа предпоставка</u>* заразвитие на туризма.

ПРОЕКТИ за периода 2014-2020 г. по Програма за изпълнение на Общинския план за развитие (приложение 5 към плана) в т.ч.: към Специфична цел 1.2. Балансирано и устойчиво развитие на туризма;

Мярка 1.2.1. Развитие на устойчиви форми на туризъм:

1.2.1.1. Изграждане на туристическа инфраструктура в местността "Станата"

1.2.1.2. Проучване на местните забележителности, изработване на регистър на всички туристически обекти и програма за развитие на туризма на територията на община Нови

пазар, популяризирането им сред обществеността и изготвяне на Общинска програма за развитие на туризма.

Заложени са само два проекта, а в документите от по-горни нива проектите за Община Нови пазар са повече.

Документи за пространствено планиране и устройство на територията

Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025г.

Спред тази концепция *"Културното наследство се разглежда като "генератор на туристическа инфраструктура, които от своя страна генерира процеси и дейности в населените места".*

Стратегическа цел 4: *Съхраняване на природните и културните ресурси.*

Концепцията предлага: *Североизточно културно пространство, което включва темите "Античност", "Българско средновековие 9.- 14.в.", Късно българско средновековие 17.-19.в.", "Европа и Османска империя 9.-14.в.", 'Традиционна архитектура, традиции и обичаи".*

Тези теми намират покритие в: *Античен град Абритус – Разград, български средновековни столици – Плиска и Велики Преслав, Преславската книжовна школа, Мадара, Антични крепости и черноморски колонии – Девня и Варна, природни паркове – ПП Шуменско плато, градска архитектура и култови комплекси – Шумен и Разград, градска култура и изкуство на модерната българска държава от края на 19.в. до и след Втората световна война – исторически ядра.*

Регионална схема за пространствено развитие на район от ниво 2
Регионална схема за пространствено развитие на област

Концепция за пространствено развитие на община

КОНЦЕПЦИЯ ЗА УСРОЙСТВО И ОПАЗВАНЕ НА НЕДВИЦИМОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО В ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР

Основни положения

ОУПО Нови пазар разглежда недвижимото културно наследство като система - многокомпонентна по съдържание, единна в териториален аспект, динамична във времето, взаимодействаща със всички останали системи в обществото.

Водещи принципи в опазването на културните ценности са съхраняване на автентичността и интегрираната консервация, а в развитието им – принципите на адаптация и социализация.

ОУПО се съобразява с действащитестратегически и програмни документи на различните нива, които съдържат конкретни цели, приоритети и мерки, насочени към решаване на проблемите по опазването на недвижимото културно наследство.

Тъй като действието на тези документи (с изключение на НКПР 2013-2025г) е до 2020г., а ОУПО визира хоризонт до 2036г, предвижданията на последния надхвърлят заложените до момента цели, приоритети и мерки.

Целта на проекта за устройство на териториите с недвижими културни ценности е: **потенциалът на културното наследство да се превърне в траен и ефективно действащ фактор за устойчиво обществено развитие на общината.**

За тази цел ОУПО съдържа проектни предложения за:

- създаване на система от територии с обекти на културното наследство – **Ткн,** със сответните режими на опазване и със специфични правила и нормативи за тяхното устройство;

- обособяване на културни ландшафти - пространства с концентрация на характерни природни дадености и материални следи от човешка дейност;

- формиране на културни маршрути - трасета по традиционни пътища, съчетани с обекти на НКН и ландшафти;

ОУПО съдържа предложения за използване на тези територии, пространства и трасета и активното им включване в икономиката на общината. Тези предложения трябва да бъдат взети предвид и при изработването на подробни устройствени планове.

ОУПО дава примерни насоки за управление на така формираните защитени територии с НКЦ, с оглед на тяхното устойчиво развитие.

Проектни предложения в ОУПО Нови пазар

Режими на опазване

НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ ИЗВЪН ГРАНИЦИТЕ НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

- ОУПО Нови пазар предвиждатеритория съсспециаленрежим за опазване на групова археологическа недвижима културна ценност със статут на резерват - **Ткн1**.

Територията обхваща Археологическия резерват "Ранносредновековен град Плиска" в землището на гр.Плиска, с.Стоян Михайловси и с.Избул, който, съгл.чл.10, ал.2 от ЗУТ има особена териториално-устройствена защита. Режимът е съобразен с временните режими за опазване, установени с ПМС № 161 от 1958г., с Наредба № 22 на Комитета за култура (КК) и Комитета по архитектура и благоустройство (КАБ) за опазване на историко-археологическите резервати "Плиска", "Преслав" и "Мадара" (ДВ, бр.14 / 1981г.), с предложените в протокола от 29.10.2015г. на междуведомствената комисия, както и с режимите по Заповед №РД9Р-34 / 17.08.2015г. на Министъра на културата.

Ткн1 има следните разновидности:

= **Ткн1а** - режимза опазване натериторията на ГАНКЦ "Вътрешен град Плиска", Манастир "Голямата базилика" и "Средновековен каменен път"; режимът (обхват, граници и предписания) е установен със Заповед №РД9Р-34 / 17.08.2015г. на Министъра на културата:

1.1. Териториален обхват:

1.1.1. Граници на недвижимата културна ценност:

*- **от юг** – южните граници на имоти 000017 и 000016 от землището на гр.Плиска*

*- **от север** – по северната граница на имот 000024, по западната и северната граница на имот 000194 от землището на с.Стоян Михайловски и по северните граници на имоти 000002, 000004, 000003 и 000001 от землището на гр.Плиска;*

*- **от изток** – източната и северните граници на имот 000121 от землището на с.Стоян Михайловски, по границите на имот 000009 и по източната граница на имот 000008 (асфалтов път) от землището на гр.Плиска;*

*- **от запад** – западната граница на имот 000001 от землището на гр.Плиска;*

1.1.2. Териториалният обхват, описан в посочените в т.1.1.1. граници, включва имоти от землището на с.Стоян Михайловски, община Нови пазар, и от землището на гр.Плиска, община Каспичан, с площ 702,636 дка, както следва:

- с.Стоян Михайловски – имоти с номера 000120 (Манастир "Голямата базилика"), част от 000024 (селскостопански път), 000194 (селскостопански път), 000122 (асфалтов път и средновековен каменен път) и 000121 (селскостопански път) по КВС.

- гр.Плиска – имоти с номера 013001 (Вътрешен град), 000002 (полски път), 000004 (селскостопански път), 000003, 000001, 000017 (селскостопански път), 000018, 000016, 000015, част от 000008 (асфалтов път), 000006 (селскостопански път), 000007, 000010, 000009 (гражданска сграда № 32) и 000031 по КВС.

1.2. Предписания за опазване на територията на ГАНЦ

Определя се като територия за археологическо проучване, консервация, реставрация и експониране.

Забраняват се обработката на земята и всякакъв вид строителство, несвързано с консервационно-реставрационните работи и социализацията на археологическите недвижими културни ценности, като се допуска такова за осигуряване на достъп и обслужване на посетителите - защитни покрития, алеи, погледни площадки, площадки за почивка, пейки и експозиционни информационни табла. Допуска се ремонт и реконструкция на приемно-информационната сграда пред Източната порта на Плиска. Археологически непроучените терени и тези, засипани след проучване, се затревяват.

Допуска се изграждане на инфраструктура – електрозахранване, художествено и алейно осветление, водопровод, канал, след провеждане на археологическо проучване на терените, които ще бъдат засегнати.

Цитираните дейности се съгласуват с Министерството на културата на основание на чл.84 от ЗКН.

= **Ткн1б** (в протокола от 29.10.2012г. **– режим Б)** - ***територия на северното разширение на каменната стена на Плиска)***

Определя се като територия за археологическо проучване и наблюдение. Запазва се начинът на трайно ползване на земята. Забранява се промяна на предназначението на земята. Обработката на земята се ограничава до 0,30м.Забранява се засаждането на насаждения с дълбока коренова система (овошки и лозя). Забранява се извършване на насипни работи.

Допуска се изграждане и ремонт на инфраструктура, като изкопните работи се наблюдават от археолог, определен от РИМ-Шумен, за което Общините уведомяват музея за издадените строителни разрешения. По време на строителните работи стриктно се спазват изискванията на чл.160, ал.2.

Забранява се бивакуването и паленето на огньове.

= Ткн1в (в протокола от 29.10.2012г. **– режим В)** - ***земеделски имоти, в които са регистрирани всички археологически обекти, обособени с отделни номера в КВС на съответните землища, според приложената към настоящия протокол археологическа карта на Външния град на Плиска, както и за имоти 043, 046, 009 от масив 43, землище на с.Стоян Михайловски, община Нови пазар.***

Определя се като територия за археологическо проучване, наблюдение, консервационно-реставрационни работи и социализация. Забранява се обработката на земята и имотите до археологическото им проучванемогат да се ползват за ливади и пасище. Забранява се промяна на предназначението на земята.

Допуска се изграждане на инфраструктура и трайни защитни покрития, свързани със социализацията на обектите.

Всички дейности се съгласуват с МК съгласно изискванията на чл.84 от ЗКН.

Забранява се бивакуването и паленето на огньове.

= Ткн1г (в протокола от 29.10.2012г. **– режим Г) – урбанизирана територия на гр.Плиска**

= **Ткн1д -** режимза опазване наАНКЦ "Ров и вал на земленото укрепление на Плиска"; това е временен режим, съобразен с предложението на междуведомствената комисия – т.5 на протокола от 29.10.2012г.:

а) Териториален обхват –*имоти с номера 000116, 000009 от землището на с.Стоян Михайловски, 000400 от землището на с.Исбул, имоти .... от землището на с.Върбяни, имоти .... от землището на гр.Плиска.*

б) Граници на АНКЦ:

- ***от север*** *- северната граница на имоти 000116, 000009 от землището на с.Стоян Михайловски, северната граница на имот 000400 от землището на с.Исбул, по северната граница на имот 000145 от землището на с.Върбяни;*

- ***от запад*** *–западните граници на имоти .... от землището на с.Върбяни и имоти .... от землището на гр.Плиска;*

- ***от юг*** *– южните граници на имоти .... от землището на гр.Плиска;*

- ***от изток*** *– източните граници на имоти ... от землището на гр.Плиска и имоти ; 000009 и 000116 от землището на с.Стоян Михайловски.*

в) Предписания за опазване на територията на АНКЦ:

Определя се като територия за археологическо проучване, реинтеграция и експониране. Забранява се всякакъв вид строителство, включително и инфраструктура. Забранява се обработването на земята , с изключение на залесяване с дървесни храстови видове по билото на вала и по вътрешната му страна, свързано с експонирането.

Забранява се бивакуването и паленето на огън. Забаняват се всякакви изкопни и насипни работи по рова и вала, несвързани с тяхната реинтеграция, както и депониране на строителни и битови отпадъци.

Всички дейности по реинтеграцията и експонирането на АНКЦ се съгласуват с МК, съгласно изискванията на чл.84 от ЗКН.

= **Ткн1е -** режимза опазване наАНКЦ "Жилищно-производствен комплекс (обект №31); това е временен режим, съобразен с предложението на междуведомствената комисия – т.7 на протокола от 29.10.2012г.:

а) Териториален обхват – *съвпада с територията наимот 000117 от землището на с.Стоян Михайловски. Площ на АНКЦ – 12,291 дка.*

б) Граници на АНКЦ – *съвпадат с границите на имот 000117.*

в) Предписания за опазване на територията на АНКЦ:

Определя се като територия за археологическо проучване, консервация, реставрация и експониране.

Забраняват се всякакъв вид дейности, несвързани с консервационно-реставрационните работи, като се допускат такива за осигуряване на достъп и обслужване на посетителите - защитни покрития, алеи, погледни площадки, площадки за почивка, пейки и експозиционни информационни табла. Археологически непроучените терени и тези, засипани след проучване, се затревяват.

Допуска се изхраждане на инфраструктура – електрозахранване, художествено и алейно осветление, водопровод, канал, след провеждане на археологическо проучване на терените, които ще бъдат засегнати.

Цитираните дейности се съгласуват с МК на основание на чл.84 от ЗКН.

- ОУПО Нови пазар предвиждарежим за опазване на охранителната зона на археологическия резерват – **Ткн2;** това е временен режим, съобразен с предложението на междуведомствената комисия – т.2 на протокола от 29.10.2012г.

а) Териториален обхват на охранителната зона по КВС

Петдесет метрова ивицапред имотите на валаи рова наГолямото землено укрепление (Аспарухов вал) иимоти и масиви от землищата на:

- с.Стоян Михайловски – имоти с номера 000116 и 000009 (ров и вал) и масиви с номера от 37 до 43 и масив 62;

- с.Избул – имот с номер 000400 (ров и вал) и масиви от 32 до 39;

- с Върбяне – имоти с номера .... и масиви .....

- гр.Плиска - имоти с номера .... и масиви ....., гр.Плиска в регулационните му граници, както и всички имоти, в които са регистрирани археологически обекти, и които са обособени с отделни номера в КВС към горните землища, и имоти – пътища, дерета, пасища, мери и др. според приложената към настоящия протокол археологическа карта на Външния град на Плиска.

б) Граници на охранителната зона

- от север *– права, отстояща на 50м.северно от рова и вала в посока изток-запад, преминаваща през масиви с номера 35 (землище на с.Стоян Михайловски), 28, 29, 30 и 31 (землище на с.Избул)*

- от изток *– по източната граница на имот 040061 (от землище на гр.Плиска), по права, отстояша на 50м източно от рова и вала в посока юг-север, преминаваща през масиви 54, 53, 51, 45, 44 (землище на с.Стоян Михайловски).*

- от юг *– по южната граница на имоти ..... в землището на гр.Плиска;*

- от запад *– права север-юг, отстояща на 50м западно от вала и рова, през масиви .... в землището на с.Върбяни, по западните граници на имоти .... в землището на гр.Плиска.*

Ткн2 има следните разновидности, в зависимост от предписанията в протокола:

= **Ткн2а (**в протокола от 29.10.2012г. **– режим А) -** ***селскостопански земи, обособени в имоти и масиви по КВС, в които няма индивидуални или групови недвижими културни ценности, определени с граници и режими за ползване на земята;***

Определя се като територия за археологическо проучване и наблюдение. Запазва се начинът на трайно ползване на земята. Забранява се промяна на предназначението на земята , освен при разширение на регулационните граници на гр.Плиска в западна, северна и източна посоки. Обработката на земята се ограничава до 0,30м. Насажденията с дълбока коренова система (овошки и лозя) се запазват до изживяване. Забранява се възстановяването им и засаждането на нови такива. Забранява се извършване на насипни работи.

Допуска се изграждане и ремонт на инфраструктура, като изкопните работи се наблюдават от археолог, определен от РИМ-Шумен, за което Общините уведомяват музея за издадените строителни разрешения. По време на строителните работи стриктно се спазват изискванията на чл.160, ал.2.

За комплекса на съществуващия мотел се допуска ремонт и реконструкция в рамките на застроената площ, при запазване на етажността и плоския покрив.

Забранява се бивакуването и паленето на огньове.

= **Ткн2в (**в протокола от 29.10.2012г. **– режим В) -** ***земеделски имоти, в които са регистрирани археологически обекти, обособени с отделни номера в КВС на съответните землища:***

Определя се като територия за археологическо проучване, наблюдение, консервационно-реставрационни работи и социализация. Забранява се обработката на земята, и имотите до археологическото им проучване могат да се ползват за ливади и пасище. Забранява се промяна на предназначението на земята.

Допуска се изграждане на инфраструктура и трайни защитни покрития, свързани със социализацията на обектите.

Всички дейности се съгласуват с МК съгласно изискванията на чл.84 от ЗКН.

Забранява се бивакуването и паленето на огньове.

- ОУПО Нови пазар предвиждавремененрежим за опазване на терените, определени в ПМС № 161 от 1958г. като "*наблюдавани в историко-археологическо отношение от Българската академия на науките и от Коларовградския окръжен народен съвет"* - **Ткн3.** Това са: "*територията на Външния град на Плиска, включена в земленте укрепления, както и самите укрепления (ров и вал), девташларите в землищата на селата Плиска, Върбяне и Златна нива .... и могилите южно от с.Избул.*

"*...* в *наблюдаваните терени не могат да се предприемат или планират мелиоративни и агротехнически работи или строежи, без да бъде 30 дни по-рано уведомен окръжният народен музей и научната група на АИМ при БАН... "*

В списъка на НИНКН няма включени могили в землището на с.Избул, но в списъка на РИМ фигурират такива под номера 88 и 89, те имат и пререгистарация в АКБ:

"88. Надгробна могила на 2,5 км (304º) югоизточно от селото. Ранна бронзова епоха. Картон по АКБ 1100178.

89. Могилен некропол. На протежение 1500м в м.Кърк юклери (Четиридесетте могили) са запазени над 30 надгробни могили с височина от 1 до 15м и диаметър от 12 до 40м. Датировка I-IIIв. Картон по АКБ 1100174."

- ОУПО Нови пазар предлага в бъдеще, ако извън населените места бъдат регистрирани групови археологически недвижими културни ценности без статут на резерват, техните режими на опазване да се означат с **Ткн4**. Те могат да имат разновидности.

- ОУПО Нови пазар предлага в бъдеще, ако извън населените места бъдат регистрирани групи от единични археологически недвижими културни ценности, концентрирани на малка територия, но без качества на групов паметник, техните режими на опазване да се означат с **Ткн5**. Те също могат да имат разновидности.

- ОУПО Нови пазар предвиждавремененрежим за опазване на единични недвижими културни ценности (ЕНКЦ), разположени извън селищата – **Ткн6,** със следнитеразновидности:

= **Ткн6а** - археологически НКЦ, регистрирани в АКБ, с определени полигони по регистрационните карти и охранителна зона 10м, съгл. Протокол № 16 / 18.06.2015г. на ЕС на НИНКН;

= **Ткн6б** - археологически НКЦ без определена площ, дефинирани с точка в АКБ; регистрираните в АКБединични НКЦ имат временен режим на опазване (А, Б, В или Г), посочен в регистрационните им карти.

= **Ткн6в -** археологически НКЦ без определена площ, нерегистрирани в АКБ;

За НКЦ - непроучени или нерегистрирани в АКБ, ОУПО определя като обекти за археологическо наблюдение и проучване и предлага временен режим за ползване на земята "Б", съгл. чл.35 от Наредба № 7 / 22.12.2003г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони

= **Ткн6г -** исторически НКЦ.

До предоставянето на статут по реда на ЗКН на единичнитеНКЦ, разположени в извънселищните територии, инвестиционните проекти и исканията за намеси в тях се

съгласуват по реда на чл.84 от ЗКН.

При прилагането на общия устройствен режим на територията, в която попада единичната НКЦ, се прилага разпоредбата на чл.161 от ЗКН.

НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ В СТРОИТЕЛНИТЕ ГРАНИЦИ НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

Съгл.чл.79, ал.4 от ЗКН: "*Когато единична културна ценност няма определен териториален обхват в акта за декларирание или за предоставяне на статут, за нейни граници се смятат границите на имота, за охранителна зона - територията, обхващаща непосредствено съседните имоти, а при улици до 14 метра - и срещулежащите през улицата имоти, както и уличното пространство между тях.*"

- ОУПО Нови пазар предвиждавременен режим на защитени територии в границите на населените места, които съдържат урегулирани поземлени имоти (УПИ) с ЕНКЦ – **Ткн7**, със следните разновидности:

= **Ткн7а -** археологически НКЦ
= **Ткн7б -** архитектурно-строителни НКЦ
= **Ткн7в -** исторически НКЦ
= **Ткн7г -** художествени НКЦ

До предоставянето на статут по реда на ЗКН на единичнитеНКЦ, разположени в строителните граници на селищата, инвестиционните проекти и исканията за намеси в тях се съгласуват по реда на чл.84 от ЗКН.

При прилагането на общия устройствен режим на територията, в която попада единичната НКЦ, се прилага разпоредбата на чл.161 от ЗКН.

Не бива да се изоставя идеята за комплекс с възрожденски характер около църквата "Св.Петка" и килийното училище. По улиците "Добруджа" и "Георги Бенковски" все още има къщи, които могат да бъдат възстановени.

Макар и отдалечена – на западната страна на реката, къщата на ул."Д.Греков" с големия двор и кирпичената ограда с голяма дървена порта също заслужава внимание.

Заедно с това да се потърсят и други сгради, незабелязани досега.

Културни ландшафти

Съгласно ЗКН, чл.47, т.6, *"Културният ландшафт е съвкупност от пространствено обособени устойчиви културни напластявания – резултат от взаимодействието на човека и природната среда, които характеризират културните специфики на дадена територия".*

Културни ландшафти се идентифицират, декларират и регистрират по реда, посочен в Наредба №Н-12 от 21.11.2012г. наМК.

- ОУПО Нови пазар предлага характерни за общината територии, които могат да се обособят като културни ландшафти - **Ткн8,** например:

= **Ткн8а -** гр.Нови пазар
= **Ткн8б** – Архитектурен резерват "Ранносредновековен град Плиска";
= **Ткн8в** – с.Избул, с.Войвода, Войводската могила и Войводското плато
= **Ткн8г** – с.Жилино, с.Стоян Михайловски и с.Памукчии и гористите склонове североизточно зад тях;
= **Ткн8д** – с.Стан и платото над него

Релефът на Община Нови пазар дава възможност за двустранно възприемане на съчетанието от природни форми и селищни структури – както от ниските, така и от високите

гледни точки. На много места по хълмовете могат да се разположат изгледни площадки, някои от тях – с панорама във всички посоки.

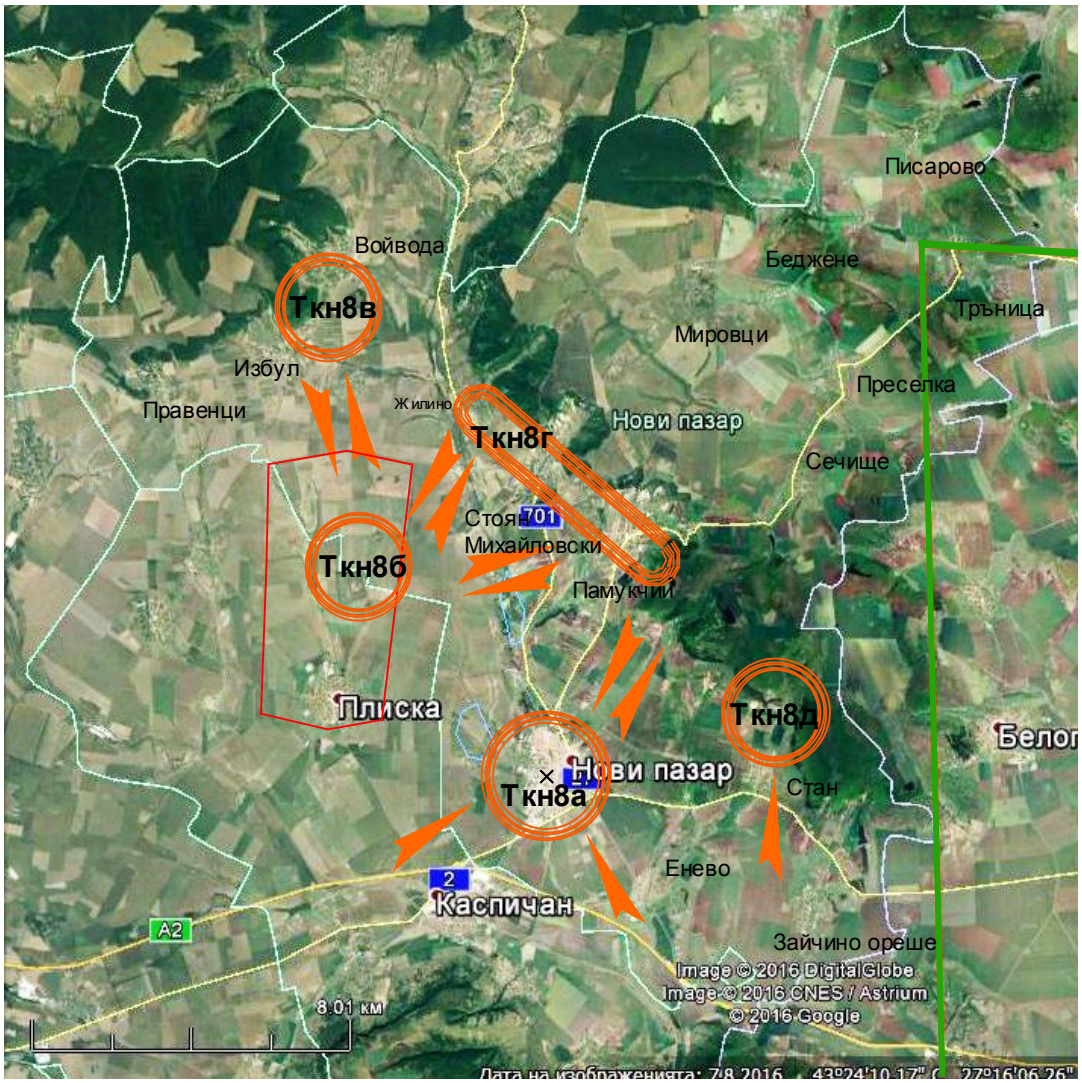

Проектни културни ландшафти в Община Нови пазар.

Културни маршрути

СъгласноЗКН, чл.47, т.9, *"Културният маршрут е съвкупност от историческо трасе на традиционен път с включените към него обекти на недвижимото културно наследство и ландшафта"*

Разположението на общинския център в южния край на общинската територия от една страна, и релефът на територията – от друга страна, определят схемата на възможните маршрутни линии. Те са предимно локални.

-ОУПО Нови пазар въвежда означение за културен маршрут - **Ткн9** и предлагаследните разновидности:

= **Ткн9а** – за културен маршрути от националната мрежа, който пресича територията на общината: Варна – Шумен – Велико Търново

= **Ткн9б** – за проектните регионални културни маршрути - (стари столици, градове на българските царе и патриарси) :

Ткн9б1: Велико Търново-Велики Преслав-Мадара-Плиска- Варна; -Плиска-Силистра;

Ткн9б2: Русе – Шумен - Варна

= **Ткн9в** – за проектните локални културни маршрути

Ткн9в1 - южна дъга: Стан-Нови пазар-Плиска

Ткн9в2 - североизточен лъч: Нови пазар-Памукчии-Сечище-Преселка, Трънница;

Ткн9в3 - северен лъч: Нови пазар-Ст.Михайловси-Жилино-Войвода

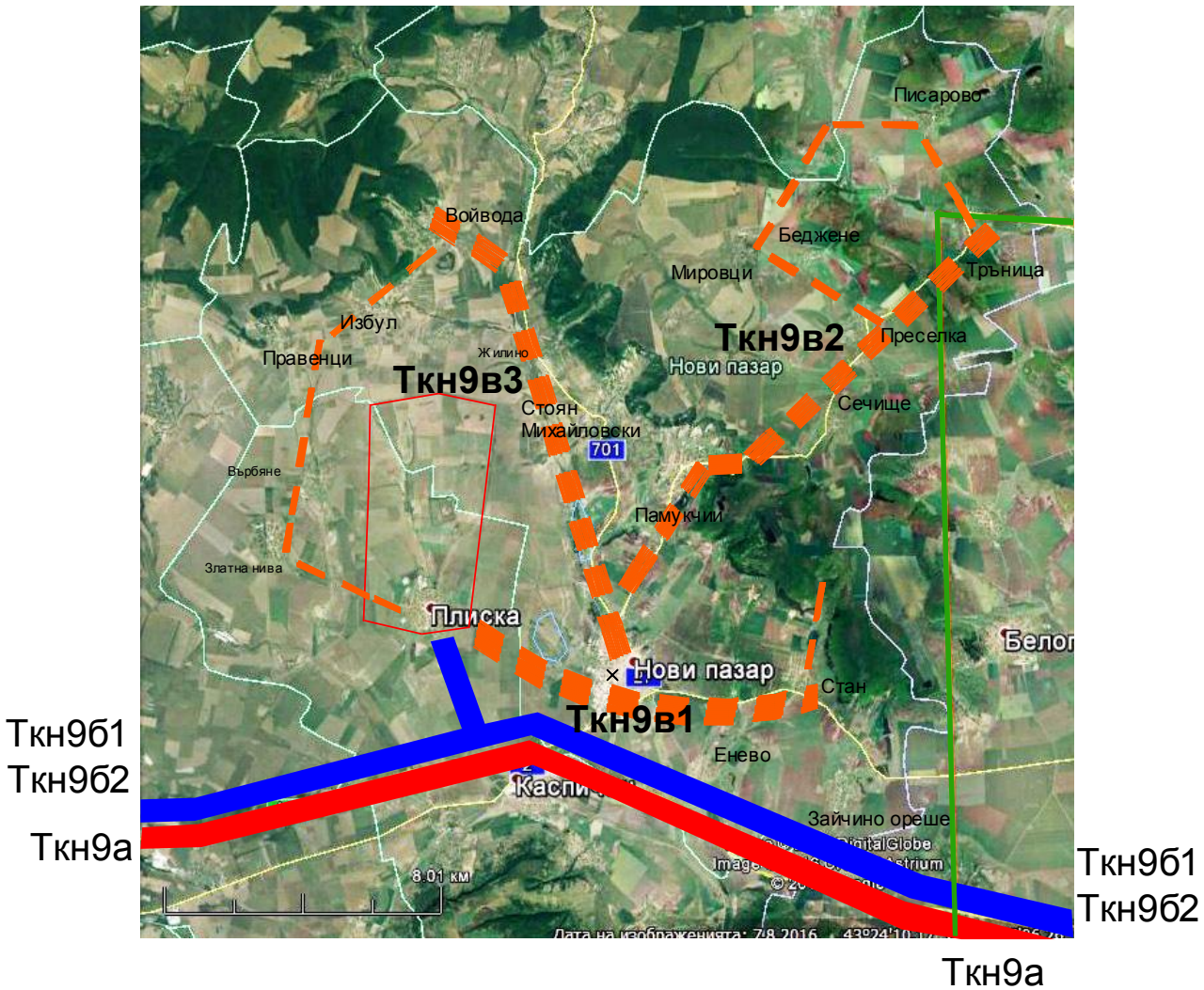

По тези основни линии, с прави или обиколни отклонения от локалните маршрути и комбиниране с екопътеки, може да се създадат тематични и комбинирани маршрути, които да включват природни и археологически обекти, исторически места, събития от културния календар и др., не само в община Нови пазар, но и в съседните общини, например Каспичан.

За различните варианти на маршрутите ще се изполва създадената транспортна и обслужваща инфраструктура, но тъй като тя е недостатъчна, непременно трябва да се разшири, обогати и да се поддържа постоянно.

Предложение за структури на територии с концентрация на НКЦ

Създаване на структури на общинско ниво

ОУПО предлага на територията на общината да се създаде структура от три елемента, в които са концентрирани значителна част от културните ценности, които освен това имат най-голям потенциал за развитие и биха дали най-силен тласък на туризма и на икономиката изобщо. Те се различават преди всичко по надморската височина и транспортните връзки.

Първият елемент, условно наречен "А" обхваща територията на археологическия резерват "Ранносредновековен град Плиска". Между гр.Нови пазар и гр. Плиска има общински път, който е предвиден за рехабилитация.

Вторият елемент, условно наречен "В", е с.Войвода и разположените в неговото землище природни и археологически обекти, на първо място Войводската могила, античната крепост Динея и църквата "Св.Неделя" – единствената засега художествена недвижима културна ценност в общината. Селото е на второ място в общината по брой на НКЦ – 7, от които 2 декларирани и 5 обявени. По списъка от РИМ-Шумен, в землището му има 20 археологически обекта, които все още не са пререгистрирани в АКБ.

До селото има общински път, до върха на могилата може да се прокара екопътека, а за достъп до крепостта е най-добре да се направи отклонение от пътя и да се изгради мост през дерето. Целесъобразно е елемент "В" да се разглежда като комплекс, чийто съставки – природни и антропогенни, трябва така да се балансират, че в резултат да се получи възможно най-високо качество на жизнената среда.

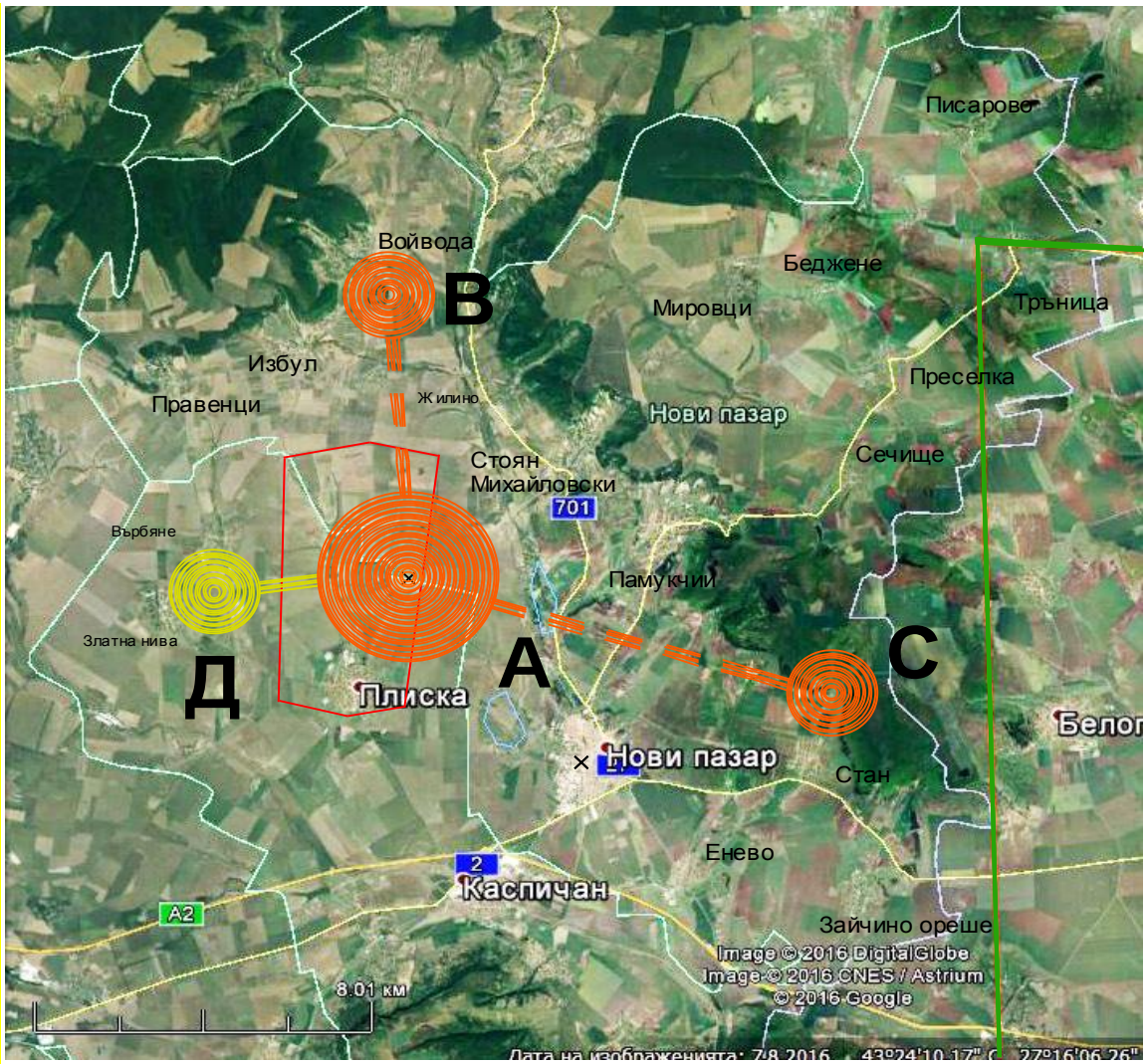

Третият елемент, условно наречен “С” обхваща с.Стан и крепостта северно от него. Мястото е подходящо за екотуризъм, но липсва необходимата туристическа инфраструктура за това.

Има възможност в тази структура да се включи и четвърти елемент “Д” - девташларите край селата Върбяне и Златна нива, които са в община Каспичан. Така община Нови пазар може да инициира общ проект за изграждане на структура в двете съседни общини, която да би могла да се нарече АРХЕОЛОГИЧЕСКИ И РЕКРЕАТИВЕН ПАРК “ПЛИСКОВ”.

Създаване на структури на областно ниво

От общо 33 археологически резервата, включени в приложението към чл.50, ал.3 на ЗКН, на територията на Шуменска област има четири, съответно под номера:

3. Ранносредновековен град Плиска в община Каспичан

4. Ранносредновековен град Преслав в община Велики Преслав

5. Праисторически, антични и средновековни структури до Мадара в общини Шумен и Каспичан

32. Ранносредновековно селище Кабиюк в общини Шумен и Хитрино.

Тяхното разположение създава предпоставки за формиране на структура с център Шумен, която би могла да се нарече “ДИСПЕРСЕН АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ПАРК “ШУМЕН”

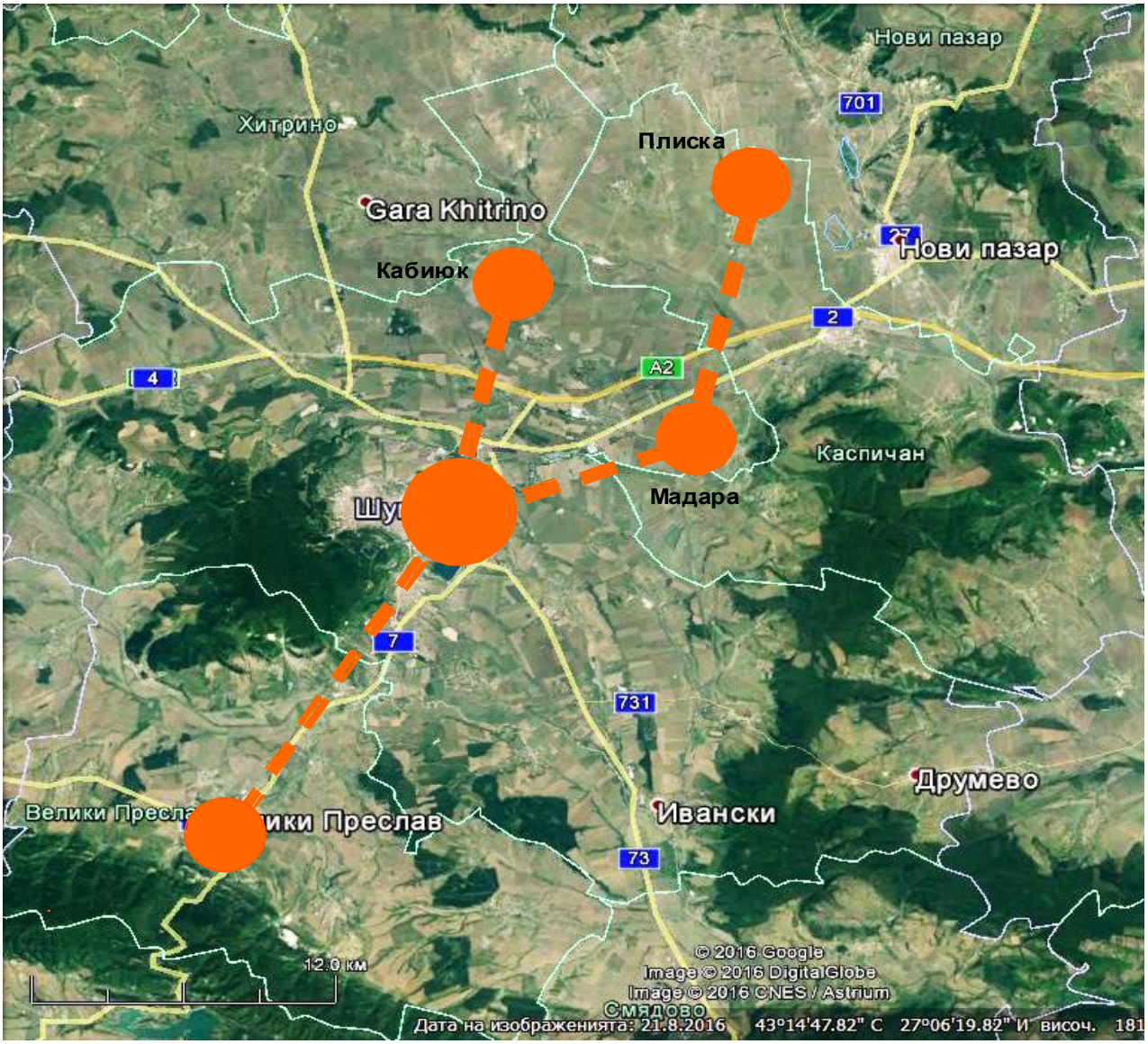

Създаване на структури на регионално ниво

В това отношение има предвиждания на **Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025г.,** която предлага обособяване на *Североизточно културно пространство* (виж т.5.1.2.)

Създаване на структури на национално ниво

Една от възможните структури е свързването на Археологическия резерват "Ранносредновековен град Плиска" в система на старите български столици, което може да стане с един бъдещ Закон за старите столици.

НАСОКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА СИСТЕМАТА "КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО"

ОРГАНИЗАЦИЯ И КООРДИНАЦИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО

Политиката по опазване на културното наследство на територията на общината се осъществява от кмета и общинския съвет (ЗКН, чл.17). За целта:

Кметът оказва съдействие при извършването на дейности по издирване, изучаване, опазване и популяризиране на културните ценности съобразно правомощията си. Той извършва и други дейности, определени в ЗКН (по чл.72, чл.73, чл.76, чл.89);

Кметът създава обществен съвет за закрила на културното наследство като съвещателен орган към общината.

Общинският съвет има следните функции:

1. приема стратегия за опазване на културното наследство на територията на общината в съответствие с националната стратегия по чл. 12, ал. 2;

2. предоставя концесии върху обекти недвижими културни ценности - общинска собственост;

3. създава общински фонд "Култура" при условията и по реда на Закона за закрила и развитие на културата;

4. приема правилници за устройството и дейността на общинските музеи, след съгласуване с министъра на културата;

5. осигурява финансиране чрез целеви средства в общинския бюджет на дейностите по ал. 1, т. 1.

Относно стратегията за опазване накултурното наследство:

Тя трябва да бъде в съответствие с националната стратегия по чл. 12, ал. 2 (от ЗКН);

Закон за културното наследство, чл. 12....(2) *(Изм. - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Стратегическите цели за управление и опазване на културното наследство се включват в стратегията по чл. 2а от Закона за закрила и развитие на културата след широко обществено обсъждане с участието на заинтересовани научни и културни организации, юридически лица с нестопанска цел и регистрирани вероизповедания.*

Закон за закрила и развитие на културата, чл.2а: *(1) (Нов - ДВ, бр. 106 от 2006 г., предишен текст на чл. 2а - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Министерският съвет по предложение на министъра на културата приема Национална стратегия за развитието на културата за срок 10 години.*

(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2011 г.) Националната стратегия по ал. 1 съдържа и стратегически цели за управление и опазване на културното наследство по смисъла на чл. 12, ал. 2 от Закона за културното наследство.

През 2011г. е изготвен проект за Национална стратегия за управление и опазване на културното наследство, но до момента не е приет.

С оглед на това, че на територията на община Нови пазар има много на брой недвижими културни ценности, някои от които имат висока научна стойност и обществена значимост, и с оглед на по-добро управление на дейностите по опазването им, общината трябва да приеме своя стратегия.

ТЕРИТОРИАЛНОУСТРОЙСТВЕНА ЗАЩИТА

1. Да се актуализират всички временни режими на опазване, съгласно Наредба №Н-12 от 21.11.2012г.

2. Да се изработят подробни устройствени планове със специфични правила и нормативи за груповите НКЦ, в съответствие с определените режими.

3. Да се изработят планове за опазване и управление (ПОУ) на архитектурния резерват и на груповите НКЦ с национално значение, както и за единични НКЦ с национално значение в случаите, когато се предоставят на концесия; ПОУ трябва да са съобразени с режимите на опазване и със специфичните правила и нормативи към подробните устройствени планове.

4. При изработването на проектни документации (инвестиционни инициативи и проекти за намеси) в защитени територии за опазване на НКН да се спазват стриктно одобрените подробни устройствени планове и специфичните правила и нормативи към тях.

5. Съгласуването на устройствени планове и инвестиционни проекти да се извършва по реда на чл.84 от ЗКН.

6. Одобряването на инвестиционните проекти да се извършва след съгласуване пореда на чл.84 от ЗКН.

7. Строителни дейности в недвижимите културни ценности и в охранителните им зони за целите на тяхното опазване и експониране да се изпълняват в пълно съответствие с инвестиционните проекти, одобрени по реда на чл.83 от ЗКН.

8. Съгл.чл.85 от ЗКН, контролът по прилагането и изпълнението на мерките на териториалноустройствената защита на недвижимите културни ценности се осъществява от Инспектората към Министерството на културата съвместно с компетентните държавни и общински органи.

9. За финансиране на проекти и дейности по опазване на недвижимото културно наследство да се привличат и средства от европейски програми, републикански фондове, приходи от туризъм, както и по линията на публично-частно партньорство.

ПРИОРИТЕТИ НА ОУПО НОВИ ПАЗАР

В стремежа към визията, формулирана в **Плана за развитие на Община Нови пазар за периода 2014-2020г.,** впреследване на целите, поставени в него, ОУПО поставя в центъра на вниманието следните приоритети:

1. Гарантиране на териториалноустройствената защита на недвижимото културно наследство

2. Обогатяване и развитие на системата от културни ценности

3. Включване на недвижимите културни ценности в жизнената среда и усвояване на потенциала им за развитие на туризма и за подобряване качеството на живот на населението.

Като има предвид проектите, заложени в програмите на:

- Регионалния план за развитие на СИР за периода 2014-2020г.,
- Областната стратегия на развитие на Област Шумен 2014-2020г.
- Общинския план за развитие на община Нови пазар за периода 2014-2020г.,

и в съответствие с посочените приоритети, ОУПО Нови пазар, допълва списъка на мерките и проектите:

За гарантиране на териториалноустройствената защита на недвижимото културно наследство е необходимо:

- подобряване на информационната база за НКН чрез:
  = регламентиране на статута на НКЦ, декларирани и обявени по ЗКПМ (отм)
  = актуализиране на списъка на НКЦ

= регистриране на археологическите обекти в Автоматизираната информационна система “Археологическа карта на България” (АКБ).

- създаване на планова основа от:

= подробни устройствени планове

Конкретно: изработване и одобряване на ПУП на Археологическия резерват “Ранносредновековен град Плиска” и крепостта Динея.

= планове за опазване и управление на ГАНКЦ

- създаване на специализирана схема на разположението на НКЦ върху територията на общината

За обогатяване и развитие на системата от културни ценности е необходимо:

- идентифициране, декларираме и предоставяне на статут на НКЦ чрез:

= изготвяне и одобряване на териториални програми

= изготвяне на предложения за предоставяне (или отнемане) на статут

= планиране и извършване на теренни проучвания на археологически обекти

= локализиране на територии – културни ландшафти

Примерно: археологическия резерват;

с.Войвода, могилата и платото

с.Жилино, Ст.Михайловски, Памукчии и хълмовете зад тях

с.Стан и платото саверно от него;

- създаване на мрежа от локални културни маршрути

Примерно: южна дъга, североизточен и северен лъч;

- създаване на структури в границите на общината, с голяма концентрация на НКЦ в тях, и на възможността им за обособяване – примерно - в АРХЕОЛОГИЧЕСКИ И РЕКРЕАЦИОНЕН ПАРК “ПЛИСКОВ”.

- създаване на структура в границите на област Шумен, свързваща четирите археологически резервата – примерно – в “ДИСПЕРСЕН АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ПАРК “ШУМЕН”.

За включване на недвижимите културни ценности в жизнената среда е необходимо:

- консервация, реставрация, експониране, адаптация (когато е възможно) и социализация на НКЦ

Конкретно: на обекти във Външния град

на крепостите Динея и Станата

- осигуряване на достъп чрез:

= ремонт и изграждане на автомобилни пътища, където е необходимо

= изграждане на пешеходни алеи и велоалеи

= трасиране на екопътеки

- обслужване (информационно, търговско) чрез изграждане на:

= информационни центрове (в гр.Нови пазар, с.Войвода)

= места за настаняване

= заведения за хранене

Матрица на въздействие върху културно историческо наследство

Степен на въздействие	средна
Обхват на въздействието	локално
Времетраене на въздействието	дълготрайно
Обратимост на въздействието	обратимо
Въздействие върху количеството на компонентите и факторите на ОС	минимално

Въздействие върху качеството на компонентите и факторите на ОС	минимално
Кумулативност на въздействието	не се очаква
Трансграничен ефект	не се очаква

6.1.8. Демографски условия и обществено здраве

Населението на община Нови пазар по официални статистически данни от последното преброяване към 01.02.2011 г. възлиза на 16 879 души, което е около 9,35% /180 528/ от населението на област Шумен и 1,71% /982 559/ от населението на Североизточен район за планиране. Броят на мъжете е8 268 и е приблизителен с този на жените 8 611. Градското население превишава селското с 2,24 пъти: 12 000 градско и 4 879 селско.

Най-населен е гр. Нови пазар (71%), следван от селата Памукчии (7%) и Стоян Михайловски (5%)

Съотношението на населението по признака пол е 48,4 на сто мъже към 51,6% жени. Данните от 2011 г. сочат, че мъжете в община Нови пазар са с 343 по-малко от жените (вж. табл. 13). Наблюдават се негативни тенденции по отношение динамиката на броя население и неговата възрастова структура. Това се дължи както на отрицателните стойности на естествения прираст, така и на миграцията, най-често на хора в активна, трудоспособна възраст към други икономически по-силно развити региони или страни. Основните причини за това са понижения жизнен статус на населението през последните 20 години, както и въздействието на икономическата и финансова криза.

Ясно очертана е и тенденцията на застаряване на населението. Към 01.02.2011 г. подтрудоспособна възраст е около 15% от населението на община Нови пазар. Възрастните хора надтрудоспособна възраст са 3 114 души, или 18,45% от населението. Около 66,55% е делът на населението в трудоспособна възраст – на 15 и повече години. Населението в трудоспособна възраст към последното преброяване е 11 245 души. В сравнение с годината на разработване на ОПР тази категория населениее намаляла с 346 души, или с около 3%. Намалява населението и в останалите двевъзрастови групи. Населението в надтрудоспособна възраст към 01.02.2011 г. е 2 520 души.Спрямо 2005 година то е намаляло с 1 014 души. Подобна е ситуацията и по отношение нанаселението в подтрудоспособна възраст от 4 217 през 2005 г. е намаляло на 3 114 души

Образователната структура на населението

Една от водещите цели на общоевропейската стратегия „Европа 2020” е подобряване на образователното равнище на населението, по-специално намаляване дела на преждевременно напусналите училище и увеличаване делът на населението с висше или еквивалентно на висше образование.

Към 01.02.2011 година лицата с висше образование в област Шумен са 24 538 (14.5 %), като по този показател областта заема средно положение в страната. Лицата завършили средно образование, към момента на преброяването са 64 319 (38,1 %)

Образователната структура на населениетов община Нови пазар за периода между последните две преброявания се изменя в посока на нарастване на населението с висше, висше колежанско и средно образование и намаляване на лицата с основно и по-ниско образование. Тази тенденция е характерна за всички райони в страната. Делът на населението с висше университетско образование (от лицата на 7 и повече години) в общината е висок (10,3%), сравнително близък до този на областта (14,5%). Относителният дял на лицата със средно образование е 39,8% (средно за страната 37,9%). Сравненията с ЕС показват по-високи стойности на относителния дял на населението със средно и по-високо образование. Тази статистика е благоприятна предпоставка за повишаване конкурентоспособността на местната икономика.

Етно-демографска характеристика на населението.

Лицата, които са се възползвали от правото на доброволен отговор на въпроса за етническо самоопределение към 01.02.2011 г. в община Нови пазар са 93.0% от населението (15 704 д.).

Прогноза за броя на населението до 2035 г.

Населението на България до 2035 г. ще намалее с един милион души. Такава прогноза за развитието на демографската ситуация в страната правят специалисти от Националния статистически институт на страната. Според прогнозата, броят на нетрудоспособното население ще се увеличи до 25%, а сега този показател е 17%.Демографският проблем най-общо се изразява в сравнително ниска раждаемост, която не е достатъчна да осигури възпроизводството на населението. В същото време, напредъкът в здравеопазването води до рязко нарастване на очакваната продължителност на живота. Резултатът от тези процеси е двоен – от една страна, общата численост на населението намалява, а от друга страна неговата структура се променя, като делът на възрастните хора се увеличава за сметка на младите хора и хората в работна възраст.

За благосъстоянието и жизненият стандарт на населението може да се съди от доходите на домакинствата, разходите на домакинствата, структурата на разходите, от осигуреност на населението с жилища, здравния статус и здравния риск на населението и средната работна заплата.

Структурата на доходите на домакинствата в общината се формира от работните заплати, пенсиите и домашните стопанства. Твърде голямата разлика в участието на домашното стопанство в общите и в паричните доходи на домакинствата от селата се предопределя от неговия натурален характер и развитието му преди всичко за вътрешно потребление и самозадоволяване.

Различие в равнището на доходите има и между отделните селища в Община Нови пазар. Причините са свързани със състоянието на производството и неговата структура. Ниското равнище на доходите се обуславя и от това, че в общината населението е застаряващо. Доходите на домакинствата определят равнището и структурата на разходите, а с това и жизненият им стандарт, възможностите за инвестиции и развитие на предприемачеството. Икономиката на селските домакинства се основава на натурално стопанство, което осигурява прехраната им, без да създава условия и възможности за пълно задоволяване на потребностите от здравеопазване, култура и образование. Размерът на получаваните доходи не създава условия за натрупване на инвестиции. Постигнатото социално разслоение и поляризация на населението по доход в отделните селища от община Нови пазар не стимулира развитието на предприемачеството и механизирането на производството, а изолира голяма част от населението от обществения живот.

За повишаване на здравния статус на населението и повишаване на качеството на здравното обслужване на населението, е важно да се повишава здравната култура на населението, а именно извършване на профилактични годишни прегледи и култивиране на отговорно отношение към собственото здраве и здравето на децата.

ИЗВОДИ
Потенциали

- Благоприятна за естественото възпроизводство полова структура;
- Увеличаване на предлаганите социални услуги;
- Осигуряване на устойчивост на постигнатите резултати и реализираните проекти;
- Разработване на механизми за ефективно управление на социалните услуги и повишаване на качеството на предоставяните услуги;

- Ранно откриване на рискове сред деца и семейства в процеса на отглеждане, възпитание, образование и организация на свободното време на децата;
- Разширяване на партньорствата със здравните и лечебните заведения за предоставяне на медико-социални услуги;
- Задържане на населението в селата и ограничаване на обезлюдяването и подобряване на достъпа до заетост, намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване чрез местни инициативи и проекти;
- Осигуряване на по-добри възможности за реализация на лицата от различните етнически групи и интегрирането им, особено на ромската, чрез пълноценно използване на алтернативни европейски средства;
- Подобряване на образованието чрез инициативи и мероприятия в посока намаляване на отпадналите ученици, редуциране броя и дела на населението с основно и по-ниско образование и активно социално приобщаване;
- Реализиране на проекти за популяризиране на културните традиции и превръщането им в конкурентноспособен туристически продукт;
- Внедряването на добри практики в сферата на социалните услуги и образованието чрез транснационално сътрудничество и между общинско партньорство;
- Приобщаването на по-широки слоеве от населението и особено на децата и младежите към активен двигателен режим и здравословен начин на живот;
- Внедряване на добри практики в сферата на социалните услуги и образованието чрез транснационално сътрудничество и между общинско партньорство;
- Развитие на нови и алтернативни форми на заетост.

Проблеми

- Изключително неблагоприятна демографската ситуация;
- По-високият темп на намаляване на населението от средния за областта, ниската гъстота и влошаващата се възрастова структура, са пречка за развитие на пазара на труда;
- Неадекватно образователно-квалификационно ниво на свободните човешки ресурси спрямо потребностите на работодателите и слаба професионална адаптивност на заетите при въвеждането на нови технологии;
- Ниската средна работна заплата - предпоставка за влошаване на социалните и икономически показатели;
- Високи нива на безработица и ограничени възможности за трудова реализация;
- Наличие на неравнопоставени групи на пазара на труда;
- Наличие на нерегламентирана сезонна заетост и ограничено търсене на труд;
- Липса на алтернативни форми и условия за изява на младите хора в свободното време;
- Слаба инициативност на населението и в частност на младото поколение;
- Липса на възможности за ресоциализация на хората с увреждания, достъп до сгради, центрове за рехабилитация и други.

Матрица на въздействие върху демографски условия и обществено здраве

Степен на въздействие	средна
Обхват на въздействието	локално
Времетраене на въздействието	дълготрайно
Обратимост на въздействието	обратимо
Въздействие върху количеството на компонентите и факторите на ОС	не оказва
Въздействие върху качеството на компонентите и факторите на ОС	не оказва
Кумулативност на въздействието	не се очаква
Трансграничен ефект	не се очаква

6.1.9. РИСКОВИ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ

Върху състоянието на шумовия режим ще окажат влияние евентуално изменение в схемата на транспортно-комуникационната мрежа и организацията на движението, изменението в параметрите на селищната среда, появата на нови локални източници на шум.

Засега нови предприятия като източници на шум не са предвидени.Други източници на шум благоустрояване и строеж на нови пътища.

Освен интрарегионалната свързаност, от съществено значение за икономическото развитие на региона е подобряването на пътищата от националната и местните пътни мрежи.

Необходимостта от ангажирането на значителни ресурси може да се обоснове в рамките на националната стратегия за транспортните коридори и да се търси поетапно попълване на липсващите участъци или на тези в много лошо експлоатационно състояние.

Мерките в тази посока са :

- Да се изгради и благоустрои четвъртокласната пътна мрежа и улиците в населените места.
- Да се подобри състоянието на автомобилния транспорт.
- Да се подобри качеството на обществения транспорт.

При всички тези дейности ще има временно увеличение на шума, но той ще е до завършване на тези строителства.

• **По отношение акустичната среда и управлението на шума:**ПЛАНЪТ предвижда запазване на съществуващите крайпътни озеленени площи с изолационни и защитни (в т.ч. ветро- и снегозащитни) функции; изграждане за залесени крайпътни изолационни площи по съществуващи и нови трасета в близост до населени места и образувания, в необходимия обхват и ширина, определени с ПУП, в зависимост от конкретните условия – релеф на терена и функционално предназначение на прилежащите територии. При необходимост (липса на теренни възможности за площно шумозащитно озеленяване), с ПУП се предвижда изграждането на изкуствени шумозащитни екрани, като в правилата за прилагането им да се включи и изискване за задължително реализиране на защитно озеленяване в границите на УПИ, прилежащи на пътя.

Матрица на въздействие на вредни физични фактори

Степен на въздействие	ниска
Обхват на въздействието	локално
Времетраене на въздействието	дългосрочно
Обратимост на въздействието	обратимо
Въздействие върху количеството на компонентите и факторите на ОС	слабо се увеличава от МПС
Въздействие върху качеството на компонентите и факторите на ОС	не променя ОС
Кумулативност на въздействието	не се очаква
Трансграничен ефект	не се очаква

6.1.10.СИНТЕЗИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНАЛИЗА НА ВЪЗМОЖНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ ПРЕДВИЖДАНИЯТА НА ПЛАНА

РАЗВИТИЕ НА АСПЕКТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА С ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА

Резултатите от анализа и оценката на компонентите и факторите на околната среда и възможните въздействия върху тях са представени в табличен вид по-долу.

По общата концепция на плана и структурата на територията

Заложените в общата концепция на ОУПО **принципи,** съобразените ограничители и стимулатори и прогнозните постановки по системи го определят като планов документ, насочен към екологосъобразно устройство на общинската територия, ориентиран към ограничаване до минимум на неблагоприятните последствия от досегашната урбанизация на територията и понататъшно социално-икономически мотивирано протичане на урбанизационния процес и към постигане на баланс между природна и урбанизирана среда.

Проектният баланс на територията показва, че ОУПО се стреми да реши устройствените проблеми на общината със **сравнително неголеми промени на общата структура на територията.** Предназначението си променят територии, чиято площ е малка част от общата площ на общинската територия, което потвърждава, насочеността на плана към екологосъобразно устройство на общинската територия и поддържане на баланс между природна и урбанизирана среда.

За да се минимизира отрицателният ефект от загубата на земеделски земи са използвани всички възможности за включване на изоставени или деградирали земеделски земи и такива без определено стопанско предназначение, като минимално се засягат земи с трайни насаждения, поливни земи, ливади, пасища и мери и други ценни земеделски територии. Доколкото се е наложило да се засегнат пасища, ливади и мери, то почти половината от тях са включени като елементи на парковата среда в извънселищни озеленени територии за широко обществено ползване, без допускане на крупни паркоустройствени мероприятия, нарушаващи естественото им състояние.

Аналогични са предвижданията на ОУПО и по отношение на **засегнатите горски територии.** В преобладаващата си част те са предвидени за изграждане на горски и други извън- селищни паркове, като територии за озеленени площи за широко обществено ползване. За устройството им ОУПО предвижда съхраняване във висока степен на естествената среда, вкл. на основни горскостопански дейности при стриктно ограничаване на капитално застрояване.

По функционалното предназначение и устройство на извънселищните територии С въвежданият с ОУПО **режим на превантивна защита върху земите с**

висока бонитетна категория (I-ва до VI-та), трайните насаждения и поливните обработваеми земи, както и на тези, попадащи в обхвата на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие, респ. на ограничаване само до определени случаи на промяната на предназначението им, ще способства за смекчаване на негативното въздействие на урбанизацията върху околната среда.

Предвижданията на ОУПО по отношение **развитието на зелената система на общината извън населените места и селищните образувания,** основаващи се на единодействието на естествени гори и култивирани насаждения във всичките им аспекти, са насочени към поддържане и повишаване качествата на околната среда. Това важи за опазването на горските територии **чрез въвеждането на забрана за промяна на предназначението им** за голяма част от тях и за съхраняването на специалните гори. Тази оценка е валидна и за развитието на системата от озеленени площи за широко и специфично ползване чрез устройване върху значителна площ на извънградски паркове и зони за спорт и развлечения, при което се допуска ограничено капитално застрояване и се регламентира максимално съхраняване на естествените елементи на средата. Все в посока на подобряване на качествата на околната среда ще съдейства и устройването на редица места на изолационно озеленяване и развитието на крайпътното озеленяване.

Проектните решения, касаещи **водните обекти и крайбрежията им** са изцяло ориентирани към максимално съхраняване на естествените им характеристики и в този смисъл въздействието им върху околната среда ще бъде положително.

По развитието на урбанизираните територии

Селищна мрежа и населени места

Проектните предвиждания на ОУПО по отношение **развитието на селищната мрежа** се противопоставят на урбанизационния натиск към града-център на общината в полза на стабилизиране на селата и в този смисъл комплексното въздействие върху околната среда от тях би следвало да се очаква да бъде положително.

ОУПО предвижда **ограничено нарастване на територията на населените места и то само на гр. Нови пазар, п**родиктувано е от необходимостта за коренно преустройство на индустрията на общината и допълването на набора от обществени обекти в общинския център. Осъществява се за сметка на такива земеделски земи, които поради разпокъсаността си и обграждането си отвсякъде с пътища, не са особено ценен ресурс за селскостопанско производство.

Устройването на жилищните територии като Жилищниустройственизони (Ж)включващидва вида:

1. **(Жм)** спреобладаващозастрояванеот малкависочина иразновидности: **(Жм1) и (Жм2)**
2. **(Жс)** с преобладаващо средноетажно застрояване

Устройването на териториите за стопански дейностиПроизводствените територии в зависимост от допустимото и целесъобразно съчетаване на производствените дейности се устройват в Производствени устройствени зони (П), включващи два вида:

1. Предимно-производствена зона **(Пп),** с разновидности **(Пп1) и (Пп2);**
2. Чисто производствена зона **(Пч),** с разновидности **(Пч1) и (Пч2);**

Части от урбанизираните територии и самостоятелни селищни образувания, както и самостоятелни терени могат да се устройват с Устройствени зони за рекреации и отдих **(О)** включващиследнитеразновидности:

1. рекреационни зони, означенис **(Ор);**
2. специфичнарекреационназона, означенас **(ОрС);**
3. извънселищнипаркове, означенис **(Оп);**
4. горски паркове, означенис **(Опг1);**

5.горскипарковевтериториисособенатериториално-устройственазащита, означенис **(Опг2);**
6. вилнизони, означенис **(Ов);**
7. ваканционниселища,означенис **(Овс);**
8. други рекреации, означени с **(Од);**

В отделни части на урбанизираните територии и самостоятелни селищни образувания, както и в самостоятелни терени, според спецификата на завареното предназначение и допустимото смесване на дейностите се устройват Смесени устройствени зони **(С),** с разновидности според преобладаващата функция:

1. Смесени обществено-облужващи и производствено-складови в селищата, означенисъс **(Соп1);**
2. Смесениобществено-обслужващиипроизводствено-складовивизвънселищнатеритория, означени със **(Соп2);**
3. Смесениобществено-обслужващизонивселищнатеритория,означени с **(Соо1);**
4. Смесениобществено-обслужващизонивизвънселищнатеритория,означени с **(Соо2);**

Предназначението на земеделските земи се определя с Устройствени зони за «Земеделски земи», означенис **(Зз),** с две основни разновидности:

1. с преобладаващо предназначение за селскостопански дейности - **(Зз1);**
2. с преобладаващо предназначение за производствени дейности - **(Зз2);**

Териториитезаактивноприлаганеналандшафтноустройственимероприятияса безразновидностиимогатдабъдат:

1. земеделски територии,
2. горски територии,
3. нарушени територии.

Териториитесрежимнапревантивнаустройственазащита могатдабъдат:

1. земеделски територии;
2. горски територии;
3. територии с недвижимо-културно наследство и техните охранителни зони;

В урбанизираните територии (населениместаиселищниобразувания) и и отделни терени съдържащи недвижими културни ценности но смисъла на Закона за културното наследство (ЗКН) подлежат на специално третиране, съобразено с отделните недвижимикултурниценности иустройственрежим при условията на специализирани Старинни устройствени зони **(Ст),** с разновидности:

1. Старинни жилищни устройствени зони **(Стж1);**
2. Старинни жилищни устройствени зони **(Стж2);**
3. Старинни археологически зони **(Сто1);**
4. Старинни с туристическо обществено-обслужване на археологическите зони (**Сто2**);

Във всички територии се устройват части или отделни поземлени имоти със сходни характеристики при условията на Устройствени зони за техническа инфраструктура – **(Т),** съобразени със схемите по чл.106,ал.3 от (ЗУТ), с разновидности:

1. за транспорт **- (Ти1)**;
2. за инженерни мрежи и проводи - **(Ти2);**
3. за комунални дейности - **(Ти3**);
4. за третиране на отпадъци – (**Ти4**)

5. за други **дейности – (Тид)**;

Предвижданията на ОУПО относно ограничаване на вредните въздействия от **предвидимите природни бедствия** са с очаквано положителни въздействие върху околната среда.

Очаквано развитие на аспектите на околната среда и възможни въздействия върху тях

Таблица 42

Компоненти и фактори	**Очаквано развитие на аспектите на околната среда и възможни въздействия върху тях**
Климат и атмосферен въздух	Предложенията на ОУПО за подобряване на пътната инфраструктура ще имат положително въздействие върху състоянието на атмосферния въздух
	Проектните предвиждания за по-нататъшно развитие и доизграждане на мрежите и съоръженията на системите на газоснабдяването се очаква да окажат положително въздействие върху качествата на атмосферния въздух
	Ограниченото развитие на урбанизираните територии в общината представлява подход, поддържащ екологичните качества на разглежданата територия и ще окаже положително въздействие
	Използването на ограничените теренни резерви на съществуващите производствени и стопански зони към населените места ще позволи отдалечаване на евентуално неблагоприятно въздействие върху населените места; въздействието е положително
Повърхностни и подземни води	Проектните решения на Плана, свързани с доизграждане и реконструкция на инфраструктурата за водоснабдяване не са носители на рискове и отрицателни въздействия върху околната среда, реализацията на предвижданията ще доведе до намаляване загубите на вода, подобряване на водоснабдяването и качеството на подаваната питейна вода, увеличаване на полезно използваната вода и използването за други подходящи дейности - отдих и спорт, животновъдство и др.
	С изграждането на канализация на населените места ще се подобрят санитарно- хигиенните условия, качеството на водите и ще се намали миграцията на замърсяващи вещества от септични ями и други неорганизирани и неконтролирани източници на замърсяване
	Планът осигурява устройствени условия за **опазване на водните течения, водните площи** и съхраняване на характеристиките на средата на непосредствените им брегове и заливни тераси, като: - озапазва всичките обекти като елемент на физическата структура на територията; - отразява защитните режими за онези от тях, които са обхванати в екологичната мрежа Натура 2000; опоставя под охрана всички обраствания -зелени структури по протежение на водните обекти
	Запазването на **водните обекти и крайбрежията им** като елементи на физическата среда, съобразяване на защитните режими, когато са в обхвата на защитени територии зони, съхраняване на естествените обраствания на бреговете им ще осигури **максимално съхраняване на естествените им характеристики**

	В резултат от предвиденото разширяване, реконструкция и рехабилитация на канализационните и водопроводни мрежи и ползването на регионално депо за битови отпадъци, **инфилтрацията на замърсени води ще намалее значително**
Земи и почви	Заявените общи постановки на ОУПО по отношение на земеползването и устройството на извънселищните територии говорят за подход, насочен към постигане на **екологосъобразни устройствени решения** и в този смисъл те не представляват заплаха за околната среда
	Планираното **рекултивиране на нарушените територии** и превръщането им в озеленени площи или земеделски земи е проектно решение с безспорно положително въздействие върху околната среда
	Предвиденото устройство и доизграждане на гр. Велики Преслав и останалите населени места в общината през перспективния период не застрашава околната природна среда и ще подобри качествата на живот в тях
	Въведеният с ОУПО режим на превантивна защита върху земите с висока бонитет- на категория, трайните насаждения и поливните обработваеми земи, както и на тези, попадащи в обхвата на защитени зони по ЗБР, респ. на ограничаване само до определени случаи на промяната на предназначението им, способства за смекчаване на негативното въздействие на урбанизацията върху земите и почвите
Зелени площи	Предвижданията на ОУПО по отношение **развитието на зелената система на общината извън населените места и селищните образувания се** основават на единодействието на естествени гори и култивирани насаждения във всичките им аспекти, което е насочено към поддържане и повишаване качествата на околната среда
	Планът въвежда режим на превантивна защита за защитените и специални гори, което ще гарантира тяхното опазване
	Планът въвежда принципа на „прекъсната урбанизация" и осигуряване на непрекъснатост на природната среда, с което се гарантира по-висок стандарт на обитаване
Ландшафт	Запазването на относителния дял на ландшафтите с генетична устойчивост на ниво община е **положително устройствено решение** по отношение качествата на околната среда и ландшафта
	Решение на Плана с положително въздействие върху околната среда е и предвиждането за провеждане на съответната техническа и биологическа **рекултивация на всички нарушени територии** и превръщането им или в озеленени площи или рекултивирана земя
	В преобладаващата си част проектните предвиждания са насочени към **запазване на ценните естествени характеристики на природния ландшафт** и осигуряване на условия за управление и контрол върху процесите на антропогенизация
	Предвижданията на Плана за **развитието и устройството на самите населени места** се оценяват **положително.** Имат се предвид параметрите и начинът на застрояване, който ще съхрани типичния ландшафт, ще подпомогне доизграждането на социалната инфраструктура и повишаването на нивото на благоустроеност.

Биоразнообразие, защитени територии и зони	**По отношение назащитените зони,** освен че в границите им не се предвиждат никакви устройствени намеси, граничните им, респ. близко разположени устройствени зони не са носители на неблагоприятни въздействия върху ЗЗ, поради което върху териториите на защитените зони не могат да се очакват каквито и да било преки значителни въздействия свързани с усвояване, увреждане или видоизменяне на площи, като резултат от предвижданията на. **В такъв случай върху териториите на ЗЗ не могат да се очакват каквито и да било преки въздействия свързани с усвояване, увреждане или видоизменяне на площи от реализацията отделните елементи на ОУП.**
Отпадъци	Да се определят терени за управление на отпадъците/биоразградими,едрогабаритни и др./ в съответствие с задълженията на кмета на общината по чл.19 ал.3 от ЗУТ, да се разшири системата за разделно събиране на отпадъците.
Шум	Рационализирането на предложенията за усъвършенстване на пътната мрежа ще осигури **по-благоприятен режим на пътуване** на превозните средства, респ. с относително намалени вредни емисии - шум и замърсяване на въздуха
	Запазването на съществуващите и създаването на нови крайпътни озеленени площи, ветро- и снегозадържащи пояси, както и създаването на специализирано шумоизолиращо озеленяване са предпоставки за подобряване качествата на акустичната обстановка в общината
Други вредни физични фактори	Нейонизиращите лъчения имат локално въздействие и са свързани с развитието на предавателната мрежа на мобилните оператори, кабелните телевизии с техните ретранслатори и частично от някои радиостанции; не са установени вредни въздействия върху обитателите
Културно наследство	Цялостната концепция на ОУПО за опазване и валоризиране на недвижимото културно наследство на общината е съзвучна с постановките на Закона за културното наследство
Туризъм, спорт и рекреация	Планът свързва **по-нататъшното осъществяване и развитие на туристическата и рекреационна функция** на общината със съответните устройствени зони за рекреационни дейности, което се оценява с положителен знак, свързано с възможностите за "дисциплиниране" на тези дейности
Устройствени параметри	Заложените в общата концепция на Плана принципи и съобразените стимулатори и
Компоненти и фактори	**Очаквано развитие на аспектите на околната среда и възможни въздействия върху тях**
	особено ограничителите за устройствено и строително усвояване на територията го определя като планов документ, **насочен към екологосъобразно устройство на общинската територия;** Планът е ориентиран към ограничаване до минимум на неблагоприятните последствия върху околната среда, както от досегашната урбанизация на територията, така и от по-нататъшното социално-икономически аргументирано протичане на урбанизационния процес

	Проектните решения обхващат в максимална степен обичайния набор от устройствени мерки за ограничаване на неблагоприятното въздействие върху околната среда от реализацията на Плана, **както и за компенсиране на това въздействие.**
Човешко здраве	Вследствие ликвидиране заустването на непречистени отпадъчни води в различни приемници щ**е се ограничи опасността от здравен риск за населението;** предвидените водоснабдяване и канализация на населените места и пречистването на формираните отпадъчни води ще подобрят значително условията за обитаване в общината

Обща оценка на възможните въздействия върху околната среда и хората

Таблица 43

Компонент ,фактор	преки	не преки	Комулативни	Кратко срочни	Средно срочни	Дълго срочни	Посто-янни	Времени	Поло-жителни	Отри Цат.	степен
въздух	не	да	не	не	не	да	да	не	да	не	ниска
Пов.води	не	да	не	не	не	да	да	не	да	не	Ср.
Подз.води	не	да	не	не	не	да	да	не	да	не	Срниска
Биоразн.	не	да	не	не	не	да	да	не	да	не	ниска
ЗЗ и ЗТ	не	не	не	не	не	не	не	не	да	не	Ср.
Отпад.	не	да	не	не	не	да	да	не	да	не	ниска
Вр.физ.ф-ри	да	не	не	не	не	да	да	не	да	не	ниска
почви	да	не	да	не	не	да	да	не	да	не	Ср.
Здр.асп.	да	да	не	не	не	да	да	не	да	не	Ср
Ландш.	да	да	да	не	не	да	да	не	да	не	Ср
КИН	да	да	да	не	не	да	да	не	да	не	Ср

Общата оценка е, че ОУП на община Нови пазар ще окаже трайно във времето и основно положително въздействие върху компонентите и факторите на околната среда и човешкото здраве.

6.2. АЛТЕРНАТИВИ, В Т.Ч. НУЛЕВА АЛТЕРНАТИВА

Съгласно ЗООС, т.27 от ДР, "нулева алтернатива е възможността да не се осъществява съответната дейност", в разглеждания случай - предвижданията на общият устройствен план - предварителен проект.

Според т.8 на Допълнителните разпоредби на Наредбата за оценка на съвместимостта на планове и програми с целите на опазване на защитените зони "нулевата алтернатива" е описание на настоящото състояние и последиците от него в случаите когато инвестиционните намерения, които се прилагат не могат да бъдат осъществени.

Проектът за общо устройство на общинската територия като цяло не предлага концептуални алтернативи. Развитието на територията на общината без прилагане на ОУПО не може да се приеме като нулева алтернатива, защото това би означавало общината да се лиши от един важен и законово регламентиран инструмент за управление на социално-икономическото й развитие. Това би означавало също така отказ от някои мероприятия, насочени към повишаване на благоустроеността на селищната среда.

Общият устройствен план - предварителен проект на община**Нови пазар** не съдържа алтернативи.

7. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОТ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА

Мерки за намаляване, предотвратяване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици

Таблица 44

Аспект	Мярка	Очаквани резултати	Фаза
Атмосферен въздух	Стимулиране ползването на алтернативни екосъобразни енергийни източници /т.н.зелена енергия, газ/,въвеждане на енергийна ефективностза сгради чрез тяхното саниране,озеленяване,ремонт и реконструкция на пътната инфраструктура,контрол по отношение на производствата в новите производствени зони или разширяване на старите.	Подобряване качествата на въздушната среда	При прилагане на ОУПО
Води	Подобряване качеството на питейните води и състоянието на водоснабдителната мрежа чрез доизграждане и подмяна на амортизираната водопроводна мрежа, по-качествена и изграждане на канализационни системи на населените места	Подобряване качеството на водите за питейно-битово водоснабдяване	При прилагане на ОУПО
	Опазване на водите от замърсяване чрез: - изграждане на подходящи пречиствателни съоръжения за отпадните води на населените места, уточняване на подходящите водоприемници и места на заустване на пречистените отпадъчни води; - идентифициране на всички зауствания на непречистени отпадъчни води; - намаляване на дифузните замърсявания във водосборите им от попивни кладенци, септични ями, нерегламентирани зауствания на отпадъчни води, сметища и торохранилища, по-строг системен контрол върху други възможни замърсители.	Подобряване състоянието на приемниците на отпадъчни води	При прилагане на ОУПО и последващи нива на проектиране
	Подобряване защитата от вредното въздействие на водите, чрез регулярен контрол върху техническото състояние на микроязовирите и прилежащите им съоръжения и поддържане проводимостта на речната мрежа, захранваща микроязовирите	Опазване качествата на водите	При прилагане на ОУПО и последващи нива на проектиране

Земни недра, Подземни води	При изработване на нови ПУП за населените места да се предвижда реконструкция и разширение на съществуващите водопроводни системи, включително подмяна на амортизираните тръбопроводи, с оглед намаляване до минимум загубата на питейни води	Опазване качествата на подземните води	При прилагане на ОУПО и изработване на последващи ПУП
	За урбанизираните територии извън населените места също се предвижда изграждане на разделна канализация за дъждовните и отпадъчните води и отвеждане на последните в градските ПСОВ, където е възможно, или в ЛПСОВ	Опазване на подземните води от замърсяване	При прилагане на ОУПО
	Доизграждане на канализационната мрежа и пречиствателните съоръжения, отпадъчните води да се заустват в индивидуални съоръжения за отвеждане и пречистване на водите (водоплътни изгребни ями), които отговарят на техническите и санитарно-хигиенните изисквания	Опазване на подземните води от замърсяване	При прилагане на ОУПО
	Учредяване на санитарно-охранителни зони на всички водоизточници	Опазване на земните недра	При последващо проектиране
	Да се узакони водовземането от всички съоръжения за добив на подземни води, чрез осъществяване на процедури за водовземане, както и за учредяване на санитарно-охранителни зони около водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване и на минерални води в съответствие с изискванията в Закона за водите и наредбите към него	Опазване качествата на подземните води	При прилагането на ОУПО и последващо проектиране
	Проектирането и строителството на нови обекти и съоръжения, произтичащи от устройствените мерки в ПУП, да се съобразява с регламентираните в чл. 118а на Закона за водите забрани за прякото отвеждане на замърсители в подземните води, обезвреждането, включително депонирането на приоритетни вещества, които могат да доведат до непряко отвеждане на замърсители в подземните води, други дейности върху повърхността и в подземния воден обект, които могат да доведат до непряко отвеждане на приоритетни вещества в подземните води, използването на материали, съдържащи приоритетни вещества, при изграждане на конструкции, инженерно-строителни съоръжения и други, при които се осъществява или е възможен контакт с подземни води	Опазване качествата на подземните води	При прилагането на ОУПО и последващо проектиране

	Да се опазват водоизточниците и съоръженията в учредените и предстоящи за учредяване санитарно-охранителните зони около водоизточниците за питейно битово водоснабдяване от подземни води и на минерални води	Опазване качествата на подземните води	При прилагането на ОУПО и последващо проектиране
	Всички дейности, произтичащи от предвижданията в ОУП, следва да се съобразяват с изискванията в „Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването на водите с нитрати от земеделски източници", утвърдена със Заповед № РД-141/07.03.2011 г на министъра на земеделието и храните и Заповед № РД 09-189/24.03.2011 г на министъра на околната среда и водите и „Програмата за мониторинг на нитратите в подземните води", утвърдена със Заповед № РД-635/13.08.2013 г на министъра на околната среда и водите	Опазване качествата на подземните води	При прилагането на ОУПО и последващо проектиране
	Стриктно спазване на техническите изисквания на Наредба 12/03.07.2001 г за проектиране на геозащитни строежи, сгради и съоръжения в свлачищни райони и на Норми за проектиране на плоско фундиране	Опазване на земните недра и превенция от свлачища	При прилагането на ОУП и последващо проектиране
	При извънредни ситуации (земетресения, замърсяване при аварийно разливане на нефтопродукти и други опасни вещества и материали) да се предприемат действия за намаляване и ликвидиране на отрицателните последици, регламентирани в действащите законови и нормативни документи и да се сигнализират незабавно службите, пряко ангажирани в борбата с бедствия и аварии	Опазване на земните недра и превенция от свлачища	При прилагането на ОУПО
Отпадъци	Екологосъобразно събиране и третиране на битовите и строителни отпадъци	Опазване на земите от замърсяване	При прилагане на ОУПО
	Да се определят терени за управление на отпадъците /биоразградими, едрогабаритни и др./ в съответствие с задълженията на общината по чл.19 ал 1 от ЗУО , да се разшири системата за разделно събиране на отпадъците.**Да се отредят с ОУП площадки за производсвено- складов идейности, на които ще се извършват дейности с ОЧЦМ, отпадъци от метални опаковки, ИУЕЕО, НУБА и ИУМПС в изпълнение на чл.38 ал 1 от ЗУО.**	Ефективно управление на процеса	Окончателен проект на плана

Устройствени параметри	От гледна точка на устройството на територията към окончателния проект на ОУПО се правят следните препоръки: - да бъдат намалени показателите за застрояване на земеделските земи с допусната промяна на предназначението, както следва: - плътност до 40 %, Кинт до 0,8 и етажност до 2 етажа; - за смесена централна „Ц" да се определят по-умерени величини на показатели за плътност и интензивност от горните граници по Наредба № 7; - да се регламентира минималният задължителен дял на озеленяване на терените за спорт и развлечения	Създаване на предпоставки за опазване на поземлен ресурс и поддържане на присъщо озеленяване	При прилагането на ОУПО и последващо проектиране
други	Всички разработки, отнасящи се до инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии на следващ етап на подробност подлежат на процедура по ОВОС и ЕО по реда на глава VI от ЗООС.	Спазване на законодателството по околна среда	При прилагането на ОУПО
Биоразнообразие, ЗЗ,ЗТ	При условие, че в новопроектираните „Предимно производствени" устройствени зони на следващи нива на проектиране се предвижда изграждане на предприятие или съоръжение с висок или нисък рисков потенциал да се направи оценка на въздействието по реда на гл.7 от ЗООС	Спазване на законодателството по околна среда	При прилагането на ОУПО
	Да се изведат необходимите допълнителни проучвания, с цел опазване на природното богатство на Общината; • Да се предвидят мерки за съхраняването на жизнени и пълноценни местообитания на застрашените растителни и животински видове	За смекчаване на потенциални преки и косвени негативни въздействия върху целеви видове в резултат на антропогенния натиск от увеличаване на човешкото присъствие в района.	При прилагане на ОУПО
Териториално устройство на културното наследство	Гарантиране на териториалноустройствената защита на недвижимото културно наследство Обогатяване и развитие на системата от културни ценности. Включване на недвижимите културни ценности в жизнената среда и усвояване на потенциала им за развитие на туризма и за подобряване качеството на живот на населението	Опазване на историческите ценности	При прилагането на ОУПО и последващо проектиране

8. МОТИВИ ЗА ИЗБОР НА РАЗГЛЕЖДАНИТЕ АЛТЕРНАТИВИ И ОПИСАНИЕ НА МЕТОДИТЕ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА, ВКЛ. ТРУДНОСТИТЕ ПРИ СЪБИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

8.1.Мотиви за избор на алтернативи

При разработването на настоящата екологична оценка са използвани методически принципи, подходи и конкретни методики, както следва:

■ **Методически принципи:**

- опринцип на **териториалност,** съгласно който разглежданата територия е интегрираща категория, степента на усвояване на която определя характера на съществуването и развитието й вкл. и на съседни и по отдалечени територии;
- опринцип на **системност,** според който всяко явление се разглежда като част от единна система, независимо от водещата или подчинената му роля;
- опринцип на **приемственост,** съгласно който проблемите на околната среда са предмет на анализ и оценка във всички фази на планиране, проектиране, строителство и експлоатация,
- опринцип на **относителна оптималност,** съгласно който управлението на околната среда се осъществява на база оптимално съчетаване на процесите на урбанистично развитие с характера на приемната среда, капацитета на природните ресурси и условията за живот на населението,
- опринцип на **приоритетност,** при който определен процес или фактор има предимствена роля пред останалите,опринцип на **предпазване,** съгласно който, в случаите, когато за дадено въздействие няма достатъчно информация се приема и разработва най-лошия възможен сценарий.

■ **Методически подходи:**

- опри проучване на съществуващото състояние на компонентите на околната среда се
прилагат основно аналитичните подходи;
- осистемно-структурния подход е в основата на диагнозата на състоянието на околната среда;
- опрогнозата на компонентите се базира на сценариите на намеренията за развитие, групирани по съответен начин;
- оподробен анализ, който е в основата на избора на мерки за предотвратяване или възстановяване на допуснати нарушения и изменения на околната среда.

При анализите в екологичната оценка е разгледана и „нулевана алтернатива“, при която слидва продължение на настоящите процеси и развитие на околната среда в общината без реализиране на ОУП.

Оценката на потенциалните ваздействия на двете алтернативи /без реализация и с реализация на ОУП/ върху компонентите на околната среда са дадени в таблицата по долу, като въздействието е оценено като положително, отрицателно и няма въздействие.

Таблица 45

Компоненти и индикатори	Вариант А нулева алтернатива	Вариант Б реализиране на ОУП
Качество на атмосферния въздух	0	0
Количество и качество на водите	-	+
Запазване на земеделските земи	-	+
ландшафт	0	+

Биоразнообразие/растения,животни и ЗТ/	0	+
Осигуряване на условия за опазване и социализация на обектите от КИН	-	+
Обосновано развитие на транспортна инфраструктура	0	+
Обосновано развитие на техническа инфраструктура	-	+
Заетост и създаване на работни места	0	+
Създаване на по добри условия за туризъм,спорт и отдих на населението	0	+
Привличане на нови инвестиции	0	+

8.2. Методи за извършване на екологичната оценка

При разглеждане на отделните компоненти и фактори и въздействието на ОУП на община Нови пазар върху тях експертите са използвали методите описани в „Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България" – София 2002 г.

Въздействието върху компонентите и факторите на ОС за цялостната ЕО е оценено по Метода на матрицата.Методът е избран като най-нагледен и достъпен за представяне на резултатите.

Особени трудности при събиране на информация не сме срещали.

Извършихме няколко посещения заедно с инвеститорите и проектантите, което ни помогна да си изясним целите на плана и от там целите и обхвата на ЕО.

8.3.Използвани източници на информация

I. Законови и нормативни актове

1. Закон за опазване на околната среда (ДВ 91/2002, посл. изм. и доп. ДВ 101/22.12.2015).
2. Закон за чистотата на атмосферния въздух (ДВ 45/28.05.1996, попр. ДВ 49/7.06.1996, посл. изм. ДВ 14/2015г.)
3. Закон за опазване на водите (ДВ /1999г., изм. ДВ 95/2009г., посл. изм. ДВ 17 от 6.03.2015 г.);
4. Закон за управление на отпадъците (ДВ 53/2012 г., изм. бр.61/2014 г.);
5. Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати (г обн. ДВ бр. 10 от 04.02.2000 г., посл.изм. ДВ бр.61 от 25.07.2014 г.)
6. Закона за паметниците на културата и музеите (ДВ, бр. 29/69 г., изм. и доп.);
7. Закон за здравословни и безопасни условия на труд (Д.В. бр. 124/1997 г.,МЗ);
8. Закон за защита от шума в околната среда (обн. ДВ, бр.74/13.09.2005 г., в сила от 01.01.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г.)
9. Закон за здравето (ДВ бр. 70/04).
10. Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (.бн.ДВ бр.12 от 12.02.2016 г.)
11. Наредба № 1/2007 г за проучване, ползване и опазване на подземните води ДВ 87/2007 г, посл. изм. ДВ 15/2012 г

12. Наредба 2 за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (ДВ 27/2008 г., посл. изм. ДВ 97/2011 г.);
13. Наредба 4 за проектиране, изграждане и експлоатация на сградни водопроводни и канализационни инсталации (ДВ 53/2005 г.);
14. Наредба 2 за за проектиране, изграждане и експлоатация на водоснабдителни системи (ДВ 34/2005 г., посл. изм. ДВ 96/2010 г.);
15. Наредба РД-02-20-8/2013 за проектиране, изграждане и експлоатация на канализационни системи (ДВ 49/2013, изм. и доп. ДВ 82/2014)
16. БДС EN 1998-1/NA. Еврокод 8: Проектиране на конструкциите за сеизмични въздействия. Част 1: Общи правила, сеизмични въздействия и правила за сгради
17. Норми за проектиране на плоско фундиране
18. Закон за защитените територии (обн. ДВ, бр.133/1998 г., посл. изм. ДВ, бр.66/2013 г., в сила от 26.07.2013 г.)
19. План за управление на речните басейни в Черноморски район 2010-2015 г.
20. Закон за биологичното разнообразие (ДВ, бр.77 / 09 Август 2002 г., посл. изм. ДВ, бр. 66/26.07.2013 г
21. Регистър на издадените разрешителни в Басейнова дирекция за управление на водите в Черноморски район
22. Басейнова дирекция за управление на водите в Черноморски район, 2014. Бюлетин за качеството на водите в Черноморски басейнов район за 2013 г;
23. Басейнова дирекция за управление на водите в Черноморски район, 2014. Бюлетин за качеството на водите в Черноморски басейнов район за 2014 г;
24. ИАОС, 2014. Състояние на качеството на подземните води през 2013 г.
25. Закон за лечебните растения (ДВ, бр. 29 / 07.04.2000 г.)
26. Писмо № 08-00-231/2/05.11.2014 г на Басейнова дирекция за управление на водите в Черноморски район
27. Наредба № 1 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (ДВ 64/2005 г., в сила от 6.08.2006 г.);
28. ИАОС, 2014. Състояние на качеството на подземните води на 2014 г.
29. Заповед № РД-930/25.10.2010 г на Министъра на околната среда и водите
30. Заповед № РД-141/07.03.2011 г на Министъра на земеделието и храните и Заповед № РД 09-189/24.03.2011 г на министъра на околната среда и водите
31. Програмата за мониторинг на нитратите в подземните води, утвърдена със Заповед № РД-635/13.08.2013 г на министъра на околната среда и водите
32. Директива 92/32/ЕЕС и Директива 97/67/ЕЕС за принципите за оценка на рисковете за хората и околната среда на опасни вещества;
33. Наредба №2 от2014г. за класификация на отпадъците;
34. Наредба за изискванията за третиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (приета с ПМС № 230 от 2005г. ДВ, бр.90/2005г, в сила от 1.01.2006 г.);

35. Наредба за реда и начина за класифициране, опаковане и етикетиране на съществуващи и нови химични вещества, препарати и продукти (ДВ, бр.5/03.01.2003г.);
36. ПМС №12 за режима за въвеждане на опасни вещества (ДВ, бр.10/99г.);
37. Наредба №7 от 3.03.1999 година за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (обн. ДВ, бр.45/1999г.).
38. Наредба №6 от 26 юни 2006г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти на шума върху здравето на населението." (ДВ, бр.58 / 2006г.)
39. Наредба № 7 от 22 декември 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (Обн., ДВ, бр.3 от 2004 г.)
40. Наредба № 1 /14.05.2007 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (обн. ДВ, бр.64/2005 г.)
41. Наредба № 11 /27.06.2005 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (обн. ДВ, бр. 42/2007 г.)
42. Наредба № 12 /15.07.2010г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (ДВ, бр. 58/2010 г.).
43. Наредба № 6 от 09.11.2000 г за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти
44. Заповед № РД - 272 от 03.05.2001 г. за категоризация на повърхностните води във водните обекти или в части от тях.
45. Наредба № 3 от 16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване.
46. Наредба № 7 от 08.08.1086 г. за показатели и норми за определяне качеството на течащите повърхностни води.

II. Научни и специализирани разработки

1) Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, МОСВ и др., 2002
2) Климатичен справочник на Република България
3) Хидроложки атлас на Р България, София, 1964
4) Хидроложки справочник на реките в България
5) Тримесечни бюлетини на ИАОС за състояние на околната среда в България
6) Утвърдени локални експлоатационни ресурси и проектен дебит на водовземни съоръжения за подземни води към 15.05.2006 г. МОСВ.
7) Гълъбов и др., 1999. Определяне ресурсите на подземните води (Методическо р-во), 1999.
8) Методика за определяне на разсейването на емисиите на вредни вещества от превозни средства и тяхната концентрация в приземния атмосферен слой, МОСВ'2003;
9) Почвено-географско райониране на България" (П.Петров, 1997);
10) „Легендата на почвите" на FAO (1988, 1999);

11) Екологична оценка и опазване на водните течения от замърсяване,
12) Генерални схеми за управление на водите по речни басейни, БАН, 2000
13) План за управление на водите по речни басейни, 2007
14) Справочник здравеопазване НСИ, 2007, 2008, 2009.
15) Население и демографски процеси, НСИ, 2007, 2008, 2009.
16) Химия и опазване на околната среда, Г. Василев, 2001 г.
17) Монография „Растителността на България, карта в М1:600 000 с обяснителен текст, проф. И.Бондев, Университетско издателство „Св. Климент Охридски", София, 1991 г.";
18) Комплексна експертна оценка на ландшафта, БАН, 1985г.
19) Сдружение за екологично обучение и управление. "Оценка на риска", София, юни 1994 г., материали на Агенцията за опазване на околната среда - САЩ. Раздели "Принципи при оценка на здравния риск", "Характеристика на риска";
20) Подземни води в НРБ, 1980, Антонов и др..
21) Национален план за опазване на биологичното разнообразие, 2005-2010г.
22) Ръководство за стратегическа екологична оценка - указания и методики на Европейската комисия /Интернет страницата на Комисията/;
23) Базисна геоекологична класификация на ландшафтите в България, проф. П. Петров. София,1989 г.;
24) Карта на Почвени типове в България - източник АГРОНЕТ, 2006 г.;
25) Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за типовете природни местообитания и видове по Натура 2000 в България, Хенк Зингстра-р-л на проект и колектив, 2009 г.;
26) Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България, WWF-Световен фонд за дивата природа, Зелени Балкани-Федерация на природозащитни сдружения, Министерство на околната среда и водите, София, 2009 г.;
27) Бондев, И., 1997. Ботанико - географски райони. - В: География на България, БАН, София
28) Велчев, В., Бондев, И. 1984. Застрашени и редки растителни съобщества в България. - В: Велчев, В. (ред.) Съвременни теоретични и приложни аспекти на растителната екология, София
29) Регионален доклад за състоянието на околната среда-2014г, РИОСВ-Шумен
30) Регионален доклад за състоянието на околната среда-2015, РИОСВ-Шумен.
31) Филипов Л.. и др., 1991. Геоложка карта на България. Картен лист Силистра, М 1 : 100 000
32) Филипов Л.. и др., 1990. Геоложка карта на България. Картен лист Тутракан, М 1 : 100 000
33) Филипов Л.. и др., 1991. Геоложка карта на България. Картен лист Дулово, М 1 : 100 000
34) Филипов Л.и др.1990;Геоложка карта на България.Картен лист Исперих, М 1 : 100 000
35) Стоилов Кр., 1982. Карта на инженерно-геоложки типове масиви от льосовата формация в Северна България, М1: 300 000

9. ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ МЕРКИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА

Методическият подход, приложен при анализа и оценката на компонентите и факторите на околната среда е определящ и по отношение избора на мерките, които трябва да бъдат приложени по време на прилагането на плана. В следващата таблица са показани мерки за наблюдение и контрол по време на прилагане на плана:

Описание на необходимите мерки за наблюдение и контрол по време на прилагане на плана

Таблица 46

Мерки	Индикатори	Отговорност, Периодика
Мониторинг на качеството на питейните води при консуматора	ФХП по Наредба №9/16.03.2001 г.- бр. отклонения от нормите	Ежегоден РЗИ и „ВиК" ЕООД
Подмяна и доизграждане на водопроводната мрежа	Изградена и реконструирана водопроводна мрежа - km.	Ежегодно, Община, „ВиК" ЕООД
Проектиране и изграждане на канализационни мрежи на населените места	Дължина на реконструирана и нова канализационна мрежа - km.	Ежегодно, Община, „ВиК" ЕООД
Пречистване на отпадъчните води	Процентно съотношение на общото количество отпадъчни вода спрямо количеството отпадъчни води, отведени за пречистване	Ежегодно, Община
Изследване качеството на подземните води за питейно-битово водоснабдяване и на минералните води	Физико-химични показатели по разрешителни за водовземане и Наредба №9/16.3.2001г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели- бр.отклонения	По график БД, В и К, общината
Изготвяне и изпълнение на проекти за укрепване на свлачища	Брой, площ/год.	Периодично Община, ОД „Гражданска защита"
Рекултивация на нарушени терени	Площ/год.	Периодично, Община
Реализиране на предвижданията на ОУПО за изграждане и развитие на зелената система	Намаляване неблагоприятното въздействие върху КАВ и намаляване на шумовото замърсяване - бр. регистрирани превишения	Периодично, РЗИ,
Контрол за нерегламентирано депониране на отпадъци	mзаети с нерегламентирано депонирани отпадъци площ	Периодично Община, РИОСВ
Опазване на културно-историческото наследство	Брой засегнати и нарушени културни ценности спрямо общия брой културни ценности на територията на общината	Община Регионален исторически музей

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Анализът и оценката на предвижданията на предварителния проект на Общият устройствен план на **община Нови пазар** дава основание за формулиране на следните основни **констатации:**

- планът е ориентиран към осигуряване на устройствени условия за екологосъобразно развитие на общинската територия;
- предвидените с ОУПО **устройствени зони** по функционалното си съдържание и режимите (правила и нормативи) за устройство и застрояване са насочени към формиране на добре организирана и хармонично изградена урбанизирана среда и в този смисъл са в унисон с целите на националната екологическа политика;
- заложеното в ОУПО **зониране на земеделските територии** и устройствените им режими не представляват опасност за неблагоприятно въздействие върху околната среда;
- предвиденото с ОУПО **запазване на горските територии** без право на промяна на предназначението им се оценява като благоприятно за околната среда;
- запазването на предназначението на всички съществуващи **водни пощи и течения** и недопускането на неговата промяна е с положителен знак по отношение въздействието върху околната среда;
- заложените в ОУПО **ландшафтно-устройствени мероприятия,** както и предвидената рекултивация и последващо ползване на бившите депа за отпадъци и други нарушени терени ще имат безспорно положително въздействие върху околната среда;
- предвиждането на ОУПО за опазване и социализация на **недвижимото културно наследство** и за развитието на различни форми на туризъм чрез създаването на необходимата за това инфраструктура, не е свързано с рискове за околната среда;
- предвиждането на ОУПО за развитие и усъвършенстване на **общинската пътна мрежа** ще създаде условия за рационализиране на междуобщинския автомобилен трафик, респ. намаляване на сумарната транспортна работа, което следва да се оценява като благоприятно за околната среда;
- проектните предвиждания за по-нататъшно развитие и доизграждане на мрежите и съоръженията на **системите на техническата инфраструктура** се очаква да окажат положително въздействие върху околната среда.
- предвижданията на ОУПО относно ограничаване на вредните въздействия от **предвидимите природни бедствия** са с очаквано положителни въздействие върху околната среда.

Оценката на въздействието върху околната среда на **община Нови пазар** от предвижданията на плана са както следва:

- за опазване на **атмосферния въздух** планът ще допринесе чрез предвижданията за подобряване на пътната инфраструктура, на инженерните мрежи, вкл. развитие на газопреносна мрежа, както и от създаването на устройствени условия за териториално концентриране на производствени, складови и обслужващи дейности;
- за опазване на **водите и водните площи** се предвижда доразвитие и доизграждане на мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура - водопроводни и канализационни мрежи, пречиствателни станции за отпадъчни води, учредяване на санитарно-охранителни зони около водоизточници, предпазване от замърсяване на подземните водни тела; съхраняване на водните площи като физическа и природна структура на територията;
- за опазване на **земите и почвите** е предложено ограничаване развитието на жилищните зони в населените места в досегашните им граници, особено върху земи с висока агробиологични качества;

- Да се изведат необходимите допълнителни проучвания, с цел опазване на природното богатство на Общината;
- За опазване на биоразнообразието да се предвидят мерки за съхраняването на жизнени и пълноценни местообитания на застрашените растителни и животински видове.
- за опазване на **ландшафта** се предвижда запазване на относителния дял на генетично устойчивите ландшафти, чрез предвидени рекултивации на всички нарушени терени, запазване на ценните елементи на природния ландшафт, ограничаване разрастването на населените места, благоустрояване на селищните територии;
- по отношение на **отпадъчното стопанство** предвижданията касаят рекултивация на депа за отпадъци и нарушени терени;
- по отношение на **туристическата инфраструктура** планът предвижда съхранение на неурбанизираните територии между съществуващите рекреационни формирования и респектиране на поемната способност на рекреационните ресурси;
- по отношение на **недвижимото културно наследство** - въведени са устройствени режими за опазването и социализирането им, които не носят никакви рискове за околната среда.

В заключение, авторският колектив, разработил Доклада за Екологична Оценка предлага на Експертния Екологичен Съвет към **РИОСВ-Шумен** да приеме следното решение:

СЪГЛАСУВА

окончателния проект на Общ Устройствен План /ОУП/ на община Нови пазар.

П Р И Л О Ж Е Н И Я – опис

1. **Списък с експерти и декларации**
2. **Дипломи на експертите**
3. **Писма от институциите**
4. **Писма за уведомяване на институциите**
5. **Опорен план**
6. **Схема консултации**
7. **Задание ДЕО**
8. **Нетехническо резюме**
9. **ОУП на община Нови пазар**